

**Avgvstini Barbosæ I. V. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, Olim S. Congregationis Indicis Consvltoris, &
insignis Ecclesiæ Vimaraneſis Theſaurij maioris, Demvm
Episcopi Vgentini, Et A Consiliis ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1655

Prima Pars. De Parochorum institutione, & obligatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98569](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98569)

AUGUSTINI
BARBOSÆ,
V. I. D. LVSITANI.
DE PAROCHI OFFICIO,
ET POTESTATE
PARS PRIMÆ.

CAPVT PRIMVM.

*Parochus unde dicatur, & quid Parochia, & Parochialis Ecclesia, ac beneficij
curam animarum habentis nomine veniat?*

S V M M A R I V M.

1 Parochi apud Ethnicos dicebantur illi, qui Legatis publicè Romam missis salem, & ligna præparabant. 2 Parochi in Ecclesia sunt Sacerdotes auctoritate Episcoporum Ecclesijs præfecti, ut plebibus sacrum Diuini Verbi, & Sacramentorum pabulum administrent. 3 Paræcus Græcis est incola siue habitator in loco. 4 Plebani dicuntur, qui curam exercent animarum in Plebania, habentes sub se plures Ecclesias, vel Capellas. 5 Plebani Ecclesia appellatur matrix, quasi mater Ecclesiarum, quas sub se continet. 6 Archiepiscopi Ecclesia, Metropolis dicitur, id est, Ciuitatum eiusdem Prouinciæ mater. 7 Plebanis sola competit iurisdictio fori penitentialis, ut Parochis. 8 Plebani non dicuntur in dignitate constituti. 9 Cap. cum ab Ecclesiarum, de offic. iudic. ordin. declaratur. 10 Rectores dicuntur quia plebem, & populum sibi commissum cum cura regunt. 11 Curati appellantur à cura, quam de regendis ouibus susceperunt.	12 Parochia cuiuslibet Rector appellatur etiam proprius Sacerdos. 13 Capellanus dicitur qui in Ecclesia Monachorum curam exercet. 14 Paracia nomine antiqui Christiani usi fuerunt. 15 Paracia Græcè, idem est quod accolarum conuentus, seu habitatio, aut cura. 16 Parochia dicitur quasi partitio curæ. 17 Parochia antiquitus distincta non erant, sed Episcopi omnes debebantur totius Diocesis animarum curam exercere. 18 Dionysius Papa crescente Christiano populo singulas Parochias singulis Sacerdotibus assignauit. 19 Parochia dicitur locus in quo degit populus aliqui Ecclesia deputatus, certis finibus limitatus. 20 Parochia debet constare ad minus ex decem familijs. 21 Parochia qualibet cum habeat suum territorium separatum, & diuisum, amplius non licet alteri in eo aliquid facere. 22 Episcopus post diuisionem Parochiarum non amplius dicitur Rector, siue Parochus totius
- A Diocesis,
- Barbosæ de Parocho. Pars I.

2 De officio, & potestate Parochi,

- Diaecesis, sed solius Ecclesie Cathedralis, & Prælatus super omnes sue Diaecesis Rectores.*
- 23 *Episcopus distincto populo in certas propriasque Parochias, unicuique suum perpetuum peculiaremque Parochum assignat, ubi adhuc Parochia certos non habent fines, nec eorum Rectores proprium populum, quem regant.*
- 24 *Aquila distinguuntur Parochia non per domos materiales, sed per populos, seu familias.*
- 25 *Parochias novas etiam inuitis Rectoribus Episcopi constituere possunt, ubi propter locorum distantiam, aut difficultatem Parochiani, sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina Officia audienda accedere non possunt.*
- 26 *Parochialis Ecclesia dicitur, quæ habet ius consistens in cura animarum ipsorum Parochianorum, de quibus Parochus Presbyter tenetur Deo reddere rationem.*
- 27 *Parochialis Ecclesia ut constituatur, quæ concurrere debeant ostenditur.*
- 28 *Parochialis Ecclesia ut probetur non sufficit quod Rector administret Sacramenta, nisi etiam ostendatur quod de necessitate administrat, & populus ab eodem de necessitate recipit.*
- 29 *Parochialis non probatur ex sepultura, & actu sepeliendi.*
- 30 *Parochialitatis presumptio concludens resultat, si doceatur quod non facta aliqua electione sepultura per defunctos, & non existentibus sepulturis Maiorum in dicta Ecclesia corpora fuerunt ibi sepulta tanquam in Parochiali.*
- 31 *Ecclesia non percipit decimas, vel primitias, ergo non est Parochialis, non bene concludit argumentum.*
- 32 *Decima possunt etiam acquiri Ecclesie non Parochiali ex aliquo titulo, quæ de iure Diuino.*
- 33 *Parochialitatis resultaret presumptio, sed non concludens, si in aliqua Ecclesia retineretur sanctissimum Eucharistie sacramentum, eo quod in Parochiali debet de necessitate retineri.*
- 34 *Parochialitatis presumptio non leuis induceretur, si aliqua Ecclesia perciperet decimas, & primitias, vel in illa diebus festis Christi fideles Missas audirent, non tamen necessario ex illis infertur ad curam Parochialem. Parochialitas unde probetur. ibid. & seq.*
- 35 *Parochialis Ecclesia consequenter est beneficium Curatum, & habet curam, non tamen e conuerso beneficium Curatum est Parochialis Ecclesia.*
- 36 *Parochialem Ecclesiam asserenti incumbit onus probandi.*
- 37 *Ecclesia presumitur Curata ubi beneficium habuerit populum, vel Clerum.*
- 38 *Parochialis Ecclesia fit Episcopi auctoritate, qui fines designat, plebem constituit, & Parochialem nominat.*
- 39 *Parochialis Ecclesia erecta presumitur Superioris auctoritate, & consensu ex lapsu temporis, quando in illa diuina Officia publice celebrata fuerunt.*
- 40 *Dotata sufficienter debet esse Parochialis Ecclesia, ut possit saltem ex dote ipsius vnus Presbyter cum alio ministro commodè sustentari, & iura Episcopalia persolvere.*
- 41 *Ecclesia non debet dedicari, nisi tantum assignetur, quod duobus sufficiat.*
- 42 *Parochialis Ecclesia si ita exigua, & tenuis redditus habere deprehenditur, poterit Episcopus cum illa coniungere aliquod beneficium simplex, vel illam cum aliis Parochialibus vnire.*
- 43 *Parochialis Ecclesia non potest duos, vel plures Parochos habere. Rector quasi populum regens dicitur. ibid.*
- 44 *Parochialis Ecclesia ad regimen vnus Parochus assumi debet, qui suo nomine, & non cum aliis præsiciatur.*
- 45 *Beneficium Parochiale habere dicuntur illi, quibus singulariter Parochiales Ecclesia curanda & regenda conferuntur.*
- 46 *Beneficij Parochialis appellatione non venit omne beneficium habens curam animarum.*
- 47 *Cura animarum in beneficiis duplex. Cura animarum quid? ibid.*
- 48 *Cura panitentialis alia actualis, alia habitualis.*
- 49 *Mentio non est facienda de cura annexa.*
- 50 *Cura habitualis nulla facit beneficium Curatum, nec causat incompatibilitatem, nec requirit personalem residentiam.*
- 51 *Parochialis habitu pari passu ambulat cum beneficio simplici.*
- 52 *Parochialis ad actum reuocata indicatur, ac si esset nouiter erecta.*
- 53 *Cura animarum in beneficiis unitis est penes principalem Prælatum beneficij uniti, eius verò exercitium penes Vicarium amouibilem in dicto beneficio unito deputatum.*
- 54 *Vicarius perpetuus in Ecclesia Collegiata deputatus habet omnimodum curam actualem habitualis verò est penes Capitulum.*
- 55 *Papa erigendo Vicariam perpetuam, & in Vicarium transferendo curam, nihil aliud facit, quàm constituere illi actu Rectorem curam animarum, licet propriè non sit Rector Ecclesie.*
- 56 *Vicarius perpetuus potius dicitur habere curam animarum, quàm Rector animarum.*
- 57 *Cura animarum indistinctè dicitur apud Vicarium perpetuum quoad omnem affectum.*
- 58 *Rector principalis si spreto Vicario perpetuo velit se ingerere in cura animarum, nullo modo posset.*
- 59 *Cur totalis potest in erectione Vicaria trans-*

ferri in Vicarium etiam ad nutum amovibilem.

- 60 Vicarij perpetui in Parochialibus annexis debent de iure constitui.
- 61 Beneficij de essentia est ut sit perpetuum.
- 62 Titulus in Parochiis unitis non existit cum fuerit suppressus, & extinctus per unionem accessorie factam.
- 63 Cura titulus in Parochiis unitis est penes Episcopum, quem ab eo recipit Vicarius.
- 64 Unio potest fieri in perpetuum alteri beneficio dependenter, vel independenter.
- 65 Curam remanere penes principalem evidens signum est, quando Vicarius constituitur temporalis, & amovibilis in exercitio curae animarum.
- 66 Extrau. Execrabilis, in fin. vers. quantum, de prabend. declaratur.
- 67 Qualitas Parochialis annexa accessorie non debet redundare in principale.
- 68 Beneficium principale si sit simplex non cre-
scit, nec fit Curatum per Ecclesiam paro-
chiale ei accessorie annexam.
- 69 Ecclesiae Parochiales accessorie unitae nun-
quam vacare censentur, ac proinde impe-
trari non possunt.
- 70 Parochiales per unionem de illis accessorie fa-
ctam omnino extinguuntur, & titulum, &
nomen amittunt, & sunt effectus pradia be-
neficij, cui unitae fuerunt.
- 71 Literae unionis non dicuntur literae de benefi-
cio: sed de proprietate, & re profana.
- 72 Causa unionis non dicitur causa beneficiialis.
- 73 Descendentes ab Hebraeis sunt capaces benefi-
ciorum curam animarum habentium.
- 74 Cura habitualis licet sit in illo, qui praest be-
neficio principali, cura tamen actualis om-
nimoda transfertur in Vicarium.
- 75 Beneficia illa dicuntur habere curam anima-
rum, quae eam habent actu, non vero habitu.
- 76 Habere dicitur cum effectu.
- 77 Cura appellatione venit actualis, non vero
habitualis.
- 78 Verba semper in propria, & potiori significa-
tione sunt intelligenda.

L I M apud Ethnicos Parochi dicebantur illi, qui Legatis publicè Romam missis salem, & ligna praeparabant, hoc est, qui omnium rerum copiam Legatis Regum, Principum, ac Populorum hospitio receptis suppeditabant, ut annotavit Acron in illud Horatij lib. i. sermonum, satyra 5.

— & Parochi, quae debent digna, saltemque.

Refert Petr. Gregor. *syntagm. iuris* lib. 36. c. 30. ² *num. 9.* † Unde instar horum dictos esse Parochos in Ecclesia quidam existimant, eo quod sint Sacerdotes, auctoritate Episcoporum Ecclesiis praefecti, ut plebibus, siue Populis sacrum Barbof. de Parocho. Pars I.

Divini Verbi, & Sacramentorum pabulum ad pacendos animos subministrant. † Alij ³ verò putant Parochum dictum quasi Paræcum; Paræcus autem Graecis est incola, siue habitator in loco, ut ait Pompon. in l. pupillus, ff. de verb. signif. ibi, incola est, qui in al. quam regionem domicilium suum contulit, quem Graeci Paræcon vocant. Ita Azor. *inslit. moral.* p. 2. lib. 3. cap. 12. quæst. 1. Bell. in *economic. Canonica* class. 2. cap. i. §. i. pag. 163. vers. Budæo tamen.

Horum quidam vocantur Plebani, ut in cap. ⁴ scriptum est, de elect. qui videlicet curam exercent animarum in Plebania habente sub se plures Ecclesias, vel Capellas, cap. 1. vbi glos. ne Clerici, vel Monachi, lib. 6. sic dicti à plebe, vel populo, qui sub eorum cura regitur, & habet se Plebanus cum ceteris Curatis unius plebis, sicut Archiepiscopus cum Suffraganeis Prouinciae suae: nam & ipsi visitatores constituuntur, qui vicos, & castella in Episcoporum locum circumueant, cap. non debere, cum gloss. 8. c. dist. cap. sicut olim, de accusat. † Et Ecclesia Pleba-
ni appellatur matrix, quasi mater Ecclesiarum, ⁵ quas sub se continet, cap. ad audientiam, il. 1. de Eccles. adific. c. 1. de praescript. Concil. Trid. sess. 21. de reformat. cap. 7. gloss. 1. in Clem. unic. de Baptismo. Azor. d. p. 2. lib. 3. cap. 12. q. 3. & lib. 9. c. 3. q. 14. vers. matrix. Rot. decis. 272. num. 2. cum segg. p. 1. recentior. † Sicut Archiepiscopi Ecclesia, Metropolis dicitur, id est, ciuitatum eiusdem Prouinciae mater, ut contra Isidor. in cap. clericos, vers. Archiepiscopus, dist. 21. animaduertunt Forcat. dialogo 61. num. 4. Alciat. lib. 2. dispunct. cap. 23. ad fin. Couar. practicar. c. 19. n. 2. Gambar. de officio, & potest. Legati à latere, tit. de variis Ordinariis nomin. ex num. 34. Dionys. Paul. de vera quatuor Patriarchal. Sedum erect. cap. 1. num. 23.

Plebanis huiusmodi sola competit iurisdic-
tio fori parochialis, ut Parochis, & ideo à
Parochis non distingui scribit Filesc. in tract. de parocia, cap. 3. pag. 59. ac subinde cum non
habent iurisdictionem fori contentiosi, non
possunt dici in dignitate constituti, quia diffe-
rentia illa, quod Parochus vni praest Eccle-
siae, Plebanus pluribus, nullam in substantia
constituit differentiam, ex notatis per Anton.
Fabr. in theor. de re benef. tit. de beneficiis in Ca-
thedrali num. 33. & ideo † Plebanum dignita-
tem non habere resoluunt Fulu. Pacian. de
probat. lib. 2. c. 27. à num. 59. & Azor. d. lib. 3. c. 21.
q. 1. & 4. nisi fortè Ecclesia, cui praest, sub se
Capellas habeat, & simul Collegiata sit, ut
ex Domin. Franc. & Feder. explicat Pacian.
d. c. 27. n. 62. Quamuis contrarium, imò quod
Plebanus, licet in Ecclesia Collegiata non sit,
dignitatem habere dicatur, si eius Plebania sub
se Capellas teneat, teneant additio ad gloss.
verb. Capellas, in d. cap. 1. ne Clerici, vel Monachi,
lib. 6. Lambertin. de iure patron. lib. 1. p. 1. quæst. 11.

art. 4. Petr. Gregor. *syntagm. iuris*, lib. 12. cap. 42. n. 13. Læi. Zech. *de Republ. Eccles.* cap. 27. à princ.

- 9 Squillante *de obligation. Cleric.* p. 2. n. 58. † Pro quibus non facit *cap. cū ab Ecclesiarum*, *de offic. indic. ordin.* dum videtur probare Plebanos excommunicare posse sibi subitos; quia responderetur non constare ex eius litera, quenam fuerit Ecclesia illa Sancti Petri, de qua ibi, nec text. decidere Plebanum illum Iure communi excommunicationem proferre potuisse, sed tantum supponere ab eo prolata, ac subinde terminos habiles supponere possumus, cum text. id principaliter non decidat, quod scilicet, vel Ecclesia erat Collegiata, vel quod iurisdictioni speciali iure ei competeat.

- 10 Rectores quidam dicuntur, quia plebem, & populum sibi commissum cum cura regunt, iuxta *cap. 1. de Capellis Monach.* cap. 3. *de vita, & honest. Cleric.* eorumque beneficium *Recloria* dicitur, *c. ult. de prebend.* Petr. Georg. *syntagm. iuris*, lib. 15. cap. 24. num. 10. quamvis sub Recloris nomine comprehendantur etiam habentes dignitatem, Personatum, siue Prioratum, vt ex Domin. & aliis ostendit Illustriss. Dominus meus Roderic. à Cunha in *comment. ad cap. sunt namque*. 14. dist. 45.

- 11 Curati appellantur alij, à cura, quam de regendis ouibus susceperunt, non sine grandi mysterio; sicut enim Papæ commissa est cura vniuersæ Ecclesiæ, dicente Domino, *Pasces oues meas*; sic ipse Papa. vocans Episcopos in partem sollicitudinis, seu curæ ex Ordinatione diuina iisdem Episcopis committit particulares Ecclesias seu Dioceses pascendas, & curandas. Sic demum ipsi Episcopi, Domino instituyente, Ordinem Presbyterorum, seu Curatorum in ipsis septuaginta Discipulis (vt Patrum est doctrina) iisdem curam singularum Parochiarum committunt, à quibus solis, inquit Concil. Trident. *sess. 24. cap. 13. de reform.* Sacramenta suscipiant. Porro per curam, à qua dicuntur Curati, non intelligenda venit qualiscumque, qualis est, illa quæ ex lege charitatis mandatur unicuique de proximo. Nec illa etiam, quam habet, verbi gratia quilibet Superior temporalis, licet suo modo etiam teneatur ad custodiam animæ; neque etiam dicitur curam eiusmodi habere, qui habet licentiam ad exercendos certos actus Pastorales, alioquin tot essent Pastores, quot subsidiarij. Sed is demum Curatus esse intelligitur, qui accepit curam animarum ex natura officij, qui accepit non solum posse, sed debere; non solum licentiam, sed vltra hoc etiam officium, manus, onus, debitum curandi animas, quod inuoluit obligationem eas curandi ex lege iustitiæ, cui propterea applicari possit illud Ezechielis 33. *Sanguinem eius de manu speculatoris requiram.* Ita Theophil. *Parochorum, seu de quadruplici debito in propria Parochia persoluendo*, part. 3.

de Confessione Paschali, art. 11.

Sacerdos proprius vocatur cuiuslibet Parochiæ Rector, in *cap. omnis viriusque sexus*, *de Pœnit. & remission.* Nauar. in *cap. placuit*, *de pœnit. dist. 6. n. 123.* ibi, & Sacerdos ille dicitur proprius qui est præfectus Parochiæ, &c. Mich. Locmairus in *suo Parochiali*, cap. 4. *propos.* vbi explicat proprium Sacerdotem dici Curatum, latè Theoph. 4. p. 3. ars. 5.

Capellanus dicitur, qui in Ecclesia Monachorum curam animarum exercet, vt in *cap. 1. de Capell. Monach.*

Parochus dicitur à Parochia, seu Parœcia, vt Budæus vult, sicut & Parochiani, seu Parœciani, vt in *tit. de Parochijs*, & eo nomine vsos fuisse antiquos Christianos demonstrat. S. Augustinus lib. 14. *de Ciuitate Dei*, his verbis: *Fuit Presbyter nomine Restitutus in Parœcia Calamensis Ecclesiæ.* † Parœcia autem Græcè idem est quod accolarum Conuentus, seu habitatio, aut cura, vel secundum alios, † Parochia dicitur, quasi partitio curæ, quia Rector Ecclesiæ curam habet animarum totius populi intra illos limites congregati, ap. 1. *de Capell. Mon. c. cum singula de prebend. lib. 6.* Petr. Greg. d. lib. 15. cap. 24. n. 6 & 7. Rebuff. in *concord. tit. de collat. S. statuimus*, il. 2. in verb. *Parochiales*, Gonzal. ad reg. 8. *Cancel. gloss. 6. num. 39.* Læi. Zech. d. c. 28. num. 1. Gutier. alleg. 8. num. 6.

Antiquitus Parochiæ distinctæ non erant, sed Episcopi omnes dicebantur totius diocesis animarum curam habere, & omnes illius decimas percipiebant, & inter se, & alios Clericos dispendebat quareliqui Clerici de manu Episcopi percipiebant, & curam exercebant, *cap. 1. vers. has vtrò decimas*, 16. q. 7. Put. *decis. 361. n. 5. lib. 1.* Gonzal. d. *gloss. 6. n. 80.* † Sed postea cum augetur populus Christianus, Dionysius Papa X XI V. post B. Petrum, singulas Ecclesias singulis Sacerdotibus assignauit, vt vnusquisque proprium haberat territorium, nec vnus alterius fines ingrederetur, in c. 13. q. 1. & in *cap. pastoralis*, de *ys que sunt à Prelatis*. Io. Andr. Abb. & alij in *rub. de Paroch.* Bertrand. *conf. 350. vol. 2. p. 1.* Nauar. in *c. placuit*, n. 3. *cum seqq. de pœnit. dist. 6.* Selu. *de benefic. p. 1. quest. 4. num. 19.* Paul. Fusc. *de visit. lib. 2. cap. 2. n. 1.* Hoied. *de incompatib. benef. p. 2. in præfat. n. 5.* Zech. d. c. 42. *de Paroch. n. 1.* vbi quod id factum fuit tam in Ciuitatibus, quam in Castris, & villis, Suar. *de Relig. tom. 1. tract. de decim. lib. 1. cap. 21. à n. 4.* Carat. *de Iurib. Paroch. tit. 1. cap. 2.* Lotter. *de re benefic. lib. 1. q. 8. num. 18.* Ioan. Filesac. *de origine Parœciarum cap. 4. in princip.* Trullench. in *exposit. Decalogi*, lib. 3. ap. 5. dub. 2. num. 12. Rot. in *Conchen. decimarum del Infantado*, 7. Februarij 1618. coram bonæ memoriæ Andrea, & in Florentina Parochialis 22. Maj 1630. coram Reuerendiss. D. meo Coccino Decano. licet. Card. Baron. *annal. Eccl. tom. 3. ad an. 325. vers.*

vers. unde hic, & Theophil. *Parochialis* p. 1. de conc. *Paroch.* art. 1. pag. 4. existimauerint ab ipsismet Apostolis factam diuisionem Parochiarum.

- 19 Et vnaquæque Parochia exinde dicta fuit locus, in quo degit populus alicui Ecclesiæ deputatus, certis finibus limitatus, *Ægid. Bellamer. conf. 38. n. 8. Roman. conf. 356. in princip. Grilenzon. conf. 6. n. 5. Mantici. decis. 48. num. 1. Card. Tusch. tom. 7. lit. P. conclus. 94. n. 1. † non minus quam decem distinctæ domus, & familiæ Parochiam facere possunt, quæ municipia nominantur, c. vno, 10. q. 3. Carat. de iurib. *Paroch. tit. 3. c. 3. in fin. Pacian. de probat. lib. 2. c. 31. n. 23. †* & cum qualibet haberet suum territorium separatim, & diuisum non amplius licitum fuit alteri Parochiæ in eo aliquid facere. *Calcan. conf. 34. ex n. 10. Card. Thusc. d. lit. P. concl. 95. n. 7. †* nec Episcopus deinde dici potest Rector, siue Parochus totius diocesis, sed folius Ecclesiæ Cathedralis, & Prælatus super omnes suæ diocesis Rectores *Gonzal. d. gloss. 6. num. 83. Rota decis. 25. num. 4 part. 1 recent.**
- 23 In illis verò locis, & ciuitatibus vbi adhuc Parochiæ certos non habent fines, nec eorum Rectores proprium populum, quem regant, sed promiscuè petentibus Sacramenta administrant, statuit Conc. Trid. *sess. 24. de reformat. cap. 13.* vt Episcopus distincto populo in certas propriasque parochias vniciuique suum proprium peculiarèque Parochum assignet. *Vgol. de officio Episcopi, cap. 54. §. 2. Quod quidem Concilij decretum non comprehendere Parochias, quæ licet certos fines non habeant, certum tamen populum habent, & per certas familias distinguuntur, vsque adeò vt Sacramenta promiscuè non administrantur, refert decisum Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 6. num. 96. & non est incognitum aliquibus in locis, &*
- 24 præcipuè † Aquilæ, distinguuntur Parochias, non per domos materiales, sed per populos, seu familias, vt colligitur ex relatione eius Episcopi facta sacre Congregationi Concilij de anno 1578. quæ legitur apud Tamburin. *de iure Abbatum, tom. 1. disp. 14. q. 1. num. 11* & ex his, quæ adducit Franc. Viui. ex eadem ciuitate oriundus, *in sylua commun. opin. 230. n. 24. & 25.*
- 25 Vbi etiam propter locorum distantiam, aut difficultatem Parochiani, sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina Officia audienda accedere non valent, nouas Parochias, etiam inuitis Rectoribus, Episcopi constituere possunt, *cap. ad audientiam, de Eccles. edifican. quibus pro victu, & sustentatione noui Parochi fructus assignentur arbitrio Episcopi ad Ecclesiam Matricem quomodolibet pertinentes, aut si necesse fuerit, compellat populum Ecclesiæ nouiter erectæ, ad necessaria eidem Sacerdoti subministranda, vt decidit Concil. Trid. sess. 21. de reformat. c. 4. latè Ego ipse Barbof. de Parocho. Pars I.*

de officio, & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 78. per tot. Nec Episcopi in his quæ pertinent ad curam animarum propter Parochos excluduntur, quia omnes animæ diocesis sunt commissæ sub potestate Episcopi, *cap. quacumque, 10. quest. 1. cap. precipimus, 12. q. 1. & quilibet de diocesi dicitur esse Parochianus Episcopi, vt in cap. licet, de feriis, & in c. 1. de raptor. & in cap. ad aures, de panis, facit bonus text. in Clem. dudum, §. in Ecclesiis, de sepult. refert Gutier. canon. lib. 1. cap. 27. num. 25. & 26.*

A Parochia, & Parocho dicitur Parochialis Ecclesia, quæ habet ius consistens in cura animarum ipsorum Parochianorum certis limitibus constituta, ipsis Sacramenta ministrans, & proprium habens Rectorem, & Parochum *Abb. in rub. de Paroch. Carac. de iurib. Paroch. tit. 1. c. 3. Ægid. Bellamer. conf. 38. n. 8. Gutier. alleg. 8. n. 6. & hoc absque v1. prærogatiua, Feder. de Senis conf. 49. & 86. Cardin. Tusch. d. lit. P. conclus. 93. num. 1. Et ista Ecclesia Parochialis gaudet priuilegio, vt intra suos fines alia Ecclesia, vel Capella non possit edificari inuito eius Rectore, *cap. quicumque, §. 16. q. 1. quia esset facere in sui præiudicium, cum comprehendat quicquid est intra fines eiusdem Parochiæ, quasi totum ipsum solum per fines designatos sit certo modo in posse ipsius Parochiæ, vt contra eius voluntatem alia Capella edificari nequeat. Ita Hieron. Carac. in opusculo de iurib. Paroch. tit. 2. cap. 1. Vnde in facultatibus extruendi Oratoria stylus Romanæ Curie hæc inter alia ad fauorem Parochialium apponere consuevit, vt scilicet Oratorium decenter instructum, & ornatum & ab omnibus actibus domesticis liberum existat: tum vt concessio intelligatur sine Parochialis Ecclesiæ præiudicio, & excipiantur dies Natalis Domini nostri, Resurrectionis, Pentecostes, quibus ibidem celebrari non liceat; sed Parochialis frequenteretur, quòdque alij præterquam seruitio personæ, cuius intuitu Oratorium conceditur, necessarij ibidem audientes Missam ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia per hoc non liberentur. Ita Piafec. in praxi Episcopi, p. 3. c. 3. tit. de visitat. Eccles. Paroch. n. 21. Hieron. Carac. in d. opusculo tit. 2. cap. 2.**

Quæ autem debent concurrere ad constituendam Ecclesiam parochialem, tradunt Straphil. *de literis gratiæ, tit. de qualitat. & stat. benef. §. circa secundum, n. 7. Sarnen. in reg. de idiomate, quest. 11. Rebuff. in concord. tit. de collat. §. statuimus, il. 2. verb. Parochiales Eccles. Cuch. in instit. maior. lib. 2. tit. 15. Mascard. de probat. concl. 469. Quintanad. ecclesiast. lib. 4. n. 68. Fusc. de visit. lib. 2. c. 2. Camill. Borell. in sum. decis. p. 1. tit. 2. n. 17. Zerol. in praxi Episcopi, p. 1. verb. Parochia, §. 1. Gonzal. ad reg. Cancel. gloss. 6. num. 34. cum multis seqq. Rot. decis. 52. p. 2. diuers. & in Florètia Parochialis 22. Maij 1630.*

coram Reuerendiss. Domino meo Coccino Decano, quæ reperitur impressa nouissimè p. 5. recent. decis. 380. ex quorum dictis, & præcipuè Rotæ constat, quod probare volens Ecclesiam esse Parochialem, debet iustificare quatuor requisita; primum est potestas fori pœnitentialis, hoc est, potestas ligandi, atque soluendi; secundum est certa Parochia, hoc est, locus certis finibus constitutus, in quo populus alicuius Ecclesiæ deputatus degit; tertium ut Parochus curam exerceat nomine suo, quod requisitum conuenit personæ, non autem Ecclesiæ, quartum quod etiam respicit personam, & non Ecclesiam, videlicet quod Sacerdos tanquam Rector suo nomine singulariter, & non cum aliis ad regimen Parochialis Ecclesiæ admittatur, ut declarat Rota d. decis. 52. à num. 1. usque ad num. 19. Et propterea eadem Rota considerans statum Ecclesiæ, breuiter dixit ²⁸ † ad ostendendum Ecclesiam esse Parochialem non sufficere quod Rector administret Sacramenta, nisi etiam ostendat quod de necessitate recipiat, & populus ab eodem de necessitate recipiat, gloss. verb. impendat, in Clem. dudum, de sepult. vbi Imol. num. 32. Gonzal. d. gloss. 6. num. 36. Mantie. decis. 48. n. 5. Gregor. XV. decis. 387. n. 7. vbi Beltram.

²⁹ Vnde colligitur Ecclesiam non probari Parochialem ex sepultura, & actu sepeliendi, cum hoc sub prædictis quatuor requisitis non contineatur, ut declarat Gonzal. d. gloss. 6. n. 53. & Stephan. Gratian. discept. forens. c. 865. n. 14. & quilibet possit sibi eligere sepulcrum in loco sacro sibi benè viso, cap. cum liberum, & ibi gloss. verb. disposuit, de sepult. cap. 1. eod. tit. in 6.

³⁰ † Resultaret tamen concludens præsumptio parochialitatis si doceatur quod non facta aliqua electione sepulturæ per defunctos, & non existentibus sepulturis Maiorum in dicta Ecclesia, corpora fuerint ibi sepulta tanquam in Parochiali, in qua concurrentibus prædictis defuncti debent sepeliri, cap. ex parte, de sepulturis, & optimè considerauit Rota in d. Florentina Parochialis.

³¹ Deinde colligitur quod non sequitur, ista Ecclesia non percipit decimas, vel primitias; ergo non est Parochialis, nec per contrarium ista iura habet talis Ecclesia; ergo necessariò sequitur quod † sit Parochialis, secundum Gonzal. d. gloss. 6. num. 56. cum decimæ possint etiam acquiri Ecclesiæ non Parochiali ex aliquo titulo, quàm ex iure diuino, ex quo Ecclesiæ Parochiali debentur, Exod. c. 22. in fine, & habetur in cap. 1. & in cap. cum homines, & in cap. pastoralis, de decim. possunt enim & alii Ecclesiis acquiri, puta præscriptione, cap. cum contingat, cap. cum in sua, eod. tit. cap. 1. de præscript. in 6. Rebuff. de decim. q. 23. n. 6. Abb. conf. 94. num. 2. vol. 1. Couar. lib. 1. var. c. 17. n. 6. & fuit consideratum in d. Florentina: licet quandoque ex per-

ceptione decimarum arguatur cura apud percipientem, ut in decisionibus citatis per Rot. decis. 489. num. 3. in fin. p. 1. recentissim.

Parochialitatis tamen resultaret præsumptio, sed non concludens, si in aliqua Ecclesia retineretur sanctissimum Eucharistiæ sacramentum, quod in Parochialibus debet de necessitate retineri, iuxta notata in Clem. 1. de priuilegiis, ita ut in aliis non retineatur, nisi ex indulto Apostolico, quod habent Regulares, cap. tribus, §. tanta, de consecr. dist. 2. ita sibi fuisse responsum à sacr. Congreg. Eminentissimorum Interpretum Concil. Trid. de anno 1609. attestatur Marc. Anton. Genuef. in præf. Archiepisc. Neapol. 110. Reuertque Pafec. in praxi Episcop. part. 2. cap. 3. num. 13.

Prout etiam parochialitatis præsumptio non ³⁴ non leuis induceretur, si aliqua Ecclesia perciperet decimas, & primitias, vel in illa diebus festis Christiani fideles Missas audirent, vel alia Sacramenta, excepto Pœnitentiæ, & Eucharistiæ, perciperent, non tamen necessariò ex illis inferretur ad curam Parochialem, cum hæc omnia possent adesse ex aliquo accidenti, ut ponderauit Gonzal. d. gloss. 6. num. 56.

Simili modo solis Parochialibus Ecclesiis permittitur habere campanas, in tantum, ut nec in Monasteriis pulsari publicè sine dispensatione possint, c. patentibus, de priuilegiis. Specul. tom. 1. tit. de dispensat. §. nunc de Episcoporum. n. 14. casu 102. Est enim campana vnum de signis, & requisitis Ecclesiæ, & beneficii Curati, Alciat. lib. 8. parerg. c. 11. Selu. de benefic. p. 1. q. 5. n. 82. Valenzuela conf. 26. num. 1. & 2. tom. 1. Sed neque ex hoc parochialitas probaretur; sicut nec probatur ex fonte Baptismi, Feder. de Senis conf. 80. num. 3. Rot. decis. 52. n. 28. p. 2. diuers. Seraph. decis. 1026. n. 5. Gregor. XV. decis. 387. n. 11. Item nec ex cœmeterio, cum illud habere possit Ecclesia non Parochialis, idem Greg. d. decis. 387. num. 12. vbi n. 15. quod etiam parochialitas non probatur ex prouisionibus factis per concursum, quia Episcopi possunt prouidere etiam de beneficiis non Parochialibus per concursum.

Eo ipso quod vna Ecclesia est Parochialis, ³⁵ consequenter est beneficium Curatum, & habet curam, non tamen è conuerso, quia potest esse beneficium Curatum absque eo quod sit Ecclesia Parochialis, veluti si sit aliqua Ecclesia ruralis, & ad eam de nouo veniant homines ad illic inhabitandum, licet possit dici Ecclesia Curata, non dicitur tamen Ecclesia Parochialis, si non habet certum territorium, ut post Ioan. Andr. & alios, in cap. super eo, de præbendis. in 6. traradunt Rebuff. in concord. tit. de collation. §. statuimus, il. 2. verb. Parochiales, & iterum in forma mandati de prouidendo, in verbo cura, vers. & sufficiat, vbi propterea dicit melius esse exprimere quod sit Ecclesia Parochialis,

chialis, quam quod sit beneficium Curatum, Alphons. Hoied. *de in compatibil. benefic. part. 1. cap. 13. sub num. 2. post med. vers. at vero potest esse.* Camill. Borrell. *in summa omnium decis. tom. 1. tit. 1. de sacros. Eccles. num. 18. Rot. d. decis. 52. num. 37. & 38. part. 2. diuers. vbi num. 39. dicit quod hinc est quod in Iure Canonico, & in Concil. Trident. passim fit mentio simpliciter de Ecclesiis Parochialibus, absque expressione qualitatis Curæ. Vnde bene Rota coram Gregor. XV. decis. 387. num. 10. ait parochialitatem non probari ex cura animarum, quia potest esse cura sine parochialitate.*

36 Quamuis in dubio asserenti Ecclesiam esse Parochialem incumbat onus probandi, eo quod beneficia præsumantur simplicia, & non Curata, Staphil. *in 2. p. de statu, & qual. benefic. n. 2. Aegid. decis. 676. Hieron. Gabr. conf. 191. n. 1. lib. 1. cum aliis citatis per Nicol. Garc. de benef. p. 1. cap. 6. n. 8. & per Gregor. XV. decis. 387. n. 4. Gutier. alleg. 8. n. 5. cum de iure parochialitas non præsumatur, Bellam. decis. 676. per totam. Rot. decis. 200. n. 5. p. 1. recentissimar. & decis. 258. n. 5. p. 1. recentior. † Nihilominus tamen ubi beneficium habuerit populum, vel Clerum, Ecclesia præsumitur Curata, Staphil. citato loco, num. 1. & 2. Rebuff. *in praxi benefic. tit. secular. benef. quotup. Aegid. d. decis. 676. Scraphin. decis. 1227. Nicol. Garc. loco proxime citato.**

38 Ut Ecclesia constituatur Parochialis, auctoritas requiritur Episcopi, qui eam Parachialem constituat, fines designet, & plebem denotet, cap. nullus omnino, 16. quæst. 7. Caret. *de iurib. Paroch. tit. 1. cap. 3. num. 2. Azor. in lit. mor. par. 2. lib. 3. cap. 11. quæst. 14. vbi subdit quod dum discutitur num Parochialis Ecclesia sit, inquiritur quando fuerit ædificata, cuius consensu extructa, quibus conditionibus affecta, & Vgolin. *de offic. Episc. cap. 5. in princip. ostendit in quibus casibus possit Episcopus nouam**

39 Parochiam constituere. † Erecta tamen præsumitur Superiouis auctoritate, & consensu ex lapsu temporis, quando in illa diuina Officia publicè celebrata fuerunt, vt per Afflict. *decis. 368. num. 5. Gam. Lusit. decis. 144. in fine, & decis. 168. num. 1. Lancel. Gallia conf. 124. num. 6. vol. 1. Camill. Borrell. d. tit. 2. de sacrosanct. Eccles. num. 7. vbi num. 10. addit procedere quando requiritur consensus; secus autem si exigeretur licentia, in qua non sufficit aliquis cursus.*

40 Dotata sufficienter esse debet Parochialis, vt possit saltem ex dote ipsius vnus Presbyter cum alio ministro commodè sustentari, & iura Episcopalia persolvere, cap. piè, 16. q. 7. & quando opus sit hospitalitate vti, cap. vt quisquis, *de vita, & honest. Cleric. c. 1. de præbend. in 6. Azor. d. lib. 3. cap. 12. q. 15. Læz. Zech. d. cap. 28. de Parocho, num. 4. Cauat. decis. 498. n. 1. Rebuff.*

41 *in tract. congrue portionis, num. 65. † & sic non*

debere Ecclesiam dedicari, nisi tantum assignetur quod duobus sufficiat, tradunt Cassiad. *decis. 18. de præbend. Rot. decis. 56. num. 10. p. 2. diuers. † Verum si post eam ædificatam ita exiguos, & tenuis redditus habere deprehendatur, poterit Episcopus illi adiungere aliquod beneficium simplex, vel illam cum aliis Parochialibus vnire, Concil. Trident. sess. 21. de reform. c. 5. & sess. 25. etiam de reform. c. 13. §. in Parochiis, Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. n. 65. Azor. d. c. 12. q. 15. vers. si ita.*

Constituta sic, & limitata Parochia, & in ea 43 Parochialis Ecclesia erecta, & ædificata, tota eius cura vni presbytero tantum, qui vocatur communiter Parochus, seu Plebanus, Rector, siue Curatus, (quia hæc nomina vti synonyma variantur, & vnum ponitur pro alio) committitur, vt in ea Baptismus, & reliqua Sacramenta populo ministret, & conferat, prout infra latè videbimus; nomen enim Rectoriæ sonat in beneficium Curatum, vt est text. *in cap. de Rectoribus, de Cler. agrot. dicitur enim Rector, quasi populum regens, Roman. conf. 356. Ioan. Andr. in c. licet Canon num. 1. de elect. in 6. Rot. decis. 489. n. 3. part. 1. recentissim. nam sicut vna mulier non potest duos, vel plures sponso habere, cap. 1. de sponsa duorum, nec vnu corpus duo capita, quia esset monstrum, c. quia plerisque, de offic. ordin. sic nec Ecclesia duos, vel plures Parochos, siue Curatos, cap. cum non ignores, de præbend. Oldrat. conf. 67. n. 1. Rot. d. decis. 489. n. 3. in princ. part. 1. recentiss. & in vna Ecclesia vnus debet esse Sacerdos, Sponsus, & Rector, qui curam habeat, cap. in apibus, 7. q. 1. cap. sicut vna, 22. q. 2. Rot. d. decis. 52. n. 17. cum seqq. part. 2. diuers. Gonzal. d. gloss. 6. à n. 45. vbi num. 42. † exinde infert ad regimen Parochialis Ecclesiæ assumi debere vnum Parochum, qui suo nomine, & non cum aliis præficiatur quia si illi duo, vel plures præficiantur, qui confessiones audiant, & baptizent, & alia ad curam spectantia faciant, non dicerentur propriè Parochi, siue Curati. & ideo ex Oldrat. conf. 67. num. 1. & 2. Rot. decis. 684. num. 2. part. 1. recentissimar. tenet quod magis verisimile est quod cura sit apud vnum quam apud duos. Quare eadem Rot. *in Messanen iurisdictionis 1. Martij 1610. coram Reuerendiss. Lugdunen. impressa apud Farinac. decis. 28. à num. 5. part. 1. recentissim. duo considerat ad effectum vt quis dicatur Parochus, quorum primum est, vt curam exerceant Presbyteri Curati nomine proprio, non autem alieno, ex text. in cap. extirpanda, §. qui vero, de præben. Archid. in Clem. 1. num. 4. de offic. Vicar. Miles in repert. verb. Ecclesia Parochialis. Rebuff. in praxi, tit. de non promotio intra annum, num. 36. Alterum est, quia Rector, & Parochus is dicitur, qui suo nomine singulariter, non autem cum aliis ad regimen Ecclesiæ Parochialis assumitur; ita vt**

si duo, vel plures praeficiantur, qui Confessiones audiant, baptizent, & alia ad curam spectantia faciant, non dicantur Curati, quia in vna Ecclesia vnus debet esse Sacerdos, sponsus, & rector, qui curam habeat, vt pluribus allegatis copiose traditur in *decis.* 52. num. 57. p. 2. *diuers.* & quando aliqui Canonici hebdomadatim habent curam animarum, talis cura non remanet penes ipsos, vel singulos Canonicos, sed penes collegium. Oldrad. *conf.* 67. num. 1. Put. *decis.* 28. lib. 1. Gonzal. d. *gloss.* 6. num. 71. & 72. Stephan. Gratian. *discept. forens.* cap. 865. n. 35. & 36.

In illa verò diocesi, vbi nullus adest Rector in quacunque Ecclesia Parochiali, sed adfunt plures beneficiati in qualibet Ecclesia, & Episcopus solet alicui ex illis committere exercitum curae animarum, non tamen ex hoc dicebatur beneficium Curatum, sed solus Episcopatus est Rector omnium Parochialium totius diocesis, & apud eum tantum manet cura animarum, iuxta c. nullus, de Paroch. Garc. de *benefic. part.* 9. cap. 2. n. 175. Gonzal. d. *gloss.* 6. num. 65. & seq. Sephan. Gratian. d. c. 865. n. 32. Et tunc huiusmodi beneficiati non possunt, percipere decimas eidem Ecclesiae Parochiali debitas, cum solum pertineant ad Episcopum qui est verus Rector, & vniuersalis Parochus, & habet curam animarum, Rebuff. de *decim.* q. 7. à. n. 4. Gonzal. *gloss.* 6. num. 65. Stephan. Gratian. d. cap. 865. n. 38. Quidquid teneat Rot. *dec.* 300. n. 4. p. 2. in *posthum.* Fari. aliàs p. 4. *recent.*

45 Hic Presbyteri quocunque nomine nuncupati, quibus singulariter Parochiales Ecclesiae curandae, & regendae conferuntur, Parochiale beneficium habere dicuntur; quod idem non est cum beneficio curam animarum habente, cum istud latius pateat, quam illud, vt ex Innoc. in cap. cum satis, de officio Ordin. tradunt Azor. d. p. 2. lib. 3. cap. 12. *quæst.* 1. Mari. Alter. de *cenfur.* tom. 1. disp. 22. lib. 5. c. 7. *vers. cate.*

46 rum Patriarchæ nam Canones de Parochiali beneficio verba facientes, non eo ipso in omni beneficio curam retinente animarum vindicare sibi locum, monet Ludou. Gomez. in *reg. Cancell. de idiomate, quæst.* 11. *vers. & ideo pro vero intellectu,* quem referro Ego ipse in *collectan. ad cap. dudum,* 54 num. 2. de *elect.*

47 Cura autem animarum nihil aliud est, quam potestas Sacramenta admiuistrandi, c. 1. de Paroch. Hoied. de *incomp. benefic. part.* 1. c. 13. n. 3. Mascard. de *probat. concl.* 468. n. 1. Stephan. Gratian. *discept. forens.* cap. 865. num. 10. Quae in beneficiis dupliciter consideratur, secundum Gonzal. ad *reg.* 8. *Cancell. gloss.* 6. à num. 61. & Nicol. Garc. de *benefic. part.* 1. cap. 6. num. 6. qui plures referunt vno modo proprie, & strictè pro cura Pœnitentiali, quae exercetur in foro animae, quando scilicet aliquis tenetur facras Pœnitentium Confessiones audire, ceteraque

Sacramenta administrare aliquibus, qui illa tenentur ab eo suscipere, iuxta *gloss. verb. impendant, in Clem. dudum, de sepult.* Alio modo dicitur cura largè, seu improprie, quae pertinet ad forum exterius, & est potestas fori contentiosi, siue iudicialis circa correctionem morum, & sic omne beneficium habens iurisdictionem visitandi, excommunicandi, absolueudi, & alia faciendi ad morum correctionem pertinentia, etiam dicitur habere curam animarum, d. cap. dudum, circa med. Iacob. de Graff. in *aureis decis. part.* 1. lib. 2. cap. 79. num. 4. Mascard. de *probat. conclus.* 438. n. 20. cum seqq. Quintin. in *repet. c. multa,* n. 76. de *preb.* Hennequez. *conf.* 9. à princ. cum aliis citatis per me, in *tract. de appellatiua verborum vtriusque iuris signif. appell.* 65. num. 2. Vnde apparet, quod licet beneficium Parochiale idem sit cum beneficio curam animarum habente proprie, & strictè sumptum, tamen si largè, seu improprie sumatur, plurimum differunt, quo sensu dixi supra istud latius patere, quam illud.

Illam cura pœnitentialis primo modo relatas 48 quam tenet, qui habet supra populum potestatem ligandi, atque soluendi animas, iuxta auctoritatem Christi Domini, Quaecunque ligaueris super terram, &c. in duplici etiam est differentia, alia dicitur actualis, alia verò appellatur habitualis. Actualis cura illa est, quam quis actualiter, id est actu per se gerere tenetur in populum ex necessitate officij ratione Parochialis, vel beneficii Curati, in quo est Canonice intitularus, & institutus. Habitualis verò ab actuali distincta illa dicitur, quae penes aliquem ratione alicuius beneficii in fieri est, sed non in facto, quia executionem potestatis non habet, vel defectu tituli spiritualis per vnionem accessorie factam extincti, aut quia Parochiani recesserunt ex causis relatis per Azor. d. 2. lib. 3. cap. 12. *quæst.* 6. vel quia ex priuilegio, seu consuetudine leuatus fuit onere exercendi actu

Et quamuis praedictae tres species cura habitualis in eo differant quod de cura annexa non est facienda mentio, c. super eo, de *prebend.* 94 lib. 6. Cardin. in *Clem. vnic.* n. 6. q. 9. de *offic. Vicar.* & *conf.* 30. ante num. 1. *vers. ex hoc videtur.* Felin. in *c. postulasti,* n. 1. *vers. si enim cura,* de *rescript.* Campan. in *diuers. iuris Canon. rub.* 7. c. 6. n. 18. de aliis verò duobus speciebus maxime Gutier. *alleg.* 8. num. 9. distinguit Menoch. *cas.* 201. n. 67. In eo tamen conueniunt, quod neutra facit beneficium Curatum, aut causat incopatibilitatem, nec requirit personalem residentiam, vt de cura annexa est text. in d. cap. super eo, & de aliis duabus speciebus Nauar. *conf.* 21. de *Cleric. nō resid. in nouis,* Hoied. de *incompatib. benefic. p.* 1. cap. 3. n. 16. & 53. & p. 2. c. 6. num. 1. & 2. Reuerendiss. D. Anton. Ricciol. de *iure personarum extra gremium Ecclesiae existentium,* l. 1.

cap. 14.

cap. 14. num. 4. & 5. & rationem reddit num. 2.
⁵¹ quia ꝑ de Parochiali habitu idem iudicatur
 perinde ac si esset beneficium simplex, & cap.
 se. n. 3. post gloss. verb. Parochialis Ecclesia, in fin.
⁵² in cap. licet canon de elect. lib. 6. aduertit ꝑ de Pa-
 rochialia ad actum reuocata idem quod de no-
 uiter erecta iudicandum.

⁵⁵ Sed nõ inutile erit inuestigare penes quem
 animarum cura in beneficiis vnitis resideat.
 Quod ipsa cura principalis sit penes Prælaturam
 beneficij vniti, eius verò exercitum penes
 Vicarium in dicto beneficio deputatum, vide-
 tur deduci ex d. cap. super eo, & ex illo non ob-
 scure colligunt Seraphin. decis. 109. num. 5. Bu-
 rat. decis. 936. num. 1. intellige vel de Vicario
 ad nutum amouibili, vel de cura habitualis
 nam Rot. in Romana Vicaria 8. Nouembris 1621.
 coram Reuerendiss. D. meo Cocino Decano, tenuit
⁵⁴ ꝑ quod cum Ecclesia S. Mariae in via lata ef-
 fect Parochialis, & deinde Pius V. erigeret Vi-
 carium perpetuum in ea, penes ipsum Vicar-
 ium est omnimoda cura actualis, habitualis
 verò penes Capitulum, & citat Oldrad. conf.
 6. num. 1. in fine. Roman. conf. 325. n. 3. Host.
 in cap. exposuisti, de prebend. Mandos. conf. 20.
⁵⁵ num. 9. Hieron. Gabr. conf. 190. n. 7. lib. 2. ꝑ &
 quod Papa erigendo Vicariam perpetuam, &
 in Vicarium transferendo curam, nihil aliud
 facit quam constituere illum actu Rectorem
 curæ animarum, licet propriè non sit Rector
 Ecclesiæ, Vitalin. in Clem. 1. num. 24. de offic.
 Vicar. Abb. in c. ex parte, in 3. not. ab eod. tit. Card.
 in Clem. 1. num. 10. quest. 9. vers. solutio, & conf. 1.
 col. 1. in fine paulo ante, num. 1. vers. & hoc vide-
 tur, auferendo curam à Capitulo, Nauar. conf.
 21. num. 7. de Cleric. non resid. firma tamen re-
 manente cura habitualis penes ipsum Capitu-
 lum, Abb. in cap. extirpanda, §. quia verò, n. 15.
 & in cap. exposuisti, in fine, de prebend. Card. in
 d. Clem. 1. num. 10. vers. solutio. Franc. in cap. su-
 per eo, n. 2. de prebend. in 6. Caputaq. decis. 339.
 num. 2. & 3. p. 3. Nauar. d. conf. 21. num. 8.

⁵⁶ Et in hunc sensum dicitur potius Vicarius
 perpetuus habere curam animarum, non au-
 tem Rector principalis, vt per Card. in d. Clem.

⁵⁷ 1. num. 10. quest. 9. vers. indistincte ꝑ cura dici-
 tur apud Vicarium quoad omnem effectum, & in
 Clem. 1. de iure patron. n. 8. vers. & magis propriè
 in effectum ipsi instituti sũt Prælati. Anch. conf. 404
 num. 11. vers. nam Vicarius non recipit titulum à
 Rectore, sed ab ipso, & penes ipsum dicitur esse cu-
 ra animarum & exercitium. Quod adeò verum
⁵⁸ est, vt ꝑ si principalis spreto Vicario velit se
 ingerere in cura animarum, nullo modo pos-
 set, vt in terminis dicit Abb. in d. c. extirpanda,
 §. Si qui verò, num. 15. in vers. ex quo sequitur
 quod Rector principalis non posset ibi exercere cu-
 rã fori penitentialis, refert Azor. d. p. 2. lib. 3. c. 6.
 quest. 2. ad fin. in vers. & ideo Rector Sacramen-
 ta conferre non debet, nec potest, sentit Anchar. in

cap. exposuisti, de prebend. num. 6. in fine, vers. Vi-
 carij à Canonicis in cura dependentiam non ha-
 bent ullomodo, sed autoritate iuris habent cura
 exercitium de per se, quam principalis Canonicus
 impedire non potest, nec in ipsa se intromittere,
 sicut nec Episcopus inuito Rectore Ecclesia Para-
 chialis posset assumere curam animarum. Steph.
 exercere. Rot. in Barchinonen. Vicaria 17. Maij
 decis. 109. n. 5. vers. non enim potest per se ipsum
 1614. coram R. P. D. Merlino.

Licet Rota, & Doctores supra citati lo-
 quantur in Vicariis perpetuis, vt pote, quia ex
 huiusmodi perpetuitate resultat nõ leuis præ-
 sumptio translationis curæ actualis, non exin-
 de colligitur in Vicariis amouibilibus Para-
 chialium vnitarum absolute contrarium esse
 resoluendum, nisi vbi in erectione Vicariæ
 circum curam nihil fuerit dictum, vel ex mate-
 ria subiecta particularis resolutio sumi non
 posset; quoad erectionem conitatur posse in ea
 totalem curam transferri in Vicarios etiam ad
 nutum amouibiles, quo casu non amplius cu-
 rat Rota an Vicarij sint perpetui, vel ad nu-
 tum amouibiles ad concurrsum faciendum, sed
 decidit, vt nunc omnino fiat, sicut fuit reso-
 lutum in Vlixbonen. iuris conferendi 2. Decem-
 bris 1605. coram Litta, & in Vlixbonen. con-
 cursus 1. Iunij 1615. coram bona memor. Rem-
 boldo, decis. 710. p. 2. recent. clarè præsup-
 ponens posse temporales Vicarios habere cu-
 ram etiam actualem. Ratio est, quia cum ꝑ de
 lure communi in Parochialibus annexis de-
 beant constitui perpetui Vicarij, d. cap. extir-
 panda, §. qui verò cap. ad hac de offic. Vicar. cap. 1.
 de Capell. Monach. lib. 6. attamen si de facto, aut
 ex negligentia Prælatorum, vel consuetudini-
 ne, aut priuilegio Vicarij temporales deputari
 permittantur in eo casu vbi perpetui consti-
 tuti debebant, non videtur hoc sufficiens, vt
 exinde absque alia verosimili coniectura col-
 ligere debeamus Vicarium temporalem habe-
 re tantummodo curæ exercitium; habitualem
 verò, ac actualem penes Rectorem existere;
 nam hoc adesse potest ex aliquo accidenti
 ipsam curam minimè respiciente, eo maxime,
 quia in Episcopi abitrio est deputare Vicar-
 ium perpetuum vbi fuerit temporalis, vel
 eum ad nutum amobilem vt prius relinquere,
 ex depositione Concil. Trident. sess. 7. de reform.
 c. 6. Nec hoc casu est inconueniens quod ipsa
 cura actualis sit penes illum, qui non habet ti-
 tulum beneficij, cuius curam gerit, nam de
 ꝑ essentia beneficij est, vt sit perpetuum, vt
 colligitur ex eius definitione, quam præstant
 Sebast. Medic. de definit. part. 2. c. 15. Petr. Gre-
 gor. instit. rei benefic. cap. 6. num. 1. & Syntagm.
 iuris, lib. 3. cap. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5.
 in princ. à n. 2. Squillante de priuileg. Cleric. c. 4.
 num. 1. quia certum est ꝑ in his Parochiis vni-
 tis titulum non existere cum fuerit suppressus,
 &

& extinctus per vnionem accessorie factam, 63
 quæ alio nomine extinctiua tituli dicitur, † curæ verò titulum esse penes Episcopum. *Rot. decis. 309. n. 3. p. 2. diuers.* quem ipse Vicarius recipit ab eo, non autem à Rectore principalis beneficii. *Anch. conf. 404. num. 11.*

64 Quæ ut melius percipiantur, sciendum est accessorie, & in perpetuum alteri beneficio vnionem posse fieri dependenter, vel independenter; dependenter, quando scilicet vna Ecclesia parochialis propter locorum distantiam diuiditur in duas, & creata de nouo accessorie antiquæ vnita dicitur filialis, & natiua, vel quando aliter dependet à beneficio principali, & hoc casus, ut quia præsumitur quoad spiritualia, & temporalia facta vnio, si in vnita accessorie constituitur Vicarius temporalis, habebit tantummodo curæ exercitium, penes verò Rectorem principalem erit cura tam actualis, quam habitualis. Ratio est, quia beneficium annexum processit à principali, vnde quoad spirituale, & temporale præsumitur vnium, ita ut Rector vnus sit Rector alterius, & in vtraque intituletur, cuius nomine solummodo Vicarius curam exercet. † Et in his terminis credo intelligendam sacræ Congregationis Concilij declarationem, quæ habet euidens signum esse curam remanere penes principalem, quando Vicarius constituitur temporalis, & amouibilis in exercitio curæ animarum, de qua restantur *Nicol. Garc. de benefic. p. 3. cap. 2. n. 179. in declar. 111. & Arraendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub rit. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis,*
 66 *num. 141. & procedere † text. in Extrauag. exco-
 crabilis, in fin. vers. quantum, de præbend.* quatenus decidit illa beneficia Ecclesiastica habere curam animarum, quæ Parochias habent, in quibus ipsa est non per Vicarios perpetuos, sed per Rectores, seu ministros beneficiorum ipsorum, vel illorum temporales Vicarios exercenda, & rationem reddit ibi gloss. *verb. temporales*, quia Rector principalis per temporalem Vicarium deferuendo per se ipsum deferuere censetur, cum ille iure suo hoc non faciat, arg. *c. cum venisset, de restit. spol. l. quod meo, ff. de acquir. possess.*

67 Independentem verò fit vnio quando Parochialis annexa non processit à principali beneficio, sed aliàs erat de per se, & fuit vnita independentem principali forsan simplici: quo casu ipsum principale non dicitur Curatum respectu parochialis annexæ, quia qualitas annexæ accessorie non debet redundare in principale, *d. c. super eo Rebuff. in repet. d. s. extirpanda, §. quia verò, n. 146. & dicit Nauar. conf. 10. n. 3. de maioris. & obed. † per annexionem Parochialis beneficium principale, si sit simplex, non crescere, nec fieri Curatum per Ecclesiam Parochialem ei annexam, imò potius Parochialis*

ipsa recipere simplicitatem beneficii, cui vnitur, eo quod vnitur & annectitur beneficio simplici. Ratio est, quia hoc casu quoad temporalia tantum præsumitur facta vnio, ita ut principalis habeat solummodo temporale regimen, & titulum profanum quoad percipiendos fructus, ad not. per *Rot. decis. 2. de excess. Prælat. in nouis, Mant. decis. 359. num. 5. Nicol. Garc. de benefic. part. 5. cap. 1. n. 270.* cum dispositio quoad spiritualia sit penes Vicarium, qui solum habet titulum immediatum ad curam, in qua non potest quiuus alius etiam principalis se intromittere, iuxta doctrinam *Felin. in cap. postulasti, de rescript. n. 1. vers. & hoc videtur.*

69 Ex quibus patet resolutio ad dubium, quod annis præteritis maximè inter nonnullos controuertebatur, statuerat enim sanctæ memor. Clemens VIII. per suas litteras in forma Breuis, sub die 18. Octobris 1600. ut ex tunc Canonici, Præbendæ, ac Dignitates in Cathedralibus Ecclesiis, principalisque ipsæ Dignitates in Collegiatis, nec non Parochiales Ecclesiæ, & earum perpetuæ Vicariæ, ceteraque Ecclesiastica beneficia curam animarum habentia in Regnis Portugalliæ, & Algarbiorum non conferantur aliquibus personis de genere, seu stirpe Hebræorum descendens, usque ad septimum gradum inclusiuè; dicebant aliqui sub huiusmodi literis comprehendendi Parochiales Ecclesias alij beneficio non prohibito accessorie vnitas. Sed probabilius fuit pro contraria sententia tantum, cum Summi Pontificis mens, & intentio fuerit ibi minimè velle comprehendere Parochiales, ceteraque beneficia accessorie vnita, vt ex dictarum literarum contextu, & loquendi modo facile erit colligere; nam in eis sermo tantum est de beneficiis vacantibus, & conferibilibus, ad quæ ex illo genere personarum descendentes eligi, præsentari, ac in illis institui omnino prohibet Pontifex, ibi, *ex quorumcumque personis vacent, &c.* & ibi, *talésque persona ad illa eligi, præsentari, vel aliàs assumi nullatenus, nullò modo possint, & ibi, illaque vt prius vacare, & ibi, si contingat ad illa quemquam contra præsentis nostræ constitutionis formam præsentari, vel institui, &c.* quæ verba verificari nullo modo possunt in Ecclesiis Parochialibus accessorie vnitis, quæ numquam vacare censentur. *Rot. decis. 114. num. 5. p. 2. diuers. Lud. Gom. in reg. de triennali, q. 8. sub num. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cæcel. gloss. 5. 7. n. 7. Nicol. Garc. de benefic. p. 12. cap. 2. num. 5. nec sunt ampliùs conferibilia Rot. in Verdun. decanatus 9. Martij 1590. coram bon. memor. Card. Lancel. apud Nicol. Garc. d. tract. p. 5. c. 1. n. 270. Gambar. de officio Legati de Laterane, lib. 6. cap. 1. n. 46. ac proinde impetrari non possunt, Rebuff. in praxi, tit. de vnionibus, n. 14. Put. decis. 240. num. 4. lib. 1. in correctis. Gonzal. d. gloss. 5. §. n. 22. nec in illis vllus valet institui.*

- ruī, Franch. in dict. c. 1. num. 7. vers. non obstat, de filiis Presbyr. lib. 6 Nicol. Garc. part. 11. c. 5. num. 193. Quorum omnium præcipua ratio est,
- 70 † quia huiusmodi Parochiales per vnionem de illis accessorie factam omnino extinguuntur, ac nomen & titulum amittunt, ita vt illæ amplius Parochialium appellatione non contineantur, & ac si non essent, exprimi inter beneficia non debeant, Sarnen. in reg. de idioma te, q. 11. in med. vers. secus si per viam adhaerentia. clarius Card. conf. 30. n. 1. ad fin. in vers. Parochia enim, Menoch. con. 114. num. 2. vers. cum ita. Campan. in diuers. Iuris Can. rub. 7. c. 6. n. 18. Rot. apud Nicol. Garc. p. 3. c. 2. num. 510. cum exinde prædia beneficij, cui vnita fuerunt, sint effecta, Gamb. d. tract. lib. 5. num. 139. Verall.
- 71 decif. 349 n. 2. par. 3. in tantum † quod literæ vnionis huiusmodi non dicuntur literæ de Parochialibus Ecclesiis, quatenus Ecclesiastica sunt beneficia; sed de proprietate, & re profana, Rot. decif. 2. n. 5. de rebus Ecclesiæ non alien. in antiq. practica lib. 6. Rot. impressa post 2. part. decisionum diuersorum, tit. de Vnionib. n. 13. Nicol. Garc. d. p. 12. c. 2. num. 33. † & causa vnionis non dicitur causa beneficalis, Cassad. decif. 3. de iudic. n. 1. Gonzal. d. gloss. 5. §. 7. num. 17. & lis super Parochiali vt vnita, non est lis super beneficio Mantie. decif. 359. num. 1. Rota apud
- 73 Nicol. Garc. part. 12. c. 2. n. 31. † Et eodem magis procedunt supra resoluta circa intellectum prædictarum literarum, quia illæ strictissime essent interpretandæ, vt pote odiosæ, & à Iure communi exorbitantes, quod beneficij Ecclesiastici capaces facit ex illo genere personarum descendentes, in c. eam te, de rescriptis. ibi, pro eo verò quod Iudas extiterit, ipsum dedignari non debes, vt tetigit Rot. in Flixbonen quartenaria, 15. Ian. 1624. coram R. D. meo Coccino Decano, & in puncto de his literis loquens in Colimbrien. Canonic. 3. Iun. 1616. coram bona mem. Cardin. Sacrato, & 5. Decembris eiusdem anni, coram Cardin. Verospio, & de statuto Toletano Mantie. decif. 307. num. 1. tum quia cum agatur de priuando homine naturali habilitate, ac proinde de materia merè pœnali, verba sunt accipienda in potiori significatu, vt euitetur pœna, arg. c. statutum, de elect. lib. 6. bene ad propositum notat Capra communium conclus. 90. num. 76.
- 74 Nec aliud volunt alia earumdem literarum verba, ibi, ceteraque beneficia Ecclesiastica curam animarum habentia, quia, vt supra ostendimus, licet habitualis cura sit in illo, qui præest beneficio principali, cura tamen actualis omnimoda translata fuit in Vicarium, Vital. in Clem. 1. d. n. 8. de excess. Pralat. Nauar. d. conf. 21. num. 7. & 8. de Cleric. non resid. Gonzal. d. gloss. 5. §. 3. n. 23. & seq. Camp. in diuers. Iuris Canon. rub. 7. cap. 6. num. 114. siue perpetuum, siue ad nutum amouibilem, vbi vnio indepen-

denter facta fuerit iuxta terminos supra per me declaratos; quo casu respectu principalis habitualis cura nullo modo poterit ad actum reduci, tum ob defectum tituli spiritualis, vt supra ponderauimus, tum etiam ob non requisitas qualitates, veluti scientiæ, ætatis, & ordinis, quas certum est ad Parochiales non desiderari, quæ alicui beneficio simplici accessorie vnitæ reperiuntur, ex rationibus supra allatis. Verba autem supradicta de cura actuali sunt intelligenda, cum † illa beneficia dicantur 75 habere curam animarum, quæ eam habent actu, non verò habitu, gloss. verbo habentia, in Extrauag. Excecrabilis, in princ. d. præbend. Vital. in Clem. 1. num. 4. de offic. Vicary, tum quia habere est cum effectu, l. nomē, §. habere, ff. de verb. signific. dicit Host. in cap. nonnulli, de Cleric. non resid. quem refert, & sequitur Capra d. conclus. 90. n. 76. Vnde † cum habeamus verba actum 76 denotantia, non sufficit habitus, nisi etiam sublit actus, bene Gemin. in cap. licet canon, in fine, de elect. lib. 6. & ibi Franch. num. 2. vers. sed Ioan. Monach. tum etiam, quia præfatæ literæ videntur ponderare periculum animarum, ibi, animarumque periculis occurritur, quod non videtur subesse nisi actu, & habitu sint curata beneficia, ad propositum Capra d. conclus. 90. num. 76. in fine; tum etiam, † quia cum ibi 77 dem fiat mentio curæ simpliciter, de actuali, non verò de habituali est intelligenda, vt in terminis tenet Capra d. conclus. 90. n. 78. quem refero Ego ipse in tract. de appellatiua verborum vtriusque iuris signific. appell. 65. n. 1. & fuit dictum in Vicen. Prioratus 2. Martij 1622. coram bone memor. Manzanedo, cum verba (præcipue in materia pœnali, prout est ista, de qua agitur iuxta supradicta) † semper in 78 propria, & potiori significatione sint accipienda, l. non aliter, ff. de leg. 3. cum pluribus per me citatis de Axiomat. iuris vltusfreq. Axiom. 12. d. num. 4. tum denique, quia prædictæ literæ sunt odiosæ, & exorbitantes à iure, ac proinde restringendæ, ex dictis. Ex quibus merito fuit pro hac parte conclusum.

CAPVT II.

De Canonica Parochorum electione
& institutione.

SVMMARIUM.

- 1 Parochialem ad Ecclesiam personam idoneam eligi debet, & qua in loco residere, & per se ipsam curam exercere valeat.
- 2 Idonea persona in hac materia dicitur prædita morum grauitate, ætatis maturitate, & litterarum scientia.
- 3 Morum grauitas, seu probitas requiritur in

- eo, qui ad Parochialem Ecclesiam eligi desiderat.
- 4 Morum grauitas ex animi virtute nascitur, & ab inculpata vita proficitur.
- 5 Mortali in peccato constitutus est inimicus Christi, & indignus stipendium de illius patrimonio sumendis.
- Beneficium Curatum obtinere desiderans, debet esse constitutus in aetatem 25. annorum inceptorum.
- 7 Parochialem accessorie unitam habens, sufficit ut constitutus sit in ea aetate, quam requirit beneficium, cui Parochialis accessorie reperitur unita.
- 8 Episcopus dispensare non potest, ut quis ante 25. annum inceptum Parochialem Ecclesiam valeat obtinere.
- 9 Cap. 2. & ult. de at. , & qualiter declarantur.
- 10 Parochiam obtinere desiderans, quam literarum scientiam habere debeat, ostenditur.
- 11 Innocentius III. super promouendis ad Parochiales, quid statuerit? refertur.
- 12 Mandatum de promouendo alicui de beneficio, aut Ecclesiastica dignitate, Curata beneficia non includit, nisi de animarum cura expressa habeatur mentio.
- 13 Beneficiorum appellatione Parochiales Ecclesie, ceteraque beneficia curam animarum habentia non comprehenduntur.
- 14 Parochialis Ecclesia etiam reservata, vel affecta, etiam vigore indulti in fauorem S.R.E. Cardinalium generaliter, aut specialiter concursu est conferenda.
- 15 Parochiales litigiose concursu non conferuntur.
- 16 Parochiales exigui valoris, aut ubi nullus esset qui se examini vellet subycere, aut ob apertas factiones, seu dissidia, concursu non conferuntur.
- 17 Parochialis, quam quis acquirit per regressum, & prius possedit, concursu non conferitur.
- 18 Parochialis unita Dignitati, vel Canonicali, concursu non conferitur.
- 19 Vicaria perpetua Parochia unita concursu non conferitur, nisi in Vicarium totalis cura fuerit translata.
- 20 Parochialis subiecta, seu annexa Monasterio, vel de eius mensa, quando Monasterium nominat Rectorem, & Episcopus confirmat, concursu non conferitur.
- 21 Parochialis, qua Regularibus conferri consuevit, concursu non conferitur.
- 22 Prioratus Regulares habentes curam animarum soliti commendari Regularibus concursu non conferuntur.
- 23 Permutationibus Ecclesiarum Parochialium fit concursus.
- 24 Parochia resignata ad fauorem in manibus Papa concursu non conferitur.
- 25 Parochiales vacantes in Curia, seu apud Sedem, siue per obitum, aut simplicem resignationem, seu dimissionem ex vi decreti, prouideri solent in Dataria sine concursu.
- 26 Cura animarum, qua in Ecclesia Collegiata exercetur per Canonicos, vel hebdomatarios concursu non conferitur.
- 27 Dignitas habens curam animarum in Ecclesia Collegiata concursu non conferitur.
- 28 Collegium remanet etiam in uno donec fuerit auctoritate superioris destructum.
- 29 Prioratum Conuentualium sub reservatione censentur comprehensi etiam illi Prioratus, qui nullos Monachos habent, & sic sunt Prioratus habitu tantum.
- 30 Spontanea Cathedralis Dignitates, & Canonici, qui habent cum prabendis annexam curam animarum, concursu non conferuntur, sed aetas est necessaria.
- 31 Episcopus habita notitia vacationis Ecclesie Parochialis deputat in Vicarium cum congrua etiam viciniorum Parochum.
- 32 Vicarius deputandus cum congrua donec prouideatur de Rectore, non est necessario examinandus, dummodo alius sit idoneus.
- 33 Vicary deputatio in Parochiali vacante donec prouideatur de Rectore, semper spectat ad Episcopum, in cuius diocesi Parochialis est.
- 34 Inferiores, qui non habent iurisdictionem, quasi Episcopalem cum facultate congregandi Synodum, Vicarium in Parochiali vacante, donec prouideatur de Rectore, constituere non possunt.
- 35 Congrua portio Vicario deputanda est arbitrio Episcopi.
- 36 Vicarius constitutus cum congrua in Parochiali vacante donec prouideatur de Rectore, non potest remoueri sine causa.
- 37 Abbas, & Commendatarius Abbatia habentis iura Episcopalia si habeat ius congregandi Synodum, & eligendi examinatores Synodales, potest facere concursus.
- 38 Prelati inferiores, qui non habent ius congregandi Synodum, non possunt facere concursus, quamuis habeant ius conferendi.
- 39 Episcopus vicinior manutenendus est in sua quasi possessione concursus instituendi in vacationibus Ecclesiarum Parochialium.
- 40 Edictum pro concursu faciendo intra decem dies est proponendum, & totidem remanere debet affixum ad valuas Ecclesie, & non potest apponi cum maiori termino viginti dierum.
- Episcopus non tenetur prorogare terminum concursus, sed bene facit eum prorogando ibid.
- 41 Edictum pro concursu faciendo apponi debet ab Ordinario loci ubi existit beneficium, & ibidem examen est peragendum, etiam si beneficium ab Ordinario alterius diocesis sit conferendum.

- 42 *Edictum est de substantia, & forma concursus Parochialium.*
- 43 *Termino decem dierum, vel ad summum viginti elapso ad concursum faciendum nullus est admittendus ad examen, nisi qui descripti fuerint.*
- 44 *Edicti post terminum re integra potest oppositor admitti, etiam alio reclamante.*
- 45 *Descriptus in tempore concursui prefixo si comparuerit legitimo impedimento cessante elapso termino etiam re integra non est audiendus.*
- 54 *Examen statim elapso termino edicti potest per Episcopum inchoari, sed non potest eadem die claudi, ubi plures fuerint descripti, quia sunt expectandi, vel vocandi, alioquin vitatur concursus.*
- 47 *Episcopus non potest statuere, seu limitare certum numerum personarum ad concurrendum in concursus Parochialium.*
- 48 *Curatis ne accedant ad concursum aliarum Parochialium non potest prohibere Episcopus.*
- 49 *Concursus potest fieri uno tantum comparente ex pluribus descriptis.*
- 50 *Concursus est faciendus ubi unus tantum se describi facerit, nec alij comparent oppositores ad se describi faciendum, nec opus est alio edicto, aut termini prorogatione.*
- 51 *Examen ubi nullus ex comparentibus vult subire, Episcopus assignare debet alium terminum, siue edictum, & si adhuc nemo comparet, vel alias nemo idoneus reperitur, tunc poterit Parochia absque concursu conferri.*
- 52 *Examen concursus faciendum est ab Episcopo, siue eo impedito ab eius Vicario generali, atque ab alijs examinadoribus non paucioribus, quam tribus, etiam Episcopo non impedito poterit fieri examen coram Vicario.*
- 53 *Examen omnium concurrentium ad Parochialem, si una die fieri non potest, poterit in alio continuari.*
- 54 *Examinadores debent singulis annis proponi in Synodo ad minus sex, ab ea Synodo probari, quorum officium etiam post annum sue electionis non expirat.*
- 55 *Examinadores in Synodo nominatim, & non in genere proponi debent.*
- 56 *Examinador ut dicatur probatus à Synodo, debet dimidiam partem suffragium ferre ab ijs, qui vocem habent in Synodo.*
- 57 *Examinadores aliqui si ex sex intra annum sue electionis mortui fuerint, totam facultatem examinandi una cum Episcopo ad superstitēs spectare, debet eo anno durante.*
- 58 *Examinadores si decedant, vel in longinquas partes recedant, quid faciendum, ostenditur, & num. 62.*
- 59 *Examinadores Synodales durant donec alij in Synodo deputati fuerint, verum si anno*
Barbof. de Parocho. Pars I.

- elapso aliqui ex eis mortui fuerint, officium omnium expirat.*
- 60 *Episcopus non excusatur si post annum adhibeat examinadores superstitēs non extantibus sex.*
- 61 *Annus celebrandi Synodum non incipit currere à die capta possessione Episcopatus, sed à die Synodi ultimo loco celebrata.*
- 62 *Examinadores non Synodales extraneos non licet Episcopo auctoritate ordinaria sibi assumere, qui suppleant numerum non existentium.*
- 63 *Examinadorum deputationis anno elapso non est Episcopo permittum ijsdem absentibus, vel alijs legitime impeditis alios in eorum locum subrogare.*
- 64 *Episcopus non potest loco examinadorum Synodaliū demortuorum alios subrogare usque ad nouam Synodum.*
- 65 *Episcopo non licet subrogare alios in locum examinadorum Synodaliū, qui per sententiam de crimine simoniae fuerint condemnati.*
- 66 *Condemnati de adulterio si sententia facit transiit in rem iudicatam, non sunt adhibendi in examinadores Synodales, quia sunt infames; si vero causa pendet per appellationum possunt adhiberi, sed non est conueniens.*
- 67 *Concursus, in quibus fuerint adhibiti examinadores deputati in Synodis precedentibus, sunt nulli, quatenus praedicti examinadores in Synodo posteriori non fuerint confirmati.*
- 68 *Provisiones Parochialium Ecclesiarum factae sine examinadoribus in Synodo Diocesana deputatis, sunt nullae, & qualiter sananda, ostenditur, & num. 69.*
- 70 *Vicarius Sede Episcopali vacante in loco examinadorum absentium, vel defunctorum, alios auctoritate propria sufficere non potest.*
- 71 *Concursus est nullus in quo cum examinadoribus Synodalibus interuenit alter, qui non sit examinador Synodalis.*
- 72 *Negatiua illa quod quis non esset examinador Synodalis, quomodo probanda, ostenditur.*
- 73 *Examinadores necessario eligi debent, qui sint Magistri, seu Doctores, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico, si extent alioquin alij Clerici, qui ad id videbuntur magis idonei.*
- 74 *Examinadores Synodales eligere non potest Episcopus, qui non sint Doctores, seu Magistri, aut Licentiati in Theologia, vel iure Canonico, si extent, alioquin alios Clericos qui ad id munus idonei videbuntur.*
- 75 *Clerici saeculares, aut Regulares in examinadores Synodales eligi non possunt, qui Doctoratus, vel Licentiae gradu insigniti non fuerint, nisi vlli viri huiusmodi qualitatē non extent.*

- 76 *Examinatores Synodales debent iurare, itaut si non iurauerint, concursus coram eis habitus vitietur.*
- 77 *Iuramentum examinadoribus Synodalibus debet prestari tactu sacrosanctis Euangelij.*
- 78 *Iuramentum prestare possunt examinatores extra Synodum in manibus Notarij.*
- 79 *Examinatores Synodales non possunt quicquam prorsus occasione examinis nec ante, nec post accipere, alioquin simonia vitium tam ipsi, quam alij dantes incurrunt.*
- 80 *Beneficijs antea obtentis priuantur examinatores Synodales si occasione examinis siue antea, siue post aliquid accipiant etiam gratis, & liberaliter datum.*
- 81 *Examinatores Synodales non possunt quicquam pro labore, vel titulo stipendij ad sustentationem ex fructibus beneficij vacantis, vel alia ratione accipere.*
- 82 *Ordinarius non potest statuere aliquod stipendium, etiam minimum, examinadoribus deputatis in Synodo pro concursu Parochialium.*
- 83 *Episcopus potest aliquid de suo examinadoribus Synodalibus conferre titulo pramij, vel stipendij, seu sustentationis.*
- 84 *Examinatores Synodales peracto examine debent eos renuntiare Episcopo, quos idoneos reperirent, non tamen tenentur explicitè referre singulas qualitates eorum, qui sunt examinati.*
- 85 *Examinatores etiam extraiudicialiter possunt informari de qualitatibus concurrentium.*
- 86 *Examinatores ut palam inter se sua vota conferant magis expedit, deinde Notario iubeant ut in actus suis simpliciter scribat Titium approbatum idoneum, Seium reprobatum.*
- 87 *Vota dare debent examinatores dum simul congregati sunt cum Episcopo, non autem separatim, sicut Episcopus, ubi datur locus accessus, debet ipse accedere examinadoribus simul congregatis.*
- 88 *Examinatus dicitur reprobatus, qui solus comparens ad se examinandum coram tribus examinadoribus fuit ab uno approbatus, ceteris reprobantibus.*
- 89 *Episcopus potest gratificari data in approbatis paritate.*
- 90 *Idoneus quis magis sit ex concurrentibus ad Parochialem vacantem, nunquam spectat ad examinatores iudicare, sed ad Episcopum solum.*
- 91 *Eligere ex approbatis ad Parochialem magis idoneum, ad ipsum Episcopum spectat. Votum decisum in concursu non habet Episcopus, sed tantum accedere potest ubi vota sunt paria, vel singularia.*
- 92 *Eligere ex approbatis ad Parochialem potest Episcopus extra locum examinis, & etiam absentibus examinadoribus.*
- 94 *Electio facta de magis idoneo ad Parochialem vacantem significanda est intra quatuor menses, & si fuerint transmissi, nec peruenit ad manus Collatoris intra dictum tempus, prouiso deuoluitur.*
- 95 *Electio, & prouiso in concursu Parochialium facta de digno omisso digniore est nulla.*
- 96 *Pralati non aliter satisfaciunt suæ obligationi, quam si digniore Ecclesiæ Parochiali prouideant.*
- 97 *Eligere ad Parochialem prouidentes tenentur illum, qui maioribus inuatur meritis.*
- 98 *Electores sub pana peccati mortalis digniorem, seu meliorem eligere tenentur.*
- 99 *Beneficia pro prouisionem liberans conferantes non tenentur eligere digniores, nisi in promptu sint.*
- 100 *Generalis tenetur ad Pralaturas Regulares digniores eligere.*
- 101 *Beneficium suum renuntians in fauorem alterius non tenetur sub peccato mortali digniorem, seu meliorem eligere.*
- 102 *Patronatus laicus, etiam quoad beneficia Curata non tenetur presentare digniorem.*
- 103 *Eligere licet dignum prætermisso digniore in Canoniciatibus, & dignitatibus, & alijs simplicibus beneficijs curam animarum habentibus.*
- 104 *Prouiso beneficij quando per concursum, seu oppositionem facienda est, an teneatur quis ad restitutionem si omisso digniore dignum eligat? ostenditur & num. 105.*
- 106 *Dignus offerendo in concursu pecuniam digniori ut desistat ad oppositionem, committit simoniam & tenetur ad cedendum beneficio, & restituendo fructus perceptos.*
- 107 *Electio non erit simoniaca, nec illicita si quis tradiderit pecuniam electoribus indignum eligere volentibus ne illum eligant.*
- 108 *Pecuniam offerre non est licitum pro electione particularis personæ, etiam dignissime.*
- 109 *Senior idoneior iudicandus est respectu alterius iunioris cum quo concurrat.*
- 110 *Originarius idoneior iudicandus, ac præferendus est, si alter sit extraneus.*
- 111 *Dignus de ciuitate, vel gremio Ecclesiæ potest eligi posthabito digniore extraneo.*
- 112 *Originarij semper præferuntur extraneis.*
- 113 *Originarij præsumuntur magis deligere patriam.*
- 114 *Doctor præfertur non Doctori. Et Doctor utriusque iuris præfertur Doctori unius tantum. ibid.*
- 115 *Doctori, cuius vita ignoratur, præfertur minus doctus modò idoneus, cuius mores sunt noti.*
- 116 *Beneficium nullum habens præfertur habenti. Ad concursum tamen admittitur habens aliam Parochialem. ibid.*

- 117 *Habilior is dicitur, qui muneri, cui preficitur est aptior.*
- 118 *Dives potius quam pauper eligi debet, si Ecclesia, cui est providendum, sit pauper.*
- 119 *Sacerdos praefertur alteri aliquo inferiori Ordine insignito.*
- 120 *Nobilitatem maiorem habens preferendus est. Nobilitas triplex, remissive ibid.*
- 121 *Dispensatione non indigens praefertur indigenti.*
- 122 *Idoneitas ad Ecclesiam Parochialem non solum consideratur respectu scientia, sed etiam aetatis, morum prudentia, & huiusmodi*
- 123 *Iudicare quis ex concurrentibus sit magis idoneus, spectat solum ad Episcopum, non veros ad examinatores.*
- 124 *Parochialis vacans ubi fuerit iurispatronatus Ecclesiastici, & institutio ad Episcopum pertineat, is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinatribus iudicabit Episcopo se presentare tenetur, ut ab eo instituitur.*
- 125 *Examinis per concursum forma an seruanda sit, ubi Ecclesia Parochialis sit iurispatronatus partim Ecclesie, partim laici ostenditur, & num. 126.*
- 127 *Parochialis Ecclesie institutio ubi à Summo Pontifice facienda erit, quia fortè in mensibus reservatis vacavit, ius eligendi digniorem ad solum Episcopum pertinet.*
- 128 *Beneficium Curatum iurispatronatus Ecclesie si in mensibus Sedi Apostolicae reservatis vacauerit, Episcopus ipse Ordinarius nulla habita ratione patronorum debet edicta concursus proponere, idoneum eligere, ac Romam mittere.*
- 129 *Examen per concursum fieri non debet in vacatione Parochialium quae sunt iurispatronatus laicorum, sed sufficit quod deputatus à patronis examinetur ab examinatribus in diocesana Synodo deputatis, & idoneus iudicetur.*
- 130 *Examen per concursum inter ipsos presentatos requiritur in vacatione Parochialium de iure patronatus laicorum, ubi plures sunt presentati, & equalibus vocibus gaudent. Collatio Parochialis si spectet ad inferiorem, & in concursu plures aequè idonei sint denunciati, facultas eligendi magis idoneum ad Episcopum pertinet. ibid.*
- 131 *Iurispatronatus laicale deuolutum ad Ordinarium confertur per concursum pro illa vice.*
- 132 *Parochialium in collatione facta iure deuoluta, an forma examinis, quae coram inferiore requiritur, seruari debeat? ostenditur, & num. 133.*
- 134 *Forma Concilij Trident. circa concursum faciendum in vacatione Parochialis Ecclesie, est unguem obseruanda, nec potest per aliquem adimpleri.*
- 135 *Collatio Parochialis facta sine examine per concursum est nulla, & irrita, & praefata Parochialis eo modo collata vacat, eiusque collatio ad Sedem Apostolicam spectat.*
- 136 *Vicarius Episcopi si velis subire concursum, tenetur obseruare formam Concilij Tridentini.*
- 137 *Examinatorum Synodaliū relationem quominus executionem habeat, nulla deuolutio, aut appellatio etiam ad Sedem Apostolicam impedire potest.*
- 138 *Appellatio quoad effectum deuolutiuum tantum datur non solum à relatione examinerum Synodaliū super scientia, sed etiam super idoneitate, & habilitate.*
- 139 *Appellare non potest quis ab irrationabili iudicio Ordinarij dum fuit approbatus ab examineribus Synodalibus sicut electus.*
- 140 *Appellatio non datur simpliciter ab electione Episcopi in concursu, nisi ubi constaret de dolo, & irrationabili eius iudicio.*
- 141 *Electione in concursu facta per Episcopum, interpretatio est facienda ad illius fauorem, quod omnia considerauerit, & magis idoneum arbitrio suo elegerit.*
- 142 *Episcopus praesumitur instructus de vita, & moribus concurrentium ad Parochiales Ecclesias vacantes.*
- 143 *Irrationabilitas electionis Episcopi in concursu debet esse manifesta, ut sit locus appellationi.*
- 144 *Familiaritas tollit multum de praesumptione, quae alias esset pro Episcopo circa agnoscendam vitam, & mores concurrentium ad Parochiales.*
- 145 *Appellatio à mala electione, siue irrationabili iudicio Episcopi admittitur solum ad effectum deuolutiuum, non autem suspensiuum, nisi appellaretur à sententia Metropolitanī, seu alterius iudicis appellationis reuocatoria electionis prius facta, seu facto concursu appellaretur inter presentatos, vel patronos laicos, ut d.n. 134.*
- 146 *Appellatio datur ad effectum deuolutiuum, & suspensiuum quando appellatur à sententia Metropolitanī, seu alterius iudicis reuocatoria electionis prius facta ab Ordinario in concursu ad Parochiales.*
- 147 *Concursu facto quando appellatur inter presentatos, vel patronos laicos super pertinentia iurispatronatus, & possessio per appellationem suspenditur.*
- 148 *Reiectus in concursu Parochialis potest prouocare praelectum ad nouum examen coram iudice appellationis, etiam antequam doceat de irrationabili iudicio Episcopi.*
- 149 *Reiectis, ubi illi in concursu Parochialis Ecclesie appellant à mala electione, dandus est nouus concursus in Vrbe, ubi debet vocari praelectus ab Episcopo.*

Barbos. de Parocho. Pars I.

- 150 Prouiso, & collatio Parochialium intra quod tempus perfecto examine sit facienda ostenditur.
- 151 Ecclesia in titulum est conferenda, & inter duos non est diuidenda.
- 152 Clericus per Monachorum consilium est instituendus in Ecclesiis quæ subsunt Monachis.
- 153 Portio congrua Vicarijs qualiter assignanda? & num. 154.

DE electione tam Parochorum, quàm aliorum Rectorum sacris Canonibus est constitutum, vt ad Parochialem Ecclesiam, & curam animarum habendam persona idonea eligatur, & quæ in loco residere, & per se ipsam curam exercere valeat vt colligitur ex c. in Parochia, 16. q. 1. & ex c. cum in cunctis, de elect. & ex c. licet canon, eodem tit. in 6. & ex c. eadem te decet, de atate, & qualitat. & ex c. quia nonnulli, de Cleric. non resid. & ex c. graue gerimus, de præbend. Concil. Trident. sess. 7. de reformat. c. 3. † Idonea autem persona in hac materia dicitur prædita morum grauitate, ætatis maturitate, & literarum scientia, vt probatur ex d. c. cum in cunctis, §. inferiora, Rebuff. in praxi, tit. forma Vicar. n. 87. & in tit. requisita ad collationem, n. 23. verb. idoneus. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 4. q. 11. n. 11.

Primò, morum grauitas, seu probitas requiritur in eo, qui ad huiusmodi beneficium eligi desiderat, d. cum in cunctis, ibi, grauitas morum. Selu. de benefic. p. 3. q. 5. num. 35. Cosm. in pragm. sanct. tit. de elect. cap. sicut, §. deinde, verb. moribus. pag. 69. verso. Gutier. canon. lib. 1. c. 26. à n. 34. Flamin. Paris. d. q. 11. n. 15. & 16. Filliuc. in q. mor. tom. 3. tract. 41. c. 5. n. 40. Machad. en su perfecto Confessor y Cura de Almos lib. 4. q. 2. tr. 2. docum. 3. † quæ ex animi virtute nascitur, c. fin. 41. dist. Nauar. in cap. si quando, de rescrip. except. 11. n. 2. vers. nam grauitas, & ab inculcata vita proficiscitur, idem Nauar. except. 15. vers. octauum est. Non debet, dicit Gregor. lib. 34. Moral. c. 30. hominum ducatum suspicere, qui nescit homines bene viuendo præire, ne qui ad hoc eligitur vt aliorum culpas corrigat, quod refecare debuit, ipse committat. & p. 1. Pastor. cap. 3. Sit rector operatione precipuus, vt vite viam subditis viuendo denunciet, & grex, qui Pastoris vocem, moresque sequitur, per exempla melius, quàm per verba gradiatur. Qui enim loci sui necessitate compellitur summa dicere, hac eadem necessitate compellitur summa monstrare. Illa vox namque libentius auditorum corda penetrat, quàm dicentis vita commendat, quia dum quod loquendo imperat, ostendendo adiuvat vt fiat. Et. cap. 10. Talis ad regimen quisque debet venire, qui ita se imitabilem cæteris in cunctis, quæ agit, insinuet vt inter eos non habeat quod saltem de transactis mens erubescat. † Omnis enim constitutus in crimine mortali, vt iniuri-

cus est Christi, c. tolle, c. fin. de panis dist. 2. ita indignus est stipendiis de illius patrimonio sumendis. S. Thom. 2. 2. q. 63. art. 2. communiter receptus ex Nauar. d. except. 15. vers. omnis; nam bona Ecclesiastica sunt Christi patrimonium, c. cum ex eo, de elect. lib. 6. Concil. Trid. sess. 25. de reform. c. 1. cum aliis adductis per Ioan. Valer. de diff. inter vtrumque forum, verb. munera, differ. 1. num. 5.

Secundò, ætatis maturitas, quæ scilicet 25. 6 annum attigerit, d. §. inferiora, d. c. licet canon. Nauar. in man. c. 25. n. 116. Mex. in tract. tasse panis, conclus. 6. n. 18. vbi subdi quod recipiens beneficium Curatum ante 25. annum, cum talis à Iure sit incapax, tenetur beneficium renuntiare, & in conscientia cogitur fructus restituere, Hoied. de incompat. benefic. p. 1. c. 24. n. 5. & 19. Emman. Sà verb. beneficium 9. Flamin. Paris. d. q. 11. n. 14. & lib. 4. q. 9. num. 14. & seq. Gutier. d. c. 26. n. 3. Nicol. Garc. de benefic. p. 7. c. 4. n. 41. Filliuc. d. tract. 41. c. 5. n. 29. Maslobr. in praxi habendi concursus, requis. 10. dub. 11. n. 27. & citati à Cened. ad Decretum, collect. 30. num. 1. Et procedit in Dignitate, cui subest animarum cura, vt censuit S. Congr. Concilij, sub die 4. Decembris 1627. cuius memini in collect. Bullarj, verb. atas, pen. Qui quidem 25. anni non requiruntur completi, sed incepti sufficiunt, vt satis deducitur ex d. §. inferiora, ibi, attigerit, & ex d. cap. licet canon, & aduertunt omnes superius citati, & expressius Nauar. in man. cap. 25. num. 116. Homobon. de Bonis de humana vita statibus, part. 1. c. 22. Aloyf. Ricc. in decis. Curia Archiep. Neapol. part. 4. decis. 281. & decis. 349. † Hoc tamen limitatur in habitibus Parochiales vnitas, qui non adstringuntur præfatam ætatem attingere, sed illis sufficit in ea constitutos esse, quam requirit beneficium, cui Parochialis accessorie reperitur vnita, prout à sacra Congr. decisum referunt Gallet. in Margarita casuum conscientie, verb. Canonicus, 5. & verb. Parochus. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. num. 4. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. resol. 512. in 2. edit. Nicol. Garc. de benefic. p. 12. cap. 2. num. 26.

Episcopus dispensare non potest, vt quis 8 ante 25. annum inceptum Parochialem Ecclesiam valeat obtinere; cum enim constet hanc ætatem in huiusmodi beneficiis requiri ex generali Concilij Lateranensis constitutione, de quo in d. §. inferiora, & Lugdunensis in d. c. licet canon, & nullus dubitet contra generalis Concilij decreta Episcopum dispensare non posse, ex plenè per me adductis de offic. & potest. Episc. p. 2. alleg. 33. n. 35. sequitur in huiusmodi ætate illum dispensare minimè posse; & idè sic docent Imol. in Clem. 1. n. 34. de statu Monach. Corraf. de Sacerd. p. 3. c. 3. n. 2. Troti. de vero, & perfecto Clerico, lib. 2. cap. 18. num. 2. Selu. de benefic. p. 2. q. 3. n. 32. Petr. Gregor. rei benefic.

cap. 37. num. 5. Non obstat text. † in c. 2. iuncta gloss. verb. Ecclesias, & ult. de etate, & qualitat. quia ex eo non colligitur posse Episcopum dispensare, imò eius factum non approbat Pontifex, sed potius reprehendit, patet ibi, Episcopum super his corripas, & ibi, eidem Episcopo prohibeas ne de cetero Ecclesias, &c. Si adhuc quicquid querat, quare Pontifex non iubeat pueros amovere, sed remotis laicis iubeat committere administrationes idoneis Clericis, donec pueri veniant ad ætatem legitimam, respondebimus olim Iure Decretalium validas fuisse collationes, & provisiones beneficiorum ante ætatem legitimam, nullitatisque pœnam præscriptam fuisse Iure nouo Sexti per d. cap. licet canon. atque ita text. in d. c. 2. concludit valuisse collationem, non potuisse tamen Episcopum licite facere, & dispensare; confirmaturque ex ultimis verbis cap. 3. immediate sequentibus ibi, quod nisi feceris, irritabimus; à Papa igitur oportet hanc petere dispensationem, ut notant præcitati, quibus addo Nauar. in man. cap. 25. num. 116. explicat latè ad praxim Rebuff. in praxi, tit. de dispensat. ratione etatis, in principio. An autem sic dispensatus ratione etatis habeat liberam administrationem rerum ad beneficium pertinentium per se, & sine curatore? Vide text. in c. ult. de indic. in 6. vbi latè Ludouic. Gomez num. 9. & 26. Octavian. lib. 3. de decretis, tit. 8. num. 28.

Tertiò literarum scientia, ut in d. c. cum in cunctis, ibi, & literarum scientia commendabilis demonstratur, Flamin. d. q. i. 1. a. n. 17. veluti quæ ad fidem, morèsque pertineat, & salutarem doctrinam tradendam satis sit; quinimo humanarum legum cognitio non procul ab illis, qui ad Parochiales desiderant promoueri, esse debet, non ea quidem ratione, ut cunctas legales difficultates scire cogantur, ad ea, quæ populus credere, & obseruare debet ex lege, ut inquit S. Thom. in supplem. p. 3. q. 36. art. 2. vers. ad primum. vel sufficit si tanta sit, qua plebem sibi commissam pascere valeant salutaribus verbis, atque exemplis, quod omnibus necessarium est ad salutem, eos admonendo breuibus quidem, & dilucidis verbis, de vitiis, quæ declinare, vitareque, ac virtutibus, quas sectari eos oportet, ut æternam euadant pœnam, atque celestem gloriam adipiscantur: ita Concil. Trid. sess. 5. de reform. cap. 2. quæ clariùs explicat Sot. in 4. dist. 25. art. 4. conclus. 3. vers. & per hoc, idque his explicat verbis: Qui verò Parochia in Pastorem præficitur, ut idoneus habeatur, ea scire debet, quæ plebi sunt cognitu necessaria, nempe illa, quæ sint de necessitate salutis, ut videlicet docere suos subditos, sciat Fidei articulo, & Decalogum, atque ordinaria peccata, quæ ei per confessionem deteguntur, utque pœnitentibus salutaria consilia præstare valeat; præsertim verò cum sancto Thom. in 4. dist. 17. in 2. scripto, credo tan-

Barbos. de Parocho. Pars I.

tam debere esse in eo scientiam, qua distinguere noscat peccatum, & non peccatum; atque inter mortale, & veniale. Quinimò & sacris litteris præditus esse debet, cum eius sit peculiare munus prædicare, iuxta Concil. Trid. sess. 24. de reform. c. 4. quod propterea sancit ead. sess. cap. 18. ut Ecclesiæ omnes Parochiales non nisi ab Episcopo, & præuio examine per concursum præpositis edictis conferantur, ut infra declarabimus. Nec post electionem factam, & collatam sibi Parochialem existimet Parochus, siue Rector se non ampliùs de doctrina, & literatura rationem redditurum, quia sacra Congreg. Concilij in vna Placentina, sub die 6. Augusti 1628. censuit liberum esse Episcopis, tam in visitatione, quàm extrà itetum examinare super doctrina, & literatura Parochos approbatos ab antecessore tempore provisionis Parochialium, nec non superueniente rationabili causa, & suspicione ignorantie posse examinare ad affectum c. 6. sess. 21. de reform.

Porrò Innocent III. in Concil. generali, de quo in cap. cum sit, de etate, & qualitat. hac de re statuit, sic dicens: Cum sit ars artium, regimen animarum, discrietè præcipimus, ut Episcopi promouendos in sacerdotes diligenter instruant, & informant, vel per se ipsos, vel per alios idoneos viros super diuinis Officijs, ecclesiasticisque Sacramentis qualiter ea rite valeant celebrare. Sanctius enim est, inquit, paucos bonos, quàm multos malos habere ministros, quia si cæcus cæcus ducit, ambo in foueam dilabuntur. † Via enim tantò est pretiosior, quantò periculosior, propter quod non omnis Sacerdos est ad curam animarum idoneus, Vitalin in Clem. 1. n. 30. & 32. de præbend. Gonzal. ad reg. 7. Cancell. gloss. 6. n. 9. Quare Bonifacius VIII. in cap. cum in illis, de præbendis, lib. 6. declarauit mandatum de prouidendo alicui de beneficio, aut ecclesiastica Dignitate, Curata beneficia non includere, nisi de animarum cura expressa mentio habeatur, Cum in illis, inquit, in quibus Curata beneficia committuntur, maior, quàm in ijs, qui ad alia promouentur, idoneitas requiratur, ex quo ita colligunt ibi Anch. num. 3. Domin. & Franch. num. 4. Abb. in c. ult. n. 3. de præbend. & in cap. postulasi, n. 2. vbi Dec. n. 6. de rescript. Staphilæ. de litteris gratiæ. tit. de modo, & forma impetr. in princ. & tit. de formis expectat. §. sexta forma, num. 1. & §. nona forma, num. 31. Gig. de pension. q. 19. n. 5. Rebuff. in praxi, tit. de dispensat. ad plura benef. num. 66. & tit. tertia pars signatura, verb. qualitatatum, num. 3. † Regulariter enim beneficiorum appellatione Parochialis Ecclesiæ, cæteraque beneficia curam animarum habentia non comprehenduntur, d. c. cum in illis, in princ. c. si eo tempore, de rescript. lib. 6. ibi, cum cura, vel sine cura, vbi gloss. verb. cum cura, dicit quòd nisi hoc fuisset expressum, prouideri de beneficio Curato non posset. Gig. de pension. q. 28. n. 9. Corraf. de benef.

B 3 part. 1.

part. 1. c. 5. n. 4. Franc. Marc. Delphin. decis. 525. part. 1. Petr. Greg. rei benef. c. 6. n. 4. Aloyf. Ricc. in collect. decis. p. 4. collect. 1217. Gonzal. d. gloss. 6. à n. 1. cum aliis adductis per me de appellatiua verborum vtriusque iuris signif. appell. 32. n. 8. Vnde dispensatum ad beneficia vel ad Dignitates non posse promoueri ad Dignitates, quibus animarum cura inest, resoluit Azor. instit. moral. part. 2. lib. 6. c. 3. q. 9. & 10. quem refero Ego ipse de officio, & potestate Episcopi part. 3. alleg. 45. num. 13.

- 14 Ut autem maior adhiberetur diligentia in huiusmodi idoneis viris ad hoc regimen assumendis, statuit Trident. Concil. sess. 24. de re-form. cap. 18. vt debeat Episcopus statim habita notitia vacationis cuiuscumque Parochialis Ecclesie, si Episcopus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesie sustineat, donec ei de Rectore provideatur. Hæc sunt quæ Episcopus antequam deueniat ad concursum, facere debet in Parochialis Ecclesie vacatione, etiam si ipsa Parochialis Ecclesie reservata sit, vel affecta generaliter, aut specialiter, ex eodem Concilio Trident. dict. cap. 18. Marefcot. var. resolutionum lib. 1. cap. 52. num. 2. Zerol. in praxi Episcopi. part. 1. verb. Parochia, §. 2. dub. 4. & 10. Læl Zech. de Repub. Eccles. cap. 28. de Parocho, num. 6. Filliuc. tom. 3. tract. 41. num. 141. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. resolut. 351. vers. amplia tertio, in 2. edit. vbi in vers. amplia quarto, post Rot. decis. 48. num. 1. part. 1. diuers. subdit dispositionem Concilij dict. cap. 18. procedere etiam in beneficio reservato, vel affecto specialiter vigore Indulti, seu priuilegij in fauorem S. E. E. Cardinalium, seu Abbatum, vel Capitulorum; in beneficiis enim Curatis reservatis Sedi Apostolicæ, & quibusvis aliis, etiam ex antiqua consuetudine Ordinarios proponere edicta concursus, & Sede Apostolica prouisionem fieri approbato ab examinatore in Synodo Dicecesana deputatis, referunt à sacra Congregatione decisum Anastas. Germon. de indult. Cardin. §. quibusvis, num. 17. Flamin. Parif. de resignat. benefic. lib. 10. q. 7. num. 12. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. n. 112. Nicol. Garc. de benefic. part. 9. cap. 2. num. 154. Salgad. de protectione Regia, tom. 1. part. 3. cap. 9. num. 98.

- 15 Ve um Parochiales huiusmodi in aliquibus casibus concursu non conferuntur, quos enumerare in præsentiarum non inutile duxi. Primò igitur concursu non conferuntur Parochiales litigiosæ; solet enim à Sede Apostolica in Ecclesiis litigiosis subrogari alius gratiose absque concursu, & vt plurimum colligans. Ita Gonzal. d. gloss. 6. num. 150. Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 2. §. 1. num. 170. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. resolut. 358. vers. tertio. Mas-

sobr in d. praxi, prelud. 3. dub. 3. à n. 18. Nouar. in singul. iuris Canon. conclus. 65. num. 5. Ego ipse de officio, & potestate Episcopi, part. 3. alleg. 60. num. 37.

16 Secundo, Parochialis ita exigui valoris, vt examinis per concursum operam non ferret, aut nemo esset, qui se dicto examini vellet subiicere, aut ob operas factiones, seu dissidia, quæ in aliquibus locis reperiuntur, facillè grauiore rixæ, aut tumultus possent excitari, ex Concil. d. cap. 18. in fine, ibi, Si tamen addò exigui redditus, &c. Gonzal. d. gloss. 6. n. 139. cum seqq. Aloyf. Ricc. in praxi, resol. 358. Campan. in diuer. iuris Canon. rubr. 5. cap. 3. num. 10. Seraph. decis. 942. num. 10. Contrarium tamen, imò Parochiale etiam exigui valoris concursu conferendam esse decium attestatur Gallet. in Margarita casuum conscientia, verb. benefic. pag. 25. col. 2. quem refero Ego ipse d. alleg. 60. num. 48.

17 Tertiò, Parochialis, quam quis acquirit per regressum, & prius possedit, Nicol. Garc. d. c. 2. num. 199. Ego ipse d. allegat. 60. n. 34. & me citato in illo loco, Masobr. d. prelud. 3. dub. 3. n. 37.

18 Quarto, Parochialis vnita Dignitati, vel Canoniciatui. Anast. Germon. de Indultis Cardin. §. quibusvis, n. 7. & 8. Læl Zech. de Repub. c. 28. de Parocho, num. 8. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. decis. 417. in 1. edit. aliàs resol. 354. n. 2. & latius resol. 381. in 2. edit. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 7. num. 2. Nicol. Garc. d. cap. 2. n. 193. Stephan. Gratian. discept. forens. c. 273. num. 48. Salgad. de protectione Regia, tom. 1. p. 3. cap. 9. num. 111. Rot. decis. 323. num. 8. p. 2. recent. Nouar. in singul. Canon. conclus. 65. n. 4. Ego ipse d. alleg. 60. num. 25. & 26.

19 Quintò, Vicaria perpetua Parochiæ vnitæ concursu non confertur, sed solum ad nominationem, seu præsentationem illius, cuius Dignitati, seu beneficio Parochialis est vnita, & annexa, deputandus, & instituendus est Vicarius cum Ordinarij, seu eius Vicarij præuio examine, & approbatione, vt habetur in constit. Pij V. super collatione Parochialium Ecclesiarum, incip. Ad exequendum Pastoralis officij debitum, sub dat. Kalend. Nouembris 1567. in illis verbis, ibi, volumus in super, & ita mandamus quòd isti Vicarij perpetui non ad liberam Ordinariorum electionem, sed ad nominationem illorum, in quorum Ecclesiis vnitis ponuntur, cum ipsorum Ordinariorum, seu eorum Vicariorum præuio examine, & approbatione deputetur. Ita Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 3. num. 53. & 54. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 292. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori Eccles. resolut. 358. n. 1. vers. 2. Vgolin. d. c. 50. §. 3. vers. 8. Filliuc. in quest. moral. tom. 3. tract. 41. cap. 4. num. 147. Lotter. de re benefic. tom. 1. lib. 2. q. 31. num. 21. Caualer. decis. 595. num. 4. & decis. 599. num. 1. Rot. decis. 102. n. 1. part. 1. recent. & decis. 579. num. 4. & decis. 710. n. 2. part. 2. recent. & in Dertusen. Vicaria 28. Nouembris

uembri 1616. coram bon. mem. Vbaldo, & in Barchinonen. Vicaria 17. Maij 1624. coram. R. P. D. Merlino, Burat. decis. 214. num. 1. vbi Ferentill. in annot. lit. A. & decis. 303. num. 10. & decis. 931. n. 1. & 2. Vnde sacra Concilij Congreg. in una Caputaquen. sub die 23. Iunij 1629, censuit Vicarios, seu Parochos in Ecclesia exempta animorum curam exercere intendentes prius approbandos, & examinandos esse ab Episcopo, iuxta dispositionem, & per exemptionem, de priuileg. lib. 6. Et eadem S. Congr. in Augustana iurisdictionis, sub die 14. Decembris 1630. censuit Episcopum posse examinare, & approbare Vicarios Ecclesiarum Parochialium unitarum, & dependentium à Religione Hierosolymitana, subdens Episcopum debere eosdem Vicarios, si idonei reperti fuerint, simpliciter approbare, non autem ad tempus, nec posse prohibito eosdem subiicere nouo examini, nisi superueniat rationabilis causa, & suspicio ignorantiae ad effectum c. 6. sess. 21. de reform. vt declarauit eadem S. Congr. in una Placentina sub die 26. Augusti 1628. Vnde prouenit vt manutenendus Episcopus non sit in quasi possessione liberè conferendi per concursum Vicariam perpetuam Capitulo vnitam cum facultate Vicarium nominandi, nulla expectata electione, vel nominatione. Posti. in tract. mandati de manutenendo obseruat. 45. num. 36. & post tractatum Rot. decis. 186. num. 3.

Verum si nondum exercitium, sed cura totalis, & habitualis in Vicarium transferatur, tunc eius Vicaria concursu est conferenda. Ita Lotter. d. q. 31. num. 22. Rot. decis. 579. & 710. part. 2. recent. cuius memini Ego ipse d. alleg. 60. num. 32. Burat. d. decis. 214. num. 2. Præsumitur autem totalis cura in Vicarium translata quando certa portio, seu congrua assignatur Rectori Ecclesiae, cæteris fructibus remanentibus penes Vicarium, sicut per contrarium vbi certa portio, seu congrua assignatur Vicario, cura beneficij vniti dicitur translata in Rectorem Ecclesiae, cui fit vnio, & solum nudum exercitium remanet penes Vicarium. Rebuff. de congrua portione, n. 117. Caputaq. decis. 339. n. 2. vers. ratio est, p. 3. Caualer. d. decis. 595. n. 2. Rot. in d. Dertusen. Vicaria, coram bon. memor. Vbaldo, & in d. Barchinon. Vicaria, coram R. P. D. Merlino. Burat. d. decis. 214. num. 4. vbi Ferentill. in annot. lit. B.

20 Sexto Parochialis subiecta, seu annexa Monasterio, vel de eius mensa, quando Monasterium nominat Rectorem, & Episcopus confirmat, concursu non confertur. Rot. decis. 102. part. 1. recent. Ego ipse d. alleg. 60. num. 31. Quando autem dicatur beneficium de mensa Monasterij? vide Rot. decis. 204. part. 2. recent.

21 Septimo, Parochialis, seu beneficium Regulare, quod Regularibus conferri consuevit, vt per Piafec. in praxi Episcop. part. 2. c. 5. n. 18. vers. hoc decretum. Gonzal. d. gloss. 6. num. 162.

Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 197. Vgolin. de offic. & potest. Episcop. c. 50. §. 3. vers. 4. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. decis. 421. in 1. edit. aliàs resol. 358. num. 1. in 2. edit. Massobr. d. prelud. 3. dub. 3. num. 34. Filliuc. dict. tract. 31. c. 4. n. 145. Rot. decis. 326. num. 6. part. 2. recent. quos refero Ego ipse d. allegat. 60. n. 33. me citato in illo loco Solorzan. de iure Indiarum tom. 2. lib. 3. c. 17. num. 20.

Octauo, Prioratus Regulares habentes curam animarum soliti commendari Regularibus. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 199. Ego ipse d. allegat. 60. num. 34. Solorzan. d. c. 17. n. 21.

Nono, Parochialium Ecclesiarum in permutationibus non fit concursus. Flamin. Paris. de resign. benefic. lib. 8. quest. 9. num. 95. Vgolin. d. cap. 50. §. 3. vers. 7. Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 165. Less. de Instit. lib. 2. cap. 34. dub. 16. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. decis. 419. in 1. edit. aliàs resol. 356. in 2. edit. Filliuc. d. tract. 41. de benefic. c. 4. num. 137. Ego ipse d. alleg. 60. num. 23.

Decimo, Parochia resignata ad fauorem in manibus Papæ concursu non confertur Ita Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 1. q. 7. num. 7. Gutier. Canon. lib. 2. cap. 11. num. 11. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Parochia, §. 2. dub. 5. & 6. Marefcot. variar. resol. lib. 1. cap. 52. n. 6. Prosper de Augustino in addit. ad Quarant. in summa Bullarij, verb. benefic. Paroch. collat. quest. 3. vers. 3. Vgolin. d. cap. 50. §. 3. vers. 2. Less. d. lib. 2. c. 34. num. 84. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori Eccles. decis. 416. in 1. edit. aliàs resol. 353. & resol. 351. vers. amplia quinto. Massobr. in sua praxi habendi concursum requisit. 13. dub. 3. Ego ipse d. allegat. 60. num. 21. Gonzal. dict. gloss. 6. num. 121. cum sequentibus, vbi subdit quod resignatarius prouisus à Papa, vel mandatum de prouidendo in forma dignum obtinens, dumtaxat examinare debet absque concursu, & approbati si idoneus repertus fuerit ad curam animarum, siue resignatarius sit præsens in Curia, siue absens in partibus.

Vndecimo, Parochiales vacantes in Curia, seu apud Sedem, siue per obitum, aut simplicem resignationem, vel dimissionem ex vi decreti de dimittendo primum incompatible, prouideri solent in Dataria sine concursu, & sufficit quod prouisus examinetur super sufficientia. Gonzal. d. gloss. 6. num. 15. Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 153. Piafec. d. part. 2. cap. 5. num. 17. vers. de Curatis. Massobr. d. prelud. 3. dub. 3. num. 45.

Duodecimo, Cura animarum, quæ in Ecclesia Collegiata exercetur per Canonicos, vel hebdomadarios, concursu non confertur, vt per Prosp. de August. dict. quest. 3. vers. quorum primus est. Flamin. Paris. d. lib. 8. q. 9. num. 94. Vgolin. d. cap. 50. §. 3. in fine. Gonzal. d. gloss. 6. n. 158. Aloyf. Ricc. in d. praxi resol. 358. vers. 4.

& in decis. Curia Archiep. Neapol. decis. 307. n. 1. part. 4. quos refero Ego ipse d. allegat. 60. n. 30.

27 Decimotertiò. Dignitas habens curam animarum in Ecclesiis Colligiatis concursu non confertur, nec in illa examen est necessarium, quale requiritur in Parochialibus. Ita Piafec. dict. part. 2. cap. 5. num. 18. in fine. Gallet. in d. Margarita verb. beneficium, pag. 24. & verb. Canonici ult. Gonzal. d. gloss. 6. num. 162. Nicol. Garc. d. part. 9. cap. 2. num. 195. Massobr. d. preiud. 3. dub. 3. à num. 38. Ego ipse d. allegat. 60. num. 28. & 29. & fuit dictum in Cremonem. Prepositura 25. Februarij 1622. coram bon. mem. Vbaldo, vbi etiam habetur hoc procedere in dignatibus Ecclesiarum Collegiatarum actu, non autem habitu tantum, vt in Tudertina Prioratus 17. Nouembrijs 1589. coram bon. mem. Orano, vbi dicitur, quod hoc casu attenditur actus, non verò habitus, per gloss. notabilem in c. licet canon. de elect. lib. 6. percipue quando Ecclesia amisit Collegialitatem auctoritate Superioris, iuxta notata per gloss. in cap. statutum, in vers. Collegialitatis, eod. tit. de elect. in 6. vbi quod si Collegium esse desinat per mortem Canonorum, debent substitui alij, & quod ius Collegij remanet etiam in vno, donec fuerit auctoritate Superioris destructum. Barbat. conf. 74. num. 1. & seq. inter consil. Alexand. lib. 4. & ipse Alex. ei subscribens, conf. seq. n. 34. in quibus terminis loquitur dicta decisio Tudertina Prioratus, eo quod ibi præsupponitur, quod prioratus, de quo agebatur, mutasset statum, & quod in Bullis Pontificum enunciaretur non Conuentualis, & sic quod defierat esse Conuentualis auctoritate Summi Pontificis; secus autem si Ecclesia non amisit Collegialitatem auctoritate Pontificis; quia tunc sufficit habitus tantum ad hoc, vt Dignitas habens curam animarum in ea existens, non conferatur per concursum, ex adductis per Franc. dict. cap. licet canon. num. 2. vers. quoad difficultatem, & ibi Archidiaconus sub num. 2. de elect. lib. 6. Mandol. in reg. 3. Cancel. quest. 3. sub num. 3. vbi quod si sub reservatione Prioratum Conuentualium censentur comprehensi etiam illi Prioratus, qui nullos Monachos habent, & sic sunt Prioratus habitu tantum.

30 Ciuitas Sipontina caret Ecclesiis Parochialibus, sed Dignitates, & duodecim Canonici habent cum præbendis annexam curam animarum, & vnusquisque præter Archidiaconum, qui supplet defectum mortuorum, vel absentium, habet Parochialem certis finibus distinctam, & limitatam; quo casu dubitatum fuit in sacra Congreg. Concilij, an huiusmodi Dignitates, & Cononicatus pro tempore vacante sint conferendi præuio concursu, iuxta præscriptum S. Concilij Trident. & constitutionis fel. record. Pij V. & consequenter an in illis obtinendis requiratur ætas ad Parochia-

les Ecclesias obtinendas requisita, adeò vt collationes aliter factæ fuerint nullæ cum possessionibus inde sequutis, absque eo quod prouisis aliquod ius fuerit acquisitum? Sa. Congreg. Concilij, sub die 17. Augusti 1630 c. 1. fuit non requiri examen per concursum, ætatem verò esse necessariam.

In alijs Parochialibus, præter istas exceptuatas, habita notitia vocationis Ecclesiæ, deputat Episcopus Vicario cum congrua, & potest in huiusmodi Vicarios deputare alios viciniore Parochos, vel alios etiam hebdomadarios, aut diurnos, nec cessatio congruæ facit cessare obligationem deputationis Vicarij, vt post Nicol. Garc. part. 2. cap. 2. num. 13. tradit Massabr. in sua praxi, requis. 1. dub. 1. & dub. 2. resoluit Vicarium cum congrua esse constituendum in qualibet Parochiali vacante, siue de iure, siue de facto tantum, & siue per simplicem resignationem, vel priuationem vacet, & dub. 12. tenet si Vicarium deputandum cum congrua, dummodò aliàs idoneus, non esse necessariò examinandum.

Deputatio Vicarij huiusmodi donec prouideatur de Rectore, sepectat semper ad Episcopum, in cuius Diocesi Parochialis est, sicut refert decisum Armendar. in addit. ad recapit. legum Nauarra, lib. 1. tit. 18. l. 7. Episcop. num. 86. ac proinde inferiores, qui non habent iurisdictionem, quasi Episcopalem cum facultate congregandi Sinodum, talem Vicarium constituere non poterunt, vt per Franc. Leo. in thesaur. fori Eccles. part. 2. c. 28. num. 52. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 8. Massobr. d. requis. 1. dub. 8. & 11. metipsum d. alleg. 60. n. 3. & 4. Et quia Concil. Trident. de cap. 18. disponit cum particula statim, credo Episcopum posse differre constitutionem huiusmodi Vicarij vsque ad tres dies à die notitiæ vacationis, non autem ulterius, vt benè resoluit Massobr. d. requis. 1. dub. 13.

Congrua portio huiusmodi Vicario assignanda, est arbitria Episcopo, pensata qualitate personæ, beneficij, & loci, prout referunt decisum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 15 & Massobr. d. requis. 1. dub. 25 & quod possit esse duorum aureorum singulis mensibus, dicunt Gallet. in Margarita casuum conscientie, verb. Vicarius, 8. & Campan. in diuers. Iuris Canon. rub. 7. cap. 6 num. 116. in fine.

Vicarius, vt supra, semel constitutus cum congrua, non potest remoueri sine causa, quia Episcopus non retractat, quod semel exequutus est pro executione Concilij, vt per Massobr. d. requis. 1. dub. 26. vbi dub. 27. resoluit quod si Vicarius constitutus cum congrua subeat examen, & eligatur tanquam magis idoneus, debet se retrahere à prosecutione exercitij curæ, & administratione bonorum, alioqui incurrere poenam c. auaritie, de elect. lib. 6.

Porro

37 Porro Episcopus intra decem dies, vel aliud tempus ab eo præscribendum idoneis aliquot Clericos ad regendam Ecclesiam coram deputandis examinadoribus nominet; liberum sit tamen etiam aliis, qui aliquos ad id aptos nouerint eorum nomina deferre, vt possit postea de cuiuslibet ætate, moribus, & sufficientia fieri diligens inquisitio, & si Episcopo, aut Synodo Prouinciali pro regionis more videbitur magis expedire per edictum, etiam publicum vocentur, qui volent examinari, vt statuit Concil. d. cap. 18. sub cuius dispositione loquente de Episcopo, comprehenditur Abbas, qui habet ordinariam iurisdictionem, sicut resoluit Flores de Mena var. lib. 3. quæst. 24. num. 21. item & Commendatarius Abbatie habentis iura Episcopalia, si habeat ius congregandi Synodum, & eligendi examinadores synodales.

38 Aloyf. Ricc. in d. praxi, resol. 361. in fine. † Cæteros autem inferiores, qui non habent iurisdictionem quasi Episcopalem, ac ius congregandi Synodum, etiam si habeant ius conferendi, sub dicti cap. 18. dispositione minime comprehendi resoluunt Læi. Zech. de Republic. Eccles. cap. 28. de Parocho, n. 6. Anastas. Germon. de Indult. Cardin. §. quibusvis, ad finem. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 8. q. 9. num. 96. Aloyf. Ricc. in d. praxi, decis. 424. in 1. edit. aliàs. resol. 361. in 2. edit. & nouissime p. 4. resol. 75. Massobr. d. requis. 1. dub. 8. 11. & 21. & requis. 2. dub. 4. Vnde sacra Congregatio Concilij, sub die 2. Decembris 1628. censuit, † Episcopum Forosempreniensem. vti viciniorem manutenendum esse in sua quasi possessione concursus instituendi in vacationibus Ecclesiarum Parochialium della Raignana, iuris preeligiendi magis idoneos ex approbatis in eisdem concursibus, donec Abbas Classen. legitime probauerit habere ius congregandi Synodum, aliàsque coëgisse, & in ea examinadores ad præscriptum sacri Concilij Trid. cap. 18. sess. 24. deputasse. Hinc eadem S. Congr. in causa castri Durantes, sub die vltima Aprilis 1611. declarauit quod concursus instituere, & examinare prouidendos ad Parochiales existentes intra fines Abbatie nullius diocesis, spectat ad Episcopum, intra cuius fines existit Abbas, iuxta cap. 1. sess. 23. & si id non constet, ad viciniorem, vt addidit Pius V. tantum limitando, nisi qui Prælati sunt nullius, habeant ius congregandi Synodum, quia tunc posset in ea deputare examinadores Synodales, prout Concilium requirit. Et in nullius terre Vassalla Parmen. diocesis, 17. Augusti 1630 concessit, vt si pro concursu, qui in vacationibus Parochialium fieri solet coram Episcopo viciniore, occasione pestis ciuitas illius sit bannita, & aditus præclusus ad eundem Ordinarium viciniorem, facultas daretur inferiori prorogandi tempus concurrentium, & quod interim prouideretur de aconomis, & Vicariis idoneis.

Intra decem verò dies edictum est proponendum. Massobr. requis. 2. dub. 6. & 10. n. remanere debet affixum ad valuas Ecclesie. Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Parochia, quem refero Ego ipse d. alleg. 60. num. 45. licet minime ibidem legatur secundum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 42. & 43. Massobr. d. requis. 2. dub. 7. Quicquid dicat Zerol. d. verb. Parochia, §. 2. dub. 2. Sed inueni sacram Congr. Concilij in vna Tiburtina, sub die 28. Aprilis 1629. censuisse eueniente vocatione Ecclesie Parochialis posse Episcopum intra quatuor, vel sex menses respectiue à die vacationis apponere edictum pro concursu dicta Parochialis; at non potest apponi cum maiori termino viginti dierum, ex Constit. Pij V. incipien. In conferendis, sub dat. Roma, 15. Kal. Aprilis 1566. Zerol. d. verb. Parochia, §. 2. dub. 3. Aloyf. Ricc. d. resol. 364. num. 2. Læi. Zech. d. cap. 28. de Parocho, sub num. 6. Nicol. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 46. & 47. Massobr. d. requis. 2. dub. 8. Salgado d. c. 9. num. 53. & 57. Nam licet sit arbitrium Episcopo tempus, quo debet esse affixum edictum, non debet tamen excedere viginti dies. Nicol. Garc. d. c. 2. num. 50. Massobr. d. requis. 2. dub. 9. Et si ante lapsum termini examen, & concursus fiat, erit nullus, ex Nicol. Garc. d. p. 9. cap. 2. num. 326. cum seqq. Salgado d. cap. 9. n. 64. censuit S. Congreg. Concilij in Potentin. 4. Maij 1619. Et quod concursus terminum non tenetur prorogare Episcopus, sed quod bene facit prorogando, censuit ead. S. Congr. sub die 17. Martij 1619.

Edictum huiusmodi apponi debet ab Ordinario loci, vbi existit beneficium, & ibidem examen est peragendum, etiam si beneficium ab Ordinario alterius Diocesis sit conferendum. Flamin. Paris. de resign. benefic. lib. 8. cap. 9. n. 102. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 10. n. 31. Nouar. in singul. Canonic. conclus. 82. num. 2. Ego ipse d. alleg. 60. n. 44. In quo edicto apponenda est dies præpositi concursus. Seraph. decis. 1148. Massobr. d. requis. 2. dub. 10. † An autem sit de substantia, & forma concursus Parochialium huiusmodi edictum apponi? Affirmant Læi. Zech. de Republic. Eccles. cap. 28. de Parocho, n. 6. Aloyf. Ricc. in d. praxi, resol. 364. Zerol. d. verb. Parochia, §. dub. 2. Nouar. d. conclus. 82. num. 1. Ego ipse d. alleg. 60. num. 43. & me citato in illo loco Massobr. d. requis. 2. dub. 3. vbi intelligit quando Concilium Prouinciale hoc statuit.

Contra Nauar. cons. 4. de preben. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 38. & Salgad. d. cap. 9. num. 50. existimantes collationem nullam non reddi ex omissione edicti.

Termino autem decem, vel ad summum viginti dierum elapso, nullus est admittendus ad examen, nisi qui descripti fuerint ex Concilio Trident. d. cap. 18. vers. transacto constituto tempore,

tempore, Seraphin, *decis.* 1148. n. 4. Aloyf. Ricc. d. *resol.* 364. num. 2. Nouar. d. *conclus.* 82. num. 4. 44
 † Re tamen integra post terminum edicti potest oppositor admitti, etiam alio reclamante, secundum Marefcot. *var. resolut. lib.* 1. cap. 52. num. 59. Gonzal, ad reg. 8. *Cancell. gloss.* 9. §. 1. num. 115. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 209. Massobr. in *suā praxi*, *requis.* 3. dub. 2. & alios quos refero Ego ipse d. all. 60. num. 46. de quo est bona Rotæ decisio in una Firmana Parochialis 6. Martij 1592. coram Cardin. Pamphilio sen. quæ sic cantat. Domini cum præsupposito quodd. D. Fabius comparuerit in loco examinis re adhuc integra, de quo erit particulariter agendum, resoluunt ipsum debuisse admitti ad concursus, non obstante quodd. comparuerit post decem dies præfixos in edicto se opponere volentibus, quia stante legitimo impedimento absentia, ex quo de tempore vacationis Parochialis, & edicti publicati morabatur in Romana Curia, unde statim habita notitia profectus fuit ad locum examinis, subintrat communis Doctorum conclusio, quodd. comparens post terminum, etiam peremptorium, est admittendus quando res est integra, & habuit iustam causam excusationis, vel ratione ignorantia, vel absentia, seu alterius impedimenti, gloss. in cap. cum in tua, quam ibi sequuntur Innocent. post princ. vers. quid si ante. Host. num. 6. vers. quid si lapsum est tempus. Ioan. Andr. num. 14. Card. sub num. 8. Henric. Boic. num. 2. Abb. sub num. 10. & seq. qui loquuntur etiam in termino præfixo à lege, & ibi ceteri scribentes, qui matrim. accusare possunt, gloss. in cap. fin. in verb. peremptorio, & ibi Ioan. Andr. num. 7. & Gemin. num. 18. in fin. de elect. in 6. latè Lambertin qui alios citat, de iure patron. 2. part. 2. lib. 6. quest. princ. art. 26. n. 2. in fine, cum seq. ubi respondet ad cons. 3. Oltrad. num. 7. cum aliis in contrarium allegatis, quodd. procedunt cessante impedimento, vel iusta causa non comparendi infra terminum præfixum. Neque obstat quodd. Concil. Trident. sess. 24. cap. 18. manat transacto constituto tempore edicti examinari omnes, qui descripti fuerint, quasi velit post dictum tempus non posse alios admitti, ex reg. quodd. permissum ad tempus, censetur prohibitum post tempus, ad l. statuliberum, §. Stichum, ff. de legat. cum simil. Quia Concilium non prohibet admitti comparentem post terminum re integra, quando fuit legitime impeditus, & maxime quia ubi concurrat equitas etiam post tempus, re tamen integra, quis admittitur quando non est effectum deterius ius illius, cuius causa tempus fuit limitatum, Ias. post Aretin. & Alex. in l. si ita quis, num. 6. ff. de vulg. & pupil. prout in hoc casu, ubi equitas suggerit quodd. plures, quam fieri possit, admittantur ad concursus, ex hoc non differatur in longius prouiso ipsius Ecclesie, cuius fauore, ut ei celerius de Pastore prouideatur, ille terminus fuit præfixus. Hactenus decisio; quæ benè dicit suam procedere resolu-

tionem, quando comparens post terminum re integra fuit legitime impeditus; & ideo proposito dubio in sacra Congreg. Concilij, † verum 45
 si quis non descriptus in tempore concursui præfixo comparuerit legitimo impedimento cessante, itaut potuerit nomen suum infra præscriptum terminum deferre & elapso termino examine nondum facto, re integra, petat se ad concursus admitti, sitne audiendus? Eadem sacra Congr. sub die 7. Iulij 1625. censuit non esse audiendum.

Examen statim elapso termino edicti potest 46
 per Episcopum inchoari, sed non potest eadem die claudi, ubi plures fuerunt descripti, quia sunt expectandi, vel vocandi, alioquin vitiabitur concursus, si ex pluribus descriptis vnus, aut non omnes examinentur, & eis non expectaris claudatur concursus. Nicol. Garc. d. cap. 2. à num. 33. Seraph. *decis.* 1148. n. 5. Massobr. d. *requis.* 3. dub. 10. & cum in d. c. 18. Concilij Trident. dicatur † quodd. omnes, qui descripti 47
 fuerint, examinentur, non poterit Episcopus statuere, seu limitare certum numerum personarum ad concurrendum in concursu Parochialium, vt resoluit Aloyf. Ricc. in *decis.* Curie Archiep. Neapol. *decis.* 3. 1. part. 4. † nec potest prohibere Curatis ne accedant ad concursus aliarum Parochialium, cum omnibus liber esse debeat, vt Episcopo ciuitatis Castellæ rescripsit sacra Congregatio Cardinalium negotijs Episcoporum, & Regularium præposito- rum die 26. Augusti 1591.

At vno tantum comparente ex pluribus 49
 descriptis poterit fieri concursus, nec erit, vt proponatur secundum edictum. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 215. Massobr. d. *requis.* 3. dub. 7. Vbi verò vnus tantum se describi fecerit, nec alij comparēt oppositores ad se describi faciendum, † fieri poterit quoque concursus, nec opus erit alios edicto, aut termini prouocatione, secundum Nicol. Garc. d. c. 2. n. 215. Vgolin. de offic. & potest. Episcopi, c. 50. §. 10. num. 4. Filliuc. d. tract. 41. c. 4. num. 151. Massobr. d. *requis.* 3. dub. 8. metipsum d. alleg. 60. num. 51. † Sed quando nullus comparuit, aut certe 51
 nullus ex comparentibus vult subire examen, Episcopus assignare debet aliud tempus, siue edictum, & si adhuc nemo comparet, vel alias nemo idoneus reperitur, tunc poterit Parochia absque concursu conferri. Nicol. Garc. d. c. 2. num. 218. Filliuc. d. tract. 41. c. 4. num. 152. Massobr. d. *requis.* 3. dub. 9.

Examen faciendum est ab Episcopo, siue 52
 eo impedito, ab eius Vicario generali, atque ab aliis examinadoribus non paucioribus, quam tribus, Concil. Trident. d. c. 18. vers. transacto. Massobr. d. *requis.* 3. dub. 4. Et possunt adhiberi in concursu pliusquam tres examinadores, sed non pauciores, vt soluit sacra Congregatio, cuius declarationis idonei nobis

- bis testes sunt Nicol. Garc. *part. 5. c. 9. num. 52.* Filliuc. *d. cap. 4. num. 156.* Massobr. *in d. praxi requis. 12. dub. 1.* Salgad. *d. c. 9. num. 66.* Lotter. *de re benefic. lib. 2. q. 31. n. 65.* Et etiam Episcopo non impedito poterit fieri examen coram Vicario, quia verba Concilij important tantam quandam convenientiam, Nicol. Garc. *d. cap. 2. num. 119.* Ego ipse *d. alleg. 6. num. 41.* & me citato *in illo loco*, Massobr. *d. requis. 3. dub. 3.*
- 53 † Et si examen omnium concurrentium vna die finiri non possit, poterit in alio continuari; si verò suspicio aliqua sit, quòd exam. ad di secundo die veniant in cognitionem interrogationum examinis precedentis, noua tunc poterunt fieri interrogatoria, vt censuit *sacra Congregatio Cardinalium negotijs Episcoporum & Regularium prepositorum*, sub die 20. Iulij 1592.
- 54 Examinatores debent singulis annis proponi in Synodo ad minus sex, & ab ea Synodo probari, quorum officium etiam post annum suæ electionis non expirat. Nicol. Garc. *d. c. 2. num. 73.* Salgado *d. cap. 9. num. 67.* Massobr. *in d. praxi requis. 11. dub. 1. vbi dub. 5.* resoluit Concil. Trident. nullam formam præscribere super propositione examinerum. Quibus autem conditionibus, & qualitatibus huiusmodi examinatores clarere potissimum debeant; vide Homobon. de Bonis *de humana vite statibus*, *part. 1. cap. 13.*
- 55 Nominati, & non in genere proponi debent huiusmodi examinatores, nisi proponerentur in genere, qui re vera tunc extarent, quia per huiusmodi genericam expressionem, haberetur etiam expressa persona. Nicol. Garc. *d. cap. 2. num. 339.* Filliuc. *d. tract. 41. c. 4. num. 157.* Salgad. *d. cap. 9. num. 76.* Massobr. *d. requis. 11. dub. 3. vbi dub. 7.* subdit, quòd † vt examinatus dicatur probatus à Synodo, debet dimidiam partem suffragiorum ferre ab iis, qui vocem habent in Synodo. Et ideo *sacra Congregat. Concilij in vna Sutrina censuit non posse eligi examinatore Synodalem sub nomine Dignitatis.*
- 57 Si ex sex examinatribus aliqui intra annum suæ electionis mortui fuerint, totam facultatem examinandi vna cum Episcopo ad superstites, etiam si vnus tantum superesset, spectare debet eo anno durante, sed in locum demortuorum eligendi alij cum approbatione Capituli. Ita Nicol. Garc. *d. cap. 2. num. 8.* Massobr. *in d. praxi requis. 12. dub. 2.* Salgado *d. cap. 9. num. 70. cum seqq.*
- 58 Quando verò omnes decedunt examinatores, vel in longinquas partes recedunt, Episcopus intra annum ad celebrandam Synodum ex antiquis, qui fuerint, sex, non pauciores subrogare debet, & si non stabunt, tot antiqui eligere poterunt illi, qui extabunt, & alios supplere de nouo approbatos à Capitulo, vs-

que ad sex; quòd si nulli antiqui extiterint, nouos tunc à Capitulo probandos, non pauciores, quàm sex deputare debet vsque ad futuram Synodum in fine anni à postrema Synodo celebrandam, vt referunt à *sacr. Congr.* decisum Nicol. Garc. *d. cap. 2. num. 73.* Marefc. *var. lib. 1. capit. 32.* Massobr. *d. praxi requis. 12. dub. 3.* Salgado *d. cap. 9. ex num. 70.* & censuit Rot. *in Panormitana Archiepiscopatus* 3. Decembris 1618. coram bon. memor. Buratto, & in eadem 5. Iunij 1620. coram eodem, inter impressas *decis. 372. & 479. n. 2.* subdit Clementem VIII. speciali Constitutione concessisse Episcopis facultatem deputandi examinatores extra Synodum deficientibus, vel impeditis Synodalibus, dummodò infra annum à Synodo celebrata, & decreuisse quòd statim lapso anno talis facultas, & eorum auctoritas expiraret.

Examinatores Synodales durant donec alij in Synodo deputati fuerint, verum si anno elapso aliqui ex eis mortui fuerint, officium omnium expirat, vt per Nicol. Garc. *in addit ad d. cap. 2. num. 75.* Gallet. *in Margarita casuum Conscientie, verb. examinatores* 1. Aloyf. Ricc. *in d. praxi fori Eccles. resol. 361. in 2. edit.* Marc. Anton. Genuens. *in praxi Archiep. Neapol. capit. 66. num. 17.* Massobr. *d. requis. 12. dub. 4. numer. 3.* vbi subdit locum non habere quando post annum supersunt sex adhuc, Ego ipse *d. alleg. 60. num. 48.*

Episcopus non excusatur si post annum adhibeat examinatores superstites non extantibus sex, etiam si caperet pretextum, quòd ipse de nouo esset adeptus possessionem Episcopatus, cum † annus celebrandi Synodum non incipiat currere à die possessionis Episcopatus, sed à die Synodi vltimo loco celebratæ. Nicol. Garc. *d. cap. 2. num. 92. & 93.* Massobr. *d. requis. 12. dub. 6.* & censuit Rot. *in Panormitana Archiepiscopatus* 5. Iunij 1620. coram bon. memor. Buratto, inter illius impressas decisiones, *decis. 479.*

Vnde *sacra Congreg. Concilij in vna Visionen.* sub die 13. Nouembris 1617. censuit etiam in casu non existentium examinerum Synodaliū numero sufficientium ad concursus faciendos, eo quia ob penuriam virorum habentium qualitates Doctoratus, & similes non potuerunt in Synodo Diocesana eligi, non licere Episcopo auctoritate ordinaria sibi assumere examinatores non Synodales extraneos, qui suppleant. † Item censuit anno deputationis elapso dictorum examinerum non esse Episcopo permissum iisdem absentibus, vel alias legitimè impeditis alios in eorum locum subrogare. † Item censuit Episcopum non posse in locum demortuorum examinerum alios subrogare vsque ad nouam Synodum. † Item censuit Episcopo non licere subrogare alios in locum examinerum Synodaliū,

66 *daliū, qui per sententiam de crimine simonia fuerint condemnati. † Quo verò ad condemnatos de adulterio si sententia fecit transitum in iudicatum non esse adhibendos, quia sunt infames; si verò causa pendet, per appellationem posse adhiberi, sed non esse conueniens. Et ad petitionem Episcopi an in casu concursus, in quo non interfuerunt examinatores Synodales, collatio beneficij deuoluatur ad Sedem Apostolicam, vel potius eidem liceat proponere nouum concursum infra quatuor menses sibi de iure concessos, ipsa sacra Congregatio nihil respondit.*

67 *Eadem sacra Congr. in vna Monopolitana, sub die 13. Iulij 1630. censuit concursus, in quibus fuerunt adhibiti examinatores deputati in Synodis precedentibus, fuisse nullos, quatenus tamen prædicti examinatores in Synodo posteriori non fuerint confirmati.*

68 *Annis elapsis significauit eidem S. Congr. Archiepiscopus Cæsaraugustinus Prædecessores suos in dicto Archiepiscopatu numquam deputasse examinatores in Synodo Diœcesana ad prouisionem Parochialium Ecclesiarum, iuxta formam Concilij in cap. 18. sess. 24. vnde dubitasse ait, an prouisiones de huiusmodi Parochialibus per dictos suos Prædecessores factæ non seruata forma Concilij sustineri possint, an verò ad Sedem Apostolicam deuolutæ, iuxta Motum proprium felic. record. Pij V. anno 1566. 5. Kalend. Aprilis? & casu quo sacra Congreg. censuit huiusmodi prouisiones non suffragari, & ad Sedem Apostolicam esse legitime deuolutas, dubitauit dictus Archiepiscopus quid agendum esset cum huiusmodi prouisis, qui per decennium, vel circa dictas Parochiales possident? Die 15. Maij 1582. Congregatio Concilij censuit prouisiones esse nullas deuolutasque ad Sedem Apostolicam, ex constitut. s. m. Pij V. tamen referendum ad sanctissimum, cui, si videbitur, poterit cum his dispensare tam super perceptis fructibus, quam super retentione ipsarum Parochialium. Varij tamen fuerunt Domini circa istorum examen; quidam enim voluerunt hos ab Episcopo esse priuatim examinandos, iique, qui reperti fuerint idonei, Parochiales relinquuntur; cum his verò, qui minus fuerint idonei, vtendum remedio Concilij cap. 6. sess. 21. alios verò minus idoneos omnino priuandos esse censuerunt. S. D. N. in Consistorio respondit maturius rem per Cardinales esse considerandum, siquidem Bulla non videtur locum habere, nisi vbi facta est Synodus; & deputati sunt examinatores. Sed die 5. Iunij Congregatio persistit in decretis. Quoniam autem Rota interpretatur Bullam quemadmodum Datarius ex stylo Datarie, & ex mente Sanctissimi eidem Rotæ significauit interpretandam, Congregatio quoque ad interpretationem Sanctissimi se remisit, qui demum 23. Iunij 1582. in Cubi-*

culo per Signaturam respondit ita seruandum, & rescribendum prædictam Constitutionem non habere locum, nisi vbi facta fuit Synodus Diœcesana, & deputati fuerunt examinatores. Contra verò imperitos, & turpiter viuentes Archiepiscopum habere remedium Concilij cap. 6. sess. 21. & rescribendum eidem Archiepiscopo, quòd si non coëgit Synodum, quamprimum cogat, & deputari faciat examinatores, vt forma cap. 18. sess. 24. de reformat. super conferendis beneficijs Curatis, sine aliqua exceptione deinceps feruetur.

Eadem S. Congregat. in vna Patauina censuit 69 non potuisse Episcopum absque Synodo sibi assumere examinatores, ideo nullas esse prouisiones, & agendum cum Sanctissimo, an nouas prouisiones ipse dare, vel tenere velit, vt Episcopus conferat, pro futuro autem tempore Synodum cogendā esse. Sanctissimus audita relatione Congregationis quo ad iam prouisos attinet respondit, ij qui ab Ordinario prouisi sunt, eidem Ordinarius conferat Parochiales; qui verò à Sede Apostolica capiant nouas prouisiones ab eadem Sede Apostolica in futurum verò Sanctissimus declarat hos examinatores pro legitimis habendos donec Synodus Diœcesana fieri poterit cessante impedimento pestis. Cum autem in alia Zamoron dubitaretur de validitate concursus cuiusdam Parochialis quia in eo non interuenerunt examinatores electi in Synodo iuxta formam Concilij: Congregatio censuit, si nulla Synodus facta vnquam fuit, non valuisse examen per concursum, si aliqua Synodus facta, & electi examinatores, licet non singulis annis, & præsertim eo anno, quo Parochialis vacuit; non ideo vitari examen.

Vicarius Sede Episcopali vacante in locum 70 examinatorum absentium, vel defunctorum, alios auctoritate propria sufficere non potest, sed curare debet, vt elapso anno alij in locum de mortuorum sufficiantur, seu eligantur in Synodo, alioquin pro legitimis non habentur, qui supererunt, vt refert decisum Sbroz. in addit. ad tract. de offic. Vicar. lib. 2. q. 111.

Concursus est nullus, in quo cum examina- 71 toribus Synodalibus interuenit alter, qui non sit examinatus Synodalis, vt per Nicol. Garc. d. c. 2. num. 83. & 324. & 342. Massiobr. in d. praxi, requis. 13. dub. 1. Ferentil. in annotat. ad decis. 479. Buratti, litera A. censuit sacra Congregatio Concilij in vna Messanen. de anno 1629. quam authenticam, & originalem vidi. Rot. in Bassanen Parochialis 18. Februarij 1628. coram Cardin. Virili, & in Nicen. Parochialis 25. Iunij 1629. coram eodem, vbi fuit dictum † negati- 72 uam illam, quòd quis non esset examinatus Synodalis, debere plenè, & concludenter probari, vt fundamentum intentionis, & non sufficere quòd in registris Curie Episcopalis non reperiatur nominatus, aut descriptus in Synodo

nodo ille, quem prætenditur non esse examinatore Synodalem, quia possibile erat quòd fuerit deputatus examinatore Synodalis ab Episcopo in Synodo, & non fuerit descriptus. Rot. decis. 323. n. 4. vers. ultra quòd, part. 2. recent. quia omisso, & negligentia descriptionis non potest nocere parti, l. Imperator. ff. de stat. hom. Surd. conf. 535. num. 9. in fin. Nouissimè eadem Rot. in Seguntina Parochialis 15. Iunij 1638. coram R. P. D. Rojas ibi, Narratum quòd omnes examinadores adhibiti in dicto concursu non fuerint Synodales, verificatur ex eo, quia Frater Alphonsus de la Torre Gardianus Conuentus sancti Francisci, unus ex quatuor examinatribus, non erat Synodalis: quod probatur ex lectura Synodi extracta cum citatione partis aduersa facta de anno 1609. ubi nullatenus dictus frater Alphonsus reperitur examinatore nominatus, & tamen deputatio examinerum Synodaliū, iuxta dispositionem Concilij, & Constitutionis sanctæ mem. Py V. aliter quàm in Synodo Diocesana fieri non potest. Honded. conf. 80. numer. 25. lib. 2. Surd. conf. 28. n. 114. Rot. decis. 611. n. 2. part. 1. & decis. 455. n. 4. p. 2. recentior. Caualer. decis. 35. n. 2. & decis. 545. n. 5. tum ex testibus deponensibus de ipsiusmet Fratris Alphonsi, & Procuratoris partis aduersæ confessione, quæ nocet principali tanquam facta per viam contentioſæ iurisdictionis, Osalch. decis. 39. n. 38. Aym. conf. 202. num. 43. Caualer. decis. 79. n. 4. Rot. decis. 652. num. 5. p. 2. recentior. tum denique ex confessione D. Episcopi, in qua fatetur dictum fratrem Alphonsum non esse examinatore Synodalem. Etiam constat quòd de anno 1609. vsque ad tempus dicti concursus per dictam vacationem de anno 1632. nullam aliam Synodum diocesanam fuisse celebratam, tam ex confessione partis, quam ex testibus ab utraque parte examinatis, ex quibus simul iunctis resultat plena, & concludens probatio, quòd dictus Frater Alphonsus non fuerit examinatore Synodalis deputatus. Gabr. de probat. concl. 1. Rota coram Greg. decis. 245. n. 3. Rursus patet dictum Fratrem Alphonsum interuenisse in dicto concursu, examinasse, suffragium dedisse, iurasse, & propinam accepisse ex lectura ipsius examinis, & literis testimonialibus transmissis ad Datariam pro obtinenda prouisione Apostolica stante vacatione in mense reservato, & consequenter prouisionem Ordinarij subsistere non posse, tanquam nullam ex defectu non seruata forma Concilij, quam ad unguem adimplendam sub pena nullitatis concursus tradunt. Garcia de benefic. p. 9. c. 2. n. 83. 213. 339. & 341. Gonzal. gloss. 55. num. 48. Lotter. de re benefic. lib. 2. quest. 31. num. 7. Massobr. in praxi habendi concursum requis. 13. dub. 1. Aloys. Ricc. in praxi fori Eccles. decis. 414. n. 1. Rota in Nicien. Parochialis 25. Iunij 1629. coram Cardin. Virili. & in Bracharen. Parochialis 10. Martij 1621. coram bone mem. Patriarcha Manzanedo: & in Panormitana Archipresbyteratus 3. Decembr. 1618. coram Barbosa de Parocho. Pars I.

D. Buratto, quod sepius ita declarauit sacra Congreg. Concilij. Et ratio est, quia Concilium habet decretum irritans, quod inducit formam ad unguem seruandam, ut fuit resolutum in eadem Panormitana, coram eodem D. Buratto, 5. Iunij 1620. Nec decretum Clementis VIII. tribuens facultatem deputandi examinadores in locum demortuorum refragatur; habet enim locum, & procedit si intra annum à die celebrata Synodi Ordinarius illos nominat, non ultra. Massobr. ubi supr. requis. 12. dub. 4. n. 5. & fuit dictum in præallegata Panormitana 5. Iunij 1620. Non obstat si dicatur quòd Concilium solum requirit tres examinadores Synodales, & ita nostrum casum non vitari, cum hi interuenerint per assistentiam alterius, qui Synodalis non erat: Quoniam per ipsius solum interuentum corrumpitur concursus, iuxta opinionem sacra Congr. Concilij. Garc. ubi supra num. 334. Etenim à Concilio est inductum pro forma quòd omnes examinadores sint Synodales, & sint electi in Synodis diœcesanis, quo casu etiam utile per inutile vitatur, Roland. conf. 72. num. 66. vol. 1. Rot. decis. 552. num. 10. part. 2. recentior. &c. Hadenus Rota.

Examinadores necessariò eligi debent, qui sint Magistri, seu Doctores, aut Licentiatii in Theologia, vel Iure Canonico, si extent, alioquin alij Clerici sunt eligendi, qui ad id videbuntur magis idonei. Ita resoluunt Vgolin. de offic. Episcop. capit. 50. §. 5. num. 1. vers. 2. Homob. de Bonis de humana vite statibus, p. 1. cap. 13. vers. in his ergo, in fine, refert nouissimè à sacra Congregatione responsum Massobr. in d. sua praxi, requis. 11. dub. 2. & statuit Concil. Trident. d. cap. 18. vers. Sint verò examinadores Magistri, &c. Vnde sacra Congreg. Concil. in vna Saonen. sub die 19. Februarij 1628. censuit † Episcopum non posse eligere examinadores Synodales, qui non sint Doctores, seu Magistri, aut Licentiatii in Theologia, aut Iure Canonico, si extent; alioquin alios Clericos esse eligendos, qui ad id magis idonei videbuntur. Et postea in vna Turritana, sub die 10. Martij 1629. censuit † in prædictos examinadores Synodales non posse eligi Clericos Seculares, aut Regulares, qui dictis gradibus non sint insigniti, nisi vlti viri qualitatis superius expressæ non extent, quo casu sunt eligendi, qui ad munus exercendum magis idonei videbuntur, eorumque vota equalis valoris, & efficacie erunt sicut aliorum.

Debent quoque iurare, ita vt si non iurauerint, concursus coram eis habitus vitabitur, vt decidit idem Concil. d. cap. 18. vers. iurentque omnes. Massobr. in d. sua praxi, requis. 14. dub. 1. ubi dub. 2. cum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 356. subdit esse de forma, † vt præstetur huiusmodi iuramentum, tactis sacrosanctis Euangelis, & dub. 3. cum eodem Garc. num. 356. asserit † posse præstari extra Synodum in manibus

C

Notarij,

Notarij, & *dub. 4.* tradit probari per attestati-
nem Notarij, & literas ipsorum examinato-
rum. Homobon. de Bonis *d. capit. 13. vers. 2.*
Filliuc. *d. tract. 41. cap. num. 158.* Et ideo *sacra*
Congregatio Concilij in vna Bisignanen. sub die
2. Decembris 1628. censuit *concurfus factos non*
prestito iuramento ab examinadoribus Synodalibus
fuisse nullos, sed ex gratia conualidandos facto
verbo cum Sanctissimo, qui confirmavit, & con-
ualidavit.

79 Examinatores huiusmodi non possunt quic-
quam prorsus occasione examinis, nec ante,
nec post accipere, alioquin simoniæ vitium
tam ipsi, quam alij dantes incurrunt, à qua ab-
solui nequeunt, nisi dimissis beneficiis, quæ
quomodocumque etiam antè obtinebant, &
ad alia in posterum inhabiles redduntur. Ita
statuit Concil. Trident. *d. c. 18. vers. caueant ne*
quicquam, & per illud sic tenent Petr. de Le-
desma in sum. part. 2. tract. 7. cap. 1. concl. 7. propè
fin. Farin. conf. 15. num. 3. & 47. Homobon. de
Bonis *d. cap. 13. vers. tertio examinatores, in fine.*
Franc. Leo in thesauro fori Eccles. *part. 2. cap. 3.*
num. 25. Nicol. Garc. *d. cap. num. 378. cum seqq.*
Stephan. Gratian. *discept. forens. cap. 561. à n. 21.*
Vgolin. de simon. *tab. 4. cap. 48. §. 3. & de offic. &*
potest. Episcop. cap. 50. §. 5. n. 2. Filliuc. *d. tract. 41.*
cap. 4. num. 161. latè Massobr. in *d. sua praxi, re-*
quis. 15. Bonacin. de simon. *q. 7. puncto 2. differ. 1.*
ex num. 5. nouissimè Aloyf. Ricc. in praxi, p. 4.
resol. 76. num. 1. & 2. Ego ipse *d. alleg. 60. n. 52.*
cum sequentibus.

80 Vnde primò colligo hos examinatores pri-
uari beneficiis antea obtentis, si occasione
examinis, siue antea, siue post, aliquid acci-
piant, etiam gratis, & liberaliter datum, & ad
captandam beneuolentiam, etiamsi res modica
sit, & leuis momenti; nam Concilium pro-
hibet quicquam prorsus accipi, vt benè re-
soluit Nicol. Garc. *d. c. 2. n. 390.* & Aloyf. Ricc.
d. resol. 76. n. 3. Quamuis contrarium teneant
Petr. de Ledesm. *d. p. 1. concl. 7.* & Zerol. in *praxi*
Episcop. part. 1. verb. Parochia, §. 2. dub. 13.

81 Secundò colligo non posse examinatores
quicquam pro labore, vel titulo stipendij ad
sustentationem ex fructibus beneficij vacan-
tis, vel alia ratione accipere, sicut tradunt Ni-
col. Garc. *part. 5. cap. 7. n. 11. & d. part. 9. cap. 2.*
num. 364. Bonacin. *d. differ. 1. n. 5. vers. 2.* Aloyf.
Ricc. *d. resol. 76. n. 4.*

82 Tertiò colligo non posse Ordinarium sta-
tuere aliquod stipendium, etiam minimum,
examinatoribus deputatis in Synodo pro con-
curfu Parochialium, & si Synodus Diœcesana
secus statuerit, decretum erit irritum, &
nullum, vt referunt decisum Nicol. Garc. *d. c. 2.*
n. 374. Massobr. *d. requis. 15. dub. 1.* Bonac. *d. dif-*
fer. 1. n. 7. vers. 3. ego ipse *d. alleg. 60. n. 53.* Con-
tra Petr. de Ledesm. *d. concl. 7. propè fin. vers. la*
difficultad, attestantem in Ecclesiis Hispania-

rum contrarium communi vsu receptum esse.

Poterit tamen Episcopus aliquid de suo
præfatis examinadoribus conferre titulo præ-
mij vel stipendij, seu sustentationis, vt re-
soluunt Nicol. Garc. *d. c. 2. num. 379.* Bonacin.
d. diff. 1. num. 6. subdens hoc sibi non videri
improbabile, quia Concilium non videtur lo-
qui de Episcopo, & *num. 7. in princ. post Nicol.*
Garc. *d. c. 2. num. 380. & seq.* resoluit non posse
Episcopum, vel eius Vicarium assistendo exa-
mini aliquid accipere.

84 Peracto examine debent examinatores ex
communi sententia eos denuntiare Episcopo,
quos idoneos reperirent, vt referunt decisum
Nicol. Garc. *d. c. 2. n. 104.* Salgad. *d. c. 9. n. 79.* &
illi possunt remittere ad Ordinarium, quia cu-
mulatiuè, & non priuatiuè in *d. cap. 18. Conci-*
lij est attributa iurisdictio, vt censuit Rot.
decis. 647. n. 1. in 1. collect. nouiss. aliàs part. 4. di-
uers. & non solum cōsideratur idoneitas respec-
tū scientiæ, sed etiam respectu ætatis, morum,
& prudentiæ. Concil. Trident. *d. c. 18. ibi, donec*
iudicati fuerint ætate, &c. Massobr. in *d. praxi, re-*
quis. 5. dub. 3. Fr. Sigism. à Bononia de elect. *dub.*
32. Buratt. *decis. 22. num. 28. & decis. 90. per tot.*
Non tenentur tamen examinatores huiusmo-
di explicite referre singulas qualitates eorum,
qui sunt examinati, sed sufficit referre om-
nes examinatos fuisse idoneos. Caualer. *decis.*
293. à princ. vbi in vers. neque premissis, subdit
nihil ob stare, quod in Concil. d. cap. 18. fiat ex-
pressa mentio, vt scilicet debeantur renuncia-
ri quocumque ab examinadoribus iudicari
fuerint idonei ætate, moribus, scientia, & pru-
dentia, &c. quia ibi fit expressio earum, quæ
tacite insunt; exempli gratiā tantum, quod
probatum ex eodem Concilio, dum immédia-
tè subiungit, & *aliis rebus ad Ecclesiam vacantem*
gubernandam opportunis. Multa enim illa sunt,
quæ requiruntur ad hoc, vt quis sit idoneus ad
Ecclesiam Parochialem gubernandam, veluti
quod sit Clericus, ex legitimis natalibus pro-
creatus; vnde inferebatur, quod sicut Concil.
Trident. non exigit, vt super istis aliis qualita-
tibus fiat explicita relatio, ita pariformis de-
terminatio requiritur quoad mores, ætatem,
doctrinam, & prudentiam, quæ in Concilio
specialiter exprimuntur. Et quod † examina-
tores etiam extraiudicialiter possint informari
de qualitatibus examinadorum, tradit idem
Caualer. *d. decis. 293. num. ult.*

86 Licet Concil. *sepe citato c. 18.* non expresse-
rit an vota examinerum palàm, aut secre-
tè fieri debeant, magis tamen expedit, vt exa-
minatores palàm inter se sua vota confe-
rant, deinde Notario iubeant, vt in actis suis
simpliciter scribat Titium approbatum ido-
neum, Seium verò reprobatum. Ita referunt
decisum Nicol. Garc. *d. cap. 2. num. 108.* Franc.
Leo in thesauro fori Ecclesiæ *part. 2. cap. 3. n. 35.*

Hæc

- 87 Hæc autem vota dare debent dum simul congregati sunt cum Episcopo, non autem separatim, sicut etiam Episcopus, ubi datur locus accessui, debet accedere examinadoribus simul congregatis, secundum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 58. Massobr. in d. praxi, requis. 4. dub. 2. † Quando verò vnus tantum comparet ad se examinandum coram tribus examinadoribus, vno illorum approbante, & cæteris reprobantibus, non potest Episcopus ei accedere, & examinatus dicitur reprobatus, vt per Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 60. Massobr. d. requis. 4. dub. 7. Verum si pluribus examinatis aliqui vltra dimidium votum fuerint consequuti, & sic approbati, & vnus omnia suffragia prospera reportauerit, Episcopus facta per examinadores relatione, poterit postposito illo, in quem omnia suffragia confluxerunt, alium ex eis eligere, qui vltra dimidiam partem votorum habuerunt, cum omnes approbati dicantur, vt refert decisum Nicol. Garc. dict. cap. 2. num. 109. † Data enim in cæteris paritate, potest Episcopus gratificari. Lambertin. part. 13. lib. 2. quest. 5. art. 21. in fine, vers. alia sit declaratio. Rot. in vna Calaguritana beneficij, 5. Iulij 1621. coram Cardin. Verospio sen. & in Vrbinaten. Parochialis, 12. Februarij 1629. coram R.P.D. Verospio nepote.
- 90 Nunquam spectat ad examinadores, sed ad Episcopum solum iudicare, quis ex concurrentibus ad Parochiam vacantem sit magis idoneus, sicut à sacra Congregatione decisum referunt Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. Parochia, §. 2. Nicol. Garc. d. c. 2. n. 105. & part. 6. cap. 2. n. 236. Mar. Antonin. variar. resolut. lib. 1. resol. 63. n. 8. Armendar. in addit. ad recopil. legum Navarra. lib. 1. tit. 18. l. 7. n. 58. Massobr. in d. sua praxi, requis. 4. dub. 1. † Et ad ipsum Episcopum spectat eligere ex approbatis magis idoneum secundum Nicol. Garc. d. c. 2. num. 108. Franc. Leo in thesaurofori Eccles. part. 2. cap. 3. n. 34. Massobr. d. requis. 4. dub. 4. vbi quod Episcopus debet expectare vt examinadores renuntient, sed non tenetur eligere ex collatione votorum habita ratione calculorum, &
- 92 dub. 5. asserit decisum † Episcopum non habere votum decisiuum in concursu, sed tantum accedere vbi vota sunt paria, vel singularia, & dub. 6. ostendit quando dicantur vota paria, & quando singularia.
- 93 Episcopus potest eligere extra locum examinis, & etiam absentibus examinadoribus, vt post Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 59. resoluit Massobr. in dict. praxi, requis. 5. dub. 20. vbi dub. 21. cum eodem Garcia cap. 2. num. 109. tenet quod potest Episcopus eligere eum, qui tantum dimidiam votorum tulerit, & dub. 2. cum eodem Garc. id intelligit, etiam relictis iis, qui omnia vota reportarunt, & dub. 22. differit an, & quando electus in

Barbosa de Parocho. Pars I.

concursu ius acquirat considerabile? Electio facta de magis idoneo, significanda est intra quatuor menses, & si fuerit transmissa, nec peruenerit ad manus collatoris intra dictum tempus, prouiso deuoluitur, vt per Massobr. in d. praxi, requis. 6. dub. 1. vbi dub. 2. cum Garc. d. cap. 2. num. 8. resoluit significationem electionis fieri posse extra præsentiam examinadorum.

Electio hæc, & prouiso in concursu Parochialium facta de digno, omisso digniore, est nulla, & subreptitia, vti forma Concilij, & d. Constit. Pij V. non obseruata, stante decreto irritante in eis appposito, vt tenet Azened. dict. conf. 9. n. 30. Nicol. Garc. d. c. 2. num. 225. Massobr. d. requis. 5. dub. 1. Rot. in Dertusen. Parochialis, 18. Decembris 1581. coram Gipsio, & in Tuden. Parochialis, 18. Aprilis 1630. coram bon. mem. Cardin. Sacrato. vbi firmavit conclusionem in beneficiis Curatis ex idoneis magis idoneum esse eligendum, iterum in Ripana Parochialis, 1. Iunij 1609. coram Ortembergo, refert, & sequitur Beltramin. in annot. ad decis. 11. Greg. XV. & sic consequente digniore reuocaretur collatio facta digno de beneficio curam animarum habente mediante concursu, iuxta Constitutionem Pij V. vt aduertit Ioan. Valer. de differ. inter utrumque forum, verb. electio, differ. 2. num. 4. † Prælati enim non aliter satisfaciunt suæ obligationi, quam si de digniore Ecclesiæ Parochiali prouideant, cap. licet. 8. q. 1. cap. 2. & ib. gloss. verb. melioris, de offic. custodis, cap. 3. de iurepatron. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 1. & 18. resoluunt Syluest. in summ. verb. electio, 1. num. 18. Rebuff. in praxi, tit. requisita ad bonam collat. à num. 23. Couar. in reg. peccatum, part. 2. §. 7. num. 3. nam in rebus publicis datur obligatio eligendi semper digniorem, l. ad subeunda, C. de decurionib. lib. 10. & Auth. de Monach. §. ordinatione, collat. 1. & constat inter res ad bonum publicum pertinentes non minimum locum habere prouisiones Ecclesiarum, Ideò hanc partem multis conatur defendere Vasq. in opusc. moralib. in tract. de benefic. cap. 2. §. 3. n. 50. cum seqq.

Quæ omnia supra resoluta procedere videntur non solum quando per viam collationis Ecclesiæ prouidentur, sed etiam quando per viam electionis: adhuc enim prouidentes tenentur eligere illum, qui maioribus iuuatur meritis, vt probatur in cap. si forte, 63. dist. & in d. Auth. de Monach. §. vlt. optimè Concil. Trident. d. cap. 1. resoluunt Doctores supra citati, & dicit communem Cou. d. n. 3. Verum quamuis supradicta resolutio de stricto Iuris rigore procedat; tamen post factam electionem non videtur omnino recipienda, ex ea ratione, quam reddit S. Thom. 2. 2. quest. 63. artic. 2. ad 3. quia aliàs omnis electio, vel præsentatio calumniam pateretur, dareturque locus pro-

pè infinitis litibus si electiones de digno, prætermisso digniore, reuocari permitterentur, quod quidem neque tolerandum, neque Reipublicæ Christianæ conuenire probant Cou. d. §. 7. n. 4. & 5. Peralt. & Menes. in l. cum quidam, n. 18. ff. de legat. 2. Molin. de primogen. lib. 2. cap. 5. n. 47. Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum, verb. electio, diff. 1. à princip. ubi ostendit electionem factam de digno, omisso digniore quoad Prælaturas valere, & sufficere in foro exteriori, idque propter tranquillitatem, & pacem Reip. & quod aliàs daretur occasio ad multas lites, & quæuis electio posset impugnari, & calumniam pati.

98 Vnde Rota coram Eminentiss. Card. Pamphilio iun. impressa per Farin. decis. 40. part. 1. recent. hac de re agens, ita loquitur. *Quamuis pro validitate electionis satis sit si dignus eligatur, & electio de digno, omisso digniore, sustineatur, id tamen procedit postquam celebrata est electio, quæ ex omissione dignioris non retractatur, ut litium occasiones amputentur; sed ante electionis celebrationem omnia iura clamant, quod meliores, & sanè sanctiores eligantur, & ideo peccant, qui scienter omisso digniori eligunt dignum.* Quæ sanè decisio fundatur communi illa Doctorum sententia, quæ habet electores sub pœna peccati mortalis teneri digniorem, seu meliorem eligere, electionem tamen digni sustineri in foro fori. Ita S. Thom. 2. 2. quæst. 63. art. 2. in corpore, ubi Caietan. in fine, Doctores in c. constitutus, il 2. de appell. ubi Ioan. Andr. gloss. 3. n. 21. Zabarell. gloss. 3. sub n. 2. Butr. num. 4. Abb. notab. 3. num. 3. & not. 4. num. 7. & Franc. num. 4. & seq. item in d. cap. licet 8. q. 1. gloss. verb. qui præstantior. Archid. num. 3. Bellam. num. 5. Turrecrem. num. 1. cum seqq. & Alex. de Neuo notab. 4. sub num. 13. & sub num. 20. & seq. S. Antonin. p. 2. tit. 1. cap. 20. §. 1. Martin. de Ledesma 4. par. 2. q. 18. dub. 9. Sot. de iustit. lib. 3. q. 6. art. 2. Lambertin. de iure patron. lib. 2. par. 1. quæst. 10. art. 3. & præcipuè n. 26. vers. tunc circa. Roch. de Curte eod. tract. verb. honorificum, n. 42. Cou. in reg. peccatum part. 2. §. 7. num. 4. vers. igitur iura, quem expressè sequuta est Rot. in Eugubina Parochialis S. Venantij 13. Ianuarij 1623. coram bon. memor. Remboldo, Buratt. decis. 635. ubi Feren. till. sub litera A. plures Rotæ decisiones refert. Nau. in man. c. 17. n. 72. & in tract. de Orat. miscel. 43. post n. 76. Petr. Nauar. de restit. lib. 2. c. 2. num. 120. Greg. de Valent. 2. 2. d. 5. q. 7. puncto 2. §. secundò queritur. vers. secunda assertio, Bañes de iustit. quæst. 63. art. 2. post dub. 3. vers. ad confirmationem. Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. c. 99. num. 2. Turrian. de iust. tom. 2. disput. 22. dub. 1. & 2. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 10. q. 11. n. 36. Ioan. Zapata de iustit. distrib. p. 3. c. 1. cum seqq. Schitin eod. tract. pag. 211. Vazuel conf. 76. n. 39. & 73. & 93. vol. 1. & conf. 166. n. 52. ubi quod peccant cum onere resti-

tutionis, tom. 2. Solorzan. de Iure Indiarum. tom. 2. lib. 3. cap. 15. num. 66. Fr. Emaan. quæst. Regul. tom. 2. q. 52. artic. 5. & 6. Salon. 2. 2. q. 63. art. 2. conclus. 3. col. 4. Nicol. Garc. de benefic. p. 7. c. 56. num. 63. Vafq. in opusculo de benefic. part. 2. §. 3. dub. 1. Aloyf. Ricc. in collect. decis. part. 4. collect. 931. Azor. instit. moral. part. 2. lib. 6. cap. 15. q. 1. Molfes. in Sum. Theolog. moral. tract. 6. de benefic. num. 6. Vgolin. de offic. & potest. Episcopi, cap. 50. §. 13. num. 2. Reb. de obligat. instit. p. 1. lib. 3. q. 4. Fernandez in exam. Theolog. moral. par. 4. cap. 4. §. 2. num. 11. Malder. in 2. 2. tract. 9. cap. 2. dub. 7. Diana resolut. moral. par. 2. tract. 1. miscel. resol. 40. Valer. Reginald. in praxi fori parit. lib. 30. tract. 3. num. 195. Campan. in diuers. Iuris Canon. rub. 6. cap. 3. n. 32. & rub. 7. cap. 6. num. 70. Castellin. de elect. capit. 9. Sigism. à Bononia in simili tract. dub. 33. Iul. Lauer. var. lucubrat. tom. 1. tit. 4. c. 21. ex num. 58. Tamburin. de iure Abbatum. tom. 1. disput. 5. quæst. 13. ex num. 4. latè, & eleganter Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad d. cap. si forte, dist. 63. Ego ipse d. alleg. 60. n. 67. ubi num. 99. asserto hanc obligationem conferendi beneficia sub mortali dignioribus, intelligi de possibilibus haberi in Diocesi.

Amplia procedere etiam quoad illos, qui ius habent conferendi huiusmodi beneficia per prouisionem liberam, ut sunt Reges, & Summus Pontifex, si vera loquitur Less. de iustit. lib. 2. cap. 34. dub. 14. num. 64. ubi sic ait: *Qui liberè conferunt beneficia, grauius peccant, si digniores prætermittant, siue sit Papa, siue Princeps secularis, non enim sunt domini beneficiorum, sed æconomi; & idem ferè tenent Ioan. Valer. d. verb. electio. differ. 2. nu. 3. Fernandez in exam. Theolog. moralis. part. 4. cap. 7. §. 2. num. 10. & nouissimè Mauric. de Alzedo de præcellentia Episcopalis dignitatis. p. 1. cap. 3. num. 13. ubi num. 14. subdit quod tenentur perquirere à suis Consecrariis, & ab aliis Religiosis piis, & eruditis viris, qui sit dignior; hoc non cum tanto rigore admittit Valer. Reginald. in praxi fori parit. tom. 2. lib. 30. tract. 3. cap. 4. n. 179. dum ita loquitur. *Qui ius habent conferendi beneficia per prouisionem liberam, ut Papa, & nonnunquam Princeps ex privilegio, vel consensu tacito Ecclesiæ, non tenentur eligere digniores, nisi in promptu sint, sed sufficit eligere dignos, alioquin enim semper tenerentur digniorem querere, quod à Papa, vel à Rege exigere durum est.* † Et etiam ad Prælaturas Regulares tenentur Generalis digniores eligere secundum Turrian. tom. 2. in 2. 2. disput. 22. dub. 4. num. 1. Petr. Nauar. de restit. lib. 2. cap. 2. numer. 159. Reb. d. part. 1. lib. 3. q. 4. conclus. 5. Portel. in dub. Regular. verb. electio. num. 6 Diana d. tract. 1. miscel. resol. 61.*

Limita primò supradictam resolutionem, quæ habet electores sub pœna peccati mortalis teneri digniorem, seu meliorem eligere,

vt

ut non procedat in renunciante beneficium suum in fauorem alterius, quia cum iste resignans non sit distributor, iure permittitur resignare in fauorem di cui voluerit, neque hoc casu est locus cui, tanquam ad commune bonum ex, te totius distribuendum, sed pars parti ius suum transfert; & ideo sic resoluunt Petr. de Arag. 2.2. q.63. artic. 2. Valer. Reginald. d. lib. 30. tract. 3. cap. 14. n. 179. Less. d. c. 34. dub. 13. n. 61. Mald. 2.2. tract. 9. cap. 2. dub. 7. Quicquid dicant Sot. de iustit. lib. 3. q. 6. art. 2. in fin. Nauar. de Orat. miscell. 38. n. 7. Vasq. in opusc. de benefic. c. 2. §. 4. dub. 7. n. 100.

102 Limita secundò, ut non procedat in patrono laico, etiam quoad beneficia Curata, illum enim non teneri presentare digniorem colligitur ex Concil. Trident. sess. 25. de reform. c. 9. ibi, Ad hæc liceat Episcopo presentatos à patronis, si idonei non fuerint, repellere, & sess. 24. de reform. cap. 18. ubi differentiam facit inter patronos Ecclesiasticos, & laicos, vultque ut Ecclesiastici teneantur presentare digniores, laici verò si presentauerint dignos, admittantur; & ideo hanc limitationem tradunt Lambert. de iure patron. part. 1. lib. 2. q. 10. art. 3. num. 17. Petr. Nauar. de restit. lib. 2. cap. 2. num. 150. Bañes. 2.2. q. 63. dub. 4. Petr. de Ledesma in sum. part. 2. tract. 7. cap. 2. conclus. 7. diff. 9. Nicol. Garc. de benefic. p. 7. cap. 16. n. 19. Aloyf. Ricc. in decis. Curie Archiep. Neapol. p. 3. decis. 306. n. 4. Ioann. Valer. de different. inter utrumque forum, verb. electio, differ. 2. Quamuis patronum, qui non est primus fundator beneficii, sub peccato mortali debere presentare digniorem existimauerint Molin. de primog. lib. 2. cap. 5. n. 69. Azeued. conf. 24. dub. 4. num. 4. Turrian. 2.2. tom. 2. disput. 22. dub. 5. n. 6. Gutier. Canon. lib. 2. c. 11. n. 26. Vasq. in opusc. de benefic. c. 2. §. 2. dub. 5. n. 75. Less. d. lib. 2. c. 34. dub. 14. n. 65. in fine. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. cap. 21. q. 5. Malder. d. c. 2. dub. 2.

103 Limita tertio, ut non procedat in Canonicis, Personatibus, & Dignitatibus, cæterisque Præbendis, & dimidiis Præbendis Ecclesiarum Cathedralium, & Collegiatarum, & in præstimonis, & aliis simplicibus beneficiis curam animarum non habentibus; in his enim licitum esse eligere dignum, prætermisso digniore, resoluunt Petr. Nauar. d. lib. 2. cap. 2. n. 172. Petr. Ledesma d. concl. 7. diff. 15. Gutier. d. cap. 11. n. 12. Nicol. Garc. d. p. 7. c. 16. num. 16. quia Concil. Trid. in diuersis locis sola Episcopalia beneficia, & Curata dignioribus esse conferenda decreuit, unde videtur concessisse cætera beneficia ad arbitrium Prælati distribui posse. Quamuis Vasq. d. §. 2. dub. 8. n. 78. existimauerit mortale esse in omnibus beneficiis digniorem prætermittere. Et quamuis Lessius d. c. 34. dub. 14. num. 64. Rebell. de obligat. iustit. p. 1. lib. 3. q. 4. n. 12. Mald. d. cap. 2. dub. 7. distinguant inter electionem ad beneficia simplicia

Barbosa de Parocho. Pars I.

maiora, & ad beneficia simplicia minora. Et denique, quamuis idem Less. d. dub. 14. n. 66. & Valer. Reginald. lib. 30. tract. 3. c. 15. n. 179. in fine, putauerint in Canonicatibus, & cæteris beneficiis simplicibus minoris momenti non videri peccatum mortiferum semel, vel bis prætermittere digniorem, modò conferatur ei, qui verè dignus sit, videri tamen esse mortiferum, si quis id passim faciat, aut si raro curet, ut digniores præferantur.

Supereft nunc videre, an quando per concursum, & oppositionem beneficii prouisio facienda est (prout in hoc casu, de quo agimus) teneatur quis ad restitutionem, si omisso digniore dignum eligat? Quæstio est dubia, in qua pars negatiua ex eo suadetur, quia per edictum, seu per oppositionem tantum promittitur beneficium, præbenda, seu Cathedra 104 ipsis oppositoribus, & inter ipsos illi, qui secundum formam oppositionis dignior fuerit iudicatus; atque ideo licet verum sit, quod ex eo habent ius quæsitum oppositores contra illos, qui oppositores non sunt, etiam dignissimos, non verò inter ipsos habet ille ius quæsitum, qui verè dignior est; non enim promittitur beneficium nisi tantum illi, qui fuerit electus à maiori parte secundum formam oppositionis: is enim dignior reputatur, unde quamuis lex præcipiat, ut eligentes verè digniorem eligant: tamen, si contrà fiat, læditur solum iustitia distributiua, quæ ad restitutionem non obligat, secundum S. Thom. 2.2. qu. 62. art. 1. Ex quibus hanc opinionem tenent Martin. Ledesma. 2.4. q. 18. art. 2. ad fin. vers. secunda conclusio. Nauar. in man. cap. 17. n. 74. vers. nec obstat. Mercado de contractibus lib. 6. c. 17. §. y ansí diz en los Theologos, vers. esto no lo figuo. Nicol. Garc. de benefic. part. 7. cap. 16. num. 43. Et idem de quocumque eligente docent Sot. de iustit. lib. 4. quæst. 6. art. 3. conclus. 2. Couar. in reg. peccatum, part. 1. §. 7. n. 6. Nauar. in man. cap. 17. n. 72. Perez in l. 2. tit. 6. lib. 1. Ordin. Molin. de primog. lib. 2. c. 5. n. 57. Spin. in speculo testam. gloss. 19. in princ. n. 9. & 10. Gutier. Canon. lib. 2. c. 11. n. 47. Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 5. c. 4. vers. 4. Ceuall. commun. contra commun. quæst. 659. n. 12. Less. de iustit. lib. 2. cap. 34. dub. 15. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 6. c. 15. q. 12. Rebell. de obligat. iustit. p. 1. lib. 3. q. 4. & 5. Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum, verb. electio, differ. 1. n. 2.

Verum pars affirmatiua, videlicet quòd teneatur quis ad restitutionem si dignum eligat 105 omisso digniore, quando per concursum, & oppositionem prouisio facienda est, videtur verior; quia ex huius edicti propositione, quidam quasi contractus obligatorius inter digniorem, & electores resultat, ex quo oritur obligatio, prout in causa subhastationis, in qua promittitur res plus offerenti, ut concludit Bart. in l. licitatio ff. de publican. Vnde omittens

C 3

dignio

digniores, censetur offendere non solum iustitiam distributivam, verum etiam commutativam ortam ex illo, quasi contractus, & ex fide in illo data. Iuvat, quia eligentes constituuntur iudices à lege inter oppositores, ut illos examinent, & digniores suo suffragio declarent, atque idè si scienter iniquè iudicent minus dignum esse digniores, veluti lædentes in iure quæsito, ad restitutionem tenebuntur, iuxta illa, quæ de iudice iniuste iudicante resoluunt communiter Doctores. Ita in specie tradunt Molin. *de primog. lib. 2. cap. 25. num. 59.* Barthol. *de Medina in instruct. Confess. in 7. precepto, §. 32.* Petr. Nauar. *de restitut. lib. 2. cap. 2. n. 178.* Gutier. *Canon. lib. 2. cap. 11. num. 55. cum seqq.* Vasq. *in opusc. morali, tract. de benef. cap. 2. §. 3. n. 117.* Fernandez *in examine Theologiae moral. part. 4. cap. 4. §. 1. n. 2. & cap. 7. §. 2. n. 11.* Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 60. n. 68.*

106 Simoniam igitur committet dignus offerendo in concursu pecuniam digniori, ut desistat ab oppositione, & tenetur ad cedendum beneficium, & ad restituendos fructus perceptos, ut latè probant Sot. *de iustit. lib. 9. quæst. 6. art. 1. ad 2.* Nauar. *in man. cap. 23. num. 102. §. 8.* Beia *respons. casuum consc. p. 2. casu 5.* Fernandez *d. p. 4. cap. 14. §. 1. num. 1. & 2.* Ratio est, quia dignior Candidatus habet ius ad rem in illo beneficio concursui exposito; ius verò illud est quid annexum ad spirituale, scilicet ad beneficium, dare autem pecunias pro annexo spiritualibus, ut spiritualia sunt, est quædam emptio, & venditio rei annexæ spiritualibus, atqui vendere, aut emere annexum spiritualibus, prout spiritualia, sunt, est simonia: S. Tho. *2. 2. q. 100. art. 4.* Nau. *d. c. 23. n. 99.* ergo cum in hac datione, & acceptatione interueniat emptio, & venditio rei annexæ spiritualibus, ut spiritualia sunt, interuenit etiam simonia.

107 Simoniaci tamen non erit electio, nec illicita si quis tradiderit pecuniam electoribus indignum eligere volentibus, ne illum eligant. Sot. *ubi supra.* Gregor. de Valent. *tom. 3. disp. 6. q. 16. puncto 3. col. 16. vers. 4.* Caiet. *tom. 2. opusc. tract. 9. de simon. quæst. 3.* Suar. *de Relig. tom. 1. lib. 4. de simon. c. 50. num. 35.* Less. *de iustit. lib. 2. cap. 35. dub. 19.* Paul. Layman. *in Theolog. moral. lib. 4. tract. 10. cap. ult. §. 2. num. 23.* Bonacin. *de simon. q. 4. puncto 5. num. 11.* Illustriss. D. meus Rodericus à Cunha *in comment. ad cap. inutile, num. 4. dist. 88.* Ratio est, quia hæc est mera redemptio iniuriæ, seu læsionis iniustæ; Ecclesia enim habet ius, ut non detur ei minister ineptus, tum quia non eligere ineptum non est quid spirituale, nec directè munit viam ad spirituale. † Pro electione autem particularis personæ etiam dignissimæ, non est licitum pecuniam offerre. Lessius *d. dub. 19.* Illustriss. D. meus à Cunha *d. loco num. 1.* ex eo, quia hoc esset emere actionem spirituale, & num. 5. sub-

dit, licitum tamen esse offerre pretium pro electione personæ idoneæ in genere.

Idoneior iudicandus, ac propterea præferendus ille est, qui altero cum quo currens, fuerit senior. Ita Barbat. *conf. 23. post n. vol. 1.* Tiraq. *de iure primog. in præfat. num. 182.* Roland. *conf. 47. num. 70. lib. 1.* Lambert. *de iure patron. part. 2. lib. 2. q. 2. princ. art. 26. num. 4.* Mari. Antonin. *var. resolut. lib. 1. cap. 4. num. 2.* Illustriss. D. meus Rodericus à Cunha *in Comment. ad cap. consulit, 9. num. 2. dist. 74.*

Originarius idoneior quoque iudicandus, 110 ac præferendus est, si alter sit extraneus. Dec. *conf. 142. n. 13.* Lambert. *lib. 2. part. 3. q. 7. princ. art. 4. num. 3. & art. 5.* Roch. *verb. honorificum, à n. 45.* Cou. *prætic. cap. 35. sub num. 5. vers. secundo annotandum est.* Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 15. num. 13. & 14. & cap. 21. n. 25.* Pure. *decis. 254. part. 1. aliàs decis. 247. lib. 1. in correctis.* Mandos. *conf. 51. num. 4.* Grilenzon. *conf. 151. numer. 64.* Vgolin. *de offic. Episcopi, cap. 50. §. 7. num. 4.* Mastril. *Sicilia decis. 2. numer. 147.* Rot. *decis. 299. part. 1. diuers. †* Et ita potest eligi dignus de ciuitate, vel gremio Ecclesiæ posthabito digniore extraneo. Lel. Zech. *de benef. cap. 12. num. 36.* Piafec. *in praxi Episcop. part. 2. c. 5. n. 19.* Vgolin. *d. cap. 50. §. 8. num. 4.* Ego ipse *d. alleg. 50. n. 102.* † Originarij enim semper præferuntur peregrinis, ad not. per Alciat. *de præsumpt. reg. 1. præf. 37. num. 1.* Chaffan. *in Catalog. glorie mundi, part. 10. consid. 82. & part. 11. consid. 22.* Menoch *de præsumpt. lib. 5. præf. 72. numer. 5.* Cabed. *Lusit. dec. 2. num. 8. part. 1.* Melch. Phœbos, etiam *Lusit. decis. 67. num. 11. tom. 1. †* Ratio est, quia præsumuntur magis diligere patriam. Vasquius *illustr. cap. 5. num. 16. & cap. 11. num. 31.* Flamin. *Parif. de resignat. benefic. lib. 5. quæst. 3. num. 142. cum seqq.*

Doct. præfertur non Doct. Aloyf. Ricc. *114 in decis. Curie Archiep. Neapol. decis. 135. num. 1. part. 4.* Rot. *decis. 36. num. 2. p. 2. recent. †* & Doct. 115 etor vtriusque Iuris præfertur Doct. vnius tantum, Decian. *tom. 1. resp. 21. num. 50.* Attamen minus doctus, modò idoneus, cuius mores sunt noti, & approbati, præfertur Doct. cuius vita ignoratur. Piafec. *d. cap. 5. num. 19.* Gonzal. *ad reg. 8. Cancel. gleff. 4. num. 112.* Nicol. Garc. *part. 9. cap. 2. num. 11.* Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fori Eccles. decis. 425. in 1. edit. aliàs resolut. 362. num. 1. in 2. edit. Massobr. in dict. praxi, requis. 5. dub. 1. num. 19.* Ego ipse *alleg. 60. n. 102.* Rot. *in Barcinonen. Parochialis, 29. Nouembris 1613. coram. bona mem. Buratto, inter eius impressas, decis. 22. & ibi Ferentill. sub littera D, quia alias Rotæ decisiones cumulat.*

Nullum habens beneficium præfertur habenti Carol. de Grassis, *decis. 1. num. 10. de irrepatron. Lambert. part. 3. lib. 2. quæst. 5. art. 3.* Rot. *in decis. 16. num. 7. part. 2. recent. & in Calaguriana beneficij de Iecora, 9. Iunij 1621. coram. bo-*

ne mem. Vbaldo, & in Vrbinaten. Parochialis, 12. Februarij 1629. coram R. P. D. Verospio. Ad concursum tamen admittitur habens aliam Parochialem, S. Congreg. Concilij teste Rota decis. 91. in fine, part. 1. recentissim. aliàs in posthum. Farinacj.

117 Habilius dicitur, qui muneri, cui præfici-
tur, est aptior, vt per Lambert. d. part. 3. lib. 2.
quæst. 5. art. 17. in fine. Cou. in reg. peccatum. p. 2.
§. 7. num. 4. vers. dignior verò. Rot. decis. 537. n.
14. p. 1. recent. & in d. Vrbinaten. Parochialis.

118 Diues potius quàm pauper eligi debet, si
Ecclesia, cui est prouidendum, sit pauper, gloss.
verb. impotentiam, in cap. constitutis, de appellat.
vbi Abb. num. 10. dicit quòd melius prouide-
tur, seu consulitur Ecclesiæ per diuitem, seu
potentem, & num. 11. subdit, quòd etsi pau-
per sit idoneus, non est tamen utilis Ecclesiæ,
sicut diues, refert & sequitur Grilenzon. conf.
151. num. 55. & ideò dicit Fernand. in exami-
ne Theologiae moralis. part. 4. cap. 4. §. 1. n. 5. quòd
si potentia diuitiarum, vel nobilitas conferat
ad comprimendos Christi aduersarios, præfe-
rendi sunt ditiores, & nobiliores, tenuibus, &
ignobilibus.

119 Sacerdos præfertur alteri aliquo inferiori
Ordine insignito, Roland. d. conf. 47. num. 75.
Dec. conf. 542. n. 13. & in pari attenditur quis
prius assequutus fuerit suos Ordines, & gra-
dus. Ioan. de Platea in l. 2. n. 1. C. de Primicer. lib.
21. Nat. conf. 638. num. 18.

120 Nobilitatem maiorem habens præferendus
est Lambertin. lib. 2. par. 3. quæst. 2. art. 9. Gri-
lenzon. conf. 55. num. 55. Peregr. conf. 33. n. 32.
tom. 1. vbi quòd nobilior ex præsentatis in pa-
ritate vocum præferri debet. Contra Sigism.
à Bononia de elect. dub. 32. num. 4. existiman-
tem non sine probabilitate nullo pacto esse
attendendam nobilitatis qualitatem ad effe-
ctum eligendi digniorem. Et quòd nobilitas
sit triplex, Decian. tom. 1. resp. 21. n. 41.

121 Dispensatione non indigens præfertur in-
digenti, vt per Seraph. decis. 767. num. 2. part. 1.
vbi etiam quòd qui nullum obtinet benefi-
cium, præferri debet in concursu obtinenti, re-
fero Ego ipse d. allegat 60. num. 103.

122 Poterit tamen in electione Parochialis va-
cantis etiam non doctior, nec sanctior præfer-
ri Doctiori, si is, iuxta munus, & rem, cui præ-
ficiendus est, aptior rei ministerio apparet, &
sic non solum consideratur idoneitas respectu
scientiæ, sed etiam respectu ætatis, morum,
prudentiæ, & huiusmodi ad Ecclesiam Para-
chiale gubernandam. Ita Cou. in reg. pecca-
tum. part. 2. §. 7. num. 4. ad med. vers. dignior verò.
Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 4. num. 10. Ioan.
Valer. de different. inter vtrumque forum, verb.
electio, diff. num. 1. Nicol. Garc. d. cap. 2. n. 232.
& seq. Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resol. 348. &
in decis. Curie Archiep. Neapol. part. 4. decis. 135.

Massobr. dict. requis. 5. n. 5. & 6. Buratt. dict. de-
cis. 22. num. 28. & Ferentill. concordantes ad-
ducit, sub littera C. Lucarin. academic. disput.
acad. obseru. 2. me citato in hoc loco, Solorzan.
de iure Indiarum lib. 3. c. 15. n. 89. tom. 2. † Et ad 123
Episcopu solū, non verò examinatores spectat
iudicare quis ex concurrentibus sit magis ido-
neus, vt resoluunt Doctores supra citati, n. 90.

Quando verò Parochialis vacans fuerit in- 124
rispatronatus Ecclesiastici, ac institutio ad Epi-
scopum, & non ad alium pertineat, is quem
patronus digniorem inter probatos ab exami-
natoribus iudicabit, Episcopo præsentare te-
neatur, vt ab eo instituat: cum verò institu-
tio ab alio, quàm ab Episcopo erit facienda,
tunc Episcopus ex dignis eligat digniorem,
quem patronus ei præsentet, ad quem institu-
tio spectet. Ita statuit Concil. Trident. d. cap. 18.
vers. si verò iurispatronatus, & tradunt Piafec.
d. c. 5. num. 17. in fine, Gonzal. ad reg. 8. Cancell.
gloss. 6. num. 116. Aloyf. Ricc. in d. praxi fori
Eccles. resol. 351. vers. amplia sexto. Zerol. in pra-
xi Episc. part. 1. verb. iurispatronatus, §. 10. Azor.
d. part. 2. lib. 6. cap. 22. q. 15. Ego ipse d. alleg. 60.
num. 16. Ferentill. in annot. ad decis. 25. Buratt.
num. 12. Salgado d. c. 9. ex. num. 80 vbi num. 81.
subdit quòd si patronus Ecclesiasticus ali-
quem præsentauerit antequam sit ita ab exa-
minatoribus approbatus in concursu, præsen-
tatio erit nulla, nec eius virtute facienda erit
institutio ab Episcopo tanquam minus legiti-
mè facta, nisi denuò iterum expressè, vel taci-
tè fuerit præsentatus, postquam ipse sit intra
terminum edictorum, seu re integra opposi-
tus, & inter cæteros descriptus, & inter dignos
approbatus.

Si Ecclesia Parochialis sit iurispatronatus, 125
partim Ecclesiæ, partim laici, vel pro duabus
partibus pertineat ad laicum, & pro vnatan-
tū ad Ecclesiam, Doctores communiter do-
cent seruandam esse formam examinis per
concursum, in d. cap. 18. positam, quam Concil.
ibi præstitit in conferenda Parochiali, quæ sit
iurispatronatus merè Ecclesiastici. Ita Gamb.
de offic. Legati. lib. 3. n. 369. Gonzal. d. gloss. 6.
num. 135. Gallet. in Margarita casuum conscient.
verb. iurispatronatus, pag. 145. col. 2. Nicol. Garc.
d. cap. 2. num. 278. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum
fori Eccles. decis. 420. in 1. edit. aliàs resol. 357.
num. 3. in 2. edit. Marefcot. var. resol. lib. 1. c. 52.
num. 7. Adden. ad decis. 498. Gregorij. X. Viuian.
in praxi iurispatron. lib. 1. cap. 1. num. 33. & 34.
in ult. impress. Massobr. in d. praxi habendi con-
cursum, præl. 7. dub. 25. num. 2. Salgad. d. c. 9. ex
num. 108. Ego ipse d. alleg. 60. num. 17. Ferentill.
ad d. decis. 25. in fin. vers. & hoc procedit; ex eo
quia fauor Ecclesiæ est quòd prouideatur per
concursum, qualitas autem Clericalis præua-
let quando illa Ecclesiæ prodest, vt ratiocina-
tur Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 279.

Verum nouissimè *sacra Congr. Concil. Tridentin. sub die 5. Februar. 1628. censuit in collatione Ecclesie Parochialis iurispatronatus mixti, id est, partim Ecclesiastici, & partim laicalis, non requiri formam examinis per concursum, quam declarationem authenticam, & originale mihi aliàs dubitanti Romæ ostendit Reuerendiss. D. Viuianus Episcopus Salonen. & illius meminit in appendice suæ praxis iurispatronatus, ad lib. 10. c. 1. n. 34. pag. 760. in nouiss. impress. & hanc partem multis tuentur Melch. Phœbos *Lusit. decis. 214. tom. 2.* Gabriel Pereira *de manu Regia. p. 1. cap. 7. num. 32. cum seqq.* vbi ad hoc ex eo principaliter mouetur, quia iurispatronatus laicorum ad eò fauorabile est, vt semper manere debeat illæsum, nisi de illo specifica fiat mentio, eo maximè, quia videtur hoc priuilegium in remunerationem concessum, patronis scilicet propter Ecclesiarum ædificationem, ac proinde irrevocabile, ex Iuribus vulgaribus. Vnde cum in d. cap. 18. Concilij nulla derogatio generalis, nec specialis sit, per quam priuilegio patroni laici derogatum sit, illæsum esse debet, etiam quando beneficium sit mixtum, vt suo præsentandi iure fruatur sine vlla diminutione, ex reg. cap. 2. de priuileg. Nec est verum absolute quòd per concursum melius prouideretur Ecclesiæ, quia possibile est per præsentationem vel melius, vel æquè benè prouideri illi posse, ex his quæ tradit Nou. de panis. fol. 317. post num. 170. Nec obstat quòd qualitas Ecclesiastica dignior est laicali, gloss. fin. in cap. unic. de iurepatron. lib. 6. & magis dignum attrahit ad se minus dignum, cap. quod in dubijs, de consecr. Eccles. cum citatis per me axiom. 72. num. 1. quia non procedit in iurepatronatus, vbi primum enim est mixtum, totum laicale reputatur quoad Iuris effectus, sicque debent exponi verba Concilij d. cap. 18. quòd concursus solum exigat quando Ecclesia sit liberæ collationis, aut patronatus Ecclesiastici in solidum; nam verba illa debent intelligi in potiori significatu, l. 1. §. fin. ff. si ager veſtig. eo maximè, si consideremus iurispatronatus mixtum non dici simpliciter iurispatronatus, sed cum illo additamento mixtum; ergo cum lex simpliciter loquatur de patronatu Ecclesiastico, non debet intelligi de mixto: & sic ratio nos mouet vt interpretemur in fauorem patroni laici ne à fundatione retrahatur, vel à reædificatione, si modò contingat post Concilium quòd Ecclesia corruat, vel aliqua indigeat reparatione, latè Gabr. Pereira d. cap. 7. num. 34. vbi num. 36. vers. quam resolutionem, id procedere affirmat non solum in iurepatronatus mixto, quando maiorem, vel æqualem partem habet sæcularem, sed & quando Ecclesiastica sit maior: subditque Eminentissimos Cardinales Concilij Trident.*

interpretes super beneficio de Ribadancora Bracharen. diœcesis interrogatos Romæ à Petro Leitano in Romana Curia tunc degente, quem postea Canonicū Bracharensem agnouit, proposito dubio respondisse prout sequitur.

Primo, si beneficium Curatum iurispatronatus Ecclesiastici in mensibus Sedi Apostolicæ reseruatis vacauerit, Episcopus ipse ordinarius nulla habita ratione patronorum debet edicta concursus proponere, & idoneum eligere, ac Romam mittere cum fide Ordinarij à Summo Pontif. instituendum, sicut fit in alijs Curatis, quæ non sunt de iurepatronatus? Secundo, si iurispatronatus mixtum sit laicale, & Ecclesiasticum, quo ad examen velut Ecclesiasticum censendum est? Tertiò, si in collatione Ecclesie Parochialis, quæ sit iurispatronatus partim laici, seruanda est forma examinis per concursum hic posita, quam Concilium præstitit in conferenda Parochiali, quæ sit iurispatronatus merè Ecclesiastici: item quid dicendum est quando patronatus pro duabus partibus pertinet ad laicos, & pro vna tantum ad Ecclesiasticum?

Super primo Congregatio Concilij voluit particulariter videri standum regule 8. mensum reseruatum, per quam Sanctitas sua reseruat liberæ suæ dispositioni omnia beneficia etiam iurispatronatus Ecclesiastici. Super secundo censuit tanquam laicale esse iudicandum. Super tertio vt ad proximum. Hieronymus Card. Maffæus. quam declarationem apud se authenticam esse affirmat idem Gabr. Pereira citato loco.

Si institutio ad Parochiales Ecclesias, quæ iurispatronatus Ecclesiastici sint, facienda erit à Summo Pontif. quia fortè in mensibus reseruatis vacauerit, ius eligendi digniorem ad solum Episcopum pertinet, qui transmittere debet attestationem examinis facti per concursum, quotquot in eo fuerint approbati, & quem ex approbatis vt digniorem, cui Sanctitas sua gratiam faciat, nominare, refert decisum Salgado d. c. 9. num. 99. vbi etiam subdit pariter fuisse decisum quòd si beneficium Curatum iurispatronatus Ecclesie in mensibus Apostolicæ Sedi reseruatis vacauerit, Episcopus ipse ordinarius, nulla habita ratione patronorum debet edicta concursus proponere, idoneum eligere, ac Romam pro obtinenda collatione à Sede Apostolica, & fidem approbationis, ac rationem concursus manu sua, seu eius Vicarij subscriptam intra quatuor menses à die habitæ notitiæ vacationis numerandos mittere, cuius fidei formulam in calce huius cap. inuenies.

In vacatione autem Parochialium, quæ sunt iurispatronatus laicorum, examen per concursum fieri non debet, sed sufficit quòd deputatus à patronis examinetur ab examinatribus in Diœcesana Synodo deputatis, & idoneus iudicetur. Ita statuit Concil. Tridentin. d. cap. 1. vers. quòd si iurispatronatus laicorum, tradunt

dunt Læi. Zech. de Republ. Ecclesiast. cap. 28. de Parocho num. 6. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 9. q. 8. num. 111. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Parochia, §. 7. Franc. Leo in thesauro fori Eccles. part. 2. c. 3. num. 3. Piafec. d. c. 5. num. 18. in princ. Less. de instit. lib. 2. cap. 34. n. 58. & 81. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 50. §. 3. vers. 3. Gonzal. d. gloss. 6. num. 134. Nicol. Garc. d. c. 2. num. 255. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori Eccles. resol. 357. num. 1. Marefcot. var. resol. lib. 1. cap. 5. n. 11. Beltramin. in annot. ad Gregor. XV. decis. 494. num. 3. Massobr. in d. praxi habendi concursus, requis. 7. dub. 25. à num. 4. Salgado de protect. Regia, tom. 1. part. 3. cap. 9. num. 105. cum segg. Ego ipse d. alleg. 69. num. 18. & me citato in illo loco Alzed. de præstantia Episcopalis dignitatis, part. 2. cap. 9. num. 2. Rot. decis. 579. num. 4. p. 2. recent. & in Pampilonen. Parochialis, 26. Iunij 1626. coram bon. mem. Buratto, inter eius impressas, decis. 952.

130 Quando verò in vacatione Parochialium de iure patronatus laicorum plures sunt præsentati, requiritur examen per concursum inter ipsos præsentatos tantum, & ex his, qui facto examine idonei ab examinadoribus renunciati fuerint, Episcopus eum eliget, quem cæteris magis idoneum iudicauerit, atque illum, & non alium instituat, iuxta decretum Concil. d. cap. 18. Ita Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 6. quest. 5. num. 21. Gonzal. d. gloss. 6. num. 138. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 256. Marefcot. d. lib. 1. cap. 52. num. 11. Piafec. d. cap. 5. num. 18. vers. eueniente. Aloyf. Ricc. in d. praxi, resol. 357. num. 2. Viuian. in d. praxi iurispatron. lib. 10. cap. 1. n. 59. in ult. impress. Salgad. d. c. 9. num. 123. Alzed. d. cap. 9. num. 3. & fuit resolutum in Pampilonen. Parochialis, 27. Ianuar. 1614. coram Reuerendiss. D. meo Coccino Decano, & in Illerden. portionis de Pertusa, 11. Decembris 1613. coram bona memor. Buratto, inter eius impressas, decis. 25. vbi Ferentil. in annot. num. 10. Massobr. d. requis. 7. dub. 25. num. 5. vbi intelligit quando inter plures præsentatos omnes æqualibus vocibus gaudent; nam si aliquis plures haberet voces, is solus esset examinandus, & idoneus repertus instituendus, vt per Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 257. Salgad. d. cap. 9. num. 124. & fuit dictum in Pampilonen. Parochialis, 26. Iunij 1626. coram bona memor. Buratto, inter eius decisiones impressas, decis. 952. num. 2. nisi is se etiam subiiceret examini, & concursui cum cæteris nominatis, quia tunc sibi præiudicaret, cum faceret se eis parem. Ita Beltramin. in annot. ad decis. 494. Gregorij XV. num. 4. Massobr. in d. praxi, prælud. 3. dub. 3. num. 15. Salgado d. cap. 9. num. 128.

Parochialis collatio, si cessantibus reservationibus Apostolicis, spectet ad inferiorem collatorem, & in concursu facto per Ordinarium sine renunciati plures æquè idonei, fa-

cultas eligendi magis idoneum ad ipsum Episcopum, non autem ad inferiorem collatorem pertinet, siue Parochialis in mensæ Apostolico, siue ordinario vacet. Ita censuit S. Congr. Concilij in Asculana, 1. Decembris 1618.

Iurispatronatus laicale deuolutum ad Ordinarium confertur per concursum pro illa vice. Ita à sacra Congreg. Concil. decisum fuisse referunt Galet. in Margarita casuum conscient. ver. iurispatronatus. Ego ipse d. alleg. 60. num. 18. in fine, Salgad. d. tom. 1. part. 3. cap. 11. num. 89. vbi attestatur resolutum in collatione Parochialium, quæ iure deuoluto conferuntur, seruandum esse formam examinis per concursum, quia patronus non læditur, & quia sublato obstaculo præsentationis, & iuris patroni illa vice exclusi, res cedit ad Ordinarij potestatem, & num. 90. subdit hoc procedere etiam in Parochialibus iurispatronatus laicorum, in quibus non habet locum concursus, quando prouidentur ad eorum præsentationem per Ordinarium, & hoc casu institutio, quam habebat Episcopus, per deuolutionem resoluitur in vim plenariæ dispositionis, & collationis, secundum Paris. conf. 344. num. 20. part. 4.

Contra Massobr. in d. praxi, requis. 1. dub. 22. existimantem huiusmodi Parochialem iurispatronatus laicalis ad Ordinarium deuolutam, per eum absque concursu conferri posse.

Vtrum autem in collatione Parochialium, 132 facta iure deuoluto forma examinis, quæ coram inferiore requiritur, seruari debeat? Quæstio est dubia, in qua non requiri, sed dumtaxat locum habere, quando iure ordinario Parochialis confertur, vel instituitur, colligi videtur ex his, quæ tradit Nicol. Garc. de benefic. part. 5. cap. 5. num. 222. dum resoluit quoddam in Doctoribus, & Magistratibus præbendis deuolutis ad Superiorem ob non eorum factam electionem intra sex menses à iure statutos, non requiritur forma concursus, quia hæc dumtaxat apposta videtur Episcopo, & Capitulo.

Verum requiri formam examinis per concursum tuetur neruose Salgad. d. c. 11. n. 84. cum segg. tum quia hoc casu deuolutio fit cum omnibus suis qualitatibus, quæ à principio inerant beneficio, & ad Superiorem deuoluitur cum eisdem qualitatibus, cum quibus inferior prouidere tenebatur, ex Cabed. de patronat. Regia Corona, cap. 22. num. 3. & 4. & Lusit. decis. 52. num. 4. & decis. 72. num. 9. p. 2. Gutier. conf. 1. num. 31. & conf. 2. n. 15. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 46. num. 33. tum quia natura beneficij mutari non debet, Cephal. conf. 358. num. 8. col. 3. Hieron. Gabr. conf. 185. num. 2. vol. 2. tum quia Superior, ad quem est deuolutum, debet prouidere haberi qualitates à fundatore requisitas, vt plures referens tradit Perez de Lara de annuvers. & Capellan. lib. 2. c. 10. num. 27.

num. 27. tum denique, quia Marefcot. d. lib. 1. cap. 52. num. 24. in fin. refoluit quodd Concil. in d. c. 18. & Motus proprius Pij V. dum loquuntur de Ordinario, habent locum etiam in Epifcopo fubrogato.

134 Forma Concilij Trident. d. cap. 18. vt fuprà explicata circa concurfum faciendum in vacatione Parochialis Ecclefie, eft ad vnguem obferuanda, nec poteft per æquipollens adimpleri, vt refoluunt Flamin. Parif. de refignat. benefic. lib. 8. quæft. 9. num. 86. Maffobr. in d. praxi, requif. 17. dub. 4. & dub. 2. animaduertit formam Concilij circa concurfum feruandam effe dumtaxat, vbi Concilium ipfum receptum fuerit, & iam effet coacta Synodus, ac in ea electi examinatores Synodales.

135 Collatio Parochialis facta fine examine per concurfum eft nulla, & irrita, & præfata Parochialis eo modo collata vacat, eiusque collatio ad Sedem Apostolicam fpectat. Ita Zerol. d. part. 1. verb. Parochia. §. 2. dub. 2. nouiffimè Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Ecclef. p. 4. refol. 55. n. 1. Rot. apud Farinac. decif. 151. in 1. collect. nouiff. aliàs part. 4. diuerf. Et in foro Confcientie nō poteft acceptari, aut retineri, ficut nec retineri valet beneficium prouifum non feruata forma requifita à Iure; vt bene refoluunt Petr. Nauar. de reftitut. lib. 3. c. 2. n. 350. Salon. 2. 2. quæft. 5. de dominio, art. 4. & ibi Cano quæft. 62. de dominio, pag. 160. Gabr. Vafq. 1. 2. quæft. 163. Lorca etiam 1. 2. diffut. 21. de legib. ad fin. Burg. de Pace l. 3. Tauri, à n. 1394. Parlad. differ. 12. §. 1. ex num. 2. Lefl. de inftit. lib. 2. cap. 19. dubit. 3. Aloyf. Ricc. d. refolut. 75. num. 2. † Ita vt etiam Vicarius Epifcopi, fi velit fubire concurfum, teneatur obferuare formam pofitam à Concil. Trident. d. cap. 18. vt bene refoluunt Sbroz. de officio Vicarij, lib. 2. quæft. 188. Filliuc. d. tract. 41. num. 439. Maffobr. in d. praxi, requif. 2. dub. 5.

137 Prædictorum autem examinerum relationem quominus executionem habeat, nulla deuolutio, aut appellatio, etiā ad Sedem Apostolicam, fiue eiusdem Sedis Legatos, aut Vicelegatos, aut Nuncios, feu Epifcopos, aut Metropolitanos, Primates, vel Patriarchas interpofita impedire, aut fufpendere poteft, vt ftatuit idem Concil. Trident. d. cap. 18. verf. nec prædictorum, & per illud notant Nauar. in man. cap. 25. num. 139. in fine. Antonuc. in Catechefi Neapol. cap. 16. fol. 43. Azueu. ad l. 1. n. 4. tit. 16. lib. 3. noua recopil. Seraphin. decif. 481. Velenz. donf. 45. num. 19. vol. 1. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 9. §. 1. in annot. contra nullit. n. 186. & 209. & d. gloss. 6. à num. 163. Vgolin. d. cap. 10. §. 13. num. 1. Campan. in diuerf. Iuris Canon. rubr. 7. c. 6. num. 75. Aloyf. Ricc. in d. praxi rerum fori Ecclef. decif. 426. in 1. edit. aliàs refolut. 373. in 2. edit. & in decif. Curia Archiepifc. Neapol. part. 4. decif. 19. Maffobr. in dict. praxi, requif. 5. dub. 3.

cum feq. Salgad. de protect. Regia, tom. 1. part. 2. cap. 13. ex. num. 197. Ego iple d. alleg. 60. num. 104. Rot. in Barcinon. parochialis, 29. Nouembris 1613. coram bonæ memor. Burato, inter eius impreffas decif. 22. & ibi Ferentil. fub lit. A.

Dupliciter tamen hac in re appellari poteft; primò, à reprobatione, feu mala relatione examinerum; fecundò, ab electione mala Epifcopi, feu irrationabili eius iudicio in eligendo. Appellatio, quæ primo modo fit, id eft, à reprobatione examinerum, datur non folum à relatione fuper fcientia; fed etiam fuper idoneitate, & habilitate, ficut ex Rot. docet Aloyf. Ricc. d. decif. 19. num. 1. part. 4. & tunc deuolutiuum tantum, non verò fufpenfuum effectum tribuit, vt refoluunt Campan. in diuerf. Iuris Canon. rub. 11. cap. 13. num. 476. poft med. Salgad. dict. tom. 1. part. 2. c. 13. num. 199. Maffobr. d. requif. 5. dub. 4. vbi dub. 6. cum Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 241. tenet dari appellationem à relatione examinerum in Parochialibus patronatis laicorum, quando vnus tantum eft præfentatus, & dub. 7. cum eodem Garc. præciato, cap. 2. num. 275. fubdit appellationem à reprobatione examinerum dari in prouifis in forma Dignum.

Quando verò appellatur fecundo modo, id eft, à mala electione Epifcopi, aduertendum eft, † appellationem non dari fimpliciter ab electione Epifcopi inconcurfu; non enim poteft quis appellare ab irrationabili iudicio Ordinarij dum fuit approbatus ab examineribus Synodalibus, ficut & electus; quia tunc locus eft gratificationi, cap. cum autem, vbi Abb. n. 3. & alijs, de iure patron. Lambert. de iure patron. quæft. 5. part. 3. lib. 2. num. 1. Seraphin. decif. 152. in fin. Rot. in Calaguritana beneficij de Murillo, 13. Nouembris 1620. coram bonæ mem. Vbaldo fen. & in Pampilonen. Abbatie de Areffo, 22. Aprilis 1622. coram R. P. D. Nauarro; libera eft enim Epifcopi facultas vnum ex æquè idoneis eligendi à laicis quolibet tempore præfentatum, cap. cum autem, 24. de iure patron. cap. de caufis, de offic. deleg. Lambert. de iure patron. art. 25. 7. quæft. princ. part. 2. lib. 2. idè ab eius electione non datur appellatio, nifi vbi conflaret de dolo, & irrationabili eius iudicio. Marefcot. var. refolut. lib. 1. c. 52. num. 23. & 24. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 4. num. 139. & in annot. ad gloss. 9. num. 209. Maffobr. d. requif. 5. dub. 2. num. 42. Gregor. decif. 538. ad fin. Rot. in Hieracen. iurifpatronatus, 21. Maij 1622. coram bonæ memor. Buratto, inter eius impreffas, decif. 625. vbi Ferentil. alias Rotæ decifiones defert. Ratio eft, quia † facta electione per Epifcopum, interpretatio eft facienda ad illius fauorem, quòd omnia confiderauerit, & magis idoneum arbitrio fuo elegerit, arg. cap. in præfentia, de renunc. Achil. decif. 1. num. 4. de confeff. Gonzal. d. gloss. 4. num. 132. quem refero Ego ipfe

- 142 ipse d. alleg. 60. in fine. † Ille enim præsumitur instructus de vita, & moribus concurrentium, Ferentill. in annot. ad decis. 2.2. Buratti. Quare pro eius iudicio multum præsumitur, ita ut irrationabilitas debeat esse manifesta, ut fuit dictum in *Raennaten. Parochialis*, 2. Decembris 1592. coram Cardin. Aragonio, cuius meminit Massobr. d. requis. 5. dub. 2. ex num. 7. † Quibus autem coniecturis arguatur dolosum, & irrationabile Episcopi iudicium in hac materia, ostendit Aloys. Ricc. in decis. Curie Archiep. Neapol. decis. 96. part. 4. † Et quod ex familiaritate multum tollatur de præsumptione, quæ aliàs esset pro Episcopo, tradit Aloys. Ricc. d. decis. 96. num. 20. Rot. in *Sabinen. concursus*, 6. Aprilis 1609. coram bonæ mem. Card. Sacratto, & in *Urbinate. Parochialis*, 12. Februarij 1629. coram R. P. D. Verospio, & ex d. *Raennaten. Parochialis*, collegi Ego ipse in collect. ad cap. 18. num. 2. in fine, de iure patronat.
- 145 Quæ quidem appellatio à mala electione, siue irrationabili iudicio Episcopi admittitur solum ad effectum deuolutiui, non autem suspensiuum, quia interim prouisus appellatione pendente à Parochiali amoueri non debet, ut ex dicta constitut. Pij V. vers. hac tamen, notant Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 236. & 246. Beltramin. in annot. ad decis. 538. Gregorij XV. num. 7.
- 146 Verùm hæc resolutio dupliciter limitatur, primò quando appellatur à sententia Metropolitanæ, seu alterius iudicis appellationis reuocatoria electionis prius factæ ab Ordinario in concursu ad Parochiales, quia tunc datur appellatio ad effectum suspensiuum, & deuolutiuum, ut per Gutier. Canon. lib. 2. c. 11. n. 25. Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 247. Beltramin. in annot. ad decis. 538. Gregor. XV. num. 8. & Ferentill. ad decis. 2.2. Buratti. sub littera A. † Secundò, quando factò concursu appellatur inter præsentatos, vel patronos laicos super pertinentia iurispatronatus videlicet ab institutione facta ad præsentationem alicuius ex patronis, quo casu processio per appellationem suspendi debet, ut fuit dictum in *Placentina Archiepiscopbyteratus*, 4. Iulij 1614. coram Eminentiss. Cardin. Pamphilio iun.
- 148 Illud hac de re nouè, & singulariter aduertendum duxi, quod sacra Congreg. Concilij in una *Urbinate. sub die 9. Septembris 1628.* censuit reiectum in concursu Parochialis posse pronocere præelectum ad nouum examen coram iudice appellationis, etiam antequam doceat de irrationabili iudicio Episcopi, atque ita intelligendam esse Constitutionem Pij V. aliàs dixit eadem S. Congr. in una *Montis Regalis*, 2. Augusti 1607. & nouissimè in alia *Pisana. sub die 17. Iunij 1630.*
- 149 † pariter censuit reiectis, dum in concursu Parochialis Ecclesiæ appellant à mala electione, dandum esse nouum concursum in Vrbe, ad quem vo-

candus est præelectus. Et iterum in *Reatina*, sub die 16. Martij 1630. censuit reiectum in concursu Parochialis posse appellare à mala electione, & permittendum esse nouum concursum in Vrbe, ubi debeat vocari præelectus ab Episcopo. Sed quia in casu illius decisionis sacra Congreg. præelectus noluit accedere, eadem sacra Congreg. sub die 17. Augusti eiusdem anni, mandauit significare D. Datario, ut expediret Bullas ad fauorem appellantis, amoto à beneficio detentore.

Perfecto examine iuxta formam Concilij Trident. præfati, & electione per Episcopum de magis idoneo facta, si Parochialis vacauit in mense ordinario, debet ipse intra sex mensium spatium à die vacationis eiusdem, prouisionis, & collationis huiusmodi parentes literas conficere; quarum formula habetur infra, in calce huius capituli. Si autem eius collatio Summo Pontifici, & Sanctæ Sedi generaliter, vel specialiter, & ex quauis causa reseruata, seu affecta existit, aut aliis ex indulto Sedis Apostolicæ competit, tenetur Episcopus personam per examen concursu mutuo habito, iuxta dict. Concil. Trident. formam approbatam & magis idoneum electum, Summo Pontifici, aut iis, ad quos collatio spectabit, pro collatione obtinenda intra quatuor mensium spatium, à die illius vacationis significare, ut clarè disponitur in d. Constit. Pij V. super collatione Parochialium Ecclesiarum, cuius significationis formula ponitur infra, ita ut si intra præfixum tempus approbatam personam, & magis idoneam non elegerit, aut electam ut supra non significauerit, omnimodo eius dispositio ipsi Summo Pontifici, & Sedi Apostolicæ reseruetur, ut in d. Constit. latius continetur.

Debet Parochialis Ecclesia quamuis in concursu conferenda non sit, in titulum conferri, ac propterea est interdictum Curatas Ecclesias conductitiis committi Presbyteris, cap. fin. 2.1. q. 2. quia dicitur in cap. quoniam, ne Prælati vices suas, dum Sacerdotium sub huiusmodi mercede venale disponitur, ad æternæ retributionis præmium consideratio non habetur. Sed nec plures vni sunt committendæ Rectori, quia solus per totas Ecclesias, nec Officium valet persolvere, nec rebus earum necessariam curam impendere, ut dicit Toler. Conc. in cap. unico, §. pen. 10 q. 3. ita nec vna Ecclesia est inter duos diuidenda, sed vnum tantum habere debet Sacerdotem, qui eam tanquam sponsam castè, & sincerè regat, ut dicitur in Remen. Concil. relato in c. sicut, 2.1. q. 2.

In Parochialibus Ecclesiis, quæ subsunt Monachis, non Monachus, sed Clericus per Monachorum tamen consilium est instituendus, cap. 1. de Capell. Monach. Gregor. Lop. l. 25. verb. Yglesias, tit. 7. part. 1. Paul. Fulc. de visitat. lib. 2. c. 16. num. 1. F. Emman. qq. Regul. tom. 1. q. 34. art. 4. quamuis in aliis possit necessitate cogen-

te Religiosus institui, *cap. in Parochia*, 16. q. 1. & sic ad arbitrium Superioris ipsorum Regularium, non autem ab arbitrio Episcopi, nisi quod examinari, & approbari prius ab eo debeat, vt referunt decem Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel. gloss.* 5. §. 3. n. 34. Piafec. *in praxi Episc.* p. 2. c. 3. n. 46. p. 182. & subest Episcopo in omnibus, quæ ad curam pertinent animarum, quamuis ipsi Monachi, vel Ecclesiastici sint ab Episcopi iurisdictione exempti, ex Concil. Trident. *sess.* 25. *de Regular. c.* 11. vbi disponitur quod in Monasteriis, aut domibus virorum, seu mulierum, quibus imminet cura animarum, præter eas, quæ sunt de illorum Monasteriorum, seu locorum familia, personarum Regularium, quàm Seculares huiusmodi curam exercentes subsint immediatè in iis, quæ ad dictam curam, & Sacramentorum administrationem pertinent, iurisdictioni, visitationi, & correctioni Episcoporum, in quorum diocesi sita sunt, de quolà diximus *de officio, & potest. Episcopi*, part. 3. *allegat.* 74. n. 18. & nouissimè Gregor. X V. *in sua Constit.* incip. *Inscrutabili*, sub dat. 9. Februarij 1622. Nec ibi aliquetiam ad nutum amouibiles possunt deputari, nisi de eorum Ordinariorum consensu, & præuio examine per eum, & eius Vicarium, & examinatores Synodales faciendos, exceptis aliquibus Monasteriis, & Capitibus Ordinum. Ab ipsis verò Monachis Clericus in Parochiali Ecclesia ab Episcopo institutus præsentatur, vide *suprà hoc cap. n.* 19.

153 Hanc autem de Vicariis ad Parochiales præsentationem Episcopi non admittant, nisi tantum præsentato de prouentibus ipsius Ecclesiæ fuerit coram eis assignatum, vnde iura Episcopalia soluere, & congruam possit sustentationem habere; tum ex Iure communi *in cap. ex Lateranensi, & in cap. extirpanda*, §. qui verò, *de præbend.* vbi notat Abb. num. 3. *in fine.* Azor. *instit. moral. part.* 2. lib. 6. *cap.* 29. q. 2. tum ex Concil. Trident. quod septem in locis huius congruæ portionis meminit: primò quippe *in cap. 2. sess.* 6. *de reformat.* ibi, *Episcopi tanquam Sedis Apostolica delegati per deputationem idoneorum Vicariorum, & congruæ portionis fructuum assignationem providere debent, ne cura animarum negligatur.* Secundò, *in cap. 5. sess.* 7. *etiam de reform.* ibi, *Ipsi Ordinarij etiam per idoneorum Vicariorum deputationem, & congruæ portionis fructuum assignationem omnino provideant, vt animarum cura nullatenus negligatur.* Tertiò *in cap. 7. eiusdem sess.* ibi, *Cum tertia partis fructuum, aut maiori, vel minori, arbitrio ipsorum Ordinariorum, portione, etiam super certa re assignanda, ibidem deputandos animarum cura laudabiliter exercentur.* Quartò, *in cap. 4. sess.* 21. *de reform.* ibi, *Illis autem Sacerdotibus, qui de nouo erunt Ecclesijs nouiter erectis præficiendi, competens assignetur portio arbitrio Episcopi ex fructi-*

bus ad Ecclesiam Matricem quomodocumque pertinentibus. Quintò, *in cap. 6. eiusdem sess.* ibi, *Aut Vicarios pro tempore deputare, partemque fructuum eisdem pro sufficienti victu assignare, vel aliter providere possint.* Sextò, *in d. cap. 18. sess.* 24. *de reformat.* ibi, *Idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius Ecclesiæ sustineat, donec ei de Reſore provideatur.* Septimò, & vltimò, *in cap. 16. sess.* 25. *de reform.* ibi, *Illà deinceps in simplex beneficium etiam assignata Vicario perpetuo congrua portione non conuertantur.* Multa tamen perſcrutari oportet antequam Episcopus hanc decernat congruam portionem, nempe qualitates, & circumstantias loci, beneficij, personarum, morum regionis, & alia quamplurima recensita à Rebuff. *in tract. de congrua*, *quest.* 8. *præcipue*, num. 61. Valenzuela *consil.* 54. a num. 42. Surd. *de alimen. tit.* 4. q. 23. n. 44. Stephan. Gratian. *disceptat. forens.* c. 366. a num. 17. & *cap.* 399.

Qua de re post Concil. Trident. superuenit 154 sanctæ memoriæ Pij V. Constitutio, incip. *Ad exequendum*, sub dat. Kalend. Nouembr. anno Incarnationis Dominicæ 1567. quæ circa congruam portionem istam definiendam pro Vicariis Parochialium, ita statuit, *Et Episcopos præfatos assignatione portionis ipsis Vicarijs perpetuis ex prædicto Concilio ipsorum Prelatorum arbitrio facienda ita se continere, & arbitrari debere, vt non maior centum, nec minor quinquaginta scutorum annuorum summa, computatis omnibus etiam incertis emolumentis, & alijs obuentibus communiter percipi solitis eis omnino assignetur, &c.* Ex qua constat quotidianas distributiones, aliaque incerta numerari in huiusmodi portione, vt animaduertit Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel.* §. 7. *proam.* num. 185. & consuluit Ioan. Gutier. *consil.* 8. Eleemosynas verò Altarium, funeralium (addo & aliorum similium iurium Parochialium) in congrua huiusmodi numerandas non esse rectè admonuit Franc. Leo *in thesauro fori Ecclesiast. part.* ... *cap.* 31. sub num. 6. eo quod isthæc percipit Vicarius ex suo officio, & labore, & verba illius Constitutionis intelliguntur de obuentibus, & emolumentis, quæ sunt incerta respectu summæ, quæ in specie ignoratur; venit tamen verificanda ex eo quod in pretorium communiter, atque vt plurimum consuevit percipi. Illud aduertere oportet quod ad sciendum an sit Vicaria perpetua, vel temporalis, attendendus est vltimus status. Gonzal. *ad reg.* 8. *Cancel.* *gloss.* 5. §. 3. num. 18. Nicol. Garc. *de benefic.* p. 11. *cap.* 2. num. 16. vbi subdit quod si non constat de erectione tituli in Vicariam perpetuam, & non præsumitur cum sit quid facti, non est attendendus vltimus status, nempe quod sit collata, vt Vicaria perpetua, nisi probetur spatium 40. annorum, & addit, stante Bulla vnio-

nis

nis cum facultate ponendi Vicarium amouibilem, & decreto irricandi requiri immemorabilem.

Supereſt vt poſt Parochorum Canonica electionem, & collationem modo relato factam, deueniatur ad Parochialis Eccleſiæ poſſeſſionem, cuius formulam poſuimus hoc eodem cap. form. 13. Cenſeretur autem acquiſita, & probata poſſeſſio illius per exercitium curæ animarum, & ſpiritualium actuum ad Curatum pertinentium, & per actus diuinorum Officiorum, ac per adminiſtrationem temporalium. Ferret. conf. 2. ſub num. 7. Menoch. remed. 3. retin. num. 186. Maſcard. de probat. conſuſ. 1180. num. 10. Rot. deciſ. 560. ſub. num. 4. part. 2. recentior. Caualer. deciſ. 609. num. Atque per perceptionem fructuum, decimarum, primitiarum, & oblationum. Rot. d. deciſ. 560. ſub n. 4. part. 2. recentior. refert Ludou. Poſti. in tract. mandati, de manutenendo obſeru. 30. n. 1.

Sequuntur aliquot formulæ circa erectionem Eccleſiarum Parochialium, ac electionem, & collationem Parochorum ritè, & rectè faciendam admodum utiles, & neceſſariæ.

FORMVLA I.

Erectionis Parochialis Eccleſiæ cum vniõne beneficij ſimplicis.

D Rodericus à Cunha, Dei, & Apoſtolice Sedis gratia Archiepiſcopus, ac Dominus Bracharæ, Hiſpaniarumque Primas, &c. Vniuerſis, & ſingulis has præſentes noſtras litteras inſpecturis, viſuris, lecturis, pariterque audituris, Salutem in Domino. Significamus qualiter in generali viſitatione per nos facta in dicta noſtra Ciuitate, & Diœceſi Bracharenſi reperimus, quòd in loco N. nuncupato eiſdem Diœceſis, non aderat Eccleſia Parochialis, vbi populus, & Chriſti fideles ibi commorantes ſanctiſſima Sacramenta, iuxta temporis opportunitatem recipere potuiſſent, quando ipſa Sacramenta erant miniſtranda tempore indigentiae, ab Eccleſia N. per vnum milliarium diſtanti recipiebant per Presbyterum non certum, nec proprium Parochum pro Rectore Eccleſiæ N. longius diſtante, cuius erant Parochiani, non ſine ipſarum animarum periculo, ac proinde ob carentiam Eccleſiæ Parochialis, Parochi, & Curati in dicto loco N. qui continuò apud eos perſisteret, eiſdemque Sacramenta omnia opportunis temporibus miniſtraret, Miſ-

Barboſ. de Parocho. Pars. I.

ſasque ac alia diuina Officia Dominicis, & feſtiuiſ diebus celebraret, aliquando accedebant ad Eccleſiam prædictam N. & non ad propriam, & multoties occurrebat omitti præceptum de audienda Miſſa in dictis diebus Dominicis, & feſtiuiſ, & non ſemel dicti loci habitatores abſque Eccleſiæ Sacramentis ob prædictam cauſam, & loci diſtantiã moriebantur. Propterea attendentes nos ſaluti animarum, prout poſſumus, conſulere, & ſcandalis occurrere, quæ pro dictis cauſis oriri in dies potuiſſent, accedente etiam conſenſu, & beneplacito ipſorum huiuſmodi dicti loci, qui etiam nos humiliter ſupplicarunt, & maxima cum inſtantia requiſierunt pro erectione, & deputatione Eccleſiæ Parochialis in dicto loco pro eorum ſalute, & commoditate, cum deputatione alicuius Sacerdotis Parochi, obligantes ſe etiam penes acta Curiae Camera- lis noſtræ ciuitatis Bracharenſis vniuſque ipſorum ad dandam, & conſignandam quandam pecuniarum ſummam, & certam vini, & frumenti quantitatem dicto Parocho, vt commodè ſuſtentari poſſit Ideò inuocato ad hoc Domini noſtri I E S V C H R I S T I nomine, eiſque Matris Virginis ſemper Mariæ, & Sanctorum N. & N. Patronorum ciuitatis, & Diœceſis noſtræ auxilio, per renorem præſentium erigimus, ſtatuiſmus, eligimus, & deputamus in Parochiam Eccleſiam ſancti N. exiſtente in medio dicti loci N. in qua, cum fuerit accommodata, & bene apta, & referata, volumus, & mandamus deponi ſanctiſſimum Eucharistiæ Sacramentum, fontem baptiſmalem, & alia, quæ ad Eccleſiam Parochialem pertinent, quæ omnia Sacramenta iuxta opportunitatem temporis miniſtrari volumus, & mandamus ipſis dicti loci N. per Sacerdotem, & Parochum per nos, & ſucceſſores noſtros pro tempore exiſtentes eligendum, & deputandum, qui etiam Miſſas in Eccleſia prædicta diebus Dominicis, & feſtiuiſ celebrare debeat, & teneatur. Declarantes etiam ex nunc in antea, & in perpetuum edictam Eccleſiam S. N. in medio dicti loci N. exiſtente eſſe Eccleſiam Parochialem, & curatam, electionemque, & deputationem Parochi, & ſucceſſorum in futurum pro cura animarum fidelium in dicto loco exiſtentium ſpectare, & pertinere ad nos, & ſucceſſores noſtros pro tempore exiſtentes, & ad meram collationem, & prouiſionem noſtram Ordinariam, nulli iuriſpatronatus ſeruituti ſubiectam, ad ipſosque Parochos ſpectare, & pertinere omne id totum, & quicquid per homines dicti loci N. vt ſuprà Parochianos, permiſſum exitit, & ſic prænominatam obuentiõnem, ac omnes alias eleemoſynas pro tempore in dicta Parochiali Eccleſia S. N. prouenientes; quia tamen red-

D ditus

ditus huiusmodi sunt adeo tenues, ita ut non sufficiant pro congrua Parochi sustentatione, idcirco ad illius commoditatem, & aliorum pro tempore in dicto loco existentium, beneficium simplex sine cura, sancti N. nuncupatum, in loco N. huius diocesis existens, cum omnibus iuribus, & pertinentiis suis, vniamus, annectimus, & incorporamus dictae Parochiali Ecclesiae S. N. ita ut ex nunc prout ex tunc, fuerit, & sit dictum beneficium simplex, & Ecclesia ubi illud existit cum iuribus, fructibus suis omnibus, redditibus, & obventionibus incorporata, vnita, & aggregata praedictae Ecclesiae Parochiali S. N. Concedentes Parocho ipsius, qui pro tempore erit, liberam, & plenariam potestatem, quod possit per se, vel per procuratorem suum nomine suo, & dictae Ecclesiae S. N. auctoritate huius unionis apprehendere corporalem possessionem ipsius Ecclesiae, cum iuribus, & pertinentiis suis, ipsamque tenere, & possidere nomine dictae Parochialis perpetuo vnitam, & incorporatam pro euidenti utilitate, & augmento dictae Parochialis Ecclesiae sancti N. ac ipsius Parochi. Quam quidem unionem, incorporationem, & aggregationem supra factam, ratam, gratam, & firmam habentes, & tenentes, ipsamque omni tempore promittentes non reuocare, nec contrahere quoquo modo de iure, vel de facto. Ut autem praedictam Parochialem Ecclesiam sancti N. sic de nouo erecto de idoneo Rectore quamprimum, ut decet, provideamus, nos pro exercitio curae in populum, & vtriusque sexus homines in dicto loco habitantes, nominamus, & deputamus dilectum nobis in CHRISTO N. Presbyterum, qui populo, & Ecclesiae praedictis in Diuinis, & animarum cura regenda praesit, tanquam habilem, & idoneum per R. R. Patres examinatores in Synodo Diocesana deputatos repertum praeficiemus, illique curam, regimen & administrationem Sacramentorum pro populo, & inha-bitatoribus dicti loci committimus, ac eidem de praefata Ecclesia sic nouiter erecta provideamus, Mandantes, &c. In quorum fidem, & testimonium, &c. Dat. &c.

Vbi ob locorum distantiam sine magno incommodo ad percipienda Sacramenta, & diuina Officia audienda Parochiani accedere non possunt, concedit Concil. Trid. sess. 21. de reformat. cap. 4. vers. in iis, Concil. Bracharenf. IV. act. 4. cap. 26. auctoritatem Episcopis, etiam tanquam Sedis Apostolicae delegatis, assignata Presbyteris praeficiendis Ecclesiis nouiter erectis congrua portione ex fructibus Ecclesiae Matris, & si necesse fuerit compellendi populum, eam subministrare quacunque reservatione generali, vel speciali, vel affectione super dictis Ecclesiis non obstantibus.

FORMVLA II.

Erectionis nouae Parochialis cum dismembratione alterius.

DRodericus, &c. Vniuersis, & singulis praesentes literas inspecturis, Salutem in eo, qui est omnium vera salus. Circa Ecclesiarum, & locorum statum salubriter dirigendum, & iuxta Pastoralis officij nostri debitum in his eis libenter assistimus, per quae animarum occurritur periculis, & personarum commoditatibus prouidetur, quemadmodum Ecclesiarum ipsarum necessitas exigit, causae suadent rationabiles, Catholici populi incrementum exposcit, quatenus Ecclesiarum earumdem status immutetur, seu in melius reformetur, prout rerum, temporum, & locorum circumstantiis pensatis id cognoscimus in Domino salubriter expedire. Sanè pro parte incolarum, & inhabitatorum loci N. nostrae Diocesis, qui sub Ecclesia Parochiali sancti N. existit, nobis expositum fuit lamentabili cum querela, quod flumen N. inter dictum locum, & praefatam Parochiam mediat, quod rapido decursu praesepè labitur, multa pericula ipsis inha-bitatoribus dicti loci ad eorum Matricem Ecclesiam diebus Dominicis, & festiuis nauigio tendentibus saepenumero obuenerunt, plures ex ipsis repetitis vicibus submersi sunt, etiam cum funeribus versus dictam Ecclesiam nauigio delati, nonnulli ex ipsis Sacramenta Ecclesiastica desiderantes, sine ipsis ab hac vita plerisque vicibus decesserunt, ac interdum in festo Natiuitatis Domini nostri IESU CHRISTI cum tribus diebus sequentibus nullus de dicto loco propter inundationem aquarum intermediarum, & ventorum, ac aliarum tempestarum abundantiam ad Ecclesiam peruenire poterat: ac multò plura his similia ipsis contigissent. Nec etiam Vicarius perpetuus dictae Parochialis Ecclesiae S. N. consentire voluit, ut alius Sacerdos ipsis incolis dicti loci N. in Capella sancti N. notabiliter constructa, & fundata Missam celebraret. Et quoniam Prior, & Capitulum insignis Collegiatae Ecclesiae Vimaranae, quibus dicta Ecclesia Parochialis incorporata dicitur, tantum haberet in decimis, redditibus, & censibus, quod si separatio, seu dismembratio dictarum Ecclesiarum fieret, ut praefertur, benè ipsis superesset, unde eorum Vicario perpetuo deputando congrua fieret prouisio; petentes propterea dismembrationem, seu separationem dictae Ecclesiae, quodque ipsis Sacramenta Ecclesiastica in Capella eorum ministranda essent, de cætero ordinari, & Sacerdotem ipsa Sacramenta populo ibidem ministrantem, ac cimiterium pro mor-

tuis

tuis eorum tumulandis deputari humiliter postularunt, officium nostrum in, & super præmissis implorantes. Nos igitur de præmissis diligenter inquirere volentes, dilecto nobis in CHRISTO R. Abbati N. dedimus in mandatis, vt ad dictum locum accedere vnà cum Notario publico, ac super propositis, & gestis omnibus, & singulis, ac eorum circumstantiis, supra dictis inquireret veritatem, vt in literis nostris desuper confectis, & eidem præsentatis plenius continetur. Præsentata deinde nobis inquisitione facta vnà cum attestacionibus testium per eundem R. Abbatem, coram N. nostræ Curie Notario iurato, receptorum, iuratorum, & examinatorum, ac ex relatione dicti R. Abbatis inuenimus, præmissa omnia, & singula non solum veritate fulci, sed & (proh dolor!) euidentis facti illa, & multo maiora, quæ merito nos ad dismembrationem, seu separationem vnus Ecclesiæ ab alia inducunt, & præsertim animarum pericula, viarum discrimina, personarum necessitas, & incommoda, ab omnibus, & singulis eiusdem loci notitiam habentibus fore, & esse adeo publica, & notoria, quod nulla tergiversatione celari possit. Idcirco dictum locum N. cum suis hominibus, incolis, & vniuersitatibus, à Parochia dictæ Parochialis Ecclesiæ Sancti N. auctoritate nostra Ordinaria, & à Sede Apostolica delegata separauimus, diuisimus, & dismembrauimus, & futuris temporibus dismembratas, separatas, & diuisas esse volumus, dictam Capellam Sancti N. cum suo loco, & districtu, vsque ad... in Parochialem Ecclesiam erigentes, constituentes, & ordinantes, dantes, & concedentes vniuersitati, & incolis, ac habitatoribus dicti loci, & sui districtus, plenam & liberam potestatem apud dictam Parochialem Ecclesiam Sancti N. cæmeterium, fontem baptismalem, campanile, campanas, & alia iura, & insignia Parochialem Ecclesiam demonstrantia ædificari, & construi faciendi. Et nihilominus pro exercitio curæ in populum, & vtriusque sexus homines in dicto loco, & districtu habitantes faciendo, dilectum nobis in CHRISTO N. Presbyterum, qui populo, & Ecclesiæ prædictis in Diuinis, & animarum cura regenda præsit tanquam habilem, & idoneum à RR. Patribus examinatoribus in Synodo Diocesana deputatis examinatum, & approbatum præficimus, & deputamus, illique curam, regimen & administrationem Ecclesiasticorum Sacramentorum pro populo, & inhabitatoribus dicti loci, & districtus committimus, ac eidem de Ecclesia sic nouiter erecta provideamus. Volentes, & mandantes Priori, Canonicis, & Capitulo insignis Ecclesiæ Vimarane-sis prædictis pro tempore existentibus, quatenus de cætero singulis annis in festis Natiui-

Barbo. de Parocho. Pars I.

tatis Domini nostri IESU CHRISTI, & S. Ioannis Baptistæ, de vniuersis fructibus decimalibus, quos ipsi infra limites dicti loci percipiunt, quinquaginta medios farraginis, & milij, triginta frumenti, ac vigenti scuta moneta, quæ omnia eidem N. vt Curato, & suis in dicta Ecclesia Curatis, & successoribus Ecclesiæ prædictæ nouæ per nos erectæ vnà cum legatis, oblationibus, & aliis Ecclesiasticis obventionibus ipsi Ecclesiæ Parochiali nouæ cedentibus, & fiendis pro ipsius noui Curati sustentatione deputamus, & ordinamus, perfoluere habeant, & teneantur, & debeant cum effectu omnibus aliis iuribus, ipsis Priori, Canonicis, & Capitulo permanentibus; & illis saluis, & vt honor competens dictæ insigni Ecclesiæ Vimarane-si in dicta noua Parochiali Sancti N. reseruetur, Prior, Canonici, & Capitulum Ecclesiæ huiusmodi pro tempore existens ad nouam Ecclesiam prædictam, quoties ipsam de cætero per cessum, aut decessum dicti Curati, & illius successorum vacare contigerit, personam habilem, & idoneam infra tempus à iure statutum coram nobis, & nostris pro tempore successoribus per nos instituendam, præsentabunt, quæ sic instituta in ipsa noua Ecclesia, Papalia, Episcopalia, ac alia iura, & onera eidem incumbentia sine Prioris, Canonicorum, & Capituli prædictorum, ac alterius cuiuscumque præiudicio supportabit, sustinebit, & subibit, ac sustinere sit adstrictus. Volentes nihilominus, & statuantes, vt omnes, & singuli vtriusque sexus homines dictæ Ecclesiæ nouæ subditi, ætatem legitimam habentes, qui Sacramento sanctissimæ Eucharistiæ annuatim ecommunicari consueuerunt, & apti sunt, annis singulis in festo Ascensionis Domini prædictam Matricem Ecclesiam processionaliter visitare, & in signum recognitionis singuli vnum denarium argenteum ad Altare inibi offerre, & in processionibus aliis eandem Matricem Ecclesiam ad consueta loca processionum temporibus fieri consuetis, associare debeant, & teneantur. Quæ omnia, & singula nos Rodericus Archiepiscopus præfatus ex certa scientia, auctoritate nostra Ordinaria, & à Sede Apostolica ex decreto Concilii Tridentini delegata, & omnibus melioribus modo, via, iure, causa, & forma nobis de iure permissis, statuimus, ordinamus, ab omnibus, quorum interest, vel intererit, quosque præsens tangit negotium, seu tangere poterit quomodolibet in futurum, inuiolabiliter obseruari volumus, & præcipimus. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

Quia Episcopus statim habita notitia vacationis Parochialis Ecclesiæ, si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione, constituere debet, qui onera

D 2 ipsius

ipsius Ecclesia sustineat, donec de Rectore provideatur, ut statuit Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 18. Ille igitur constituendus erit in hunc, qui sequitur, modum.

FORMVLA III.

Deputationis Vicarij ad Parochialem vacantem donec de Rectore provideatur.

D Rodericus, &c. Dilecto nobis in CHRISTO Presbytero N. Salutem in Domino. Parochiali Ecclesia S. N. loci N. vacante, ne ob id animæ dicti loci in Sacramentorum susceptione, & ceteris spiritualibus adiumentis detrimentum sentiant, illi de Sacerdote providere volentes, qui hæc omnia ministraret, agatque, cognita per examen coram nobis ab examinadoribus factum sufficientia tua, te Vicarium ipsius Ecclesie S. N. constituimus, & deputamus, cum auctoritate Missas, & alia divina Officia celebrandi, Sacramenta ministrandi, & alias Ecclesiasticas functiones obeundi, ad quæ tenetur, & quæ animarum quilibet Rector, & administrator præstare, & obedire solet, cum congrua portione fructuum dictæ Parochialis tibi debito tempore assignanda, præsentibus usque eo duraturis quousque de perpetuo Rectore à nobis (vel à Sede Apostolica, si mensis sit Apostolicus) provisum fuerit. In quorum testimonium, &c. Dat. &c.

Qua Vicarij deputatione facta donec de Rectore provideatur, debet statim fieri deputatio alia depositarij, & exactoris bonorum Ecclesie vacantis in hunc qui sequitur, modum.

FORMVLA IV.

Literarum deputationis depositarij, & exactoris bonorum Ecclesie vacantis.

D Rodericus, &c. Magnifico N. Salutem in Domino. Consuevimus sæpè pro rebus Ecclesiasticarum administratione, præsertim temporalium, opera laicorum virorum prudentia, & pietate maximè prælucentium, in huiusmodi uti, quo rebus Ecclesiasticis commodius, & tutius consultum sit. Vacante igitur Parochiali Ecclesia S. N. loci N. huius Diocesis, tua prudentia, & singulari pietatis plurimum freti, te in exactorem, & depositarium quorumcumque fructuum, reddituum, prouentuum, & obventionum ad dictam Parochialem quomodolibet spectantium tam hæcenus perceptorum, & maturatorum, quam etiam in futurum similiter maturan-

dorum, ita ut contra quoscumque pro exigendis, & consequendis fructibus huiusmodi, etiam iuris omnibus remediis, atque aliis modis, & formis, prout tibi melius videbitur, cum facultate etiam ab aliis quibuscumque depositariis rationem deposcendi, agere possis, & valeas, deputamus, donec aliud per nos super administratione huiusmodi expressè decretum fuerit, nec non bona, possessiones, ac iura novis colonis locandi, veteresque confirmandi, prout melius expedire censueris, servatis in his tamen solitis, ac debitis conditionibus, fructusque per te sic exactos in depositum habeas, nobis, vel cui à nobis iniunctum fuerit, rationem suo tempore redditurus. In quorum fidem, &c.

Porro Episcopus, vel eius Vicarius generalis intra dies decem à die habite notitie vacationis Ecclesie, debet convocare omnes, qui se examini per concursu subijcere voluerint, proposito edicto ad valuas Cathedralis, & vacantis Ecclesie, aliisque publicis locis, si videbitur, hac forma.

FORMVLA V.

Edicti de examine eorum, qui Ecclesie Parochiali præficiendi sunt.

D Rodericus, &c. Vacante Parochiali Ecclesia Sancti N. nostræ Diocesis, cupientes eidem de idoneo providere Rectore, atque sacri Concilij Tridentini decreta pro viribus, Deo adiuvante, exequi, tenore præsentium requirimus, & monemus, primò, secundò, tertio, & peremptoriè omnes, & singulos Presbyteros, & Clericos volentes ad examen per concursum faciendum se præsentare, ac omnes volentes Clericos ad id aptos nominare, quatenus infra decem dies proximè futuros à die affixionis præsentis edicti computandos, debeant in actis Notarij infra scripti N. nostræ Curie describi facere eorum nomina, ætatem, & patriam, ut de eorum natalibus, vita, & moribus, ac aliis rebus ad vacantem Ecclesiam gubernandam opportunis iuxta decreta dicti S. Concilij inquiri, & transacto constituto tempore examinari possint coram nobis, ac examinadoribus in Synodo Diocesana deputatis, ut ex iis, quos confecto examine, ætate, doctrina, prudentia, aliisque rebus ad curæ animarum bene gerendæ, rationem opportunis idoneos esse compertum erit, nos quem ceteris magis idoneum censuerimus, illum Ecclesie vacantis Rectorem, Parochumve eligamus, ac præficiamus. Quod sanè sicut nos pro eo quod debemus integrè, sanctèque in Domino præstare cupimus, ita omnes, præcipueque illos, quorum Ecclesie, & curæ spirituali per

nos

nos conscribendum, ac providendum est, magnopere hortamur, ac requirimus, ut hanc nostram sollicitudinem, postoraleque studium, omni supplicatione, omnique intima pietate, ac religiosi precibus continenter adiuvent. In quorum fidem, &c. Dat. &c.

FORMULA VI.

Fidei examinis, & approbationis ad Parochialem vacantem.

D Rodericus, &c. Vniuersis, & singulis ad quos presentes literas peruenerint, indubitam fidem facimus, & attestamus, quod cum Parochialis Ecclesia Sancti N. nostrae Diocesis, quam Presbyter N. dum viueret, obtinebat, per ipsius obitum, qui de mense N. praesentis anni extra Romanam Curiam diem suum clausit extremum, vacauerit, & vacet ad praesens, cumque occasione vacationis huiusmodi per publica edicta vocati sint, qui examinari vellent, iuxta formam sacrosancti Concilij Tridentini. Nos una cum tribus examinаторibus in Diocesana Synodo deputatis, & electis, Presbyterum N. huius Diocesis transacto tempore inter alios plures examinauimus, ipsumque ad praefatam Ecclesiam regendam, gubernandam, & obtinendam moribus, aetate, doctrina, & aliis rebus ad id opportunis magis idoneum iudicauimus, & approbauimus. In quorum fidem praesentes literas manu nostra subscriptas, & nostro sigillo obfirmatas fieri iussimus, & ab aliis examinаторibus subscribi curauimus. Dat. Bracharæ Augustæ, &c.

FORMULA VII.

Fidei examinis, & approbationis in concursu, & electionis ad Parochialem vacantem in mense Apostolico.

Illustrissimo, & Reuerend. Domino S. D. N. Datario, & quibuscumque praesentes literas inspecturis, lecturis, seu visuris significamus, vacante nuper de mense N. proximè præterito Parochiali Ecclesia, Abbatia nuncupata, sub inuocatione Sancti N. loci N. huius Bracharensis Diocesis per obitum N. fuisse per Curiam nostram mediantibus edictalibus iuxta formam, & praescriptum S. Concilij Tridentini, & constitutionis felicitis record. Pij Papæ V. vocatos omnes de sic vacante Ecclesia prouideri volentes, quatenus intra terminum decem dierum comparent in eadem Curia ad faciendum describi, & annotari nomina ipsorum, & cum in eodem termino multi comparuissent, tandem iisdem descriptis legitime

Barbos. de Paroch. Pars I.

vocatis, & citatis, sub die ... praesentis mensis sis coram nobis rigorofo prauiuo examine per tres examinadores in Diocesana Synodo deputatos factam fuisse experientiam de scientia, & sufficientia singulorum descriptorum, ac demum seruatis de iure seruandis per dictos tres examinadores fuisse repertum, habitum, & existimatum idoneum, vita, moribus, aetate, scientia, & aliis à iure requisitis ad obtinendam à Sede Apostolica dictam Parochialem Ecclesiam N. Sacerdotem loci N. huius Diocesis, & tanquam habilem, & idoneum approbatum, & successiue à nobis post examen, & approbationem praedictam, fuisse magis idoneum reputatum, & iudicatum, & ut talem pro obtinenda dicta Parochiali Sedi Apostolica proponendum, & approbandum, prout proponimus, & approbamus. (*declaratur hic an alia obtineat beneficium*) In quorum fidem praesentes literas subscriptione, & sigill. nostris munitas fieri iussimus. Dat. Bracharæ Augustæ, &c.

In beneficio de iure patronatus fit à patrono praesentatio intra tempus à iure statutum coram Episcopo de persona in tali beneficio seruatis seruandis, ab eo instituenda, Episcopus verò generaliter in vacanti Ecclesia, & aliis locis publicis edicta publice proponi iubet, ut qui sint, qui se velint opponere, compareat, assignato peremptorio termino competente, ut iure probatur in cap. ult. de elect. lib. 6. quod in praesentatione locum habere, nisi consuetudo sit in contrarium, tradunt gloss. ibi, verb. electionem. Pute. decis. 297. lib. 1. & decis. 473. lib. 2. in correctis. Lotter. de re benef. l. 2. q. 13. n. 30.

FORMULA VIII.

Edicti assignandi facta coram Episcopo praesentatione de beneficio iuris patronatus.

D Rodericus, &c. Vniuersis, & singulis hoc praesens edictum inspecturis, visuris, & audituris pariter, & lecturis, Salutem in Domino. Nuper vacante Parochiali Ecclesia S. N. per obitum N. ultimi, & immediati Rectoris eiusdem, comparuit coram nobis N. laicus nobili Bracharensis, afferens se patronum, & habere ius patronatus, seu esse in quasi possessione ipsius, & iuris praesentandi Rectorem ad dictam Ecclesiam cum illam vacare contigerit, & sic praesentauit nobis in Rectorem R. N. petens illum à nobis institui. nos dictam praesentationem sic coram nobis factam de dicto R. N. infra tempus à iure patronis laicis datum ad praesentandum de praedictis veram notitiam non habentes admisimus, si & in quantum. Quare tenore praesentis nostri edicti requirimus, & mo-

D 3 nemus

nemus omnes, & singulos aliquod ius, vt præsentantes, vel vt præsentati prætendentes, in prædictis, vel contra dictam præsentationem, & personam præsentantis, seu præsentati, opponere volentes, quomodolibet sua interesse putantes, quatenus infra terminum novem dierum, quorum tres pro primo, tres pro secundo, & reliquos tres pro tertio, & ultimo peremptorio termino eis, & cuilibet ipsorum assignamus, comparere debeant coram nobis ad dicendum, opponendum, & allegandum quicquid dicere, vel allegare voluerint, quare non debeat procedi ad petitam institutionem, vigore dictæ præsentationis coram nobis factæ: alioquin dicto termino elapso, & aliquo non comparente, & legitimè se non opponente procedetur per nos iuribus præsentantis, & præsentari valentibus, & ipsius præsentati meritis requirentibus ad eius institutionem, prout iuris fuerit, non obstante, quòd detempore dato ad præsentandum superfit, vt de præmissis nullus ignorantiam allegare possit, hoc præsens publicum, & generale edictum per infra scriptum Cameræ nostræ Notarium describi fecimus, & sigillo nostro muniuimus, & per Nuncium nostræ Curia ad valuas Ecclesiæ Metropolitanæ Bracharensis, & dictæ Ecclesiæ Sancti N. legi, affigi, & dimitti fecimus, à nemine auferendum, sub excommunicationis pœna, nisi per eundem nostrum Nuncium. Dat. Bracharæ Augustæ, in Archiepiscopali Palatio, die.... mens.... ann....

FORMVLA IX.

Institutionis Ecclesiæ Parochialis de iure patronatus.

DRodericus, &c. Vniuersis, & singulis has præsentantes nostras institutionis literas inspecturis, visuris, & lecturis, tam præsentibus, quàm futuris, Salutem in Domino. Notum facimus, & attestamus, quod vacante Parochiali Ecclesiâ Sancti N. loci N. huius nostræ diocesis per obitum N. illius dum viueret vltimi, & immediati possessoris, quæ de iure patronatus infra scripti patroni laici existit. Comparens postmodum coram nobis, & in nostra Curia N. Clericus N. asserens se fuisse præsentatum à patrono dictæ Parochialis, & ius patronatus in ea habente, & existente in pacifica possessione, seu quasi, præsentandi Rectorem, siue Rectores in eadem Parochiali toties quoties casus vacationis occurrerit, petens à nobis ordinatio iure institui, & confirmari in Rectorem dictæ Parochialis cum honoribus, & oneribus solitis, & consuetis: & volentes in præmissis maturè procedere, quoddam generale edictum ad instantiam prædicti N.

expediri, & ad valuas Ecclesiæ nostræ Cathedralis, & dictæ parochialis affigi, legi, & dimitti iussimus, per quod citari & moneri fecimus omnes, & singulas personas sua quomodolibet interesse putantes, quatenus infra terminum certum & competentem, in eodem edicto præfixum comparere debuissent coram nobis & in dicta nostra Curia, ad dicendum, opponendum, & allegandum quicquid voluissent tam contra personam præsentatam, quàm præsentantes, quare dicta institutio fieri debuisset. Quo edicto affixo, & postmodum eleuato, accusatisque debitis contumaciis, & quia ex quibusdam scripturis, & aliis iuribus productis, & præsentatis, existentibus penes infra scriptum actuarium clare constitit, & constat, de vacatione, & præsentatione prædictis, & quòd R. N. præsentans fuit, erat, & est verus eiusdem Parochialis patronus, & existere in pacifica possessione, seu quasi ius patronatus, & præsentandi in Rectorem. Idcirco eundem R. N. per examinatores in Synodo diocæsana deputatos examinatum, & approbatum, tanquam habilem, idoneum, & sufficientem, instituendum, & confirmandum duximus, prout ipsum tenore præsentium institutum, & confirmatum, de illaque te coram nobis propter hoc, flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem per birreti capiti tuo impositionem inuestimus. Quocirca vniuersis, & singulis personis Ecclesiasticis, Notariisque, ac Tabellionibus publicis ciuitatis, ac diocesis nostræ in virtute sanctæ obediencie, ac sub pœnis, & censuris contra inobedientes Superiorum mandatis à iure inflictis, & arbitrio nostro infligendis, per præsentantes præcipimus, & mandamus, vt cum pro parte tua vigore præsentium requisiti fuerint, vel eorum aliquis requisitus fuerit, ad ipsam Parochialem Ecclesiâ præfati loci accedant, tæque vel Procuratorem tuum pro te in corporalem, realem & actualem possessionem prædictæ Parochialis Ecclesiæ, ac omnium illi forsan annexorum iurium, ac pertinentiarum prædictorum, seruatis seruandis, inducant auctoritate nostra, & defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, quem nos etiam harum serie amouemus, & denunciamus amotum. Fictilibus verò, colonis, & aliis arrendatariis, de prædictæ Parochialis Ecclesiæ, ac omnium illi annexorum, iuriumque, & pertinentiarum prædictarum fructibus, redditibus, prouentibus iuribus, & obuentibus vniuersis tibi, vel procuratori tuo legitimè debito tempore respondeant, atque ab aliis quantum in se fuerit, responderi faciant. *Et si contigerit cum, cui de beneficio providetur, aliud incompatible obtinere, addatur.* Volumus autem, ac præsentium tenore declaramus, per huiusmodi Parochialis pacificæ possessionis adaptionem,

ptionem, alteram Parochialem Ecclesiam loci N. vel Canonicatum, ac praeendam, quos obtines in Cathedrali Ecclesia N. eo ipso vacare, &c. In quorum fidem praesentes manu nostra signatas, & per infra scriptum Camerae Archiepiscopalis Notarium subscriptas, sigillique nostri appensione munitas fieri iussimus. Dat. Bracharae Augustae, &c.

FORMULA X.

Literarum collationis Ecclesiae Parochialis.

DRodericus, &c. Dilecto nobis in CHRISTO N. Presbytero Bracharensi, Salutem in Domino. Inter caetera, quae pro Pastoralis nostri officij debito praestare cupimus, illud praecipue nobis cordi est, ut Parochialibus Ecclesiis, quibus de Rectoribus per nos providendum est, tales praeficiamus, qui officio, & ministerio curae animarum, quod omnium grauissimum est, laudabiliter satisficiant. Vacante igitur nuper de mense Februarii proxime praeterito nobis Alternatiua beneficio gaudentibus Parochiali Ecclesia, Abbatia nuncupata, sub inuocatione Sancti N. oppidi N. huius Bracharensis diocesis per obitum N. illius dum viueret ultimi possessoris, fuerunt per Curiam nostram mediantibus edictalibus iuxta formam, & praescriptum S. Concilij Trident. & constitutionis felicis record. Pij Papae V. vocati omnes de sic vacante Ecclesia prouideri volentes, quatenus intra terminum decem dierum comparerent in eadem Curia ad faciendum describi, & annotari nomina ipsorum, & cum in eodem termino multi comparuissent, tandem iisdem descriptis, legitime vocatis, & citatis sub die... coram nobis riguroso prauius examine per tres examinatores in Dioecesana Synodo deputatos, facta fuit experientia de scientia, & sufficientia singulorum descriptorum, ac demum seruatis de iure seruandis fuisti per dictos tres examinatores repertus, habitus, & existimatus idoneus, vita, moribus, aetate, scientia, & aliis a iure requisitis, & ut talis ad hanc Parochialem Ecclesiam regendam eiusque curam per te ipsum gerendam nobis ab eisdem renuntiatus fuisti, & successiue a nobis post examen, & approbationem praedictam magis idoneus reputatus, & iudicatus. Nos igitur eidem Ecclesiae, ac animabus illi subditis de idoneo Rectore prouidere volentes, tibi, quem praeter caeteris summo cum iudicio delegimus, Parochialem eandem cum illis forsitan annexis, ac omnibus iuribus, & pertinentiis suis vniuersis conferimus, & assignamus, de illaque te coram nobis propter hoc flexis genibus humiliter constitutum, & acceptantem per bir-

reti capiti tuo impositionem inuestimus. Quocirca vniuersis, &c. *ut in form. 9.*

A L I A.

NOs N. &c. dilecto, &c. Salutem, &c. Cum Parochialis Ecclesia S. N. per obitum (vel alio modo) N. illius ultimi possessoris vacauerit, & vacet ad praesens, & nos ut iuxta S. Concilij Trident. decreta praedictam Parochialem de Rectore prouideremus, edictum de eius vacatione affigi mandauerimus, tuque & alij oppositores coram nostro Vicario generali, & examinatore Synodalibus ad id deputatis comparentes cum illorum oppositorum concursu diligenter examinatus ab eisdem examinatore in doctrina, & scientia nobis idoneus renuntiatus, aetate vero, moribus, & vita, aliisque qualitatibus ad dictam Parochialem Ecclesiam regendam, & obtinendam necessariis, magis idoneus, & sufficiens caeteris aliis oppositoribus a nobis iudicatus, & approbatus fueris. Idecirco praemissorum meritorum tuorum intuitu specialem gratiam facere volentes, Parochialem Ecclesiam praefatam de sancto N. sic, ut praefertur, vacantem, cum omnibus iuribus, pertinentiis suis tibi auctoritate nostra ordinaria conferimus, & de illa etiam prouidemus, teque in eiusdem corporalem & actuaalem possessionem, vel quasi ponimus, & inducimus, dummodo prius, & ante adeptam huiusmodi Parochialis possessionem iuramentum, & professionem Fidei, quae in talibus iuxta dicti sancti Concilij formam praestari solent, coram praefato nostro Vicario generali praestare tenearis, & actu praestes, & de eisdem testimonium authenticum a tergo huius collationis reponi facias; alias huiusmodi collatio nulla sit, nulliusque roboris, & momenti censeatur. Quocirca vniuersis, & singulis Archiepiscopis, Vicariis, Rectoribus, Clericis, Capellanis, Notariis, & Tabellionibus publicis, quibuscumque per hanc nostram diocesim constitutis in virtute sanctae obedientiae, & sub excommunicationis poena tenore praesentium praecipimus, quatenus infra trium dierum spatium ipsi, vel eorum alter, qui super hoc fuerit requisitus, ad dictam Parochialem Ecclesiam accedant, seu alter eorum accedat, ac te, vel Procuratorem tuum tuo nomine in corporalem, realem, & actuaalem possessionem Parochialis Ecclesiae, iurium, & pertinentium praedictorum inducant, auctoritate nostra, & defendant inductum, amoto exinde quolibet illicito detentore, ac tibi de illius fructibus, redditibus, & prouentibus, iuribus, & obventionibus vniuersis respondeant, & responderi faciant, contradictores auctoritate nostra per censuram Ecclesiasticam compescendo. In quorum, &c.

FORMVLA XI.

*Collationis Parochialis vacantis per
assequutionem, seu ingressum Re-
ligionis, aut contractum Matri-
monij.*

DRodericus, &c. Dilecto nobis in CHRIS-
TO N. Presbytero Bracharenfi, Salu-
tem in Domino sempiternam. Cùm itaque
Parochialis Ecclesia Sancti N. loci N. huius
nostræ diœcesis, ex eo vacauerit, & vacet ad
præsens, quòd dilectus noster nuper dictam
Ecclesiam Parochialem obtinens Ecclesiam
similem Parochialem Sancti N. etiam nostræ
diœcesis, tunc certo modo vacantem per nos
sibi collatam auctoritate nostra ordinaria pa-
cificè assequutus extitit. Nos eidem Ecclesie
per assequutionem huiusmodi, vel aliàs quo-
modolibet vacanti de idoneo Rectore proui-
dere volentes, tibi qui à RR. Patribus exami-
natoribus in Synodo diœcesana deputatis in
concurfu iuxta sacri Concilij, & Constitutio-
nis felicitis record. Pij Papæ V. præscriptum exa-
minatus, prudentia, moribus, ætate, & do-
ctrina ad hanc Parochialem Ecclesiam regen-
dam, eiusque curam per te ipsum gerendam
idoneus nobis renunciatus fuisti, & quem
nos ipsi præ cæteris, qui ad eandem nobis re-
nunciati fuerunt, delegimus, Parochialem
eandem Ecclesiam cum illi forsan annexis, ac
omnibus iuribus, & pertinentiis suis vniuer-
sis conferimus, & assignamus, de illaque te co-
ram nobis propter hoc flexis genibus humili-
ter constitutum, & acceptantem per birreti
capiti tuo impositionem inuestimus. Quocir-
ca, &c. *ut supra form. 9. Vel si vacat per ingres-
sum Religionis, dicatur.* Cùm itaque Parochialis
Ecclesia Sancti N. loci N. nostræ diœcesis va-
cauerit, & vacet ad præsens ex eo quòd nu-
per dilectus noster N. illam obtinens deuo-
tionis zelo ductus Monasterium S. N. Ordinis
S. Francisci situm in oppido Vimaratenfi hu-
ius diœcesis ingressus est, expressa professione
eiusdem Ordinis subsequuta. *Vel si vacat per
contractum Matrimonij, sic dicitur.* Cùm itaq;
Parochialis Ecclesia Sancti N. huius nostræ
diœcesis vacauerit, & vacet ad præsens, ex eo
quòd dilectus noster N. illam obtinens Ma-
trimonium per verba de præsens cum
quadam muliere legitime contra-
xit, atque illud carnali copu-
la subsequuta consum-
mauit. Nos ei-
dem, &c.

FORMVLA XII.

*Inductionis in possessionem Parochia-
lis collata auctoritate ordinaria
per executores.*

IN nomine Domini, Amen. Anno à natiui-
tate Domini nostri Iesu Christi M. DC.
XXXI. Indiçt. 14. die verò mens.
Pontificatus S. D. N. D. Urbani Papæ VIII.
Anno octauo, in mei Notarij, &c. constitutus
illustris, & R. D. N. Presbyter, & Rector,
Abbas nuncupatus Parochialis Ecclesie San-
cti N. habens, & tenens in suis manibus quas-
dam collationis, & prouisionis de dicta Pa-
rochiali Ecclesia sibi factarum patentes literas
per Illustriss. & Reuerendissimum D. Rode-
ricum à Cunha Dei, & Apostolicæ Sedis gra-
tia Archiepiscopum, & Dominum Bracharæ,
Hispaniarumque Primatem eidem concessas,
ipsiusque Illustriss. D. sigillo cera rubea alba
circumdata, impressio cum cordula fili rubei
impenden. sigillatas sub Anno, Indiçt. & Pon-
tificatu prædictis, ac die illas R. D. N. Ca-
nonico N. executori vnico in eisdem literis
collationis, & prouisionis specialiter deputato
præsenti, & recipienti ad manus, realiter tra-
didit, eumque vigore, & auctoritate earum-
dem literarum, vt se in corporalem, realem, &
actuale possessionem dictæ Parochialis Ec-
clesie (de qua sibi certo modo tunc vacantem
fuit per præfatum Illustrissimum D. prouisum,
prout in eisdem literis continetur) iurium, &
pertinentiarum ipsius poneret, & induceret
iuxta illarum formam, & tenorem debite re-
quisiuit. Qui quidem D. N. Commissarius, &
executor præfatus, receptis primò prædictis
Illustrissimi Domini cum honore, & reueren-
tia, quibus decet, literis, attendens requisitio-
nem huiusmodi esse iustam, & consonam ra-
tioni, vt & tanquam verus obedientie filius
dictum D. N. in corporalem, realem, & actua-
lem possessionem Parochialis Ecclesie, iurium-
que, & pertinentiarum prædictorum per tra-
ditionem, tactum, & palpationem clauus, &
annuli, atque introitum ad Altare, & pulsatio-
nem campanarum eiusdem Ecclesie nemine
contradicente posuit, & induxit. Et nihilomi-
nus omnibus, & singulis ipsius Ecclesie vtriuf-
que sexus Parochianis, vt dictum D. N. tan-
quam vero Rectori ipsius Ecclesie, vel eius
legitimo Procuratori de fructibus, redditibus,
& prouentibus dictæ Ecclesie suis loco, & tem-
pore congruis, & opportunis responderet,
præcepit, & mandauit. De & super quibus,
&c.

FORMVLA

FORMVLA XIII.

Inductionis in possessionem Parochialis per Notarium.

IN nomine Domini, Amen, &c. In mei Notarij publici, &c. constitutus R. D. N. Rector Abbas nuncupatus Parochialis Ecclesiæ Sancti N. tenens in suis manibus quasdam patentes literas sigillo Illustrissimi D. Don Roderici à Cunha, Archiepiscopi, ac Domini Bracharæ, Hispaniarumque Primatis cera viridi figillatas, & aliàs debite roboratas super collatione, & prouisione dictæ Parochialis Ecclesiæ vice, & auctoritate ipsius Illustriss. D. factas præfato N. de dicta Parochiali Ecclesiâ confectas, me Notarium publicum infra scriptum debita cum instantia requisivit quatenus vigore, & auctoritate literarum prædictarum, ac mandati per eas mihi facti ponerem, & inducerem in corporalem, realem, & actua-lem possessionem dictæ Parochialis Ecclesiæ cum suis iuribus, & pertinentiis vniuersis. Ego verò Notarius prædictus, vt præmittitur, requisitus in vim mandati ex parte Illustrissimi D. præfati in hac parte mihi facti volens, & cupiens obedienter parere, præfatum D. N. in corporalem, realem, & actua-lem possessionem prædictæ Parochialis Ecclesiæ Sancti N. iuriumque, & pertinentium prædictorum per ingressum maioris portæ siue ianuæ dictæ Ecclesiæ, tactu annuli eiusdem, & per tactum cordarum Campanarum, & Missalis, Calicis, & Ornamentorum, clauium Sacrarum, & fontis Baptismalis dictæ Ecclesiæ, & subsequenter per accessum domus Presbyteralis eiusdem Ecclesiæ, & per tactum vectis anterioris portæ, & per introitum dictarum domorum nomine contradicente, in Dei nomine posui, & induxi. Super quibus, &c. Actum, &c. Præsentibus, &c.

CAPVT III.

De grauitate formidandi oneris, quod Parochorum humeris imponitur, dum illis animarum cura committitur.

SUMMARIVM.

1. Animarum curam gerere nihil aliud est quam illarum esse necessariò quidem laborantem, & sollicitum.
2. Parocho ducis nomen, & officium conuenit.
3. Dux viatorum, qui ad Dei Regnum per iter arduum contendunt, est Parochus.
4. Agrotantium multorum medicus est Parochus.

5. Nanius gubernatoris nomen, & munus Parocho conuenit.
6. Iudex spiritualis est Parochus.
7. Parochus antequam munus pascendi animas suscipiat, accuratè consideret quanti Deus illas fecerit.
8. Peccata aliena Parocho damnationis causa erant si vt verus Pastor oues suas non curauerit, aut ipsæ eius negligentia, & incuria perierint.
9. Parochus Dei honorem, & lucra animarum, non bona fugacia querere tenetur.
10. Anima vnius dignitas magna est.
11. Anima Deo gratissima sunt, & earum lucrum gratissimum.
12. Præmium maximum, & eximium propositum est illis, qui animas à diabolo ad Deum, à vitio ad virtutem traducunt.
13. Ratio accurata, & exacta exigenda erit ab ijs, quibus animarum cura commissa est.
14. Curatores salutis animarum ardentes, & seduli maxima gloria, & honore in iudicio ornabuntur.
15. Negligentes animarum curatores grauissimas Deo daturi sunt penas.

Nihil aliud omnino est animarum curam gerere ei, qui rem exactè perpenderit, quam illarum Pastorem esse, necessariò quidem laborantem, & sollicitum, quam ipsos de suis ouibus Pastores, quo omni æstimatione pretiosiores sunt vix, quam altera. Hoc planè ex ore Christi Domini accepimus, qui quidem cum animarum nostrarum Prouinciã primo, & præcepto Ecclesiæ Pastori Petro commendaret, eas sæpè oues dixit, atque vt tales illi pascendas demandauit. Quin etiam apud Ezechielem huiusmodi Pastorem plerumque nuncupat, & apud sacras Canonum institutiones, eius, qui Pastoris spiritualis partes suscepit, Pastorale Officium vocatur. Caueat igitur Parochus ne hoc nomen in Episcopis, ac ceteris Superioribus præcipuum esse cernens sibi conuenire existimet: imò ipsa præcipue veritas proximum animarum Pastorem quemquam esse, cui Parochiæ suæ proximè adhæret cura.

Nec satis est Parocho se hominum Pastorem intueri, sed alia ex parte illorum quoque ducem, & præfectum considerare oportet. Ipse eiusmodi dux armorum vi calum expugnaturus præuius factus suos monere, & hortari, ac docere industriam milites ed animosius, & ardentius ad pugnam debet, quò aduersarij, qui aditum impediunt, fortiores sunt, & in vincendo callidiore. Quod autem hoc Ducis nomen, & Officium Parocho conueniat, inficias iri non potest, qui, vt docet, vitam hominum, ceu Iobus ait, militam esse fateatur.

fatetur: atque æterni Patris sapientia satis innuit memorans à diebus Ioannis Baptiste, cœlum cœlesti pati se expugnari, & Apost. in *Epistolis ad Hebræos*, nos admonet, vt ad bellum nobis propositum curramus. Quia etiam alibi arma ad id necessaria describit. Cum igitur animas nostras in assiduo versari bello videamus, æquum est vt Parochus animarum se præfectum fateatur, quia porro inter alia refert catalogum suæ gentis, & delectum singulis annis habere, atque Episcopus tanquam superiores duces agnoscere.

3 Præterea meminerit viatorum se esse duces, qui ad Dei Regnum per iter arduum, perplexum, angustum, & periculosum contendunt. Quod autem viatores simus quis dubitat? ex Christo Domino viam esse agnoscimus, qui duas nobis ante oculos proponens vias, vnā quidem arctam esse docet, quæ dirigit ad vitam, alteram vero spatiosam, quæ ducit ad interitum. Eiusdem quoque rei monitos nos iubet Apostolus, videlicet dum omnes hîc lutea vasa portamus, peregrinari, neque hîc ciuitatem nos habere permanentem, sed futuram conquirere. Quæ cum ita sint obstricti per fidem omnes viatores esse confiteri, & illos profectò huius viæ indices, & duces dicere debemus, quorum quidem potissimæ partes sunt eiusmodi semitam explorare, & docere alios.

4 Deinde manifestò verum est ipsummet Parochum multorum ægrotantium esse medicum, quorum ita periculosi, & diuersi sunt morbi, vt qui ex illis intereunt, viuentes perpetuò moriantur. Quid enim peccata præter languores animæ, atque ægritudines esse solent? Itaque Dauid huiusmodi ægrotantem se intelligens, sanitatēque anhelans Deum precabatur: *Sana animam meam, Domine, quia peccaui tibi; & alibi, Sana me Domine, quoniam infirmus sum*. Ex quo fit vt ad eiusdem Regij Prophetæ sententiam longè sit ab omnibus peccatoribus salus. Quamobrem qui animas his malis tergendis curam suscipit, medicus spiritalis optimè meretur appellari.

5 Nec minus nauium gubernatoris nomen, & munus cum eodem coheret. Victores enim re vera sunt, qui istius vitæ mare ad portum cœlestis patriæ, quò conditæ eorum sunt animæ, pernauiant; cum minimè fieri possit, vt alium præter hunc, qui verus, & totus sit portus, capere valeant, ad quem vt perueniant, ob periculorum multitudinem passim naufragari contingat. Vitam verò nostram nauigando periclitari probè nouit S. Doctor Augustinus, idque disertè in suis *Soliloquijs*, cap. 35. explicauit, sic dicens, *Infelices, heu nos, & miseri, qui per huius magni maris fluctus, procellosasque voragines nauem trahimus, ignorantes an ad portum salutis peruenire valeamus, gubernate Domine nauem*

nostram tua dextera clauo Crucis tue ne percamus in fluctibus, ne nos demergat tempestas aque, ne absorbeat nos profundum, sed vnco Crucis retrahere nos ab hoc pelago ad te solamen nostrum. Cum hoc, vbi iactamur, exilium mare sit, vt etiam sanctus asserit Chrysostomus super Matthæum, his verbis. *Habeamus pro mari mundum, pro navi Ecclesiam, pro velo penitentiam, pro gubernaculo Crucem, pro nauem Christum, pro vento Spiritum sanctum*. Idemque censet Ecclesia Virginem Dei matrem stellam ante omnes certissimam, & firmissimam omnibus nauigantibus appellans, hinc necessariò sequitur illos animarum nostrarum gubernatores esse, qui earum custodiis, & excubiis præcipuè, & in vniuersum indulgent.

6 Tandem his alius, hoc est, spiritalis iudicis accedit titulus quod ad eum cogitationes, opera, & exempla audire pertinet, necnon & pronunciare si perpetuum pro illis luere supplicium, aut ad tempus expugnari mererentur, vt satisfactionem quantam brevis vitæ terminus tolerare debet ac potest, adiudicet, & imponat.

7 Cum denique hoc officium tot ac talia contineat officia, tantæque doctrina, & experientia indigeat, æquum est vt antequam quis illud suscipiat, accuratè consideret, & ita consideratum, & susceptum diligenter exequatur. Memoriam recolere quanti Deus animas fecerit, vt cum millia millium Angelorum possideret, qui fidele semper ei obsequium præstiterunt, & quousvis alios plures suæ gloriæ participes adhuc condere potuisset, Filium suum vnigenitum mittere voluerit, qui nostro indutus spolio mortem quàm ignominiosissimam ei inferre nouerunt, & potuerunt, pro illis occumberet. Cogitet etiam quo studio, & amore ipsa præcipuo Vicario suo Petro commendauerit.

8 Meminerit etiam ipse, qui earum curam suscepit, vt cumque propriis virtutibus præditus existat, aliena vitia, & peccata propriæ damnationis sibi causam fore, si vt verus Pastor, & Parochus, quantum in se fuerit, oues suas non curauerit, aut ipsæ eius negligentia, & incuria perierint. Quod si (vt Christiani hominis interest) anima suæ benè velit, & cupiat, nunquam sibi acquiescat, intelligens in eo salutem sibi esse positam, dum illos, quorum se medicam ipse obtulit, ægrotantes viderit, propterea iam non ei iustitia ad salutem sufficit, & dicere iure optimo poterit, quamuis antea in manu sua propriæ animæ salutem positam habuerit, nunc ipsam dependere à multis, & salutem propriam, quam cum Deo dumtaxat negotiari poterat, iam deinde cum aliis inuolutam procurare debere, etiam cùm Dauid, vt sibi ab alienis parcat Deo supplicare compelli.

Dei

9 Dei honorem, & lucra animarum non bona fugacia querat Parochus, Christi sanguinem pro animarum salute profusum prae oculis habeat, Deique praesentiam assidue cogitet, aduertatque Parochus sanctitate, prudentia, scientia, zelo animarum, fortitudine, vigilantia, patientia, comitate, diligentia instructos esse oportere. In eam curam toto animo incumbat ne se se mortiferi sceleris labe inficiat, ne diuinum sacrificium polluto animo per summum sacrilegium offerat, neve Sacramenta indignè suscipiat, aut ministret. In iis, quae ad se pertinent, forti animo ferat contemni se, & maledictis proscindi, si contemptus diuino honori, saluti eius, aut creditarum ouium noceat, non ferat, sed sedato animo iusta remedia adhibeat, expleat munus suum, etiamsi id viris improbis displiceat: Evangelica enim, & Apostolica instituta carnalibus viris non placent: horum vocibus aures claudat, Christum audiat, mente reponat Apostoli dictum, *Si hominibus placerem, Christi seruus non essem.*

10 Animaduertat quanta sit viuis etiam animae dignitas, quam nec totus aspectabilis mundus exaequare potest, quod Christus Dominus noster confirmat, Matth. 16. vers. 26. *Quid prodest homini, si vniuersum mundum lucretur, & anima sua detrimentum patiatur?* Quare & sapientissimus ille mercator Deus, qui pro mille mundis nec sanguinis guttulam dedisset, pro anima vitam cum sanguine vniuerso libentissimè profudit: paratissimus pro singulis animabus eadem, & acerbiora tormenta sustinere, quae sustinuit pro omnibus, si operapretium fuisset. Haec anima expressa Dei imago & similitudo est, capax diuinitatis, qua sola eius cupiditas expleri potest, par Angelis, filia & sponsa Dei, haeres aeternae felicitatis, qui labor, quis sumptus pro hac recusandus?

11 Attendat, & reputet quam Deo charissimae sint animae, & earum lucrum gratissimum. *Parcis*, inquit Salom. Sapient. 11. vers. 27. *omnibus, quoniam tua sunt, Domine, qui amas animas.* Hoc ingens gaudium suum declarauit Luca 13. cum ait: *Congratulamini mihi, quia inueni ouem meam, quae perierat; dico vobis quod ita gaudium erit in caelo super vno peccatore penitentiam agente.* S. Chrysostomus homil. 3. in Genesi: *Nihil ita gratum est Deo, & ita cura, ut animarum salus.* quod sciens Apostolus Paulus semper charitatis flamma in proximum mirabiliter exarsit. Optauit enim, si Deus voluisset, aut fieri potuisset, anathema à CHRISTO, eiusque gloria, & beatitudine diuelli, ut Iudaei conuerterentur, & saluarentur, & pro multis ipse solus hanc poenam sine culpa sua, & Dei offensa lueret. *Optabam* inquit ad Romanos 9. vers. 3. *ego ipse anathema esse à Christo*

pro fratribus meis. Sic & Corinthiis scribens, 1. epist. cap. 9. vers. 19. *Cum liber essem ex omnibus (nulli obstrictus) omnium me seruum feci,* (abiiciendo me ad quamcumque indigentiam, & miseriam, accommodando me ad aliorum voluntatem, & infirmitatem) *ut plures lucrificerem, & vers. 22. omnibus omnia factus sum, ut omnes facerem saluos.* Et eadem 1. epist. c. 10. vers. 33. *Ego per omnia omnibus placebo* (placere satago, ut omnes aedificem, neminem offendam) *non querens quod mihi utile est, sed quod multis ut salui fiant.* Qui rursus epist. 2. ad Corinth. c. 7. vers. 3. ostendit se tanto in illos flagrare amore, ut cum illis, & pro illis viuere, & mori paratus sit: *In cordibus nostris*, inquit, *estis ad commoriendum, & conuiuendum.*

Consideret, & perpendat eximium, ac maximum premium iis propositum, qui animas à diabolo ad Deum, à vitio ad virtutem traducunt, Matth. 5. vers. 19. *Qui fecerit, & docuerit, hic magnus vocabitur in regno Calorum.* Seruum qui acceptis talentis lucrum fecerat, ita Deus alloquitur Matth. 25. *Euge serue bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.* Qui ad aliorum salutem procurandam inuigilant, propriorum peccatorum veniam impetrant, Dei gratiam conciliant, virtutem, meritum, & gloriam sibi exaugent. *Ut anima*, inquit S. Chrysostom. homil. 3. in Genesi. *corpore melior est, ita hi, qui indigentibus pecunias, & facultates suppeditant, maioribus premiis digni sunt hi, qui admonendo, & continuo docendo in viam rectam supinos, & desides inducunt, monstrando eis diuinarum virtutum fragrantiam, & vitiorum malevolentiam.*

Expendat quam accurata, & exacta ratio ab iis exigenda sit, quibus animarum cura commissa est. *Vnicuique quidem*, ut ait Ecclesiasticus cap. 17. vers. 12. *mandauit Deus de proximo suo, & ut diligatur sicut se ipsum quisque eligit.* & proinde ut sibi ita, & illi velit efficaciter salutem, cumque pro virili portione promoueat, & qui hoc non facit, & poenae reus est, multo tamen magis delinquant, qui ex officio hoc praestare deberent, & exactiorem rationem reddituri, & acerbiores poenas daturi sunt. Ezech. 34. vers. 10. *Eccce ego ipse super pastores requiram gregem meum de manu eorum.* Apostol. ad Hebraeos 13. vers. 17. *Obedite Praepositis vestris, & subiaccete eis, ipsi enim peruigilant, quasi rationem pro animabus vestris reddituri.* Bene ergo argumentatur S. Augustinus homil. 7. lib. 50. homil. *Si pro se fratres charissimi unusquisque vix possit rationem reddere, quid de Sacerdotibus futurum est, à quibus sunt omnium animae exquirendae?* tangit Machado *en su perfetto Confessor y Cura de Almas lib. 4. p. 2. tr. 2. docum. 1.*

Ante mentis oculos ponat quanta gloria, & honore in iudicio ornantur seduli, & ardentés

centes animarum salutis curatores, Apost. 1. ad Theſſal. 2. verſ. 19. *Quæ est enim ſpes, & gaudium, aut coronæ gloria? nonne vos ante Dominum Ieſum Chriſtum eſtis in aduentu eius? vos enim eſtis gloria noſtra, & gaudium.* Quanta verò ignominia in extremo iudicio negligentes animarum Paſtores afficientur? qua de re S. Gregorius homil. 17. in Euangelia, monet. *Penſandum qui opera noſtra conuerſi luxuriam, auaritiā, ſuperbiam deſeruarunt, quod animarum lucrum accepto talento fecerimus, quomodo in illo diſtriſto iudicij examine Petrus Indæam, Paulus Mundum, Andreas Achaiā, Ioannes Aſiam. Thomas Indiā à ſe conuerſam in iudicis conſpectu dacent, & alij alias Prouincias, & populos, quo tempore Sacerdotes pudefacti obmutescunt, neſcientes quid dicturi ſint.*

- 15 Cogitet, & ponderet quòd etiam negligentes grauiffimas Deo daturi ſunt poenas, Matth. 25. verſ. 30. *Inutilem ſeruum eijcite in tenebras exteriores, ubi erit fletus, & ſtridor dentium.* Inutilem ait non prodigum, non diſſipatorem, non fraudulentum, non impium, non ſceleratū, ſed otioſum, torpentem, lucrum, & quæſtum animarum non facientem. Hinc & D. Proſper. lib. de vita contemplat. c. 20. *Ille cui diuini Verbi diſpenſatio commiſſa eſt, etiam ſi ſanctè viuat, & tamen perditè viuēs aut arguere erubeſcat, aut metuat cū omnibus, qui eo tacente perierunt, perit.* Et S. Gregor. hom. 11. ſuper Ezechiel. *Tot occidimus, quot ad mortem ire quotidie tepidi, & tacentes videmus.* Et ſi homicida non habet vitam æternam in ſe manentem. 1. Ioan. 2. *quæ ſupplicia in animarū interfectores expendentur?*

CAPVT IV.

De profeſſione Fidei per Parochum intra duos ſaltem meſes à die adeptæ poſſeſſionis faciendæ, & obedientia Romano Pontifici præſtandæ.

SVMMARIVM.

- 1 Parochi Eccleſiis Parochalibus præfecti poſt adeptam poſſeſſionem intra duos ſaltem meſes Fidei profeſſionē emittere tenentur.
- 2 Profeſſio Fidei poteſt fieri coram Vicario etiam Epifcopo non impedito.
- 3 Profeſſio Fidei poteſt fieri per procuratorem ſpeciale mandatum habentem, contra citatos num. 4.
- 5 Profeſſio Fidei faciendæ eſt à prouiſo Parochiali tam per obitum, quam per reſignationem, & etiam Sede Epifcopali vacante, ut num. 6.
- 7 Profeſſionem Fidei tenetur emittere etiam,

ſemel emiſit in adeptione alterius Parochialis.

- 8 Prouiſi de Parochialibus tenentur ultra ſe offerre ad Fidei profeſſionem emittendam, adeò ut non requiratur de neceſſitate monitio ad eam faciendam.
- 9 Prouiſus de Parochiali habitu non tenetur emittere Fidei profeſſionem, quamvis contingat illam ad actum reuocari.
- 10 Prouiſus de Parochiali ſemper tenetur ad Fidei profeſſionem emittendam etiam elapſis duobus meſibus poſt captam poſſeſſionem.
- 11 Terminis duorum meſium à die captæ poſſeſſionis computandorum ad profeſſionem Fidei emittendam, non currit prouiſo, qui poſſeſſionem non accipit, quamvis per illum ſtet quominus allam accipiat.
- 12 Poſſeſſio pacifica requiritur, ut poſt illam currant duo meſes ad emittendam Fidei profeſſionem præfixi.
- 13 Probare tenetur prouiſus ſe feciſſe Fidei profeſſionem, quando Ordinarius ſuper illam inquirat.
- 14 Parochi omittentes facere Fidei profeſſionem peccant mortaliter, niſi id per ignorantiam faciant.
- 15 Profeſſionem Fidei non facientes fructus decuſſos poſt lapſum duorum meſium à die pacificæ poſſeſſionis computandorū, amittunt.
- 16 Ordinarius non poteſt condonare fructus amiſſos ob non factam Fidei profeſſionem.
- 17 Prouiſus ante Fidei profeſſionem non poteſt haberi pro præſente à Capitulo, niſi faceret ex indulto Apoſtol.
- 18 Profeſſionem Fidei omittens non poteſt reg. de annali, aut longiſſima poſſeſſione ſe tueri quoad dictos fructus percipiendos quamdiu profeſſionem non emiſerit.
- 19 Fructus amiſſos ob non factam Fidei profeſſionem non tenetur in conſcientia reſtituere prouiſus donec condemnatur, ſeu ſequatur ſententia, contra citatos, num. 20.
- 21 Fructus amiſſi ob non factam Fidei profeſſionem ſunt impendendi vel in uſus pauperum, vel in fabricam Eccleſiæ.
- 22 Poſſeſſio nō ſuffragatur Fidei profeſſionē non emittenti quoad fructuum perceptionem.
- 23 Poſſeſſio adeptæ per prouiſum, qui tenebatur facere Fidei profeſſionem, eſt manutenibilis etiam poſt tempus.
- 24 Poſſeſſores non emittentes Fidei profeſſionem non poſſunt moleſtari ſuper titulo, & poſſunt ſe tueri quocumque remedio poſſeſſorio, etiam reintegranda, ut num. 25.

PAROCCHI Eccleſiis Parochialibus præfecti poſt adeptam poſſeſſionem intra duos ſaltem meſes Fidei profeſſionem emittere tenentur, ſicut Tridentina Synodus præcipit ſeſſ. 24.

sess. 24. de reformat. capit. 12. his verbis. Prouisi etiam de beneficijs quibuscumque curam animarum habentibus teneantur à die adeptæ possessionis ad minus intra duos menses in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito coram generali eius Vicario, seu Officiali orthodoxæ suæ Fidei publicam facere professionem, & in Romana Ecclesia obedientia se permanuros spondeant, ac iurent. Formam verò dictæ professionis faciendæ ordinauit Pius IV. in eius Constitut. incip. *Iniunctum*, sub dat. Idibus Nouemb. 1564. quam referunt Archiepisc. Bononiens. part. 2. in princip. Quarant. in sum. Bullarj, verb. Fidei professio. Piafesc. in praxi Episcopi. p. 2. c. 5. n. 26. pag. 540. nouissimè Lauer. var. lucubrat. tom. 1. tit. 4. c. 16. n. 41.

Potest præfato Concilij decreto satisfieri faciendo hanc professionem coram Vicario, etiam Episcopo non impedito, vt optimè resoluunt Nicol. Garc. de benefic. par. 3. c. 3. n. 33. Filliuc. in 99. moralib. tom. 3. tract. 41. cap. 6. n. 8. Squillante de obligat. Cleric. part. 1. num. 92. Ego ipse de offic. & potest. Episcop. part. 3. allegat. 61. num. 16. aduertentes verba illa Concilij in manibus ipsius Episcopi, vel eo impedito, &c. solum poni ad admonitionem, & denotandum conuenientius esse eam facere coram ipso Episcopo, cessante impedimento.

Non solum per se ipsum, sed etiam per Procuratorem speciale mandatum habentem, vt resoluunt Nauar. cons. 4. sub n. 2. de sum. Trinit. in antiq. alias cons. 11. de iureiur. in nouis. Petr. de Ledesma in sum. p. 2. tract. 1. c. 4. post. 10. conclus. diffc. 6. Azor. institut. moralium. part. 2. lib. 7. cap. 2. g. 6. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. Fidei professio. Sanchez in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 5. num. 7. Campan. in diuersorio Iuris Canon. rub. 8. cap. 3. num. 19. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existent. lib. 1. cap. 13. à num. 21. Viuian. in praxi iurispatronat. lib. 15. cap. 3. num. 27. in ultim. impress. Nouar. in singul. Canon. singul. 114. n. 8. in fine, me citato in hoc loco Machado in superfecto Confessor lib. 4. p. 2. tract. 2. docum. 4. n. 2. latè & eleganter Massobr. in tract. de Synodo Diocesana, cap. 40. dub. 40. per tot. secundum Romanam impress. vbi disertissimis fundamentis hanc sententiam enixè pro me defendit, Tamburin. de iure Abbatum tom. 1. disp. 8. q. 3. numer. 11. Lauer. var. lucubrat. tom. 1. tit. 4. cap. 22. n. 2. Ferentil. in annot. ad decis. 522. Buratti, num. 16. Ego ipse d. allegat. 61. num. 20. Rot. in Vermien. Canonatus, 13. Iunij 1608. coram Cardin. Sacrato, vbi etiam fuit dictum speciale mandatum ad hoc censeretur datum, non solum quando datur expressum ad faciendam Fidei professionem, sed etiam ex mandato ad capiendam possessionem. Ratio principalis resolutionis est, quia neque Concilium Tridentinum, neque Constitutio Pij IV. vtuntur verbis significantibus personalitatè, & propterea succedit reg. *Qui*

Barbosa de Parocho. Pars I.

cumque potest aliquid facere per semetipsum, potest illud facere per Procuratorem, l. 1. ff. de procurator. cap. qui per alium, & cap. potest quis, de regulis iuris, in 6. tum quia id expressè colligi videtur ex cap. optatum, in fine, 100. dist. in illis verbis, nec aliquem qui hanc iureiurando firmaret, miseris, vbi Præpos. hoc expressè notat.

Contra Addit. ad dict. cons. 11. Nauarri, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. §. 7. proam. n. 169. vers. similiter. Vgolin. de officio Episcopi. cap. 50. §. 16. n. 1. Nicol. Garc. de benefic. par. 3. cap. 3. n. 75. Squillante de obligat. Cleric. part. 1. num. 91. Stephan. Gratian. disceptat. forens. cap. 166. n. 22. Fr. Sigism. à Bononia de elect. dub. 50. numer. 3. parum religiosè de me loquentem, existimantes absque bono fundamento hanc Fidei professionem debere fieri per semetipsum, adeò vt non sufficiat fieri per Procuratorem, quorum fundamentis abundè respondet Massobr. d. dub. 40.

Amplia primò præfatam Concilij dispositionem procedere in prouiso tam per obitum, quam per resignationem, vt per Flamin. Parif. de resignat. benefic. lib. 3. quæst. 9. in princ. Ricciul. d. lib. 1. cap. 13. num. 17.

Secundò amplia in prouiso Sede Episcopali vacante, Nicol. Garc. dict. cap. 3. num. 24. Squillante dict. part. 1. num. 94. Ego ipse d. allegat. 61. num. 17. & 18. Ricciul. dict. cap. 13. numer. 15. qui etiam resoluunt non sufficere facere huiusmodi professionem coram Capitulo, sed coram eius Vicario.

Tertiò amplia etiam in eo, qui semel emisit Fidei professionem in adeptione alterius similis Parochialis, vt per Vgolin. d. §. 16. in princ. Azor. d. part. 2. l. 7. cap. 2. g. 8. Nicol. Garc. d. c. 3. num. 17. vbi in addit. sub num. 18. id procedere ait etiam in eo, qui denuò adipiscitur Parochialem, quam antea habuerat, & dimisit, Squillante d. part. 1. num. 90. Campan. in diuers. Iuris Canon. rub. 8. cap. 3. num. 20. Ricciul. d. c. 13. num. 19. Sigism. à Bononia d. dub. 50. numer. 4. Tambur. d. q. 3. num. 8. Machado d. docum. 4. n. 5. plures refero Ego ipse d. alleg. 61. n. 8.

Quartò amplia, seu potius declara, vt prouisi teneantur ultro se offerre, adeò vt non requiratur de necessitate monitio ad faciendam Fidei professionem. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 19. & 29. Ricciul. d. cap. 13. n. 18.

Limita in Parochiali habitu, vtpote quia olim habuit Parochianos, sed nunc habere desit, de ea enim prouisus non tenetur Fidei professionem emittere, cum de illa indicetur perinde ac si esset beneficium simplex, gloss. verb. Parochialis Ecclesia, vers. quod si Ecclesia, in c. licet canon, de elect. lib. 6. Feder. de Senis consil. 183. per tot. & præsertim num. 1. vers. & posito. Rebuff. in praxi, titut. de promotis intra annum, num. 34. Ricciul. in terminis, d. lib. 1. capit. 14. à num. 2. Quod adeò verum est, vt si contin-

E gat

gat huiusmodi Parochialem habitu ad priorem statum reuocari, videlicet quia Parochiani redeunt ad habitandum, etiam tunc prouisus de illa minimè tenebitur emittere Fidei professionem, vt optimè resoluit Ricciul. *dict. lib. 1. cap. 15. per totum*; quia quando Ecclesia reuertitur ad pristinum statum, titularis non dicitur de nouo prouideri, sed continuare, & persistere in antiqua prouisione, qui casus non videtur comprehensus in Concilio, cuius dispositio tanquam pœnalis conuenit restringi magis, quàm dilatarì, *cap. statutum, de elect. lib. 6. cap. in penis, & cap. odia, de regul. iuris, eodem libro*; qui enim continuat non attentat, gloss. in *Clement. 2. vt lite pend. Natt. conf. 606. num. 13. lib. 3. plenè Lancellot. de attent. part. 2. cap. 4. limit. 1. num. 2.*

10 Datus est terminus duorum mensum ad minus à die captæ possessionis computandorum pro hac Fidei professione emittenda, vt decreuit Concil. Trident. *loco citato*, non tamen si intra præfatum tempus non fiat, ob id facere debens solutus remanet ab obligatione illam in posterum emittendi, sed nihilominus semper ad eam faciendam tenetur; quia huiusmodi terminus à Concilio assignatus, non est præfixus ad remittendam, ac terminandam obligationem, sed ad differendam pœnam. Ita Fr. Emman. in *sum. tom. 1. cap. 119. numer. 7.* Petr. de Ledesm. *d. c. 4. post 10. conclus. differ. 3.* Azor. *d. part. 2. lib. 7. c. 2. q. 5.* Nicol. Garc. *d. p. 3. c. 3. n. 29.* Aloyf. Ricc. in *decis. Curie Archiepisc. Neapol. decis. 220. numer. 4. p. 1.* Anton. Ricciul. *dict. cap. 13. num. 37.* Tamburin. *d. q. 3. num. 9.* Squillante *d. p. 1. num. 96.* Ego ipse *d. alleg. 61. num. 22.*

11 Non currit prouiso, qui non accipit possessionem, quamuis per eum stet quominus illam accipiat, vt tenet Nicol. Garc. *dict. cap. 3. num. 32.* quem refero Ego ipse *d. alleg. 61. n. 25.* addo Anton. Ricciul. *dict. cap. 13. num. 50.* vbi *num. 62.* dicit quòd † ad effectum vt incipiant currere præfati duo menses, non sufficit fuisse adeptam possessionem, sed requiritur pacifica possessio, & *num. 63.* subdit possessionem dici pacificam ad istum effectum, si sit pacifica respectu curæ, in cuius exercitio non fuerit statim turbatus de iure, vel de facto, sed in eo steterit sine turbatione per vnum, vel duos menses absque molestia, quamuis illa pacifica possessio deinde non duret continuò, nec sit pacifica respectu omnium fructuum, seu maioris partis ipsorum.

13 Probare autem tenebitur prouisus se fecisse Fidei professionem quando Ordinarius super illam inquit ex officio, vt per Nicol. Garc. *d. part. 3. cap. 3. num. 48. cum seqq.* Ricciul. *d. cap. 13. num. 40.* Emissa verò creditur, si pars dicat illam fecisse, dummodo collatio beneficij sit decennalis. Ita Campan. *d. cap. 3. n. 24.*

Aloyf. Ricc. in *praxi rerum fori Eccles. decis. 68 r. in 1. edit. alias resolut. 580. in 2. edit.* Ego ipse *d. allegat. 61. num. 21.*

14 Contra Parochos omittentes facere Fidei professionem imponuntur plures pœnæ.

Prima est peccati mortalis, vt colligitur ex Concil. Trid. *d. c. 12.* quod vitur grauius verbis, & infert grauem pœnam, quo casu obligat ad culpam mortalem, iuxta notata in *cap. nam concupiscentiam, de constitut.* Ita Petr. de Ledesma *d. tract. 1. cap. 4. concl. 10.* Fr. Emman. *d. c. 119. n. 7.* Nicol. Garc. *d. c. 3. n. 65. in fine.* Squillante *d. p. 1. n. 95.* Sanch. *d. l. 2. c. 5. ante n. 2.* Verum si Parochus per ignorantiam, incogitantiam, seu inaduertentiam illam non fecerit, mortaliter peccare non videtur, cum bona fide legem humanam transgrediens mortale peccatum non committat, sicut resoluunt Nauar. *conf. 2. de summa Trinit. in antiq. alias conf. 12. de iureiur. in nouis.* Sayr. in *floribus, decis. sub illo tit. de summa Trinit. decis. 3.* Azor. *d. cap. 2. q. 2.* Flamin. Paris. *de resign. benef. lib. 10. q. 9. n. 8. cum seqq.* Sanchez *d. l. 5. c. 13. n. 5.* Prosper de Augustino in *addit. ad Quarant. verb. beneficiorum possessio, lit. B. vers. inter alia.* Molin. *de iustit. tract. 4. disp. 71. num. 8.* Squillante *d. part. 1. num. 100.* Ricciul. *d. lib. 1. cap. 13. n. 43.* Ego ipse *d. alleg. 61. n. 29.* Aloyf. Ricc. *d. part. 1. decis. 220. n. 6.*

15 Secunda pœna est fructuum amissio, quam expresse statuit Concil. Trid. *d. c. 12.* decursorum scilicet post lapsum duorum mensum, non verò in ipsis duobus mensibus, secundum Nicol. Garc. *d. part. 3. cap. 3. num. 39.* quem refero Ego ipse *d. allegat. 61. numer. 23.* Aloyf. Ricc. *d. p. 1. decis. 220. num. 10.* Non enim facta professio proficit ad recuperandos fructus amissos post dictos duos menses, sed tantum ad quærendum futuros, vt per Nauar. *dict. conf. 4. alias 11. n. 3.* Flamin. Paris. *d. lib. 20. q. 9. num. 12.* & seqq. Nicol. Garc. *d. c. 3. n. 30.* Ricciul. *d. c. 13. num. 39.* Squillante *d. part. 1. num. 79.* Ego ipse *dict. allegat. 61. num. 23.* Rot. in *Oueten. mercedis 12. Decembris 1605.* coram Reuerendiss. D. meo Coccino Decano, impressa post tract. Alexandri Monet. *de distribut. quotid.*

16 Quæ pœna pro cedit vsque ad eò, vt nec Ordinarius possit condonare fructus amissos ob non factam Fidei professionem, quia Ordinarius non potest remittere pœnam inflictam à Concilio, nisi in casibus ibi expresse permisis. Nauar. *conf. 3. n. 1. de Cleric. non resid.* Ita docent Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. c. 3. n. 14. in fine.* Nicol. Garc. *d. cap. 3. n. 53.* Ego ipse *d. allegat. 61. num. 32.* † Neque ante Fidei factam professionem prouisus potest haberi pro præsentem à Capitulo, secundum Nicol. Garc. *d. c. 3. n. 50.* Rot. in *d. Oueten. mercedis.* Ricciul. *d. lib. 1. cap. 16. num. 8.* vbi *num. 9.* declarat, nisi fortè hoc factum fuisset ex indulto Apo stolico, non solum explicite concedendo, vt possit percipere fructus

ctus ante factam Fidei professionem, sed etiam implicitè: nempe si paulò post prouisionem concedatur sibi indultum de percipiendis fructibus in absentia.

18 Nec fidei professionem omittens potest reg. de annali, aut longissima possessione se tueri quoad dictos fructus percipiendos, quamdiu professionem non emiseric, vt resoluunt Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 8. quest. 9. numer. 122. Fr. Emman. in sum. tom. 1. c. 119. n. 7. Nicol. Garc. d. c. 3. num. 34. Prosper de Augustino d. verb. beneficiorum possessio, litt. B. in fine. Aloy. Ricc. in decis. Curia Archiepisc. Neapol. decis. 220. num. 11. part. 1. Ricciul. d. c. 16. n. 13. Ego ipse d. allegat. 61. num. 26.

19 Non tenetur tamen in Conscientia fructus sic amissos restituere, donec condemnetur, seu sequatur sententia declaratoria, ita Nauar. conf. 3. n. 1. de sum. Trinit. in antiq. aliis conf. 12. num. 1. de iureiur. in nouis. Fr. Emman. quest. Regul. tom. 2. quest. 72. art. 3. Ego ipse d. allegat. 61. num. 28. Sanchez d. c. 4. num. 10. Ratio est, quia Concilium dict. cap. 12. est pœnale, ac proinde etiamsi pœnam ipso iure irroget, non obligat in foro Conscientia.

20 Contra Azor. d. c. 2. q. 1. in fine. Petr. de Lefma tract. 1. cap. 4. conclus. 10. diffc. 1. Nicol. Garc. d. cap. 3. num. 35. Squilante d. p. 1. num. 98. Vgolin. d. §. 16. num. 4. Ricciul. d. cap. 13. n. 43. existimantes intra dictos duos menses Fidei professionem non emittentes ita fructus suos non facere, vt in conscientia teneantur illos restituere etiam non interueniente aliqua sententia.

21 Sed cui assignandi, & applicandi sint fructus amissi ob non factam Fidei professionem, cum id Concil. non determinet, solet ab aliquibus in dubium reuocari, in quo communis omnium ferè sententia tenet eos esse impendendos vel in vltus pauperum, vel in fabricam Ecclesiae, sicut fructus eorum, qui non resistent, per cap. 1. vers. si quis autem, sess. 23. de reformat. firmant Paul. Fusc. de visitat. lib. 2. c. 13. n. 4. Læ. Zech. de benefic. & penson. cap. 13. n. 4. vers. quod si Parochiales. Flamin. Paris. d. lib. 10. quest. 9. num. 123. & seq. Nicol. Garc. d. capit. 3. num. 36.

22 Tertia pœna est vt possessio minimè suffragetur isti Fidei professionem non emittenti, vt habetur in d. cap. 12. Concilij Trident. quod non tollit omnino possessionem, sed impedit eius effectum quoad fructuum perceptionem. Ita Nauar. conf. 5. in antiq. aliis 3. in nouis, de verb. signific. & conf. 7. & 8. de iureiur. Sayr. in floribus, decis. sub illo tit. de verb. signific. decis. 6. Flamin. Paris. lib. 8. q. 9. num. 122. Sanchez d. lib. 2. c. 5. num. 10. Azor. d. c. 2. q. 3. Vgolin. d. §. 16. num. 4. Campan. d. req. 8. c. 3. num. 17. Ricciul. d. lib. 1. cap. 16. num. 10. Ferentil. in annot. ad decis. 522. Buratti n. 17. Ego ipso d. alleg. 61. n. 26. Rot. in Barbosa de Parocho. Pars I.

Varmien. Canonizatus, 26. April. & 13. Iunij 1608. & 4. Februarij 1611. coram bona mem. Cardinali Sacrato, vbi etiam fuit resolutum + possessionem adeptam per prouisum, qui tenebatur facere Fidei professionem esse manutenibilem etiam post tempus, & in Tiburtina Parochialis, 27. Iunij 1629. coram R. P. D. meo Pirouano, vbi quod ita censuit sacra Congregatio eiusdem Concilij in illa causa.

Vnde infertur tales possessores iuari reg. de triennali; quia Concilium non tollit neque titulum, neque possessionem, præterquam ad effectum lucrandi fructus, vt benè scribunt Flamin. Paris. d. lib. 10. quest. vlt. numer. 4. & seq. Sanchez d. cap. 5. num. 9. Ricciul. d. cap. 16. n. 12. quod verum intelligit ad effectum ne possit molestari super titulo, & ad hoc vt possit se tueri quocumque remedio possessorio, secus verò vt possit consequi fructus, vt supra ostendimus.

Deinde infertur talem possessionem suffragari etiam remedio reintegranda, dummodò ad illud non agatur respectu fructuum. Ita Ricciul. d. cap. 16. num. 4.

CAPVT V.

De Sacerdotio per Parochos suscipiendo infra annum à sibi commissi regiminis tempore numerandum.

S V M M A R I V M.

1 Parochus tenetur se facere ad Sacerdotium promoueri infra annum à sibi commissi regiminis tempore numerandum.

Cap. licet canon, de elect. in 6. declaratur. ibid.

2 Parochialis Ecclesia conferri potest illi, qui Sacerdos non est tempore prouisionis, si tamen in ea sit etate, & aliis idoneus, vt intra annum possit promoueri ad Sacerdotium.

Beneficium Curatum obtinens non tenetur esse Diaconus, aut Subdiaconus. ibid.

3 Cap. si pro Clericis 8. de præbendis, lib. 6. declaratur.

4 Parochialis, quæ datur in commendam, debet Sacerdoti conferri, qui statim possit per se ipsum ei deservire.

5 Annus intra quem prouisus de Parochiali tenetur ad Sacerdotium se facere promoueri, incipit à tempore suscepti regiminis, & pacificæ possessionis.

6 Possessionem pacificam habere dicitur ille, qui nedum illam tenet beneficij, & tituli, seu exercitij & cura, sed etiam bonorum, & fructuum beneficij, seu maioris partis.

7 Possessionem beneficij pacificam non videtur

E 2 pacificè

- pacifice adeptus, qui statim ex ea fuit deturbatus seu lis mota.
8. pronisus de Parochiali si illius possessionem aliquandiu, id est, saltem per duos menses obtinuit sine litigio, tenetur infra annum ad Sacerdotium promoueri, & sufficit quod semel caperit pacifice possidere, quamvis postea lis ei moueatur.
9. Pena eorum, qui intra anni spatium ordinati sunt ad Sacerdotium, quando beneficium obtinent Parochiale, est priuatio illius ipso iure.
10. Cap. cum in cunctis, § inferiora, ibi, moniti, de elect. declaratur.
11. Parochialem obtinens, & intra annum non faciens se ad Sacerdotium ordinari, beneficium in conscientia retinere non potest, ad fructusque restitutionem tenetur.
12. Beneficium vacans per non permotionem ad Sacerdotium intra annum, licet possit per alium impetrari, possessio tamen in conscientia non vacat quousque spoliatur.
13. Beneficio priuato eo quod intra annum ad Sacerdotium non se promoueri facit, non poterit ea vice id beneficium iterato conferri.
14. Fructuum ad restitutionem tenetur qui Parochialem suscepit animo absoluto eam demittendi, & non suscipiendi Sacerdotium.
15. Beneficium Curatum recipiens animo assumendi Sacerdotium intra annum, non tenetur fructus perceptos eo tempore, quo sanam habuit mentem, restituere, quamvis postea mutata voluntate minime promoueatur intra annum ad Sacerdotium.
16. Parochialem Ecclesiam adeptus si infra annum Sacerdos factus non est, potest illi cedere, aut in fauorem resignare ultimo die anni, dummodo absque dolo, & fraude id faciat.
17. Pena cap. licet canon, de elect. lib. 6. non habet locum quando Parochialem obtinens iusto impedimento intra annum non potuit promoueri, quid si impedimentum proueniat sua culpa, ostenditur, num. 20.
18. Impedito non currit tempus.
19. Parochus intra tempus, quo promoueri tenetur legitime impeditus cessante impedimento, quoad utrumque forum non alium annum integrum, sed tantum complementum partis anni, in qua legitime impeditus fuit, ad promouendum acquirit, & quid si culpa sua non se promoueri facit, num. 20.
20. Parochialem Ecclesiam adeptus si intra annum non faciat se ad Sacerdotium ordinari, an excusetur si impedimentum interueniat eo tempore quando ordinari non potest, scilicet in fine anni, ostenditur.
21. Dispensare potest Episcopus de iure communi cum habentibus Parochialem causa studij ne usque ad septennium ad Sacerdotium promoueatur, & quid post Concil. Trident. ostenditur.
22. Licentia de non promouendo ad Sacerdotium usque ad septennium causa studij hodie non conceduntur.
23. Annum intra quem Parochialem adeptus tenetur ad Sacerdotium se promoueri facere, an possit Episcopus prorogare, ostenditur.
24. Pena priuationis ipso iure, de qua in c. licet canon, de elect. lib. 6. non habet locum in Ecclesiis etiam Parochialibus si Collegiatae sint.
25. Mixtum non continetur appellatione simplicis.
26. Iura loquentia de Parochialibus non habent locum in Collegiatis Curatis.
27. Beneficiorum appellatione in generali dispositione qualificata beneficia saepe non includuntur.
28. Parochiali Ecclesia bitutantum, & non acta Parochianos habet i qui praeficitur, non tenetur intra anni spatium Presbyter fieri.
29. Parochialis habitu regulatur ad modum beneficij simplicis.
30. Pena cap. licet canon, de elect. lib. 6. non habet locum in Decanis, Praepositis, Abbatibus, Prioribus, & Archipresbyteris curam animarum, sed non Parochialem Ecclesiam habentibus.
31. Pena eiusdem c. licet canon non habet locum in Parochialibus Ecclesiis accessorie unitis.
32. Canonatus, vel alia beneficia sacrum Ordinem requiruntia praeter Parochiales obtinentes, non incurrunt penam priuationis, de qua in cap. licet canon, de elect. in 6. si intra annum non susceperunt Ordinem requisitum annexum suis beneficijs.
33. Cap. licet canon, de elect. lib. 6. solum procedit in Parochialibus.
34. Parochialem Ecclesiam insufficientem ad vitam obtinens non tenetur se promoueri facere ad Sacerdotium infra annum, sed eam dimittere cogitur.

NERA annum à sibi commissi regiminis tempore numerandum debet Parochus se facere ad Sacerdotium promoueri, quod si infra id tempus promotus non fuerit, Ecclesia sibi commissi nulla etiam praemissa monitione est ipso iure priuatus, ut disponitur expressè in capit. licet canon, 14. de elect. libr. 6. & latè docent Rebuff. in praxi titul. de non promotis intra annum. Nauar. in man. capit. 25. num. 118. vers. 8. & consil. 1. in antiq. aliàs 12. in nouis, de rescript. Sayr. in floribus decis. sub eod. tit. decis. 1. ubi quod ignorantia non excusat. Hoied. de incompatib. benefic. part. 1. cap. 22. num. 19. Spin. in speculo testam. gloss. 4. princ. num. 65. Petr. Henric. consil. 9. num. 7. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 55. in nouiss. impress. Zerol.

Zerol. in praxi Episcop. part. 1. verb. beneficia, vers. dico quarto principaliter. Azeued. consil. 9. n. 25. Caned. ad Sextum collect. 30. num. 1. vers. & quidem. Squillante de obligationib. Cleric. part. 1. à numer. 101. Morl. in emporio iuris, par. 1. tit. 1. q. 9. num. 45. vbi intelligit text. in d. cap. licet canon, quod necessario requiratur sententia ad omnimodam priuationem, per gloss. celebrem verb. iusto impedimento cessante, in cap. commissa, de electione, lib. 6. Azor. institutionum moralium, part. 2. lib. 6. c. 8. q. 2. Aloys. Ricc. in collect. decisi. part. 5. collectan. 1088. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 25. §. 2. Gonzal. ad regul. 8. Cancell. gloss. 15. num. 17. Ioan. à Cochier in ead. reg. gloss. 7. post num. 13. vers. 4. Viuian. in praxi iurispatron. l. 5. cap. 5. numer. 50. in ultim. impress. Fernandez in examine Theologia moralis, part. 3. c. 13. §. 5. n. 1. Nicol. Garc. de benefic. part. 3. cap. 4. n. 3. & n. 52. cum sequentib.

Hinc notabis obiter Parochialem Ecclesiam conferri posse ei, qui Sacerdos non est tempore prouisionis, si tamen in ea sit ætate, & aliàs idoneus, vt intra annum possit promoueri ad Sacerdotium, sicut colligitur ex c. cum in cunctis, §. inferiora, de elect. & ex c. 2. de instit. lib. 6. notant Rebuff. in praxi, tit. requisita ad collationem bonam, num. 34. Roch. de iurepatron. verb. honorificum, n. 24. Roland. consil. 47. num. 59. lib. 1. Vnde S. Congregat. Concil. teste Garc. de benefic. p. 7. cap. 4. num. 48. censuit obtinentem beneficium Curatum non teneri esse Diaconum, aut Subdiaconum, sed intra annum debere promoueri ad Sacerdotium. Et sic primam Tonsuram sufficere, & requiri tempore prouisionis, per text. in cap. ex litteris, de transactionibus, ibi, non dum fuisse tonsuratum, & c. docent Abb. ibi, & Rebuff. loco proxime citato, numer. 33. Non obstat t. text. in cap. si pro Clericis, §. de præben. lib. 6. ibi, nec de defectu Ordinum, in eisdem litteris mentio habetur; Quia verba hæc intelligenda sunt de defectu materiali, vel simplici carentia Ordinum sacrorum, non verò de defectu formali, quasi aliquid deficiat de iure necessarium, atque ita facile cessant plura, quæ circa illum text. disputant Scribentes, vt per Bero. in c. ad aures, num. 26. de rescrip. Rebuff. tit. forma mandati, §. volentes, verb. pro expressis, vers. 24. & alios, de quibus Roland. consil. 47. num. 57. lib. 1.

Intellige autem primò, seu potius declara omnia supradicta procedere in ea Parochiali, quæ datur in titulum; illa namque, quæ datur in commendam, debet Sacerdoti conferri, qui statim possit per seipsum ei deferuire, vt expressè probat cap. nemo deinceps, de elect. lib. 6. Azor. institut. moral. part. 2. lib. 6. cap. 8. q. 7. quem refero Ego ipse de officio, & potestate Episcopi, part. 3. allegat. 59. num. 23.

Secundò, intellige annum præfatum, intra

Barbosa de Parocho. Pars I.

quem Parochialem adeptus, se ad Sacerdotium promoueri facere tenetur, incipere à tempore suscepti regiminis, & illius pacificæ possessionis, vt decidit text. in cap. commissæ, 35. vers. annus autem, de elect. lib. 6. ex quo notarunt Tiraquel. de retractu lig. §. 1. gloss. 10. num. 113. & §. 36. gloss. 3. num. 5. Cal. Pereira de renouat. emphyt. quest. 5. num. 31. Azor. institutionum moralium, part. 2. lib. 7. cap. 16. q. 11. Et in obtinentibus Dignitates, Præbendas, aut Portiones, qui infra annum initiari tenentur iis Ordinibus, quos huiusmodi Præbendæ, seu Dignitates requirunt, idem censuit S. Concilij Congregatio, his verbis. Die 13. Septembris 1631. Sacra Congregat. Cardinalium Conc. Tridentini Interpretum respondit annum de se promoueri faciendo ad sacros Ordines, computari debere à die habitæ possessionis, dummodo per prouisum non steterit quominus antea possessionem perceperit. R. Cardin. Vbalinus, Franc. Paulus sacre Congreg. Concil. Secret. quam declarationem originalem, & authenticam vidi, & præ manibus habui.

Ille dicitur habere pacificam possessionem, qui nedum illam tenet beneficij, & tituli, seu exercitij, & curæ, sed etiam bonorum, & fructuum beneficij, seu maioris partis eorum, gloss. verb. pacificam, vers. licet possessionem, in d. c. commissam. Rebuff. in tract. de pacif. possess. n. 168. Menoch. remed. 3. retin. num. 582. Nicol. Garc. de benefic. part. 11. cap. 5. n. 123.

Non videtur tamen adeptus fuisse pacificam beneficij possessionem, qui statim ex ea fuit deturbatus, seu super illa lis mota, gloss. dict. verb. pacificam, vers. quod si in continenti. Tiraquell. in l. si unquam, verb. suscepit liberos, num. 149. & 185. C. de reuocand. donat. Bellamer. decisi. 169. Cassad. decisi. 9. de causa possess. Hoied. de incompat. benefic. part. 1. cap. 13. num. 40. & 80. Mascard. de probat. concl. 143. num. 42. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quest. 1. num. 130. vbi num. 131. subdit, quod relinquitur arbitrio iudicis quomodo interpretetur verbum illud, incontinenti. Nicol. Garc. d. part. 11. cap. 5. n. 118. Verum t. si prouisus de Parochiali possessionem illius aliquandiu, id est, saltem per duos menses, obtinuit sine litigio, tenetur infra annum ad Sacerdotium promoueri, & sufficit quod semel coeperit pacificè possidere, quamuis postea lis ei moueatur. Ita gloss. dict. verb. pacificam, in vers. si autem possessionem. Staphil. de literis gratiæ, tit. de qualitat. & statu benefic. §. huiusmodi, n. 12. Sarnen. in reg. de triennali, q. 53. vers. & ideo. Petr. Gregor. de re benefic. cap. 25. num. 10. Quicquid dicat Nicol. Garc. d. part. 1. cap. 5. num. 118. vbi tamen num. 121. refert sacram Congreg. Episcopo Veroneñ. sic respondisse. Obtinentes Parochialem Ecclesiam per prouisionem Sedis Apostolicæ habentes liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & pro-

uentuum possessionem, licet in limine adeptæ possessionis prædita mora lis fuerit per aliquem in petitorio, tenetur se promoueri facere intra annum lite pendente. Et iterum sic: Quod si beneficium esset litigiosum, & curam animarum haberet, tenebitur obtinens sacros Ordines suscipere, si modò liberum habeat curæ exercitium. In casu tamen particulari excusaretur Parochus pacificè possidens, si sacris Ordinibus se initiari non fecerit, ut in sequenti declaratione, quam ad litteram refert Nicol. Garc. dict. tract. part. 3. cap. 4. num. 9. Parochus si eo morbi genere teneatur, ut ad functionem sui Sacerdotij, nec ad res diuinas per se obeundas minus idoneus esse videatur, non tenetur durante talis morbi genere sacris Ordinibus se initiari facere.

9 Tertio, intellige pœnam eorum qui intra anni spatium ordinati non sunt ad Sacerdotium quando beneficium obtinent Parochiale, esse priuationem illius ipso iure, ut probat text. in d. cap. licet canon, vers. quod si, ibi, nulla etiam præmissa monitione sint præsentis constitutionis auctoritate priuati, & docent Rebuff. Nauar. Hoied. Gonzal. & alij, quos supra citauimus, num. 1. Petr. Gregor. d. c. 25. num. 8. Azor. d. p. 2. lib. 7. cap. 16. quæst. 11.

10 Quibus tamen non leuiter obstat text. in d. cap. cum in cunctis, §. inferiora, ibi, moniti, iuncto ibi, remoueantur, quod verbum non latam sententiam, sed ferendam importat, per ea, quæ latè tradit Tiraquel. in l. si unquam, verb. reuertatur, ex num. 132. Quare Doctores communiter ex eodem Tiraquel. citato loco, interpretantur olim per d. §. inferiora, monitionem fuisse necessariam, & sententiam ferendam; sed iam de iure Sexti priuationem incurrit ipso iure, sed non plenè satisfaciunt, sicut multò minus nec alij citati à Petr. Greg. ubi proximè, qui aliter atque aliter conciliare nituntur. Ego igitur aduertendum duco in d. §. inferiora, agere Pœniticem non solum de beneficiis, sed etiam de Decanatu, & Archidiaconatu, at verò in d. cap. licet canon, non de his Dignitatibus, neque etiam de omnibus Curatis, sed solum de Parochialibus, ut patet ibi, decernentes collationes de Parochialibus, &c. Vnde cum lex illa pœnalis sit, in solis Parochialibus obtinebit, in reliquis autem beneficiis etiam Curatis, salua manet decisio d. §. inferiora, dum monitionem, & iudicis sententiam requirit, ut benè explicat gloss. verb. priuatus, ad med. in dict. cap. licet canon, confirmaturque ex vulgari l. precipimus, C. de appellat.

11 Ex qua priuationis pœna ipso iure irrogata colliguntur plures effectus, & in primis se se offert ille quòd anno elapso beneficium in Conscientia retineri non potest, fructusque restitui debent ante iudicis sententiam, ut notant in terminis Nauar. in man. dict. cap. 27. n. 118. & cons. 1. num. 2. in antiq. alijs cons. 22. in

nouis, de rescript. & de Orat. c. 22. num. 46. Squillante d. part. 1. num. 101. in fine. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 55. in princip. in ultim. impress. Less. de iustit. lib. 2. c. 34. num. 101. Nicol. Garc. de benefic. part. 11. cap. 10. ex num. 28. & part. 3. cap. 4. num. 5. Fernandez d. §. 5. num. 2. non obstante doctrina illa vulgari, quòd pœna in conscientia non debetur ante sententiam, quia constat de mente legislatoris volentis quòd ante monitionem, & iudicis sententiam priuatio incurrat, ut in d. cap. licet canon, ibi, nulla etiam præmissa monitione. Quamuis Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. beneficium, §. 4. dict. 4. Sahag. in cap. fin. de sequestrat. possess. n. 81. Morl. in emporio iuris, part. 1. tit. 1. q. 9. num. 45. existimauerint non teneri Parochum dimittere Parochialem, nisi post latam sententiam, aut iudicis pronunciationem.

Verum licet huiusmodi beneficium vacans 12 per non promotionem ad Sacerdotium intra annum possit per alterum impetrari, possessio tamen in conscientia non vacat, quousque spoliatur, secundum Henric. in sum. lib. 10. c. 23. §. 5. iuncto commento, lit. V. Garc. d. c. 10. num. 34. Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Eccles. existent. lib. 7. cap. 5. num. 33.

At si quis priuatus declaratur beneficio huiusmodi, eo quòd intra annum ad Sacerdotium non se promoueri fecit, non poterit ea vice iteratò id beneficium eidem conferri, ut probat d. c. commissæ, ibi, nullatenus ea vice poterit iteratò conferri, & tradunt Tiraq. de retractu lig. §. 8. gloss. 7. n. 16. & in l. boues, §. hoc sermone, limit. 1. num. 31. ff. de verbor. signific.

14 Circa fructus autem perceptos intra annum ab eo, qui Parochialem suscepit animo eam dimittendi, & non suscipiendi Sacerdotium, text. est principalis in d. cap. commissæ, vers. ceterum, qui probat ad fructuum restitutionem teneri, explicant Nauar. de Orat. cap. 21. n. 44. Gutier. canonic. lib. 2. cap. 5. n. 50. Mexi. in tract. taxa panis, conclus. 6. num. 208. latè & eleganter Squillante de obligation. Cleric. part. 1. num. 103. cum seqq. Azor. d. part. 2. lib. 6. c. 8. q. 10. vers. quæres, & c. 9. q. 1. Sanch. de matrimon. lib. 7. disp. 45. à princ. Quod tamen intelligendum est de impetrante Parochialem animo absoluto non suscipiendi Ordines, non ita si animo dubio, & conditionali, nisi aliud conuenientius sibi offeratur, ut in exemplo quotidiano de fratre minore natu, qui Ecclesiam suscepit eo animo, ut si successio fratris maioris sibi obuenerit, vel maioratus, beneficium dimittat, & ita seruare consuetudinem totius Christiani ordinis, testatur Nauar. cons. 17. de Cleric. non resid. & in man. d. cap. 25. numer. 118. ante fin. & de Orat. d. cap. 21. num. 45. Fernandez d. §. 5. n. 4. Nicol. Garc. d. part. 3. cap. 4. num. 40. Squillante d. p. 1. n. 107. & 108. Quidquid dicant Sor. de iustit. lib. 10. quæst. 5. art. 6. col. 2. & Sanch. d. disput. 45. num. 10.

num. 10. patetque si aduertamus legem Canonicam hoc casu non requirere animum certum, & deliberatum suscipiendi Ordines, vt beneficiarius fructus suos faciat, sed magis requirere certum, & deliberatum animum non suscipiendi ad effectum, vt fructus non acquirat, sicut patet ex verbis dict. vers. ceterum, ibi, *promoueri ad Sacerdotium non intendens*, iuncto ibi, *ipsam postmodum dimissurus*, qualem animum non suscipiendi non habet is, qui modò vult Ordines suscipere, sub condicione tamen, vt si postea aliud conuenientius sibi contingat beneficium, dimittat.

15 Si autem quis Parochialem suscipiat animo assumendi Sacerdotium infra annum, sed postmodum voluntate mutata minimè promoueatur, non tenebitur fructus perceptos eo tempore, quo sanam habuit intentionem, restituere, Gloss. verb. *non intendens*, in d. c. commissas. Fr. Emman. in sum. tom. 1. cap. 30. conclus. 6. n. 6. Azor. d. part. 2. lib. 6. cap. 8. q. 10. vers. queres. Paul. Comit. respons. moral. lib. 1. q. 79. n. 2. Sanch. de matrim. lib. 7. disp. 45. n. 1. cum seqq. Less. de instit. lib. 2. cap. 34. dub. 26. n. 134. Squillante d. part. 1. n. 103. Quia ex d. cap. commissas, §. ceterum, solum ad illius fructus restitutionem obligatur accipiens Curatum, nec promoueri intendens, iste intendebat re vera promoueri ad Sacerdotium, nec est aliud ius, in quo hoc sit expressum, & hoc est certum quantum ad fructus perceptos tempore, quo fuit voluntas suscipiendi Sacerdotium; at vero quoad fructus perceptos à tempore, quo voluntatem mutauit, magna est inter scribentes controuersia, in qua ob allatam proximam rationem non esse restituendos existimant Nauar. d. cap. 25. num. 118. vers. 10. Fr. Emman. dict. cap. 30. num. 6. conclus. 6. Less. dict. cap. 34. num. 134. Sed ego contrarium existimo, cum hoc casu militet illa ratio text. ac si ab initio non habuerit intentionem; nam negari non potest istum peccare mortaliter, & cum fraude beneficium ipsum retinere, & percipere illius fructus dum mutato animo non se promouendi ad fructus lucrandos residui temporis illud retinet; & ideo hanc partem tenent Sot. d. art. 6. conclus. 1. col. 1. Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 97. num. 54. Cardin. Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 4. cap. 18. num. 4. Gutier. Canon. lib. 2. c. 5. num. 23. Nicol. Garc. dict. part. 4. cap. 4. num. 55. Squillante dict. part. 1. num. 104. vbi num. 106. resoluit illum, qui accepit Curatum beneficium, sine intentione assumendi Sacerdotij, si intra annum mutata voluntate promoueatur, non teneri restituere fructus, quos percipit ante mutatam voluntatem.

16 Vnde infertur posse illum, qui Parochialem Ecclesiam adeptus infra annu Sacerdos factus non est, illi cedere, aut in fauorem re-

signare ultimo die anni, cum adhuc ius in beneficio habeat, vt benè resoluunt Rebuff. in praxi tit. de promotis intra annum, n. 48. Salzed. ad Bernard. in pract. cap. 55. litera A. in fine, vers. predicta, in ultima impress. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 3. quest. 2. n. 9. & quest. 5. n. 4. Azor. d. part. 2. lib. 7. cap. 20. q. 4. Nald. in sum. verb. Parochus, num. 18. dummodo absque dolo, & fraude id faciat, per ea, quæ tradit idem Azor. institut. moral. dict. part. 2. lib. 6. cap. 8. q. 10. vers. queres. Ex ea ratione, si Clericus in vltima anni die mortuus fuerit, beneficium vacabit per mortem. Paris. consil. 19. num. 24. vol. 4.

17 Quarto, intellige obligationem hanc, & penam non habere locum, quando iusto impedimento intra annum non potuit promoueri, vt probat expressè text. in dict. cap. commissas, ibi, *tibi non currit si promoueri iusto impedimento*, &c. notant Rebuff. dict. tit. de promotis intra annum, num. 49. Bernard. Diaz dict. cap. 55. n. 3. Nauar. dict. consil. 1. aliàs 12. num. 1. cum seqq. de rescrip. Emmanuel Sà in aphorism. verb. beneficium, n. 7. Tiraquel. de retractu lig. §. 35. gloss. 4. num. 14. & 22. Cald. Pereira de renouat. emphyt. quest. 6. n. 25. qui omnes varia adducunt impedimenta, & inter alia de infirmo, ignorante, & similibus.

Sed illud vsu frequentissimum est de Episcopo, qui non potuit, vel noluit Ordines conferre, vt in terminis notant Bernard. d. num. 3. Nald. d. verb. Parochus, num. 11. & optimè Petr. Gregor. d. cap. 25. num. 9. Confirmaturque eadem declaratio ex generali regula, quæ docet impedito non currere tempus, cap. quia diuersitatem, de concess. prab. cum similibus, de quibus Pinel. in auth. nisi, n. 47. C. de bonis mater. Gutier. Canon. l. 1. cap. 28. n. 2. & plena manu Ego ipse de Axiomat. Iuris vsu freq. axiom. 116. n. 1.

18 Illud in hac materia est consideratione dignum, quod Parochus intra tempus, quo promoueri tenetur, legitimè impeditus cessante impedimento, quoad vtrumque forum non alium annum integrum, sed tantum complementum partis anni, in qua legitimè impeditus fuit, ad promouendum acquirit. Ita Nauar. consil. 1. de tempor. ordin. in antig. aliàs consil. 1. de in integr. restit. in nouis. Sayr. in floribus decis. sub. illo tit. de tempor. ordinationum, decis. 1. Nicol. Garc. de benefic. part. 11. cap. 5. num. 120. Galet. in sua Margarita casuum conscientie, verb. impedimentum 1.

19 Dixi requiri impedimentum iustum, hoc est proueniens sine culpa illius, qui impeditur sacros Ordines suscipere, quia si culpa præcesserit, annum currere impedito receptum est communiter ex Gloss. verb. priuati, in d. cap. licet canon. Bernard. & Petr. Gregor. locis proximè citatis, sic intelligentes textum difficilem in cap. 1. de etate, & qualitat. iuncta gloss. vlt. ibi; dum probat amittere beneficium, qui propter in-

itam causam ordinari non potest, præcedente scilicet culpa sua. Verum hæc resolutio non transit sine difficultate, quia impedito etiam culpabiliter tempus non currere optimè probat text. in d. cap. quia diuersitatem, ibi, *et si culpa sua fuerit suspensus*, & Doctores communiter secundum Quæst. diuers. quæst. cap. 1. num. 7. Pinel. & Gutier. num. 7. dictis locis. Sed soluitur difficultas generali illi præhabita distinctione, an culpa ad casum impedimenti fuerit ordinata, & procedit communis resolutio, de qua suprà, vel sufficienter ordinata non fuerit, & habet locum dictum cap. quia diuersitatem, & iuxta hoc vltimum distinctionis membrum existimo absque dubio intelligendam esse dicisionem sacre Congregationis, quam referunt Salzed. ad Bernard. d. cap. 55. in princip. & Anton. Fernandez in examine Theologia moralis, part. 3. cap. 13. §. 5. num. 1. vt sequitur. *Pæna Canonis præscripta eis, qui intra annum Sacerdotium non susceperunt, non habet locum in Rectore, qui intra annum à die adeptæ possessionis parifice, vel infratempus comparuit, & se promoueri petijt, offerens quantum in eo erat, se paratum ad suscipiendum Sacerdotium, sed Ordinarius noluit eum propter illiteraturam, vel aliam causam promouere.*

82 Dubium occurrit non omittendum, in quo Doctores torquentur, an excusetur iste si impedimentum interueniat eo tempore quando ordinari non potest, scilicet in fine anni? Et excusandum non esse probatur ex regula receptissima quod impedimentum superueniens tempore, quo actus fieri non potest, non excusat, docente Iureconf. in l. qui commentus, ibi, *dum tamen dum tardius*, &c. ff. de re milit. & in l. 2. vers. si quis tamen, ff. si quis caution. prosequitur Dec. in cap. ex ratione, num. 16. cum seqq. de appellation. Menoch. de arbitr. casu 118. num. 5. & casu 153. num. 15. Gutier. lib. 2. Canonic. c. 6. num. 11. vers. similiter. Ex quibus in his terminis ita resoluit Bellam. decis. 83. contra quem tamen scripsit Rebuff. d. tit. de promotis intra annum, num. 48. & Salzed. d. cap. 55. lit. C. ea scilicet ratione, quia etiam in fine anni quamvis promoueri non possit, potuit tamen resignare beneficium, vel permutare, vel impetrare rescriptum Summi Pontif. vt omnes Ordines susceperet, ac subinde impedimentum tunc superueniens dicit excusare. Ego tamen aduerto si proponamus casum in quo impedimentum superueniat, quando iam ordinari non poterat, priorem sententiam veriorē esse, & omnino tenendam, & concludit ipsius fundamentum, quod si casus proponatur in quo per rescriptum possit ordinari, vel aliàs renuntiare, aut permutare, nisi impedimentum superuenisset, excusabit impedimentum, vt euincit ratio contrariæ sententiæ; non autem admitto potentiam illam remotam quod

poterit renuntiare, vel permutare, nisi appareat de renuntiendo agere cum impedimentum superuenit, quod confirmatur ex vulgari doctrina, secundum quam potentia proxima, non autem remota in vnoquoque actu attenditur, l. naturalem, §. 1. in fine, ibi, *multa accidere possent, vt ex ea non capiamus*, ff. de acquir. rerum domin. l. quemadmodum, §. item Labeo, ibi, *cum incertum sit, &c.* ff. ad legem Aquil. cum aliis, quæ Doctores communiter notant in materia lucri cessantis, vt per Gutier. de iuram. confirmat. part. 1. cap. 2. n. 8. D. Barbol. in l. 2. ff. soluto matr. part. 1. num. 46. vers. est sanè aduertendum. Petr. Nauar. de restitut. lib. 3. cap. 2. num. 301.

Quintò nota cum habentibus Parochialem Ecclesiam posse Episcopum causa studij dispensare ne vsque ad septennium ad Sacerdotium promoueantur, ita tamen vt ad Subdiaconatum intra annum suscipiendum adstringantur, vt decidit text. in cap. cum eo c. 34. de elect. lib. 6. & resoluunt Hoied. de incompatib. benefic. part. 1. cap. 24. n. 19. Nauar. in man. cap. 25. num. 118. vers. post autem. Petr. Gregor. de re benefic. c. 25. num. 9. Emman. Sà in aphorism. verb. beneficium, n. 8. Rebuff. de priuileg. Scholast. priuileg. 36. Monet. de distribut. quod id. part. 2. quæst. 10. num. 4. Sanch. de matrim. lib. 8. disput. 1. n. 24. vbi quod talis Parochus, cum quo sit, dispensat Episcopus ne intra annum promoueatur, minimè incurrit poenā amissionis beneficii, de qua in d. cap. licet canon. Ratio autem huius dispensationis est, quia multi recusabant Ecclesias Parochiales cum eo onere acceptare, & cum facultates eis aliunde non suppetere, studendi opportunitas auferebatur in maximum damnum vniuersalis Ecclesiæ, quæ viris literatis noscitur indigere, quam rationem expresse text. in d. cap. cum eo, vbi quoque eam præstat quare dispensati ad studendum teneatur intra annum ad Subdiaconatum promoueri, dum dicit, *ne sicut à multis de Christi patrimonio sublati factum esse dignoscitur, à statu retrocedere valeant clericali*. Et vbi Episcopus dispensauerit in septennio huiusmodi ante illud tempus finitum non poterat dispensationem reuocare, gloss. verb. septennium, in d. cap. cum eo. Rebuff. de priuileg. Schol. priuileg. 37. Sanchez d. lib. 8. disput. 33. num. 12. Et ad illum tamen, non verò ad Prælatum spectabit illo septennio durante Vicarium deputare, idē Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 31. n. 11.

Sed restat vt videamus, an post Concilium Tridentinum facultates istæ de non promouendo ad Sacerdotium vsque ad septennium causa studij licitæ sint? Partem affirmatiuam suadere videtur idem Concil. Trident. sess. 7. de reformat. cap. 12. dum facultates de non promouendo ad annum adstringit, excipit tamen casus à Iure expressos, inter quos hunc nostrum præcipuum esse, & expressum in d. cap. cum

cum ex eo, ex dictis constat, & notauit gloss. marginalis in d. cap. 12. iuuatque idem Concil. sess. 5. de reformat. cap. 1. in fine, dum generaliter inquit docentes, & studentes sacra Scripturae, gaudere omnibus priuilegiis à Iure concessis de perceptione fructuum beneficiorum in absentia. Pars autem negatiua probari videtur ex eodem Trident. sess. 8. reform. c. 2. dum reuocat omnia priuilegia, seu exemptiones, quae tollunt residentiae necessitatem, quod repetit idem Trident. sess. 23. de reformat. cap. 1. ad fin. In quo aduertebat D. Ludouicus Correa, olim in celebri Conimbricensi Academia Põtificij Iuris primarius Professor, Concilium d. cap. 2. agere de priuilegiis perpetuis de non residendo, & in d. cap. 1. de exemptionibus, quae personis propter particulares necessitates conceduntur, atque ita non reuocari ibidem priuilegia, quae ad tempus Academicis & studentibus in illis à Iure sunt concessa, in quibus saluum esse voluit suum priuilegium Concil. d. sess. 5. cap. 1. in fine, quae interpretatio licet forsan placere posset, & eam amplecti mihi foret iucundissimum ob debitam eximio Praeceptorum reuerentiam: magis tamen apud omnes valere debet Eminentissimorum DD. Cardinalium à Sanctissimo D. Papa approbata auctoritas, qui responderunt quoad Parochiales impetratas post confirmationem Tridentini nullam licentiam dandam ad percipiendos fructus in absentia ratione studij ex Parochialibus, cuius declarationis meminerunt Petr. Henriq. conf. 23. n. 4. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 6. num. 251. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub tit. sed an Parochi debeant residere in suis benef. Curatis, num. 122. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 502. in 1. edit. alias resolut. 393. in fine, in 2. edit. Sanctarel. var. quest. 3. num. 25. Ego ipse de officio, & potestate Episcopum, part. 3. alleg. 53. num. 77. & alleg. 56. num. 30. Vnde cum ex huiusmodi declaratione Eminentissimorum DD. Cardinalium constet licentias ad studendum hodie dari non posse habenti Parochialem, necesse est vt dicamus cessare iam dispositionem dict. cap. cum ex eo, & supra resoluta circa licentiam Episcopi ad septennium, & minimè excusandum Parochum à suscipiendo Sacerdotio propter causam studij.

23 Sextò, nota exceptis casibus à Iure expressis, qualis illo attento erat causa studij ex modo dictis, non posse Episcopum prorogare huiusmodi annum; ratio facilis est, cum enim hoc tempus à generali Concilio Lugdunensi fuerit statutum in dict. cap. licet canon, succedit regula receptissima, quae docet contra generale Concilium, Episcopum, atque etiam Legatos Sum. Pontif. dispensare non posse, notat gloss. verb. etate, per text. ibi, in cap. cum dile-

ctus, 32. de elect. & in cap. dilectus, in verbo, cum se facultas, de prebend. sequuntur Doctores communiter ex Dec. in c. at si Clerici, §. de adulterijs, num. 9. in vers. quarto fallit, de iudic. Duen. reg. 248. Gutier. Canon. lib. 1. cap. 5. num. 10. & confirmatur ex Concil. Trident. sess. 7. de reformat. cap. 12. † vbi facultates de non promouèdo minimè suffragari vltra annum expressè constituit: quibus omnibus addo non posse Episcopum annum istum à Iure concessum restringere, neque monere, neque cogere Rectorem Ecclesiae Parochialis, vt intra breuius tempus Sacerdotium suscipiat; cum enim annus iste à Iure concedatur, non est ab Episcopo auferendus, iuxta reg. indultum, de reg. iuris, lib. 6. ex quo in terminis notarunt Bonifac. in Clement. unic. num. 45. de offic. Vicar. Rebuff. d. tit. de non promotis intra annum, num. 19. Petr. Gregor. d. cap. 25. num. 8. post med. Si verò ante annum finitum dispenset Praelatus in anno illo ad assumendos Ordines praefixo, prorogando terminum, non incurritur poena d. cap. licet canon. Ita Sanch. in precepta Decalogi, tom. 1. lib. 4. cap. 22. num. 25.

24 Septimò, notat in Ecclesijs etiam Parochialibus, si Collegiatae sint, locum non habere poenam priuationis ipso iure, de qua in d. cap. licet canon. Ita in terminis probat text. in cap. statutum 22. de elect. lib. 6. & resoluunt Selu. de benef. part. 1. quest. 3. n. 6. Rebuff. d. tit. de non promotis intra annum, n. 27. Azor. d. part. 2. lib. 6. cap. 8. q. 4. Nauar. consil. 3. de tempor. ordin. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 5. §. 7. n. 12. Galet. in Margarita casuum conscientiae, verb. Sacerdos, ult. † Ratio est, quia vnum mixtum, quale est Ecclesia Collegiata Parochialis, non continetur appellatione simplicis, quale est Parochialis, de qua fit mentio in d. cap. licet canon, arg. text. in l. si ita scriptum, ff. de liberis, & posthum. & sic † Iura loquentia de Parochialibus, non habent locum in Collegiatis curatis, gloss. verb. Collegiatae, in dict. cap. statutum. Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 8. q. 9. n. 94. quia † in generali dispositione beneficiorum qualificata beneficia saepe non includitur, vt per Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 9. num. 2. nec sub dispositione simplici comprehenditur casus qualificatus, Valasc. conf. 51. num. 51.

25 Octauò, nota illum, qui Ecclesiae Parochiali habitu tantum, & non actu Parochianos habenti praeficitur, non teneri lege, quae lata est in d. cap. licet canon, nempè quod debeat intra anni spatium Presbyter fieri. Ita gloss. verb. Parochialis, vers. quid si Ecclesia olim habuit Parochianos, in d. cap. licet canon. Rebuff. d. tit. de promotis intra annum, num. 34. Federic. de Senis conf. 183. Nauar. conf. 4. alias 13. de prebend. Azor. dict. part. 2. lib. 6. cap. 8. q. 9. & lib. 9. cap. 3. q. 14. vers. questionis dubia est. Rota decis. 112. apud Farinac. part. 4. sua praxis crimin. Valenzuela

- zuela *conf.* 26. n. 25. cum seqq. tom. 1. Stephan. Gratian. *discept. forens.* c. 291. num. 22. Anton. Ricciul. *de iure personarum extra gremium Ecclesie existent.* lib. 1. cap. 14. n. 2. vbi n. 4. & 5. subdit huiusmodi Parochialem habitu respectu populi non obligare ad residentiam, neque ad Sacerdotium, neque inducere incompatibilitatem. Vnde in Rot. coram Caualerdecis. 174. n. 3. fuit dictum † Parochiale habitu regulari ad modum beneficii simplicis, nec faciendam esse mentionem curæ habitu in impetratione.
- 30 Nonò, nota pœnam dict. cap. licet canon, vires & locum non habere in Decanis, Præpositis, Abbatibus, Prioribus, & Archipresbyteris curam animarum, sed non Parochialem Ecclesiam habentibus, gloss. d. verb. *Parochialis, vers. sed nunquid erit idem in Decanatu.* Boër. *decis.* 119. in fine. Azor. d. p. 2. lib. 6. cap. 8. q. 3.
- 31 Decimò, nota eandem pœnam locum etiam non habere in Parochialibus Ecclesiis accessorie vnitis, vt resoluunt Rebuff. dict. tit. de non promotis intra annum, n. 29. vers. *ideo qui possedit.* Boër. d. *decis.* 119. n. 7. Azor. d. lib. 6. c. 8. q. 8.
- 32 Vndecimò, nota obtinentes Dignitates, Canoniciatus, vel alia beneficia sacrum Ordinem requirunt non incurrere dictam priuationem ipso iure si intra præfactum annum non susceperint Ordinem requisitum, & annexum suis beneficiis, quia d. c. licet canon, † solum procedit in Parochialibus. Ita Squillante de obligat. Cleric. part. 1. num. 102.
- 33 Duodecimò, nota quod in sacra Congregatione Concilij propositum fuit sequens dubium, *An obtinens Parochialem Ecclesiam insufficientem ad victum, teneatur promouere ad Sacerdotium infra annum, iuxta cap. licet canon, cum Concil. sess. 21. de reformat. cap. 2. videatur declarasse d. cap. licet, intelligi de beneficio Ecclesiastico sufficienti ad victum, imò prohibeat posse promoueri ad sacros Ordines? Sacra Congreg. censuit non teneri, sed tantum expedire, vt Sanctissimus declaret eum debere dimittere, Sanctitas sua probauit hanc sententiam, vt dimittat; refert Nicol. Garc. de benefic. part. 2. cap. 5. num. 121.*
- bus, & viridis Episcopis.
- 5 Annulos deferre in digitis non possunt Parochi.
- 6 Cultu nimio in vestitu vti peccatum est.
- 7 Decor, & competens vestium ornamentum, morum manifestissima solent esse signa.
- 8 Vestibus nec fulgidis, nec fordidis se ornare debent Parochi, sed inter utrumque medium quoddam est capiendum.
- 9 Parochi non possunt mulieres in habitationes suas recipere, aut retinere, & multò minus cum suspectis feminis conuersari.
- 10 Parochus etiam senex famulam quantumvis senem ad mandatum Episcopi remouere tenetur.
- 11 Conuiuia inhonesta, & comestiones fugere debet Parochus.
- 12 Conuiujs honestis, & quæ sunt gratia charitatis, & dilectionis, Parochi interesse possunt.
- 13 Conuiuium benedictione inchoari debet, & gratiarum actione terminari.
- 14 Lectio diuinarum Scripturarum in omni Clericali conuiuium misceri debet.
- 15 Ebrietatem, & crapulam fugere debent Parochi, & sub qua pœna ostenditur.
- 16 Ebrietas quod mala gignat ostenditur.
- 17 Propinare populis in publico Clerici non debent, secus in cellis ad inuicem.
- 18 Mimis, ioculatoribus, & histrionibus intendere non debent Clerici.
- 19 Citharam pulsare, & saltare non semper licet Clericis, nisi secretò, & in suis adibus.
- 20 Cauponas, vel tabernas ingredi non licet Parochis, nisi longioris itineris causa.
- 21 Tabernæ sunt hodie loca, & fomenta intemperantiae, & incontinentiæ.
- 22 Choreis, & saltationibus interesse non licet Parochis, ne propter motus obscenos oculi eorum contaminentur.
- 23 Comædys interesse non licet Parochis.
- 24 Comædiarum impudicarum auctores multiferi criminis rei sunt.
- 25 Comædys interesse ob solam vanam curiositatem absque periculo probabili lapsus, & cessante scandalo, non est peccatum mortale.
- 26 Taurorum agitationibus adesse non debent Parochi, & qualiter id permittatur in Regnis Hispaniarum, ostenditur.
- 27 Ludere non licet Parochis, & alijs Clericis ad aleas, & taxillos.
- 28 Ludus, qui consistit in genio, aut virtute corporis, Parochis est permissus, si secretò, & in suis adibus landant, dummodo admixtos laicos non habeant.
- 29 Scacchorum, siue latruncolorum ludus non est Clericis prohibitus, modò ludatur causa recreationis, non causa voluptatis, aut auaritiæ, vel cupiditatis, & dummodo non distrahatur

CAPVT VI.

De vita, & honestate Parochorum.

SUMMARIUM.

- 1 Parochi ad exemplum eorum, quorum cura sibi commendata est, debent suam vitam, & mores componere.
- 2 Vestimenta, aut calceamenta Parochis non licet habere, nisi quæ Religionem deceant.
- 3 Color viridis, aut rubeus Clericis prohibetur.
- 4 Color rubeus permittitur tantum Cardinalibus, & viridis Episcopis.

strabatur à diuinis propter longum tempus, quod in tali ludo conteritur.

- 30 Ludus scacchorum non multum conuenit literatis hominibus.
- 31 Canes, accipitres, vel huiusmodi ad venandum habere non licet Parochis, nec venationes facere periculosas, seu clamosas.
- 32 Clerici sanitatis, vel recreationis causa venationibus uti non prohibentur, dummodo id faciant cum silentio, & modestia.
- 33 Venatio in dubio praesumitur facta causa recreationis.
- 34 Venationi deditus dignus est reprehensione.
- 35 Venatorem cur nunquam legisse sanctum asserat D. Hieronymus? ostenditur.
- 36 Piscare Parochis, & Clericis licet, si id non assidue exerceant.
- 37 Negotiari, & mercaturam facere lucri causa non possunt Parochi, & alij Clerici.
- 38 Emere, vel vendere, aut conducere possessiones propter cupiditatem Clericis non licet, nisi necessitas inestet.
- 39 Conductori succedere possunt Clerici, ac perseverare in conductione usque ad tempus, quo durare debet conductione.
- 40 Clerici emere non possunt, vel contractu oneroso acquirere, ut ex illius venditione lucrum referant, secus si emanet rem eo animo, ut domi consumant, aut ut vendant, quae de rebus suis recollecta fuerint.
- 41 Negotiationem exercere possunt Clerici non lucri, sed necessitatis causa, ut se suosque alant, cum aliunde unde viuunt non habeant.
- 42 Clerici si semel, vel iterum negotiauerint, non peccant mortaliter.
- 43 Clerici negotiari possunt per alios iusta causa interueniente, & sine auaritia, vel ambitionis vitio.
- 44 Clerici pretio currenti, vel etiam cariori, quam emerant, possunt vendere, quae supersunt ex emptis, ad se suamque familiam sustentandam.
- 45 Locare animalia, boues, & oves possunt Parochi si habent ex decimis, aut successione.
- 46 Clerici agros proprios colere possunt, & greges in suis praediis alere, ut fructus vendant.
- 47 Clerici possunt à locis pijs terrena in afflictum accipere.
- 48 Vinum suum etiam minutim vendere possunt Parochi.
- 49 Parochi, quibus non suppetit ex Sacerdotio, possunt honesto aliquo artificio victum quaerere, dummodo non impediatur munera obire, quibus incumbere debent.
- 50 Apostoli laborabant manibus suis ne quemquam grauarent.
- 51 Arma deferre non possunt Clerici.
- 52 Clericorum arma sunt orationes, & lachrymae.
- 53 Arma portare possunt Clerici si subsit iusta causa, & quae illa sit, ostenditur.

54 Clerici quae pro honestate, ac bonis moribus vitare teneantur? ostenditur, & num. 55.

V O D sacrum Concil. Trident. de omnibus Clericis dixit sess. 22. de reformat. cap. 1. ad Pastores animarum praecipue pertinet; in eos enim potissimum plebes oculos suos conijciunt, & ad exemplum eorum suam vitam, & mores componunt, & ideo plurimum refert quod Parochi suam instruant vitam ad ipsius Concilij praescriptum, cuius verba sunt quae sequuntur. Nihil est quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum assidue instruat, quam eorum vita, & exemplum, qui se diuino ministerio dedicarunt. Cum enim à rebus saeculi in altiore sublati locum conspiciantur, in eos tanquam speculum, reliqui oculos conijciunt, ex iisque sumunt, quod imitentur. Quapropter sic decet omnino Clericos in sortem Domini vocatos, vitam, moresque suos omnes componere, ut habitu, gestu, incessu, sermone, aliisque omnibus rebus nihil nisi graue, moderatum, ac Religione plenum praeseferant: leuia etiam delicta, quae in ipsis maxima essent, effugiant, ut eorum actiones cunctis afferant venerationem. Cum igitur quod maiore in Ecclesia Dei, & utilitate, ornamento haec sunt, ita etiam diligentius sint obseruanda; statuit sancta Synodus, ut quae alias à Summis Pontif. & à sacris Conciliis de Clericorum vita, honestate, cultu, doctrinaque retinenda; ac simul de luxu, comestationibus, choreis, aleis, lusu, ac quibuscumque criminibus, necnon secularibus negotiis fugiendis copiose, ac salubriter sancita fuerunt, eadem in posterum eisdem panis, vel maioribus arbitrio Ordinarij imponendis obseruentur, nec appellatio executionem hanc, quae ad morum correctionem pertinet, suspendat. Si quae verò ex his in desuetudinem abiisse compererint, ea quamprimum in usum reuocari, & ab omnibus accurate custodiri studeant, non obstantibus consuetudinibus quibuscumque, ne subditorum neglecta emendationis ipsi condignas, Deo vindice, penas persoluant. Ex quo

Primo colligitur Parochis, & aliis quibuscumque Clericis non licere uti, aut habere vestimenta, aut calceamenta, nisi quae Religionem deceant, ut apparet ex text. in c. Clerici 23. dist. cap. fin. 41. dist. 1. & 21. q. 4. per tot. cap. Clerici officia, de vita, & honest. clericor. & ex Concil. Trident. sess. 14. de reformat. cap. 6. quia inquit Anicet. Papa in epist. sicut discreti debent esse in conuersatione, ita & in omni habitu apparere tenentur; specialiter autem illis prohibetur, & praecipue in Constitution. quam Pius V. de Cleri Romani reformatione edidit secundum antiquorum Canonum auctoritatem, ne vestes holosericas, aut pelles pretiosiores habeant, sed à variis quoque laicorum consuetudinibus induendi, atque odoramentis abstineant, eorum autem vestes debere esse talarum,

res, id est, longas vsque ad talos, decreuit Sixtus V. in sua constitut. incipit. Sacrosanctam, sub dat. 5. Id. Ianuarij 1588. in Bullario nouo, tom. 2. pag. 653.

- 3 Requiritur præterea honestas in vestiti colore, viridem enim, aut rubrum expressè improbat text. in cap. pen. vers. pannis, de vita, & honest. Cler. Clem. 2. in fine, cod. tit. vbi multa habentur de hac vestium honestate; de quo etiã Garcia in sum. morali tract. 1. diff. 2. duda. 1. puncto 1. n. 4. nam † rubeus color permittitur tantum Cardinalibus, & viridis solum Episcopis, secundum Menoch. de arbitr. casu 392. num. 12. Pacian. de probat. lib. 2. cap. 34. num. 39. Scacc. de indic. p. 1. cap. 11. num. 85. & 86. quos refert Carol. de Grassis de effectib. clericalib. in prælud. num. 272.

- 5 Aliud quoque indecens in vestitu prohibetur illis, puta deferre annulos in digitis, nisi quibus competit ex officio, & dignitate, d. cap. pen. Bellet. disquisit. Cleric. part. 1. tit. de discipl. Cleric. §. 16. num. 22. Carol. de Grassis d. tract. effect. 42. num. 1. vbi num. 2. subdit posse Doctores, vel in aliqua Dignitate constitutos in eius manibus deferre annulos. † In vestitu nimio cultu uti peccatum erit, ut scribit S. Gregorius homil. ult. Quadrag. his verbis. *Sunt nonnulli, qui cultum subtilium, pretiosarumque vestium non putant esse peccatum, quod si videlicet culpa non esset, nequaquam sermo Dei tam vigilanter exprimeret quod dices, qui torquetur apud inferos, bysso, & purpura indutus fuisset. † Laudandus quippe est decor, & competens vestium ornamentum, quæ morum manifestissima solent esse signa, inquit enim Ambrosius lib. 1. offic. Decor corporis non sit affectatus, sed naturaliter simplex, neglectus magis, quam exquisitus, non præcisus, aut albensibus indutus sit Clericus vestimentis, sed communibus, ut honestati, & necessitati nihil desit, nihil accedat nitoris. † Debent enim nec fulgidis, nec fordibus vestibus se ornare, sed inter vtrumque medium quoddam est capiendum, quod eleganter describit Hieronym. epist. 2. ad Nepot. cap. 11. Vestes pullas æquè deuita ut candidas: ornatus, & sordidæ pari modo fugiendæ sunt, quia alterum delicias, alterum gloriam redolet. Forma vestium, inquit Bernardus in flor. capitul. 4. deformitatis mentium, & morum indicium est: quid sibi vult quod Clerici aliud esse, aliud videri volunt? nempe habitu milites, quæstu Clericos, actu neutrum exhibent, nam neque pugnant ut milites, neque ut Clerici euangelizant.*

- 7

- 9 Secundo colligitur Parochum teneri omnem incontinentiæ fuscipionem euitare, ac proinde non posse mulieres in habitationes suas recipere, aut retinere, & multò minùs cum suspectis sceminis conuersari, ut id apertè probant cap. præter hoc, cap. interdixit, cum seq. 32. dist. cap. Clerici, c. 81. dist. c. 2. cum seqq. 34. dist.

cap. ut Clericorum, de vita, & honest. Cleric. & per tot. de cohabit. Cleric. & mulier. & optimè multis comprobât Crespet. in sum. Catholica Fidei, verb. Clericus, §. Clericis mulierum contubernium, & verb. mulier, in princ. Squillante de obligat. Cleric. part. 2. num. 48. Bellet. disquisit. Clerical. p. 1. tit. de discipl. Clericali. §. 25. Carol. de Grassis de effectib. Cleric. effect. 26. Galgan. de iure publico, lib. 3. tit. 5. ex. num. 29. Machado en su perfetto Confessor lib. 4. p. 1. tract. 13. docum. 2. Ioan. Baptista Finis de regu. iuris, homil. 22. vers. adde, vbi ex Sanctis Patribus ostendit sceminarum consortium quatenus à viris spiritualibus fugiendum.

Vnde conquerente apud sacram Congreg. 10 Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium præpositorum Presbytero Iacobo Sanctino in 60. atatis sua anno constituto Episcopum Senogal. ut famulam atatis 60. annorum remoueat, sibi iniunxisse, eandem S. Congregat. supplicauit, ut Oratorem hac de causa molestari minimè permetteret. Sacra verò Congreg. die 15. Februarij 1619. eundem Iacobum parere debere respondit. Idem censuit in vna Ferrarien. die 7. Iunij eiusdem anni, contra Presbyterum Ioannem Baptistam Rebullum annorum 64. & eius famulam annorum 66. Sed quæro, an teneatur Parochus, vel quilibet alius Sacerdos concubinam è domo eiicere, eo quod rumor in vicinia est quod sit sua concubina, & ex hoc scandalum generatur, cum re vera sit honesta scemina, & rumor sit falsus; omnes ferè concludunt eiiciendam, iuxta illud Paul. 1. ad Thessalon. cap. 5. Prouidemus bona non solum coram Deo sed coram hominibus. Ita Brauny tract. 4. quest. 15. vers. ab hac quest. Ioan. Sonci. in select. disput. 20. num. 18. Layman. lib. 2. tract. 3. cap. 13. num. 1. Candid. disquisit. 24. art. 27. dub. 6. Machado lib. 2. p. 2. tract. 6. docum. 13. n. 3. Diana moral. resol. p. 5. tract. 14. resol. 107.

Tertiò colligitur Parochos, & alios Clericos 11 comestationes, & inhonesta conuiuia fugere debere, ut habetur in cap. cum decorem, de vita, & honest. Cleric. & in cap. 1. ne Cleric. vel Monach. Galganet. de iure publico lib. 3. tit. 5. n. 28. Nam Hieron. epist. 2. ad Neptoc. de vita Cleric. cap. 23. Conuiuia inquit, tibi vitanda sunt secularium, & maximè eorum, qui honoribus tument, & cap. 17. Consolutores nos Christiani potius in mæroribus suis, quàm conuiuas in prosperis nouerint: facile contemnitur Clericus, qui sæpè vocatus ad prandium non recusat. Idem omninò subdit sanctus Ambrosius lib. 1. offic. cap. 20. Habet suos scopulos, ait, verecundia? non quos ipsa inuehit, sed quos sæpè incurrit, si in intemperantium incidamus consortia, qui sub spe incunditatis venenum insundunt bonis: hi si assidui sint, & maximè in conuiuio, ludo, ac ioco, enervant grauitatem illam virilem. Cauemus itaque ne dum animum relaxare volumus, soluamus omnem harmoniam,

- 12 *viam, quasi consensum quendam bonorum operum. Usus enim citò inflectit naturam, unde quad prae- denter facitis, convenire Ecclesiasticis, & maxi- me ministrorum officiis arbitror, declinare extra- neorum convivia, vel ut ipsi hospitales suis peregrin- tantibus, vel ut ea cautione nullus opprobrii lo- cus. Coniuvia quippe extraneorum occupationes ha- bent, tum etiam epulandi produnt cupiditates, surrepunt etiam fabulae frequenter de saeculo ac vo- luptatibus claudere aures non potes, prohibere pu- tatur superbia, surrepunt etiam praeter voluntatem pocula.*
- 13 *Honestis verò coniuviiis, & quae sunt gratia charitatis, & dilectionis possunt bene intereste, cap. quando, il. 1. & 2. dist. 44. Cou. in cap. ult. n. 1. de testam. Bellet. disquisit. Cleric. part. 1. tit. de discipl. Cleric. §. 2. num. 24. item & iis, quae fiunt in anniverfariis defunctorum, siue in so- lemnitatibus Sanctorum, cap. nullus, 44. dist. cap. nullus, de consecr. dist. 5. Cou. in d. cap. ult. n. 2. Ioann. Garc. de expens. cap. 9. num. 21. Cened. ad Decretum, collect. 46. num. 5. Bellet. dict. tit. de discipl. Cleric. §. 22. num. 28. vbi admonet quòd in huiusmodi coniuviiis nulla absentium vita morderi permittatur, nullus ex irrisione reprehendi, nec in eis inanes saecularium nego- riorum fabulae, plausus, risus inconditi au- diendi, seu referendi, aut cantandi, nec tur- pia ioca, vel vriso, vel tornatricibus, aut laruas ante se fieri patiantur. Imò coniuvium be- nedictione inchoari debere, & gratiarum actione terminari, probatur in d. cap. quando au- tem. 44. dist. & à S. Ioan. Chrylost. didicimus, qui homil. 79. ad Antiochum, ita ait: Opus est nos, & mensam petentes, & desistentes Deo gra- tias agere. Mensa ab Oratione sumens initium, & in Oratione desinens, nunquam deficiet, sed fonte largius omnia nobis affert bona. S. Hieronymus epist. 22. ad Eustach. c. 16. Nec cibi sumantur, nisi oratione praemissa, nec recedatur à mensa, nisi refe- ratur Creatori gratia, alias adducit SS. Patrum auctoritates, Gisbert. Scheuic. de Ecclesiastico- rum vita, moribus, & officio, lib. 3. cap. 36. Bellet. d. §. 22. n. 26. vbi n. 27. subdit, quòd in omni Clericali coniuvio lectio diuinarum Scriptu- rarum misceri debet, per cap. pro reuerentia, 54. dist. & aduertit Nauar. de Orat. cap. 18. num. 42. quòd Sacerdotes non benedicentes mensam peccant tantum venialiter, quamvis Praep. n. 2. in dict. cap. non liceat, 44. dist. existimauerit pec- care mortaliter.*
- 14 *Quartò, colligitur Parochos, & omnes Cle- ricos à crapula, & ebrietate diligenter absti- nere debere, ita ut si non abstinerint, & à Su- periore commoniti non satisfecerint, ab offi- cio, & beneficio suspendendi sint; ita probat text. in cap. à crapula, de vita, & honestate Cleric. Menoch. de arbit. casu 404. num. 4. Bernard. & Salzed. in pract. Canon. c. 80. in nouiss. edit. Camil. Borrel. in summa omnium decis. tom. 1. titut. 11. à*
- 15 *Barbosa de Parocho. Pars I.*

num. 27. Vgolin. de officio Episcopi, c. 13. §. 27. ex num. 5. Campan. in diuers.uris Canon. rub. 4. à num. 3. Farinac. fragment. crimin. part. 1. litt. C. numer. 246. Machado d. tract. 13. docum. 3. Su- perioris autem arbitrio relinquitur quando Clerici à crapula, & ebrietate non abstinentes ob officio, vel beneficio sint suspendendi, gloss. verb. vel beneficio, in d. cap. à crapula. Me- noch. d. casu 404. num. 4. Guttier. canon. lib. 2. c. 4. num. 63. Suar. tom. 5. de censur. disput. 2. sect. 2. n. 12. nam vinolentum Sacerdotem & Apo- stolum damnat, & vetus lex prohibet, c. vino- lentum, 35. dist. quia multa ex ebrietate ma- la gignuntur; aufert enim memoriàm, dissipat sensum, corrumpit sanguinem, obundit vi- sum, infirmat nervos, obteurbat auditum, onè- rat cerebrum, resoluit viscera, balbutit lin- guam, confundit intellectum, enervat, & fe- dat corpus, omnia membra debilitat, exhaurit substantiam, secreta pandit, libidinem pro- uocat, rixas excitat, prout hæc, & multa alia referunt Menoch. d. casu 404. à princ. Fr. Em- man. quest. Regul. tom. 2. quest. 36. art. 1. Aldrete de Relig. discipl. tuenda, lib. 2. cap. 15. ex num. 39. Less. de instit. lib. 4. c. 3. dub. 3. num. 13. cum seqq. Farinac. d. litt. C. n. 53. Bellet. d. tit. de disciplina Cleric. §. 22. n. 13. Campan. in diuers.uris Ca- non. rub. 4. n. 3. cum seqq. & alij, quos refero Ego ipse de officio, & potest. Episcopi, p. 1. tit. 2. gloss. 11. n. 5.

16 *Specialiter verò vsum illum, quo in quibus- dam partibus ad potus aequales suo modo se obligant potatores, & illi iudicio talium plus datur, qui plures inebriat, & calices fecun- diores exhaurit, penitus abolendum, praeter- mit in Clericis, decernit Innocentius III. in Lateranensi Concilio, de quo in dict. cap. à cra- pula, sub suspensionis poena ab officio, & be- neficio, refert Bellet. dict. §. 22. num. 33. & Zo- zimus Papa (ut dicitur in libro Pontificum) con- stituit, ut nullus Clericus pocula in publico populis propinaret, possent tamen Clerici in cellis sibi adinuicem propinare, ut habetur in Concilio Nanneten. de quo in cap. quando au- tem, 44. distinct. vbi modus praescribitur ser- uandus à Clericis in coniuviiis, & in cap. quan- do Presbyteri, eadem distinct. sic dicitur; qui volunt panem cum charitate in domo farris sui simul cum fratribus frangant, & singuli singulos libere faciant, & maxime ultra tertiam vicem po- pulum non constringant. Item, in c. nullus Presby- terorum, eadem distinct. legitur, quòd nec praesumant alios ad bibendum cogere, vel aliena precatione ingurgitare.*

17 *Quintò, colligitur Parochos, & alios quos- cumque Clericos mimis, iocularibus, & hi- strionibus intendere non debere, d. cap. penult. de vita, & honestate Cleric. cap. Presbyteri, 34. dist. canon oportet, de consecrat. distinct. 3. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 13. §. 30. num. 2. Bellet. d. tit. de discipl. Cleric. §. 23. n. 3. nec fœturilibus, aut*

18 *F ioculariis*

ioculatoriis verbis, vel adulationibus deseruire, vt aut vacare, *cap. Clericum, 46. distinct.* vbi sic dicitur. *Clericum scurrilem, & verbis turpibus ioculatorem ab officio esse retrahendum censemus, c. 1. ne Cleric. vel Monach. Bernard. & Salzed. in pract. c. 71. in nouiss. edit. Vgolin. d. cap. 13. §. 20.* Sicut & maledicere, vel detrahere, & calumniari, maximè in Sacerdotes, *cap. Clericus maledicus, ead. distinct. 46.* & denique risus, & fabulas vanas, & tumultus in confesso, & Ecclesia vitare monentur, aut indiscretis vocibus perstrepere, vel obstinatis disceptationibus tumultuosas voces effundere, & his similia, quibus vituperetur ministerium eorum, facere prohibentur, *cap. quando autem, 44. dist. cap. in loco, §. 9. 4.* Qui verò, inquit Bonifacius VIII. *in cap. unic. de vita, & honest. Cleric. lib. 6. se. ioculatores, aut gogliardos faciunt, vel buffones, si per annum artem illam ignominiosam exercuerint, sunt ipso iure infames; si verò breviori tempore, & moniti non resipuerint, ipso iure omni priuilegio Clericali carent, refert Vgolin. d. §. 20. num. 2.* vbi subdit præfatum annum requiri continuum, & excipit vt poenam hanc euadant vbi in occulto id facerent, vt pote inter amicos, vel infirmitatis alterius, aut honestatis gratia.

19 Sextò, colligitur Parochis, & aliis Clericis ob honoris gravitatem, & dignitatem citharam pulsare, & saltare non semper licere, nisi secretò, & in suis ædibus, vt per Abb. *in cap. cum decorem, de vita, & honest. Cleric. Viui. opin. 467. num. 3. vers. & hinc est. Vgolin. dict. cap. 13. §. 26. num. 2.*

20 Septimò, colligitur Parochis, & Clericis cauponas, vel tabernas, nisi longioris itineris causa, ingredi non licere, *cap. non oportet, cum duobus sequentibus, 44. dist. dist. cap. penult. Bernard. Diaz. in pract. cap. 80. n. 3. in nouiss. edit. Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 2. lib. 3. cap. 8. n. 9. & 10. Vgolin. dict. cap. 13. §. 29. Campan. dict. rub. 4. num. 12. Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesie existent. lib. 8. cap. 7. num. 15. latè Bellet. dict. tit. de disciplina Clericali, §. 20. à principio, vbi num. 15. subdit, quòd sicut vitium frequentandi tabernas reprehenditur in Clericis, ita nec est laudabile in secularibus. Quamuis enim olim cauponarum institutio non fuerit voluptatis causa, sed necessitatis, l. licet gratis, §. in factum, ff. nau. cau-*

21 pon. stab. hodie tamen tabernæ sunt loca & fomenta intemperantiæ, & incontinentiæ, l. que in adulterium, in princ. & ibi gloss. C. ad legem Iul. de adulter. l. athletas, §. ut prætor, ff. de his qui notantur infamia, l. palam, §. si qua cauponam, ff. de ritu nuptiarum. Quæ autem dicantur tabernæ, & illarum nomine quid veniat? Dixi in meo tract. de appellatua verborum viriusque iuris signific. appell. 257. num. 1.

22 Octauò, colligitur Parochis minimè lice-

re choreis, & saltationibus interesse, ne propter motus obscænos oculi eorum contaminentur, *cap. Presbyteri 19. distinct. 34. lib. 57. tit. 5. part. 1.* vbi Greg. Lopez. *in gloss. 1. & 134. tit. 6. part. 1.* vbi gloss. 7. Vgolin. dict. cap. 13. §. 30. num. 1.

Nonò, colligitur eis quoque minimè licere comædiis interesse, cum vt plurimum sint de rebus lasciuis, turpibus, & amoribus mundanis, protocantes auditores ad malum, & libidinem, ac spectatores suo accessu, & præsentia causam afferunt scenicis turpia agendi, Petr. de Guzman *in lib. bienes del honesto trabajo y daños de la ociosidad, discursu 6. §. 7.* Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 5. q. 11. n. 8. cum seqq.* vbi à princip. illius quæst. † probat comædiarum impudicarum auctores multiter criminis esse reos, easque ob id damnant Petr. Gregor. *synagm. iuris lib. 39. c. 15.* Ribadeneira *lib. 1. de la tribulacion c. 11.* Pined. *c. 1. de la agricultura, dialog. 15. à §. 25.* Petr. de Guzman *dict. discursu 6. §. 2. pag. 276.* Ioan. Valer. *de different. inter vtrumque forum, verb. peccatum, diff. 25.*

Verum si comædiæ audiantur ob solam vanam curiositatem absque periculo probabili lapsus, etiam si res turpes repræsententur, & modus repræsentandi sit turpis, ego puto non esse peccatum mortale cessante scádalo, quod existimo modò non esse, quia frequentissimum est Clericis comædiis interesse; Non obstat prohibitio *d. cap. penult.* quia secundum Innocent. ibi est tantum de honestate, vel quod verius credo cum Caetan. *in sum. verb. Clericorum peccata*, ille text. non obligat sub mortali cessante scádalo, & contemptu. Quare ita resoluunt Fr. Emman. *in sum. tom. 3. cap. 71. num. 1.* Ioann. Salas *in 1. 2. tom. 2. tractat. 13. disput. 6. sect. 24. numer. 165.* Paul. Squillante *de obligat. Cleric. part. 2. num. 45.* Galet. *in sua Margarita casu conscientia, verb. comædiæ.* Sanchez *de matrimon. lib. 9. disput. 46. num. 41.* Bonacin. *cod. tract. quæst. 4. puncto 9. n. 22.* Anton. Dian. *resolut. moral. p. 2. tract. 3. Miscel. resolut. 35.* Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha *in comment. ad cap. 7. n. 3. dist. 86.* Ego ipse *in collect. ad d. cap. pen. num. 3.* Lezana *in sum. quæst. Regul. cap. 10. num. 7. tom. 1.* Machado *en su perfetto Confessor, lib. 4. p. 1. tract. 13. docum. 2. n. 3. & 4.* Fragofo *in sua Republica p. 1. lib. 1. disp. 2. numer. 185.* Garcia *in sum. moral. tract. 1. diff. 2. duda 2. num. 3.*

Decimò, colligitur illos minimè adesse debere agitationi taurorum, cum id eis prohibuerit Gregorius XIII. in quadam sua Constit. cuius tenorem recensent Salzed. *ad Bernard. in pract. c. 72. alàs 75. in nouiss. edit. & Stephani. Quarat. in sum. Bullarj, ver. torneamenta.* Postea Clemens VIII. pro Regnis Hispaniarum poenas, & censuras contra eos, & alios Clericos impositas sustulit, & amobit (exceptis Monachis, &

& Fratribus Mendicantibus, cæterisque Regularibus cuiuscumque Ordinis, & Instituti, ad terminos Iuris reducendo. Monet tamen sua Sanctitas & in Domino hortatur Clericos sæculares beneficia Ecclesiastica obtinentes, vel in sacris Ordinibus, seu in Ecclesiastica dignitate constitutos existentes, ne paterna hac eius benignitate abutantur, prout plenius in suis literis sub datum Romæ, sub die 13. Ianuarij 1596. continetur; quarum literarum contextum referunt Quarant. ubi supra, & Fr. Emman. quest. Regul. tom. 3. quest. 68. art. 2. & de illis meminere Azor. institut. moral. part. 3. lib. 2. c. 15. in princ. Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad d. cap. Presbyteri, n. 3. & 4. dist. 34. Lezana ubi supra cap. 10. num. 7. Fragofo p. 1. lib. 1. disp. 2. num. 92. Villalob. tom. 2. tractat. 12. diffi. 20. n. 12. Garcia in sum. morali tractat. 1. diffi. 3. duda 2. num. 2. Machado d. tract. 13. docum. 11.

27 Vndecimò, colligitur Parochis, & aliis Clericis ad aleas, & taxillos ludere non licere, d. c. pen. de vita, & honest. Cleric. cap. cum inter dilectos, de excess. Prel. Concil. Trident. sess. 24. de reformat. cap. 12. l. 57. tit. 5. part. 5. Fr. Emman. quest. Regul. tom. 2. q. 37. art. 1. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. quest. 90. Camill. Borrel. in sum. omnium decis. tom. 1. tit. 11. num. 33. Aldrete de religiosa discipl. tuenda, lib. 2. c. 16. §. 3. n. 17. Molin. de iustit. tract. 2. disp. 5. 12. vers. quod vero. Carol. de Grassis de effectib. Clerical. effect. 22. Farinac. in praxi crimin. p. 3. q. 109. num. 92. cum seqq. Squillante de obligat. Cleric. part. 2. n. 45. Bellet. d. p. 1. tit. de discipl. Cleric. §. 24. Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad c. 1. num. 1. cum seqq. 35. dist. Machado d. lib. 4. p. 1. tract. 13. docum. 9. Vgolin. de offic. Episcop. cap. 13. §. 22. num. 2. ubi subdit hoc procedere in omnibus Clericis, qui Ordine sacro initiati sunt, vel in minoribus constituti, si beneficium habeant Ecclesiasticum, & num. 3. addit, quod nec per alium ludere possunt, & in fine restringit ubi animi gratia secretò, & modicè luderent absque scandalo, & §. 23. num. 1. resoluit eos peccare mortaliter, si aleis, & taxillis ludant.

28 Ludus tamen, qui consistit in ingenio, aut virtute corporis, illis est permissus si secretò, & in suis ædibus ludant, ut per Par. de Puteo in tract. de ludo, num. 12. Costa eod. tract. n. 15. art. 2. Farin. d. q. 109. num. 103. & 106. Vgolin. d. cap. 13. §. 25. & 26. Bellet. d. §. 24. n. 8. & 9. ubi num. 15. intelligit, modò non ludant in publico: dummodò etiam admixtos laicos non habeant, gloss. in verb. eiusdem, in cap. continebatur. de homicid. ubi Host. num. 1. & Abb. num. 3. Costa d. tract. num. 14. in fin. Bellet. dict. tit. de discipl. Cleric. §. 24. num. 17. Farin. dict. p. 3. q. 19. n. 100. Garc. in sum. tract. 1. diffi. 2. dub. 2. à num. 6.

Barbosa de Parocho. Pars I.

Vnde scacchorum, siue latrunculorum ludum non esse Clericis prohibitum resoluunt 29 Abb. n. 4. vers. & hoc intellectu, & num. 12. Ioann. Andr. n. 13. & Butr. vers. ludus enim. in d. c. pen. de vita, & honest. Cleric. Costa d. tract. num. 25. in fin. vers. quod autem ludus, & n. 27. ante fin. art. 2. Viu. tom. 1. commun. opin. lib. 3. tit. 29. numer. 3. in princ. pag. 430. Farin. d. q. 109. n. 114. Vgolin. d. §. 25. in princ. Paul. Comitol. d. lib. 1. quest. 91. Bellet. d. §. 24. n. 7. ubi num. 10. intelligit modò ludatur causa recreationis, & non causa voluptatis, aut auaritiæ, vel cupiditatis, & n. 15. etiam dummodo non distrahatur à Diuinis, propter longum tempus, quod in tali ludo conteritur. † Et quamvis huiusmodi ludus ingenio constet, ac proinde permissus censeatur, non multum tamen literatis hominibus conuenire arbitramur, quòd mentem iam literarum studiis fatigatam recreare magis cessatione, & quiete, quàm nouo meditationis labore grauari oporteat, ut benè aduertit Ioan. Baptista Finus de reg. iuris, homil. 22. in fine.

Duodecimò, colligitur eisdem quoque non 31 licere canes, accipitres, vel huiusmodi ad venandum habere, cap. 2. in fin. de Cleric. venat. Camil. Borrel. in sum. omnium decis. tom. 1. tit. 11. num. 42. nec venationes facere periculosas, seu clamorosas, veluti aprorum & cum armis, cap. 1. cum seq. 34. dist. c. 1. de Cleric. ven. resoluunt Bernard. in pract. c. 70. in nouiss. impress. Guiliel. Benedict. in cap. Raynuitius, de testam. verbo, & uxorem nomine Adelasiam, num. 875. Syluest. in sum. verb. Venatio, circa med. Sebast. Medic. de venat. piscat. & aucup. part. 1. quest. 8. ex n. 17. Menoch. conf. 221. n. 50. Franc. Marc. Delphin. decis. 529. num. 9. part. 1. plures, quos refert Cened. ad Decretal. collect. 56. n. 8. & 9. quibus addo Sebast. Næui. in remiss. ad lib. 2. feudor. tit. 56. quæ sint Regalia, num. 273. cum seq. Bellet. d. tit. de discipl. Cleric. §. 19. Thom. Valasc. allegat. iuris tom. 1. allegat. 31. num. 13. Rebell. de obligat. instit. p. 1. Galganet. de iure publico, lib. 3. tit. 5. n. 67. Squillante de obligat. Cleric. part. 2. n. 37. Ioan. Valer. de different. inter utrumque forum, verb. peccatum, differ. 20. Illustriss. D. Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 2. dist. 34. Machado d. lib. 4. p. 1. tract. 13. docum. 8. Hurtado de Iustit. disp. 1. diffi. 23. n. 53. Cardin. Lugo de Iustit. disp. 6. sect. 6. Garc. in sum. trat. 1. diffi. 2. duda 3. n. 3. Mart. de iurisdic. p. 4. cent. 1. casu 37. à num. 17. ubi intelligit † si ad voluptatem venati fuerint, & sæpius in ipsa voluptate detenti: qui omnes etiam afferunt sanitatis, vel recreationis causa Clericos venationibus uti non prohiberi, dummodò id faciant cum silentio, & modestia, quod etiam post alios aduertit Illustr. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 9. num. 2. dist. 86. † In dubio autem venationem præsumi factam causa recreationis tenent Anan. in d. c. 1. de Cleric. venat. col. 2. Alex. conf. 72. num. 13. vol. 1. Menoch.

F 2 d. conf.

d. conf. 221 num. 51. & de præsumpt. lib. 5. præs. 3. n. 116. Bellet. d. §. 19. n. 7. Illustriss. D. meus Rodericus à Cunha in comment. ad cap. videns. 10. dist. 86.

- 43 Hinc Nicolaus Papa in *d. cap. 1. dist. 34.* Lanfredum venationi deditum reprehendi, additque ex S. Hieronymo † venatorem nunquam legisse sanctum, cuius dicti ratio poterit esse; quia venatores miserandam in animalibus exercendo carnificinam multum inde sanguinariæ crudelitatis assumunt, & sic mentem inveniunt ab omni pietate alienam, Pined. in *Iob. cap. 16. vers. 10. num. 3. & 7. Ferdinand. Salazar. Prouerb. cap. 12. versic. 27. num. 123.* vbi fraudulentos homines venatori dicit perissimillos, ipsamque artem venatoriam multis fraudibus, ac dolis esse coniunctam, & Martin. Delr. in *adag. sacra. adag. 3. per tot.* firmant quod sacer textus venationis nomine omnem tyrannidem, crudelitatemque designat. Non obstat quod obiicit gloss. verb. *venatorem*, in *cod. cap. 1. dist. 34.* de Sancto Eustachio, quia bene soluit, dicens, quod deseruiens venationi non est sanctus, sed qui semel fuit venator, potest postea effici sanctus peracta iam poenitentia, sequitur Abb. in *d. cap. 1. vers. & pro illa, de Clerico venatore*, declarant Abulen. in *Matth. cap. 6. q. 43. versic. si autem obijciatur.* Franc. Marc. Delphin. *decis. 29. ex n. 7. pag. 1.* Petr. Gregor. *Syntagm. iuris, lib. 39. capit. 10. num. 13.*

- 36 Piscari autem eisdem licere non est dubium, exemplo Apostolorum, quos piscatores ad se Saluator noster vocavit *Matth. 4. Marc. 1. & Luc. 5.* Ita Salzed. ad Bernard. *d. capit. 70. lit. A. vers. Piscatio.* Jacob. de Graff. in *aureis decis. part. 3. lib. 3. cap. 3. vers. 6. Mart. d. casu 57. n. 22.* Monach. de *arbitr. casu 413. in fine.* Azeued. *l. 1. n. 13. vers. nisi & piscatio, tit. 8. lib. 7. noue Recop.* Illustriss. D. meus Rodericus à Cunha in *commentar. ad cap. Esaii, dist. 86.* Bellet. *dict. tit. de discipl. Cleric. §. 19. num. 8.* Vgolin. *d. c. 13. §. 22. num. 10.* qui, & præcipue duo ultimo loco citati, id dupliciter restringunt, & primo, dummodo artem illam piscandi, diebus præsertim solemnibus (quibus Ecclesiasticis Officiis interesse debent, & inseruire) non exercent, in aliis festis permittitur vbi necessitas suaderet, *c. licet, de feriis.* Secundo, si non assidue id exercent, non enim Apostoli posteaquam gratiam Dei nouerunt, piscationibus operam dabant assidue, sed relictis retibus sequuti sunt Christum Dominum.

- 37 Decimotertio colligitur Parochos, & alios Clericos negotiari, & mercaturam facere luctu causa non posse, ut probat text. in *cap. negotiatio, 88. dist. & in cap. cum secundum 6. ne Clerici, vel Monachi*, vbi decernitur ut excommunicentur, & in *cap. sed nec, eod. tit.* vbi præcipitur, ut suspendantur ab officio Ecclesiastico, & in

cap. Clericus, dist. 94. vbi imponitur eis depositionis poena, & in *cap. Canonum, 14. q. 4.* vbi iubetur ut explodantur à Clericali consortio. Vide Strach. de *mercat. part. 3. num. 4.* Bernard. & Salzed. in *pract. cap. 55. alias § 8. in nouiss. impress.* Rodoan. de *spoliis Cleric. q. 2. in princ. num. 1. cum seqq.* Menoch. *conf. 12. num. 11. & 12. & de præsumpt. lib. 3. præs. 56. n. 8.* Morl. in *emporio iuris, p. 1. tit. 9. q. 10.* Salon. in *2.2. q. 77. art. 4.* Medin. in *C. de restitut. q. 30 art. 2.* Mart. de *iurisdic. p. 4. cent. 1. casu 3.* Rebell. de *obligat. iustit. part. 2. lib. 9. quest. fin. sect. 2. à num. 4.* Squillante de *obligat. Cleric. part. 2. num. 39.* Farin. *fragm. crimin. part. 1. lit. C, verb. Clericus à num. 147.* Salas de *contract. vbi de empt. dub. 2.* Sigism. Scacc. de *commerc. §. 1. quest. 7. part. 2.* Paul. Comitoli. *resp. moral. lib. 5. quest. 53.* Valer. Reginald. in *praxi fori pœnit. lib. 25. num. 325.* Vgolin. de *officio Episcopi, cap. 13. §. 15. & 16.* Fernandez in *examine Theolog. moralis, part. 4. cap. 5. §. 8. num. 4.* Carol. de Grassis de *effectib. Cleric. effect. 6.* Bellet. *disquis. Cleric. part. 1. tit. de disciplina Cleric. §. 21.* Antoni. Diana *resolut. moral. tract. de contractib. resol. 72.* Buratt. *decis. 916. num. 7.* Lezana in *sum. quest. Regul. cap. 9. num. 39.* Fragofo de *Republ. p. 1. lib. 2. disp. 4. numer. 312. vers. dicendum.* Bauny *tract. 11. q. 15. vers. septimo peccat, & q. 17.* Trullench. in *Decalog. lib. 7. c. 21. dub. 9. n. 6.* Fagunder de *iustit. lib. 5. cap. 11. n. 2.* Garcia in *sum. morali tract. 1. diff. 2. dub. 5. n. 4.*

Amplia primo procedere quocumque contractu negotientur, utpote vel emendo, vel vendendo, ut resoluit Vgolin. *d. c. 13. §. 16. n. 1. in fine*, vel conducendo possessiones propter cupiditatem, ut probat text. in *cap. 1. ne Clerici, vel Monachi.* vbi Abb. *num. 8.* Marc. Anton. Genuent. in *tract. Archiepisc. Neapol. c. 62. num. 12.* Mart. *d. casu 3.* Bellet. *d. §. 21. numer. 31.* Illustriss. D. meus Rodericus à Cunha in *comment. ad cap. 1. num. 2. dist. 87.* nisi necessitas instet, videlicet ad sui, vel suorum sustentationem, ut declarant Host. in *cap. 1. num. 2. de oblig. ad rationem.* Syluest. in *sum. verb. Clericus 3. num. 2.* Molin. de *iust. tract. 2. dist. 342.* Less. *cod. tract. lib. 2. cap. 15. dub. 1. num. 5.* Port. Imol. *conf. 16.* Ioan. Baptista Costa de *remed. subsid. remed. 73.* Marc. Anton. Gen. *citato loco* Bellet. *d. §. 21. num. 33.* vbi *num. 25.* subdit, quod possunt conducere omnes obventiones Ecclesiæ. † Vel nisi conductori succedant, quia poterunt perseverare in conductione usque ad tempus, quo durare debet conductione, gloss. verb. *conductore*, in *d. cap. 1.* vbi Abb. *n. 8.* Felin. in *cap. quia G. num. 3. vers. ideo ipse, de iudic.* Barbat. *conf. 1. num. 59. vol. 3.* Syluest. in *sum. verb. Clericus, 3. num. 2.* Gregor. Lop. *lib. 45. verb. arrendatores, tit. 6. part. 1.* Bonacof. *commun. crimin. p. verb. 2. Curiales. fol. 20.* Rodoan. de *spoliis Cleric. in præs. q. 2. n. 12.* Bellet. *d. §. 21. num. 32.* Molin. *d. tract. 2. disp. 342. num. 7.* Less. *d. lib. 2. capit. 21.*

cap. 21. num. 6. Vgolin. d. §. 16. num. 2. vers. quid igitur.

40 Amplia secundo, seu potius declara procedere in illis, qui aliquid emunt, vel contractu oneroso acquirunt, ut ex illius venditione lucrum referant; secus autem si emant rem eo animo, ut domi consumant, vel ut eam reducant ad aliquam formam, aut ea vendant, quæ de rebus suis recollecta fuerint. Vide Tiracquel. in prefat. retractus lign. n. 78. Mexi. in tract. taxæ panis, conclus. 1. num. 170. Mart. d. casu 3. num. 10. Ceuall. commun. contra commun. q. 810. num. 16. & 17. Quarant. in sum. Bullarj, verb. vectigal. vers. tertio quatenus, Suar. tom. 5. disput. 23. sect. 4. num. 2. 1. Bellet. dict. part. 1. tit. de exempt. Cleric. à muner. §. 4. Molin. de instit. tract. 2. disp. 339. & 342. concl. 4. Carol. de Grassi. de effectib. Cleric. effectus 3. Bonacin. de contract. disp. 2. qu. 9. puncto 2. num. 2. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 2. §. num. 325. vers. 4. & n. 379. Ioann. Salas d. dub. 2. n. 1.

41 Limita primo, quando negotiationem exercuerint non lucris, sed necessitatis causa, ut se, suosque alant, cum aliunde vnde vivunt non habeant, & bona Ecclesiæ ad eorum victum non sufficiat. Ita Saizad. ad Bernard. d. c. 58. vers. necessitatis tamen causa. Nauar. conf. 3. n. 3. ne Clerici, vel Monach. Vgolin. d. c. 13. §. 16. n. 2. vers. 2. Farin. d. lit. C. verb. Clericus, n. 169. vbi num. 170. subdit, quod in dubio negotiatio præsumitur facta ex causa cupiditatis, & lucris, nisi probetur necessitas.

42 Secundo limita, vbi semel, vel iterum negotiauerint, quia in hoc casu non peccarent mortaliter, Cened. ad Decretum, collect. 37. num. 2. in fine. Vgolin. d. cap. 13. §. 15. num. 2. & §. 16. n. 1. Carol. de Grassi. d. effectus 6. numer. 19. Anton. Diana moral. resolut. tract. de contractib. resolut. 72. vers. limita.

43 Tercio limita, si negotientur per alios iusta interueniente causa, ita Nauar. de spoliis Clericor. §. 8. in fine. Tabien. verb. emptio, qu. 26. Malder. 2. 2. tract. 5. c. 2. dub. 4. Molin. d. tract. 2. disput. 542. num. 10. Less. d. lib. 2. capit. 21. dub. 1. num. 6. Squillante de obligat. Cleric. p. 2. num. 43. Fernandez in examine Theolog. moral. q. 4. cap. 5. §. 8. n. 6. Anton. Diana de resolut. 72. vers. sed tota difficultas. Fagundez de Instit. lib. 3. cap. 12. n. 1. Garcia d. diff. 2. dub. 5. num. 6. Illustrissimus D. meus Rodericus à Cunha in comment. ad cap. 9. num. 1. disp. 88. Contrarium tamen tueretur Megal. 2. 2. lib. 2. cap. 5. q. 157. Marc. Anton. Genuens. in pract. Archiepisc. Neapol. cap. 62. num. 6. Vgolin. d. §. 17. num. 2. Sed eorum opinionem existimo procedere eo casu, quo Clerici quæstui potissimum anhelantes negotiationem per alium exercent; secus verò dicendum vbi negotiatio per modum alicuius liciti artificij exercetur, & nullum auaritiæ, vel ambitionis vitium in Clericis notari potest,

Barbosa de Parocho. Pars I.

in quibus terminis sunt intelligendi Doctores primo loco citati.

44 Quarto limita, si emissent pertinentia ad se, suamque familiam sustentandam per totum annum, & præter propositum empta superessent, vel diminutione familiæ, aut alia ratione; tunc enim pretio currenti etiam cariori, quam emerant, absque negotiationis periculo vendere possunt, ut per Prosp. de Augustino in addit. ad Quarant. verb. vectigal. vers. 3. ibi, idque extende. Vgolin. d. §. 16. vers. 5. Farin. in frag. p. 1. verb. Clericus, n. 176. Fragos. d. disput. 4. num. 313. vers. similiter, Garcia d. dub. 5. num. 5. in med.

45 Quinto limita, vbi mercaturam exercuerint cum suis animalibus, & prædiis; possunt enim locare animalia, ut boues, & oues, si habent ex decimis, aut successione, vel si habentes pascua multa, emunt eadem animalia, ut illa depascerent ad sustentationem sui, & suorum, ut per Redoan. de spol. Cleric. q. 2. Molin. d. disput. 342. num. 14. Bellet. d. tit. de fauore Clericor. §. 11. n. 34.

46 Sexto limita, vbi agros proprios colerent, ut fructus vendant, lapides, vel metalla ex suis fundis caderent, vel eruerent, siue ea mutant in aliam speciem, siue non, greges in suis prædiis alerent, ut ex fœtu, lacte, lana pecuniam conficiant, aut ut ipsa animalia adulta, & saginata vendant, ita Less. d. lib. 2. cap. 15. dub. 1. Paul. Comitol. d. lib. 1. q. 53. num. 2. Fernandez vbi supra n. 5.

47 Septimo limita, vbi à locis piis terrena in ascriptum acceperint, quia non debent hoc casu pretextu illicitæ negotiationis molestari, ut Nuncio Neapolis rescripsit sacra Congregatio Cardinalium negotiis Episcoporum, & Regularium Præposita sub die 19. Ianuarij 1593.

48 Octauo limita, vbi vinum suum etiam minutim vendiderint; cum aduertentiis tamen sibi per Episcopum præscriptis, prout Auerfano Episcopo eadem sacra Congreg. rescripsit, sub die 5. Maij 1593.

49 Decimoquarto, colligitur Parochos, & quoscunque alios Clericos ab omni sordido quæstu, & vili, aut ignominioso artificio abstinere debere, quibus verò non superpetit ex Sacerdotio, possunt honesto aliquo artificio victum quærere, cap. Clericus 1. & 2. dist. 91. Strach. de mercat. part. 3. num. 5. Viui. tom. 1. commun. opin. lib. 4. tit. 11. num. 43. vers. & Concilium. pagin. 565. Nauar. commento 2. de Regular. numer. 37. Less. d. lib. 2. cap. 15. dub. 2. Vgolin. d. capit. 13. §. 18. num. 1. vers. excipio. Fernandez in examine Theologia moralis, part. 4. cap. 5. §. 8. num. 7. Illustrissimus D. meus Rodericus à Cunha in Comment. ad cap. 9. n. 2. dist. 88.

50 Sic Apostoli laborabant manibus suis, ne quempiam grauarent, D. Paul. 1. ad Thessal. 2.

& 1. ad Corinth. 4. & Act. 2. c. 18. c. nunquam, de consecr. dist. 5. Et sanctus Lucas manibus operabatur in pingendo, & sanctus Antonius in colendo terram, & texendo fiscellas; unde eis permissum erit, & maxime quibus Ecclesia non sufficit ut victum, & vestitum quaerant, ut exerceant opera rusticalia, veluti fiscellas iuncis texere, canistra viminibus plectere, farre humum, areolas aequo limite diuidere, in quibus cum olerum iactata fuerint semina, vel plantae ad ordinem positae, aquae ducantur irriguae, inferere fructuosas arbores, vel gemmis, aut surculis, apum aluearia fabricare, & lina texere pro capiendis piscibus, proprias vineas putare, vel fodere, domus suas reficere & alia huiusmodi facere, cap. Presbyter. cap. Clerici victum, 91. dist. dummodò tamen non impediantur munera, quibus incumbere debent, Stephan. Gratian. discept. forens. c. 57. n. 27.

- 51 Decimoquintò, colligitur eos arma deferre non posse, portantes enim excommunicari debent, cap. Clerici 2. de vita, & honest. Cleric. Cot. in memorab. verb. armorum usus, vers. notabis. Farinac. in praxi crim. par. 3. q. 108. numer. 21. cum seq. Azor. instit. moral. par. 2. lib. 7. cap. 15. vers. prohibetur. Squillante de oblig. Cleric. p. 2. num. 49. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decis. 371. in 1. edit. aliàs resol. 314. num. 3. in 2. edit. Vgolin. d. cap. 13. §. 12. Galganet. de iure publico, lib. 3. tit. 5. num. 65. Bellet. d. tit. de discipl. Cleric. §. 18. numer. 8. vers. quod si. Carol. de Grassis de effect. lib. Cleric. effect. 20. num. 8. Machado en perfetto Confessor. lib. 4. p. 1. tract. 13. docum. 12. † Clericorum enim arma sunt orationes, & lachrymae, cap. fin. 36. dist. cap. porrd, 16. q. 3. c. conuenior, c. non pila, cum aliis, 23. q. 8. Nauar. conf. 8. de his quae vi, num. 10. Menoch. de arbitr. casu 394. num. 32. Aloys. Ricc. d. resol. 314. num. 4. Bellet. d. §. 18. num. 9. Franc. Molin. de brachio Regio, capit. 18. n. 42. Carol. de Grassis d. effect. 20. numer. 4. Giffert. Scheuich. de Ecclesiasticor. vita, lib. 2. capit. 55. in fine.

- 53 Verum si subit iusta causa, poterunt arma portare, veluti si per loca periculosa iter faciant, ad terrorem latronum, ut per gloss. verb. Clerici, in d. c. Clerici, ubi Bald. num. 2. & Abb. num. 8. Socin. reg. 30. limit. 6. Menoch. de arbitr. casu 394. num. 58. Decian. in tract. crimin. lib. 8. cap. 3. num. 34. Farin. d. q. 108. num. 110. Vgolin. d. cap. 13. §. 12. vers. excipitur, Carol. de Grassis d. effect. 20. numer. 33. cum seqq. Bellet. d. §. 18. num. 15. Vel si essent in obsidione, aut haberent inimicitias, seu ex aliqua iusta alia causa. Bald. in d. c. Clerici, n. 7. Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 2. lib. 3. c. 7. num. 3. Vgolin. d. §. 12. vers. 2.

- 54 Denique de his, quae Clerici pro honestate, ac bonis moribus vitare tenentur, Isidor. de Eccles. offic. lib. 2. cap. 2. relatus in cap. his igitur, 23. dist. quasi omnia, quae dicta sunt supra, com-

pendiosè complectens, scribit in haec verba. His igitur lege Patrum cauetur, ut à vulgari vita seclusi à mundi voluptatibus sese abstineant, non spectaculis, non pompis intersint, conuiuia publica fugiant, priuata non tantum pudica, sed & sobria colant, usuris nequaquam incumbant, neque turpium occupationes lucrorum fraudisque cuiusquam studium appetant, amorem pecuniae quasi materiam cunctorum criminum fugiant, & secularia officia, negotiaque abijciant, honoris gradus per ambitiones non subeant, pro beneficijs medicinae Dei munera non accipiant, dolos & coniurationes caueant, odium, emulationem, obreclationem, atque inuidiam fugiant, non vagis oculis, non effrena lingua, aut petulanti, fluidoque gestu incedant; sed pudorem, & verecundiam mentis, simplici habitu, incessuque ostendant, obscenitatem etiam verborum, sicut & operum penitus exerceantur, viduarum, & virginum frequentationem fugiant, contubernia extranearum faminarum nullatenus appetant, castimoniam quoque inuolati corporis perpetuo conseruare studeant, aut certe vnius matrimonij vinculo fudarentur, senioribus quoque debitam obedientiam praebeant, neque villo iactantia studio semetipsos attollant; postremo Doctrina lectionibus, Psalmis, Hymnis, Canticis & pio exercitio iugiter incumbant. Tales enim debent esse, qui diuinis cultibus se mancipandos student, exhibere, scilicet ut dum scientia operam dant, doctrina gratiam populis administrent.

Debet igitur Parochus vitam suam ita instituire orationis frequentia, cibi ac potus temperantia, corporis castitate, locutionis modestia, in pauperes misericordia, erga omnes humanitate, & charitate, ut quod verbis in Ecclesia populum edocet, ipse opere confirmet, ac veluti in imagine ostendat: & quod aliis tanquam ad salutem necessarium, aut vtile suadet, idem consilium sibi det, & exequatur; alioquin enim apparet, subditis, Pastorem non ex animo hortari ad charitatem Dei, & proximi continentiam, & temperantiam, vitiis omnium fugam, si videant ipsummet talia facere, quae in aliis damnat; nam qui sibi malus est, quomodo aliis bonus esse possit, cum proximus quisque sibi sit? & Eccles. c. 30. dicat, Miserebere animae tuae placens Deo. Si, inquam, Pastor propriam animam sibi coniunctissimam non curat, quomodo curam aliarum geret ex animo? aut quomodo cum fructu alios excitabit ad charitatem Dei, rerum coelestium desiderium, si ipsemet eo igne coelesti priuatus sit? quomodo alios exhortabitur ad temperantiae, & castitatis virtutem, si ipsemet vino deditus, & impurus existat? quomodo commendare poterit mutuum charitatem, pacem, & mansuetudinis Christianae decorem, si ipsemet lites alat, impatientia, & iracundia aetuet?

CAPVT VII.

De vigilantia Parochorum erga
suas plebes.

SVMMARIVM.

- 1 Parochi oues suas non solum in genere, sed etiam in specie, & in indiuiduo agnoscere debent.
- 2 Baptizatos describere debet Parochus cum nominibus parentum, si de legitimo matrimonio nati sint, & patrinorum, qui eos de Baptismo susceperunt, de die, mense, & anno.
- 3 Formula describendi baptizatos ponitur.
- 4 Baptismi liber per Parochum descriptus probat quem baptizatum, & illius etatem.
- 5 Origo probatur ex partita libri Baptismi per Parochum extracta.
- 6 Parochus tenetur describere illos, qui contrahunt matrimonium in Parochia sua.
- 7 Matrimonium probatur ex libro Parochi, in quo illud describit.
- 8 Parochus tenetur sub mortali peccato librum describere eorum, qui in sua Parochia matrimonium contrahunt.
- 9 Formula obseruanda à Parochis in describendis matrimonijs ponitur.
- 10 Matrimonium plenè probatur ex partita extracta de libro Parochi, etiam mortuis testibus, & Parocho.
- 11 Formula partiae in libris mortuorum per Parochum describenda, ponitur.
- 12 Mors, & sepultura probatur ex partita extracta per Parochum de libro mortuorum, etiam ad effectum reservationis.
- 13 Parocho adnotanti mortem Parochiani creditur.
- 14 Mors probatur ex libro Societatis, si Confraternitas habet pro instituto hoc officium generale sepeliendi mortuos.
- 15 Mors probatur ex libro Hospitalis, cui consuevit fides adhiberi.
- 16 Confirmati an, & quando, & quomodo scribendi? ostenditur.
- 17 Matriculam omnium, qui sunt sub sua Parochia pro eius arbitrio conficere debet Parochus.
- 18 Parochus notare debet eos, quibus de bonis Ecclesie subuenit.
- 19 Parochus fidem de liberis suis faciens, potest accipere pro sua mercede illud quod in loco consuetum est dari; si verò solitum sit fieri gratis, gratis & ipse faciet.
- 20 Libri matricularum non sunt per Episcopum de Parochorum potestate extrahendi, sed penes illos debent conseruari.
- 21 Fides extracta per Parochum ex suis libris, ut in iudicio probet, est necessario facienda

cum formali transcriptione partiae de verbo ad verbum.

- 22 Fides extracta per Parochum lite pendente in Rota, sine citatione & recognitione non probat.
- 23 Parochus debet facere diligentem instructionem ingeniorum suae cura.
- 24 Parochus tenetur curare ut sana, & orthodoxa doctrina, & boni mores in plebibus suis conseruentur, & vitia auertantur, & profligantur.
Parochus curet discordias inter filios spirituales quantocius componi. *ibid.*
- 25 Parochus inuigilare debet circa pauperes, & miserabiles personas.
- 27 Discordias inter filios spirituales componere debet.
- 27 Infirmos suae Parochiae visitare, eosque opportunis remedijs iuuare debet Parochus.
- 28 Infirmus ubi incipit agonizari quae obligatio incumbat Parochis.
- 29 Infirmus, qui Sacramenta recepit, non tenetur Parochus sub peccato mortali assistere.
- 30 Infirmus impenitenti usque ad reductionem debet Parochus assistere.
- 31 Parochus sub peccato mortali non obligatur infirmum adducere, ut testamento res suas disponat.

VRÆ animarum Praefecti debent in primis, quemadmodum Tridentina Synodus docet *sess. 23. de reformat. cap. 1.* oues suas agnoscere, non solum in genere quoad earum numerum, sed in specie familias singulas, & in indiuiduo personas quaslibet, earumque etatem, & qualitates ut possint ipsimet, vel, si opus fuerit, Ordinarij locorum necessaria ad salutem singulorum opportunè subministrare: quod facilius exequentur, si iuxta nouum Rituale librum componant, in quo familias, & personas subditorum cum etatis nota, & Sacramentorum, praesertim ad salutem necessariorum receptione, & alia huiusmodi describant.

Vltra hunc librum principalem debent Parochi alios quatuor, siue matriculas habere, in quibus describant primò omnes, qui in Ecclesia sua baptizantur, cum nominibus parentum, si de legitimo matrimonio nati sint, & patrinorum, qui eos de Baptismo susceperunt, ac die, mense, & anno, *Concil. Trid. sess. 24. de reformat. matrim. cap. 2.* Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 3. num. 24.* Possuin. *de officio Curati, cap. 8. num. 48.* ubi ponit formam, videlicet
† Die... mense... an... Paulus filius Petri de N. & Berthæ de N. eius uxoris, baptizatus est à me N. compatre, & commatre N. & N. (Et si baptizatus fuerit domi, post verbum baptizatus, addatur nomen baptizantis,) & reliqua Sacra-

F 4 mentalia

mentalia perfecta sunt à me N. &c. Vel melius ita potest hæc formula concipi: Die.... mensis.... an.... Ego N. Archipresbyter, siue Rector, aut curatus Ecclesie Sancti N. baptizavi N. filium (hic ponantur nomina, & cognomina, & loca ubi habitant) secundum ritum, & prescriptum S. R. E. Patrinus, & Matrina fuerunt N. & N. (hic ponantur nomina, & cognomina patrini & matrinæ) Quod si infans spurcius, & illegitimus fuerit, & parentes cognosci nolint, scribatur: Ego N. &c. vt supra, baptizavi N. filium parentum ignotorum, secundum ritum, &c. vt supra. Quod si domi baptizatus ad exorcismum fuerit allatus, adnotentur nomina Patrino- rum, qui in exorcismo eum tenuerunt, in hanc formam: Fuit baptizatus, & susceptus N. filius, & N. &c. secundum ritum, &c. vt supra, quem ego N. &c. exorcizavi, & fuerunt Patrini N. & N. (hic ponantur eorum nomina, & cognomina vt supra, qui ad exorcismum tantum eorum tenuerunt,) Datum, &c. Titulus autem sic concipiatur. Liber baptizatorum in Ecclesia Parochiali Sancti N. pro anno....

Ex partita ab huiusmodi libro Baptismi per Parochum extracta, probatur quis baptizatus, & illius ætas, sicut docent Caputaquen. *decif. 614. num. 1. part. 1. Mandos. ad reg. 18. Cancel. quest. 10. à num. 1. Veral. decif. 314. num. 1. lib. 1. Menoch. de presumpt. lib. 1. pres. 51. num. 53. Viu. decif. 184. n. 15. lib. 1. Anton. Monach. Florent. decif. 17. num. 2. & Bonon. decif. 19. n. 13. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. decif. 249. in 1. edit. aliàs resolut. 218. n. 5. in 2. edit. Seraph. decif. 1138. num. 2. Ioseph. Ludo. Perus. decif. 55. num. 7. Caualer. decif. 444. num. 4. Gratian. discept. forens. c. 491. num. 18. & c. 767. num. 43. Camill. Borrel. in sum. decif. part. 2. tit. 22. n. 25. Mauric. de restit. in integr. c. 321. Mascard. concl. 673. num. 1. & 2. cum seqq. Farin. fragment. crimin. part. 1. verb. etas, n. 141. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 1. compar. 9. num. 41. Bellet. disquisit. Cleric. p. 1. tit. de Clerico teste, §. 1. num. 10. Genoa de scriptura priuata, lib. 5. tit. de libris Plebanor. quest. 1. num. 3. & 4. Rot. decif. 592. n. 2. part. 1. recent. & decif. 15. num. 2. part. 2. etiam recent. & in Romana Nullitatis obligationis, 16. Ianuarij 1626. coram. R. P. D. Duran. meritisimo Episcopo Vrgellen. nunc Archiepiscopo Tarraconen. inter eius decisiones impressas decif. 18. n. 22. cuius prudentia, & literarum scientia in Romana Curia non parum emicuit, nostramque Hispanicam Nationem summè honorauit, quæquidem decifio reperitur inter eius impressas decif. 206. opera & diligentia Ferdinandi Sciamannæ eius alumni in lucem editas de hoc anno 1637. vbi n. 5. subdit illa decifio nihil referre, quod liber non fuerit curiosè tentus, prout ordinatur in Decretis visitationis, & constitutionibus Synodalibus, vbi quod liber debet esse*

foliorum ad minus ducentorum coopertus hædina charta candida, ac sine macula, & auro in suis extremitatibus delineatus, chordulis sericeis, rubei coloris ad claudendum munitis, & in eo recta verborum formula, describi annus, mensis, & dies, noménque cuiusque baptizati, ac nomen & cognomen Patrinorum: quia dicebant Domini de Rota ex prædictis requisitis descriptio anni, mensis, & diei, nominisque baptizati, ad effectum probandi ætatem, sunt, aut esse possunt de substantia secundum occurrentiam casuum: alia verò spectantia ad exteriorem, & decoram libri figuram, non esse de substantia, sed potius pertinere ad instructionem Parochorum, & vt liber sit ornatus facilius custodiatur, difficiliusque deperdi possit. Et † probatur etiam origo, per librum Baptismi, secundum Rebuff. *de pacific. possess. num. 217. Genoa d. lib. 5. quest. 3. Piafec. in praxi Episcop. part. 1. cap. 1. num. 9. Mascard. de probation. conclus. 1147. num. 21. Gonzal. ad regular. 8. Cancel. gloss. 9. §. 1. à n. 112. vbi n. 113. hoc intelligit cessante fraude. Et per illum probatur impedimentum cognationis spiritualis, Mari. Antonin. var. lib. 1. resol. fin. casu. 33.*

Secunda matricula fieri debet à Parocho, illorum scilicet, qui contrahunt matrimonium in Parochia sua, vt si dubietas aliqua contingat, possit fidem de matrimonio contracto præstare, vnde & nomina testium, & locum contractus describere debet. vt statuit Concil. Trident. d. sess. 24. de reformat. matrimon. cap. 1. vers. habeat Parochus, aduertunt Fusc. de visitat. lib. 2. c. 3. num. 26. Nauar. in man. cap. 6. num. 79. vers. 5. Azcued. lib. 8. n. 2. tit. 1. lib. 5. noua recop. Ceual. commun. contra commun. quest. 604. num. 138. Possuin. de officio Curati, cap. 6. num. 44. & cap. 12. n. 42. Homobon. de Bonis de humane vitæ statibus, part. 1. cap. 14. in fine. Henriq. in sum. lib. 11. cap. 7. §. 4. Nicol. Genoa d. lib. 1. quest. 6. Thom. Valasc. allegationum iuris tom. 1. allegat. 72. num. 106. Molfes. in sum. Theologie moralis, tract. 4. cap. 8. n. 68. Stephan. Gratian. discept. forens. cap. 653. n. 63. & seq. Basil. Pont. de impedimentis matrimon. cap. 26. §. 2. vers. ex quibus, condit. 9. Ægid. de Conink de Sacrament. & censur. tom. 2. disp. 27. n. 74. Rebelt. de oblig. instit. part. 2. lib. 2. g. 7. n. 6. † Ex quolibro probari matrimonium tenet Lancel. Gallia conf. 15. n. 3. Genoa d. lib. 5. quest. 6. Franc. Viui. decif. 489. num. 9. Camill. Borrel. d. part. 2. tit. 22. n. 27. cum Parocho deponenti de pertinentiis ad suum officium credatur, Menoch. de arbitr. casu 99. num. 3. Surd. decif. 70. num. 13. Stephan. Gratian. in terminis disceptat. forens. tom. 4. cap. 653. num. 60. Et cum supradicta ad solemnitatem Sacramenti pertineant propter finem necessarium vitandi lites, † obligare sub mortali tenent Sanchez de matrim. lib. 3. disput. 15. num. 22. Valer. Reginald. in praxi fori parit.

penit. lib. 31. num. 242. vers. ult. Gutier. de matrimon. cap. 60. num. 9. Nald. in sum. verb. Parochus, n. 20. Basil. Pont. ubi sup. Posseuin. d. c. 12. num. 44. Ego ipse de officio, & potest. Episcop. p. 2. alleg. 32. num. 174. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 4. cap. 653. num. 64.

Formula autem obseruanda à Parochis in describendis matrimoniis in libris ad id deputatis, talis esse poterit, Die... mense... ann... Petrus, & Berta factis intra Missarum solemnibus trinis denunciationibus, tribus diebus festiuis continuis, videlicet die... mense... dicti anni, & nullo impedimento allato, seruatisque alijs seruandis, coniuncti sunt matrimonio à me N. in Parochia N. talis loci, & inter Missarum solemnibus ibidem benedictionem matrimonialem receperunt, (quando est danda) presentibus N. & N. testibus. Si fuerit dispensatio obrepta à Sanctissimo Domino super aliquo gradu post illa verba, nullo impedimento allato, addatur, & obrepta dispensatione à Sanctissimo super gradu... & admissa per D. Vicarium, &c. Vel forsan melius hæc formula sic concipi potest. Ego N. Rector Parochialis Ecclesie Sancti N. fidem facio me tribus diebus festiuis continuis, videlicet primo die... mense... ann... secundo die... mense... ann... tertio die... mense... ann... in Ecclesia Parochiali Sancti N. inter Missarum solemnibus publice denunciaſſe matrimonium inter A. & B. nulloque legitimo opposito impedimento, ac viro & muliere à me interrogatis, eorumque mutuo consensu intellecto, matrimonium inter dictos A. & B. in facie Ecclesie iuxta formam Trident. Concil. die... mense... ann... in dicta Ecclesia Sancti N. fuisse legitime celebratum, presentibus N. & N. testibus, &c. Ego N. Rector Parochialis Ecclesie Sancti N. manu propria.

Ex supradicta partita etiam mortuis testibus, & Parocho scribente, absque alijs probationibus matrimonium plene probatur, vt bene resoluunt Cauale. decis. 12. sub num. 22. vers. & liber Parochi, part. 2. Mascard. de probat. conclus. 672. n. 18. cum seqq. Aloys. Ricc. d. resolut. 318. à princ. Menoch. conf. 199. n. 3. Sanchez. de matrimon. lib. 3. disput. 15. n. 22. Franc. Molin. d. lib. 1. compar. 9. à num. 35. Mari. Antonin. var. resol. lib. 1. resol. fin. casu. 33. vers. nihilominus, Gall. conf. 15. n. 3. 16. & 17. Giurba ad consuetud. Messanen. cap. 1. gloss. 1. part. 1. num. 39. Ego ipse d. alleg. 32. num. 175. Rot. decis. 750. num. 1. p. 1. diuers. & decis. 40. part. 2. etiam diuers.

Tertia matricula erit mortuorum, illorum scilicet, qui in Parochia sua sepulti fuerint, cuius descriptionis formula ita concipi solet, Die... mense... ann... N. de N. omnibus Sacramentis susceptis cum anima commendatione obiit in sua domo plateæ nuncupatæ N. & sepultus fuit in hac Parochiali Ecclesia Sancti N. &c. Ex qua partita probari mortem, & sepulturam tradunt Menoch. d. lib. 1. præf. 51. n. 53. cum seqq.

Paul. Fusc. d. lib. 2. cap. 3. num. 28. Cald. Pereira in l. si curatorem, verb. minoribus, num. 33. cum seq. C. de integ. restit. minor. Ioseph. Ludouic. Perus. decis. 55. num. 7. Franc. Molin. d. compar. 9. n. 39. Genoa d. lib. 5. quæst. 2. Caualer. decis. 575. num. 3. Rot. decis. 621. num. 4. part. 1. recent. & decis. 605. num. 4. part. 2. etiam recent. & in Alexandrina Beneficij, 18. Aprilis 1625. coram R. P. D. Merlino, etiam ad effectum reservationis, Burrat decis. 11. num. 1. & ibi Ferentil vbi concordantes adducit, & conclusionem ampliat, & decis. 407. num. 3. Rot. decis. 700. num. 4. p. 1. recent. & in Therulen. Beneficij, 7. Iunij 1610. coram bonæ mem. Patriarcha Manzanedo, & in Leodien. Capellanis, 8. Nouembris 1619. coram bonæ memor. Vbaldo sen.

Parocho enim adnotanti mortem Parochiani creditur, quia ad illum, & opus sepeliendi defunctos suæ Parochiæ, & huiusmodi adnotatio spectat, vt per Crauet. de antiq. temp. par. 1. §. vidimus, & abundè num. 1. Ioseph. Ludouic. conclus. 29. ampl. 24. & Perus. decis. 12. num. 17. p. 1. Mascard. de probat. conclus. 673. num. 13. & conclus. 1077. num. 4. Genoa descriptura priuata, lib. 5. tit. de libris plebanor. quæst. 2. num. 1. Burat, decis. 886. à n. 1. Rot. in Eluen. Eremitorij, 7. Februar. 1631. coram R. P. D. Merlino. vbi etiam fuit dictum, quòd circa mortem alicuius credendum est libro Societatis, si Confraternitas habet pro instituto hoc officium generale sepeliendi mortuos: & quòd credatur scribis deputatis ab istis Confraternitatibus in Regno Lusitanis, consuluit Valasc. consul. 10. num. 1. part. 1. quem refert Perez de Lara de Capellan. & annuensar. lib. 2. c. 4. num. 92. & 93. nouissime post aliquas huius tract. impressiones à me visus Escobar de puritate, & nobilit. probanda, p. 1. q. 6. §. 1. num. 30. prout etiam ex libro Hospitalis, cui consuevit fides adhiberi, probari mortem dicit Surd. conf. 350. num. 36.

Quarta matricula est Confirmatorum, maxime in oppidis, ad quæ Episcopus ad confirmandum accedit, non habens secum Notarium scribentem, nam in ciuitatibus illa necessaria non erit, cum Confirmatio conferatur in Cathedrali, & ibi notentur Confirmati. Ita Posseuin. d. tract. de officio curati, c. 12. num. 43. In hoc autem libro describi debent nomina, & cognomina Confirmatorum, patrumque & matrum Parochiæ in qua habitant; item similiter patrinorum, seu matrinarum, nec non ipsius Episcopi administrantis; tum dies, mensis, & annus, & nomen ipsius Ecclesiæ, in qua Chrisma fuit administratum, in hanc formam, Die... mense... ann... N. ætatis annorum..., filius N. & N. ex Parochia S. N. Chrismatibus Sacramento fuit confirmatus à Reuerendiss. D. Episcopo N. patrinus, seu matrina fuit N. ex Parochia S. N. administratum verò fuit hoc Sacramentum

tum in Ecclesia Parochiali Sancti N. Titulus libri sic concipiatur, Liber Confirmatorum Sacramento Chrismatis Sancti N.

- 17 Alias quoque duas matriculas aliqui pro eius arbitrio conficere solent, non tamen de necessitate, sicut ad supradicta obligantur; una est omnium omnino, qui sunt sub Parochia sua, ut scilicet notet continuo eos, qui successiue nascuntur, vel domicilium sub Parochia sua statuunt, & eos, qui inde discedunt, ut sciat etiam pro quibus sit orandum, & elemosyna facienda, arg. 2. a nobis, il 2. de sentent. excomm. † Altera eorum, quibus de bonis Ecclesiae subuenit, ut sic possit Ecclesia seruari indemnis, cum teneatur rationem singulis annis de redditibus, & beneficij sui possessionibus per Archidiaconum Episcopo reddere secundum iuris communis dispositionem, ne in nihilum contingat redigi, aut aliter dilabi, & ne quod in elemosynam datum est, fiat in peccatum, ut dicitur in cap. iniustum, de rerum permut.
- 19 Quatuor matriculis, seu libris supradictis bonam custodiam adhibere tenetur Parochus ne dum possunt ad aliorum manus facili negotio peruenire, falsentur, vel rumpantur, & ubicumque requisitus fuerit, tenetur de illis fides facere necessarias, & potest accipere pro sua mercede illud, quod in loco solitum est dari; si vero solitum sit fieri gratis, gratis & ipse faciet, quia sacra Congreg. negotijs Episcoporum, & Regularium praeposita Episcopo Cauen. sub die 3. Iunij 1604. † rescripsit nihil pro huiusmodi fide recipi posse, subdens huiusmodi libros non esse per Episcopum de Parochorum potestate extrahendos, sed penes illos debere conseruari, dummodo tamen, si necessarium fuerit, copia pro illorum conseruatione detur.
- 21 Fides autem ut in iudicio prober est necessario facienda cum formali transcriptione partitae de verbo ad verbum sicut iacet, praemitendo haec verba, videlicet, Ego N. infra scriptus Parochus Ecclesiae Sancti N. de N. fidem facio qualiter in libro defunctorum dictae Ecclesiae, fol. ... adest sequens partita, videlicet, die ... &c. In quorum fidem, &c. Datum, &c. Ego N. de N. Parochus supradictus manu propria. Aliter autem facta fides, seu attestatio Parochi, quibuscumque verbis concepta sit, absque formali, ut supra, transcriptione partitae, non probat, Gregorius decif. 359. num. 5. Beltramin. in annot. ad decif. 359. eiusdem numer. 9. & fuit dictum in Tolletana Capella, 18. Maij 1615. coram R. P. D. meo Pirouano, & in Aesina Bonorum, 17. Maij 1617. coram bone mem. Andrea, Ferentil. in annot. ad decif. 111. Buratti, num. 5. Prout nec probat † si extracta sit lite pendente in Rota sine citatione, & recognitione, quae tamen necessaria non erit, si tempore productionis non fue-

rit de hoc oppositum, ut censuit Rot. in Romana Nullitatis obligationis, 16. Ianuarij 1626. coram R. P. D. Duran. vers. non obstat. 1. Iudex enim parte non opponente potest adhibere fidem scripturis, etiam informibus, cum possint quandocumque recognosci. Socin. in Auth. si quis in aliquo, n. 18. & ibi Dec. num. 27. vers. si vero iudex, C. de edendo. Pute. decif. 405. lib. 1. Rot. decif. 487. part. 1. recent.

Praeter hos libros, quos Parochi ex debito officij facere tenentur, & penes se habere debent, in aliis nonnulla annotare solent, quae Ecclesiae, & Parochianis necessaria videntur: veluti cum scribunt aliquem fuisse excommunicatum, quae scriptura probat, ut tenent Ioseph. Ludouic. decif. 29. col. 2. in fin. Mascard. de probat. conclus. 673. num. 12. Genoa de scriptura priuata, lib. 5. tit. de plebanorum libris q. 4. in fine. Vel notant dominium alicuius rei ad dominium suarum Ecclesiarum spectare, quae adnotatio similiter probat, nisi sit contra tertium, quia tunc solum praesumptionem & indicium facit. Mascard. d. conclus. 673. n. 7. & 8. Genoa ubi supra quest. 5.

Deinde his libris, seu matriculis confectis, 13 debet facere Parochus diligentem instructionem ingeniorum suae curae, redeundo in primis ad pacem eos, quos longa, & diuturna obstinatione in odio proximi existere reperti fuerint; arcere enim eos poterit a fidelium coetu, si noluerint obedire, ut colligitur ex text. in c. placuit, 90. dist. quem commendat, & notabilem appellat Abb. in c. vlt. n. 2. de maior. & obed. & in c. cum pridem, num. 6. Felin. in rub. de treuga, & pace, num. 4. Nec in quacumque re agenda considerare prius omitat an liceat, an deceat, an expediat id agere, sapienter, prudenter, humiliter praesse studeat, lentè festinet, oculatam manum gerat, nec temerè quaecumque credat: praeteritorum memor praesentia intueatur, consideret, futuraque praecogitet: pertinaciam, & inconstantiam fugiat, illa superbiam, haec leuitatem matrem agnoscat.

Curet quammaximè ut sana, & Orthodoxa doctrina, & boni mores in plebibus suis conseruentur, & vitia, ac mali mores, potissimumque falsa dogmata, & haereses ab eis omni conatu auertantur, & profligantur; quod enim praecipit Trident. Synodus sess. 24. de reformat. c. 3. visitatoribus, qui praecipue in Republica Ecclesiastica instituti sunt pro salute animarum, meritò transferri potest ad Parochos, quibus peculiariter post Episcopos cura animarum demandata est.

Debet quoque inuigilare circa pauperes, 15 & miserabiles personas, quas illi Concil. Trid. sess. 23. de reformat. c. 1. commendatas esse vult, quòd autem in ista velit Concil. commendatione, declarauit perspicuè S. Carol. Actor. Mediolanensis.

diolanen. p. 1. in cap. de diligentia ab Episcopo adhibenda in statu vniuscuiusque Parochia cognoscendo, in hunc modum: Inquirat autem, scilicet Parochus, studiosè de pauperibus sue Parochie, præsertim puellis nubilibus, de viduis, orphanis, pupillis, ægrotis, senio confectis, aliisque personis temporali, vel etiam spiritali misericordia indigentibus, quibus & ipse pro viribus opitulari, & alios suo exemplo, & hortatu ad id officium incitare studeat. Præcipue verò de his omnibus sæpe certiore faciat Episcopum, ut qui communis eorum pater est, isdem paternam curam, & pietatem quamcumque poterit ratione præstet.

26 Discordias inter filios spirituales nequam permittit debet Parochus, sed velociter illas componere curet, instet & arguat. Ita Petr. Sor. in instit. Sacerd. tract. de officio Pastoris, §. secundum verò requisitum ad officium Pastoris. Ioan. Sanci. in select. dispus. 47. n. 25. & num. 21. ait Parochum nimiam cum Parochianis familiaritatem euitare debere.

27 Demum tenetur, ubi necesse fuerit, ad visitandos infirmos accedere, eosque opportunis remediis iuuare, ad quam rem in promptu semper habere debet argumenta ad animum consolandum, & erga res diuinas, ac æternas exercitandū opportuna, conquisitis Psalmorum versiculis, & aliis Scripturæ locis, Sanctorum exemplis, atque hortetur infirmum, ut peccatorum suorum dolore conceptos pem in diuina misericordia concipiat, atque infirmitatis suæ molestias, ipsamque mortem Deo in satisfactionem pro peccatis suis offerat: commonefaciat quandoque ægrotudines prouenire à Deo ita disponente, ut homo ad cor redeat, vitamque suam emendet, cuius proinde firmum propositum concipere debeat, si corporis sanitatem recepturus sit; nam, ut inquit S. Chrysostom. homil. 38. in cap. 8. Matth. ægrotationes plurima ab anima peccatis originem trahunt, & Innocentius III. in Concil. generali, prout refertur in cap. cum infirmitas, de Penit. & remiss. ait infirmitatem corporis nonnunquam ex infirmitate animi procedere.

28 Et si infirmus incipiat agonizari, aduertat Parochus maiorem ei incumbere adiuuandi obligationem, ac magnum & necessarium ministerium esse moribundis opem ferre in eo statu, à quo vel in bono, vel in malo dependet æternitas. Dionys. Carthus. de quatuor nouissimis, art. 37. Homobon. in tract. de arte adiuuandi infirmos in spiritu, part. 1. cap. 1. & nouissimè in respons. quest. moralium, part. 1. respons. 49. in fine.

29 Hac de re doctè sanè, & sanà doctrinā præstat Parochis, mei amicissimus Ioan. Machado in su perfeito Confessor y Cura de Almas lib. 4. p. 2. tract. 2. docum. 23. n. 1. & 2. sic Hispano sermone concludens. Por no constar del derecho ni Concilio Tridentino si el Cura por razon de su

officio este obligado a assistir al enfermo su Feligrez que se está muriendo para ayudarle a bien morir, y encomendarle el alma con las oraciones tan piadosas que para este effetto tiene dispuestas la Iglesia queda dudoso, y conuerso entre los Doctores. Y aunque Toledo lib. 5. c. 5. defiende grauemiente que por razon del officio le compete esta obligacion al Cura. Es mas probable opinion la contraria ex Possen. de officio Curati, c. 13. n. 13. cum seq. que no le obliga a esto debaxo de peccado mortal quando el enfermo queda ya Sacramentado, y dispuesto para morir. Y digo por razon de su officio, y obligacion de peccado, que si por caridad lo hiziesse asse el Cura zeloso del bien de las Almas de sus feligreses quien duda que seria muy grato a Dios, y accion muy loable. He dicho tambien 30 que no le corre esta obligacion al Cura quando el enfermo queda ya con los Sacramentos, y dispuesto para morir como buen Christiano, que si estuuiesse impenitente sin auerse querido Confessar, o dexar la ocasion de peccado en que estava merido deue el Cura secundum Possen. d. 13. n. 14. & Basse. verbo Parochus, n. 2. y esta precisamente obligado a assistirle todo el tiempo que buenamente podiere para reducirle a verdadera penitencia: cosa en que deue reparar mucho el Cura, porque puede suceder que por la omission que en esto tubiere, y por rehusar un poco de trabajo se pierda un alma, que tanto costó a Christo nuestro Señor, y de que el deue darle estrecha cuenta. Taduerta tambien que no por ver al enfermo frenetico desista luego dayudarlo, y le desempare, que la experiencia lo ha mostrado, y lo enseña, assea experimentado Cura Possen. ubi sup. Baldel. Theolog. mo. lib. 1. disp. 12. n. 20. & 21. Valles in 3. de morb. vulg. sect. 3. que los freneticos quando estan cercanos a la muerte suelen boluer a su juicio. Y aunque Nau. 31 in man. c. 26. n. 36. siente que el Cura esta obligado debaxo de peccado mortal a persuadir al enfermo que haga testamento, y desponga sus cosas, generalmente hablando es doctrina muy rigorosa y como tal la impugnau comunemente los Doctores apud Possen. d. c. 13. n. 6. & c.

CAPVT VIII.

De residentia Parochorum.

SVMMARIVM.

1. Residente tenentur de iure diuino in suis Ecclesiis Parochi, & alij animarum Rectores.
2. Papa qualiter possit dispensare in residentia ostenditur.
3. Parochus non solum habens curam animarum, qua exercetur in foro anime, sed etiam obtinens illam, qua pertinet ad forum exterius, tenetur de iure diuino in sua Ecclesia residere.

4. Residente

- 4 Residere tenetur Parochialem etiam tenuem habens, & etiam si tres, vel quatuor incole remanserint.
- 5 Residere non tenetur Parochus in Ecclesia, quæ in totum Parochianos habere desierit.
- 6 Monasterium, seu Abbatiam obtinens, quæ cura, & Conuentu caret, residere non tenetur.
- 7 Baptismalem Ecclesiam obtinens, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, tenetur ad residentiam.
- 8 Residere tenetur obtinens Parochialem Ecclesiam cum libero cura exercitio, & omnibus fructibus, licet ei in limine adeptæ possessionis mora lis fuerit per aliquem in petitorio.
- 9 Parochus si duas habet Ecclesias unitas, tenetur residere in digniori; si vero non constet quæ sit dignior, in frequentiori.
- 10 Residere tenetur Parochus in ciuitate si populus diuidatur, & pars una habitet in ciuitate, & altera extra.
- 11 Parochiales duas perpetuò inuicem aq̃ue principaliter unitas habens, potest in quâ maluerit residere.
- 12 Parochialem Ecclesiam cum Canonicatu ex legitima dispensatione habens, in Parochiali residere debet; sed si sunt in eodem loco, & potest utrique seruire, quotidianas distributiones percipiet.
- 13 Parochialem in ciuitate, & Canonicatum in Cathedrali habenti non est molestia inferenda si potest utrique inseruire.
- 14 Parochialis si vacet, non potest Episcopus illam habenti Canonicatum conferre, etiam si tenues admodum præbende essent.
- 15 Parochialis Ecclesia inconsulto Papa conferri non debet habenti dignitatem tenuem in Ecclesia Cathedrali, quæ de distributionibus quotidianis non participat.
- 16 Residens in Parochiali si non longè absit ab Ecclesia, in qua habet Canonicatum, potest ex indulgentia diebus serialibus ad Ecclesiam accedere, & in ea Diuinis inseruire.
- 17 Canonicatum, & Parochialem in duabus Diocesibus habens, & non residens in Parochiali ex permissu Episcopi, cogendus est residere in Canonicatu.
- 18 Parochialem obtinens, in qua Vicarium perpetuum legitime institui obtinet, eo viuente residere non tenetur: intellige ut ibi.
- 19 Capellanus in Parochiali auctoritate Apostolica institutus coadiutor, tenetur residere sicut ipse Rector.
- 20 Coadiutor ubi datur ratione infirmitatis non ob id proprius Parochus excusatur à residentia.
- 21 Vicarius amouibilis in exercitio cura arguitur curam esse penes deputantem.
- 22 Residere in Parochiali, vel Prioratu Curato unito Dignitati, aut Canonicatu accessorie, & in perpetuum, non tenetur ille, qui obligatur residere in Ecclesia dignitatis, vel Canonicatus.
- 23 Parochi extra residentiam in seruitio Episcopi, aut Ecclesiarum Cathedralium permanere non possunt, ut sint Vicarij, Vistatores, Secretarij, fiscales, &c.
- 24 Parochus Ecclesie Cathedralis potest Vicarius officio fungi.
Presbyteri Parochiales obtinentes Ecclesias, non possunt esse indices Ordinarij, vel delegati illius, in Provincia Toletana, ibid.
Extenditur ad omnes Ecclesias Parochiales Regni Castellæ, & Legionis, ibid.
- 25 Subcollectoris Apost. officio fungentes non excusantur à residentia Parochialis.
- 26 Inquisitoris officium exercentes non excusantur à residentia in suis Ecclesijs Parochialibus.
Privilegium Inquisitorum, Consultorum, &c. ad lucrandos fructus in absentia quorumcumque beneficiorum, excipit Parochiales Ecclesias, & perpetuos Vicarios, cæteraque beneficia curam animarum habentia, ibid.
- 27 Parochiales Ecclesias obtinentes non possunt hodie ab illis studiorum causa abesse.
- 28 Parochus non potest abesse à sua Ecclesia, ut doceat in ciuitate, quamuis non inueniretur alius idoneus ad legendum.
- 29 Parochus propter intemperiem aëris minime excusatur à residentia, ut alibi possit habitare, etiam relicto Vicario approbato.
- 30 Parochus si esset infirmus, & in loco Parochialis curari non valeret, tunc posset ab Ordinario dari ei trium, aut quatuor mensium dilatio, ut in locis vicinioribus maneat recuperanda sanitatis causa.
- 31 Parochus non excusatur à residentia propter Principis, & populi furorē, seu ob pestem aliumve morbum contagiosum.
- 32 Inimicitia capitales non excusant Parochum à residentia, sed solet S. Congreg. licentiam concedere, ut se absentare possit ad sex menses, ut interim aut resignet, aut permuet.
- 33 Senectus non excusat Parochum à residentia, quamuis Ordinarius iam prouideret illius insufficientie apponendo idoneum Vicarium.
- 34 Parochus debet residere in domo ipsius Ecclesie Parochialis, vel in alia intra limites Parochie, quatenus propriam non habeat.
- 35 Parochus si non habuerit domum Parochialem, debet eam in Parochia conducere.
- 36 Parochus non excusatur hodie quin intra Parochiam residere debeat, quamuis non adsit commoda domus Parochialis.
- 37 Parochus Parochiali domo relicta poterit in paterna

- paterna, vel cognatorum domo intra fines Parochiae habitare, si ex ea possit residentia muneri satisfacere.
- 38 Parochia si sit intra, & extra ciuitatem, tenetur Parochus habitare propè Ecclesiam ciuitatis.
- 39 Parochus non potest haberi pro residente si inhabitet in ciuitate etiam docendo, à qua distat sua Parochialis duobus, aut tribus milliariis, etiamsi Dominicus, & festis diebus ad eam accedat.
- 40 Residere tenetur Parochus personaliter, & non alio modo satisfacit officio suo, etiamsi populo per alium aequè benè, & fortè melius seruiatur.
- 41 Parochus officio suo non satisfacit si residet quidem, sed totam curam relinquit Capellano.
- 42 Parochus, qui paruo tempore abest, non efficit quominus dicatur continuo adesse.
- 43 Parochus debet talem sui copiam facere, ut indigentes non careant necessaria copia, sed non arctatur, ut debeat manere quasi in compedibus.
- 44 Parochus si rationabiliter iudicauerit se non fore necessarium, puta quia nullus infirmatur, potest abesse per aliquas horas, etiamsi nullum substituatur, tota verò die potest esse damnosum.
- 45 Parochis poterit prohibere Episcopus sub pœna pecuniaria ne ultra biduum à sua Ecclesia absint.
- 46 Christiana charitas, }
 47 Necessitasurgens, }
 48 Obedientia debita, } Parochum à residen-
 49 Vtilitas Ecclesia, vel } tia excusant.
 Reip. euident, }
- 50 Parochi quando, & quo tempore relaxandi animi causa possint à suis Ecclesiis abesse, ostenditur.
- 51 Parochus iusta de causa abesse volens siue cum licentia, siue absque ea, tenetur relinquere substitutum, qui pro se populo seruiat, & quid si absentia sit repentina.
- 52 Parochus abesse volens Vicarium, siue substitutum etiam idoneum, & admissum in illo Episcopatu pro administratione Sacramentorum relinquere inconsulto Episcopo non potest, nisi ad sex, vel septem dies.
- 53 Curatus vicinus bene potest substitui in absentia Parochi.
- 54 Parochus sine licentia Episcopi ex iusta causa an possit abesse ad duos menses continuo, vel diuissim, ostenditur, & num. 55.
- 56 Parochus non potest per hebdomadam abesse non petita, vel non obtenta licentia, etiam relicto Vicario idoneo per Ordinarium approbato.
- 57 Constitutio Episcopi valet ne Parochi possint abesse ultra duos dies sine licentia.
- 58 Parochus ut legitimè ultra bimestre possit abesse, quæ requirantur? ostenditur.
- 59 Parochus habens iustam causam abeundi extra Parochiam per duos menses, aut tres, non satisfacit suæ conscientia, si petat licentiam iurans se grauem habere causam, quam non expedit manifestare.
- 60 Parochus petens licentiam fingendo causam iustam, quam reuera non habet, peccat mortaliter, & tenetur restituere fructus.
- 61 Absentia iusta causa in Parochis an iudicialiter probari debeat? remissum.
- 62 Episcopus cognoscere debet de causis absentia etiam ab Ecclesiis Parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat.
- 63 Ordinarij locorum Episcopo inferiores possunt dare licentiam Parochis se absentandi à suis Ecclesiis.
- 64 Vicarius idoneus relinquendus in absentia Parochi quis, remissum.
- 65 Licentiam expressam Episcopi obtinere debet Parochus abesse volens, quia tacita non sufficit.
- 66 Parochum non excusat distantia loci, etiam cum necessitate eò discedendi, ut possit abesse à sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis necessitas repente se offerat, quæ non patiatúr dilationem.
- 67 Parochus, qui absque legitima causa à sua Ecclesia abest, præter culpam mortalem incurrit priuationem fructuum pro rata absentia.
- 68 Restitutio fructuum ob non residentiam amissorum faciendâ est fabrica Ecclesiæ, vel pauperibus, nec obtineri potest compositio.
- 69 Restituere tenentur Parochi fructus amissos ob non factam residentiam, etiam ante vllam iudicis sententiam.
- 70 Fructuum appellatione in materia restitutionis ob non factam residentiam, veniunt naturales solum, ac naturales & artificiales, non autem industriales.
- 71 Parochus aliis iuris remediis, etiâ vsque ad priuationem, compelli potest ad residentiam.
- 72 Parochus non residens, etiam monitus, non est hodie ipso iure priuatus Parochiali.
- 73 Parochi ad priuationem ob non residentiam non est necessarium quòd prius procedatur per alias pœnas, nempe per censuras, ac sequestrationem, & subtractionem fructuum.
- 74 Concil. Trid. sess. 24. cap. 12. vers. præterea, non afficit Episcopos, qui possunt procedere ad priuationem ob non residentiam, tametsi illa temporum interualla non fuerint obseruata.
- 75 Beneficio ut quis legitimè priuetur ob non residentiam, debet prius personaliter citari, & quid si personaliter citari non potest?

PAROCCHI, & alij animarum Rectores tenentur de Iure Diuino in suis Ecclesiis residere, vt aperte colligitur ex Concil. Tridentino sess. 23. de reformat. capit. 1. dum sic ait: Cum praecepto Diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his sacrificium offerre, verbisque diuini praedicatione, Sacramentorum administratione, ac honorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in caetera munia Pastoralia incumbere, quae omnia nequaquam ab eis praestari, & impleri possunt, qui gregi suo non inuigilant, neque assunt; sed mercenariorum more deserunt, Sacrosancta Synodus eos admonet, & hortatur, vt Diuinorum praeceptorum memores, factique forma gregis in iudicio, & veritate pascant, & regant. Haec Concil. quod licet loquatur de Episcopis, tamen quia in fine habet omnia, quae dixerat superius de Episcopis, intelligenda etiam esse de Parochis, bene ex eo euincitur, illorum residentiam esse de Iure Diuino; quia isti sunt Pastores, ac proinde tenentur residere, cum non possint recte fungi proprio officio, nisi personaliter resideant; tum quia isti sunt veluti gubernatores, & praefecti gregis sibi commissi, ac Princeps non constitueret Gubernatores vrbium, & praefectos oppidorum, quos putat frequenter abesse ab iis locis sibi commissis, & solum eos gubernare per alios. Et quamuis non reperitur hoc praeceptum de residentia expressè in sacris Litteris; ex illis tamen necessario, & non obscure deducitur, & praecipue prouer. 27. *Cognosce vultum pecoris tui, & greges tuos diligenter considera.* Ecclesiast. 7. *Pecora tibi sunt, attende de illis.* Act. 20. *Attendite vniuerso gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit.* Nec est enim necesse, vt omnia praecepta Diuina expressè in sacra Scriptura exprimantur; nam cum parochi pastores sint, quibus committitur cura gregis, eo ipso ex hoc deducitur de Iure Diuino teneri eos residere.

Quare ita resoluunt Caiet. 2. 2. q. 185. art. 5. & in sum. verb. *beneficium*, il. 1. vers. & si beneficium est Curatum, praeclearae mem. & summae sanctitatis vir D. Barthol. à Martyribus Archiep. Bracharen. in *stimulo Pastorum*, p. 2. fol. 51. cum sequentibus. Syluester in sum. verb. *residentia*, n. 1. Emman. Sà in *aphorism. eod. verbo*, etiā n. 1. Barthol. à Carāza in *tr. de residentia*, c. 2. Melch. Gallego in *tr. de Parochorum obligation. tempore pestis*, p. 1. disp. 1. nu. 46. cum seq. Turrian. in *particulari tract. de residentia*, latè Sor. de *Iustit. lib. 10. q. 3. art. 1. cum sequentibus*, Alphons. à Castro de *iusta hereticorum punit. lib. 3. capit. 4. Vega in speculo*, cap. 17. Selu. de *benef. p. 4. q. 2. ex n. 2.* Couar. lib. 3. var. cap. 13. num. 9. Nauar. in *man. capit. 25.*

numer. 121. Ferret. conf. 23. à numer. 32. & à numer. 14. Bernard. & Salzed. in *pract. cap. 54. in nouiss. impress.* Ioann. Ocon. in *repet. capit. 1. de Clericis non resid. in 6. n. 39.* Cordub. in *qq. lib. 1. q. 19.* Bapt. Conrad. in *resp. casuum conscient. q. 317.* Lxl. Zech. de *casibus reseru. casu 3. & in tit. de benefic. n. 6. & de munere Episcop. cap. 5. n. 3.* Viuald. in *append. candel. cap. 9. n. 6. & 7.* Valent. tom. 4. *disput. 10. q. 3. puncto 5. vers. altera sententia*, paul. Comit. *respon. moral. lib. 1. q. 59. num. 1.* Ceual. *commun. contra communes, quest. 585. num. 1. & seq.* Quintanad. *ecclesiast. lib. 4. num. 50. & 51.* Gonzal. ad *reg. 8. Cancel. gloss. 24. nu. 139. & gloss. 41. n. 8. & gloss. 43. n. 163.* Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 7. cap. 4. q. 1.* Lessi. de *Iustit. lib. 2. cap. 43. dub. 29. n. 153.* Aloy. Ricc. in *praxi rerum fori Eccles. ref. 393. n. 5.* Sanch. de *Matrim. lib. 8. disp. 6. nu. 5. & in praecepta Decalogi tom. 1. lib. 4. cap. 37. nu. 15.* posseu. d. *tr. de officio Curati*, cap. 1. n. 1. Nicol. Garc. de *benefic. p. 3. cap. 2. n. 16.* Cened. ad *Sexum*, collect. 30. n. 2. Ludouic. de *sancto Ioann. de administr. Sacramentorum artic. 1. de resident. num. 3. vers. demas.* Ego ipse de *officio, & potest. Episcopi*, p. 3. alleg. 53. n. 2. me citato in illo loco Sanctarel. *var. resolut. quest. 1. per tot. & nouissimè Alzed. de praestantia Episcopalis dignitatis*, p. 1. cap. 6. num. 7. ac etiam Homobon. in *respon. quest. moral. p. 3. resp. 28.* & Machado in *su. perfeto Confessor y Cura de Almas lib. 4. p. 2. tract. 3. docum. 4. n. 1.* vbi in fine pro decisione questionum, quae in hac materia disputari solent, se remittit ad hunc locum, me citato in hoc loco Trullench in *exposit. Decal. lib. 4. c. 1. dub. 8. n. 9.*

Et quamuis hinc inferri videatur papam in residentia dispensare non posse, vt pote quia dispensare non potest in iis, quae sunt de Iure Diuino, cap. sunt quidam 25. quest. 1. Gloss. verb. *auctoritate*, in cap. non est, de voto, iunctis latè adductis per citatos à Sanctarel. *var. resolut. q. 1. num. 5.* & per me in *tract. de iure Eccles. lib. 1. cap. 2. n. 120.* nihilominus haec illatio non est indistinctè vera, quia in hoc casu non dispensat propriè tollendo vinculum, quo Parochus obstrictus est ad residentiam, sed iusta, & legitima existente causa declarat vinculum illud cessare ob rationabilem causam, quae superuenit, & parochum non teneri in aliquibus casibus residere, & Dei voluntatem esse, vt nunc non cogatur ad residentiam, & quando pontifex id facit, Deus talem declarationem ita approbat, vt ab obligatione praeccepti Diuini hominem ipso facto liberet. Quare papa non dispensat vt agens principale, sed vt agens instrumentale, seu ministeriale, quatenus ex officio, & cum auctoritate declarat esse iustas causas, ob quas Deus relaxat obligationem, & ita Deus tunc vt agens principale tollit illam obligationem. Videant parochi an allegata causa sit legitima, & sua absentia valde utilis, & necessaria vniuersali Ecclesiae,

Ecclesiæ, vel saltem propriæ, quia si Papa sine hac, vel alia iusta causa dispensauerit, ipsi tamen peccant, si non resident, Sot. *dicto libro 10. q. 3. art. 4. Valent. tom. 3. disputat. 3. q. 10. puncto 5. vers. & hæcenus*, Azor. *d. p. 2. lib. 7. cap. 4. ques. 1. ad fin. & c. 5. ques. 6.*

Quod adeò verum est Parochum teneri de Iure Diuino in suis Ecclesiis residere, ut ad id non solum adstringatur habens curam animarum, quæ exercetur in foro animæ; sed etiã obtinens illam, quæ pertinet ad forum exterius circa correctionem morum, qualis est qui potest visitare, corrigere, excommunicare, suspendere, & interdicere, non quod de illo loquatur Concil. *d. cap. 1. sed quia comprehenditur aliis auctoritatibus, quas ex S. Scriptura supra adduximus, & sub dispositione Constitutionis bonæ mem. Piæ IV. incip. In suprema, sub dat. Kalend. Decembris, 1564. Ita Sanctarel. d. q. 1. n. 11. Armendar. loco infra citando, nu. 173. Vnde Præposituram curam tantum iurisdictionalem obtinentem esse comprehensam in Bulla Pij V. de residentia Parochorum, quæ incip. Cupientes, sub dat. 8. Idus Iulij 1568. referunt decusum Nicol. Garc. de benefic. p. 3. cap. 2. n. 179. in 10. declarat. & Armendar. loco proxime citando, num. 140.*

Et procedit etiam si Parochialis sit tenuis, Rebuff. *in tract. nominat. q. 8. n. 27. Valer. Reginald. in praxi fori pen. lib. 30. n. 294. vers. si obui- cies*. Ego ipse *d. p. 3. alleg. 53. n. 70. me citato in illo loco Sanctarel. var. resolut. q. 4. num. 45. Et etiam si in Parochia tantum remanserint tres, vel quatuor incolæ, Nicol. Garc. de benefic. p. 3. cap. 2. n. 179. Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarræ, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub rub. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis? n. 142. † nisi Parochialis Ecclesia in totum Parochianos habere desierit, quia tunc de illa prouisus non teneretur personaliter residere, cum de ea iudicari debeat ac si esset beneficium simplex, ut latè probat Anton. Ricciul. de iure personarum extra gremium Ecclesiæ existent. lib. 1. cap. 14. † sicut nec teneretur residere obtinens Monasterium, seu Abbatiam, quæ Cura, & Conuentu caret, Nicol. Garc. dicto num. 179. in 9. declarat. Armendar. dicto loco num. 139.*

Baptismalem Ecclesiam obtinens, cui incumbit sola cura baptizandi omnes infantes oppidi, & existentes sub cura Archipresbyteri, teneretur ad residentiam, ad minus tanquam coadiutor Ecclesiæ Parochialis. Ita Armendar. *dicto loco n. 178.*

Parochialem Ecclesiam obtinens per prouisionem Sedis Apostolicæ habens liberum curæ exercitium, & omnium bonorum, fructuum, & prouentuum ad dictam Ecclesiam Parochialem pertinentium possessionem, licet in limite adeptæ possessionis prædictæ mota lis fuerit per aliquem in petitorio, teneretur

ad residentiam in dicta Ecclesia. Ita Aloyf. Ricc. *in praxi rerum fori eccles. ref. 393. n. 5.*

Parochus si duas habeat Ecclesias vnitas, residere tenetur in digniore; si verò non constet quæ sit dignior, in frequentiori; sed si vna fuerit extra, & altera intra urbem, residere debet in ea, quæ est intra. Ita referunt decusum, Nicol. Garc. *d. num. 179. in declarat. 14. & Armendar. d. loco n. 142.*

Vnde si Populus diuidatur, & vna pars habitet in ciuitate, & altera extra, & idem Parochus ex consuetudine ambas Parochias obtineat, residere debet in ciuitate, Nicol. Garc. *dicto num. 179. in declar. 15. Armendar. dicto loco, n. 143.*

Et hinc habens parochiales duas vnitas perpetuò inuicem æquè principaliter, & non vnâ alteri accessorie, ita ut vna non sit dignior, & principaliter altera, potest in quâ maluerit, residere: idem Nicol. Garc. *dict. nu. 179. in declarat. 16. Armendar. dicto loco, n. 144.*

Parochialem Ecclesiam cum Canonicatu habens ex legitima dispensatione, in parochiali residere debet, cum prima, & præcipua debeat esse cura animarum, iuxta d. Constitut. pij V. quæ incip. Cupientes, & percipere fructus præbendæ, & solum eius distributiones quotidianas perdit, & si quid præterea absentes iusta alia de causa non percipiunt. Ita Armendar. *d. loco n. 135. aduertentes ibi quòd si Canonicatus est in eodem loco, ubi est parochialis, potest vtrique seruire, & quotidianas distributiones percipere, & citat Nicol. Garc. num. 179. declar. 7.*

Vnde parochialem in ciuitate, & Canonicatum in Cathedrali habenti, si possit vtrique inferuire, non esse molestiam inferendam, decusum refert idem Armendar. *in addit. ad recopil. legum Nauarræ l. 4. tit. 7. de benefic. incompat. numer. 49. ubi num. 48. subdit, † si vacet parochialis, non debere Episcopum illam Canonicatum habenti conferre, etiam si tenues admodum præbendæ essent, sed papâ consulere debere, & veros redditus Canonicatus, & parochialis exprimere, idem fuit dictum in Rota in vna Leodien. Canonicatus 5. Iunij 1610. coram Reuerendissimo D. meo Coccino Decano, prout refert Ioann. à Cochier. in commen. ad reg. 5. Cancel. à num. 4. p. 577. cum seqq.*

Et ideo nec habenti Dignitatem tenuem in Ecclesia Cathedrali, quæ de distributionibus quotidianis non participet, Ecclesiam siam parochialem inconsulto papa conferri debere dicit resolutum Armendar. *d. tit. 7. de benefic. incompatib. n. 51.*

Si autem residens in parochiali non longè absit ab Ecclesia, in qua habet Canonicatum; potest ex indulgentia diebus ferialibus ad Ecclesiam accedere, & in ea Diuinis inferuire, dummodo parochus omnibus diebus,

diebus, & horis suis, & congruis Parochiali inseruiat, & nihil prorsus relinquat ex debito servitio ipsius, prout à *Sacra Congreg.* fuisse decisum testantur Nicol. Garc. dicto n. 179. in declarat. 8. Armendar. sub dicta rub. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis n. 136. At obtinens Canoniatum, cui est unita Parochialis ad vitam obtinentis tantum, tenetur in Parochiali residere, vt pariter resolutum referunt idem Nicol. Garc. d. num. 179. in declarat. 13. & Armendar. sub dicta rub. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis, n. 137.

17 Canoniatum, & Parochialem in duabus diocesisibus habens, & non residens in Parochiali ex permisso Episcopi, vt tenetur ex dicta Constit. Pij V. cogendus est residere in Canoniatu, vt per Nicol. Garc. d. p. 3. c. 2. n. 184. Armendar. in addit. ad recop. legum Navarra lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. de resident. Canon. num. 14. quos refero Ego ipse d. p. 3. alleg. 53. n. 113.

18 Parochialem obtinens, in qua Vicarium perpetuum legitime institui obtinuit, eo viuentem residere non tenetur, vt per Armendar. sub d. rub. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis? numer. 193. vbi numer. 126. intelligit si tota animarum cura translata fuerit legitime in solum Vicarium perpetuum, & numer. 127. subdit quod Parochus Ecclesiæ, in qua fuit constitutus Cappellanus, cui ex institutione Cappellaniæ imposita fuit tota animarum cura, seu perpetua Vicaria quoad Cappellanus vixerit, non tenetur in ea residere.

19 Tenetur tamen sicut ipse Rector Parochialis, Cappellanus in illa coadiutor auctoritate Apostol. institutus, vt bene resoluunt Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 9. numer. 17. Galet. in margarita casuum conscient. verb. residentia 1. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori eccles. resol. 393. ampl. 5. Campan. in diuers. Iuris Canon. rub. 7. cap. 6. num. 104. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 3. numer. 27. Monet. de optione Canon. capit. 4. quæst. 8. num. 157. Vgolin. de officio Episcopi capit. 15. §. 3. num. 3. vers. postremo, Armendar. d. tit. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis, num. 127. vers. an capellani, & n. 157. Ego ipse d. p. 3. alleg. 53. n. 78. me citato Sanctar. d. q. 4. n. 17.

20 Si autem datus sit coadiutor ratione infirmitatis, non ob id proprius Parochus excusatur à residentia, vt dicit resolutum Armendar. d. tit. sed an Parochi debeant residere in suis

21 Curatis? num. 129. In exercitio curæ ¶ Vicarius amouibilis arguit curam esse penes deputantem, & ideo ipsum teneri ad residendum, vt pariter decisum attestantur idem Armendar. citato loco num. 141. & Nicol. Garc. d. num. 179. n. 11. in declarat. ...

22 Residere in Parochiali, vel Prioratu Curato unito Dignitati, aut Canoniatui accessorie, & in perpetuum, non tenetur ille

qui obligatur residere in Ecclesia Dignitatis, vel Canoniatu, ex eodem Armendar. cit. loco num. 138. & Nicol. Garc. d. numer. 179. in 12. declar.

Et hodie est adeo præcisa residentia in Parochis, vt illi ab ea excusari non valeant, etiam ex illis causis, ob quas Canonici residere non coguntur, & ideo eos minime posse in seruitio Episcopi permanere, aut Ecclesiarum Cathedralium, vt nempè sint Vicarij, Visitatores, Secretarij, Fiscales, &c. resoluunt Emman. Sà verb. residentia, numer. 1. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. numer. 258. Aloys. Ricc. in praxi rerum fori Ecclesiastici decis. 502. in 1. edit. alias resol. 393. in 2. edit. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. c. 3. numer. 27. Nicol. Garc. de benefic. p. 3. cap. 2. n. 42. Armendar. citato loco n. 166. 167. & 172. Possuin. de officio Curati, c. 1. num. 12. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. Parochus differ. 3. Bonacin. var. tract. disput. 5. de onere, & obligat. benefic. puncto 5. num. 14. Alzed. de præstant. Episcop. dignit. p. 1. cap. 5. n. 128. Ego ipse d. p. 3. alleg. 53. n. 85. me citato in illo loco Sanctarel. var. resol. q. 3. n. 49. & censuit S. Congreg. Conc. sub die 12. May 1629. Nam ultra duos menses Episcopus non potest vti opera Parochi, vt censuit S. Congr. Conc. sub die 8. Ianuarij 1628. ¶ Si autem Ecclesiæ Cathedralis Parochus sit, poterit Vicarius officio fungi, vt bene resoluunt Aloys. Ricc. in decis. Curie Arch. Neap. p. 4. decis. 319. In tota prouincia Toletana presbyteri parochiales Ecclesias obtinentes non possunt esse iudices ordinarij, vel delegari ordinarij appellationum, vt statuit paul. V. in sua constit. incip. Ecclesia vniuersa, sub die 17. Aug. 1615. quam Greg. XV. in sua Constit. incip. Alias a felicit. sub die 9. May 1622. extendit ad Ecclesias omnes parochiales totius Regni Castellæ, & Legionis.

Nec etiam à residentia parochialis excusari Subcollectoris Apost. officio fungentes, tenent Nicol. Garc. d. c. 2. n. 42. in 3. declar. Aloys. Ricc. d. resol. 393. n. 4. Vgolin. de offic. Episc. c. 15. §. 3. n. 3. ver. decimo. Gonzal. d. gl. 6. n. 266. Armendar. d. tit. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis, num. 168. aut ¶ Inquisitoris officium exercentes, vt contra Spin. & Cened. docent Gonzal. d. gl. 6. num. 266. & glos. 43. numer. 164. Aloys. Ricc. d. resolut. 393. numer. 3. Ceual. commun. contra commun. q. 585. n. 12. Ego ipse d. p. 3. alleg. 52. n. 156. me citato in illo loco Sanctarel. var. resol. q. 11. n. 4. & Alzed. de præstantia Episcop. dignit. p. 2. cap. 9. n. 37. priuilegium Inquisitoribus contra hæreticam prauitatem, consultoribus, & procuratoribus in Romana Curia, & alijs vbi libet residentibus, Secretarijs, Fiscalibus, Relatoribus, ac Commissarijs actu seruientibus ad lucrandos fructus in absentia quorumcunque beneficiorum excipit parochiales Ecclesias, & perpetuos Vicarios, ceteraque beneficia

beneficia curam animarum habentia. Paulus V. in sua *Constit.* incip. *Aliis per nos accepto sub die Martij 1610.*

27 Quamuis olim potuerit Parochus studio-
rum causa abesse per septennium ex consen-
su, & licentia Episcopi, vt deciditur in *cap. cum*
ex eo, de elect. lib. 6. hodie tamen id non per-
mittitur, cum illius text. dispositioni deroga-
tum videatur per Concil. Tridentin. *sess. 23.*
de reformat. capit. 1. dum tenet, vt habentes cur-
ram animarum non possint abesse nisi causa
prius per Episcopum cognita, & probata, &
discedendi licentiam vltra bimestre tempus
non obtineant, nisi ex graui causa; at de-
claratum est per *Sacram Congregationem* stu-
dium non esse grauem causam, vt obtinen-
tes beneficia Curata possint abesse, cum il-
la obtineantur per concursum, iuxta Concil.
Tridentin. *sess. 24. de reformat. cap. 18.* & sup-
ponitur illos, quibus conferuntur, esse ido-
neos, & iam studuisse, & consequenter non
esse necesse, vt studiorum causa absint à suis
Ecclesiis, ne ob absentiam debito seruitio de-
fraudentur, eo vel maxime, quia hodie sunt
alii, qui Theologiæ, & Iuri Canonico abs-
que tanto Ecclesiarum, & animarum detri-
mento studere possint. Vnde non semel *sa-*
cra Concil. Tridentin. Congregatio censuit post
Concil. Trident. obtinentes Ecclesias Para-
chiales non posse ab illis studiorum causa ab-
esse, & si absint, non posse percipere fructus,
nec Ordinarios posse talem licentiam conce-
dere, prout referunt Aloyf. Ricc. *d. resol. 393. in*
fine, & res. 310. n. 1. Prospe. de Augustino in *addit.*
ad Quarant. in sum. Bullarj verb. Residentia, vers.
item limita. Gonzal. *d. gloss. 6. n. 251.* Nicol. Garc.
d. p. 3. c. 2. n. 80. & 81. in addit. me citato illo lo-
co Sanctarel. *d. q. 3. num. 25.* & Alzed. *de præstan-*
tia Episcop. Dignitatis p. 2. cap. 9. n. 37. Lud. à S.
Ioann. *de administr. Sacrament. art. 1. n. 2. prope*
fin. Candid. disquis. 18. art. 30. dub. 2. quicquid
Garc. in *summ. morali tractat. 2. diffi. 9. dub. 8.*
num. 27.

28 Et quamuis docentes in Theologica facul-
tate, dum in scholis docuerint, integrè per
annos quinque, percipere possint de licentia
Sedis Apost. prouentus Præbendarum, & be-
neficiorum suorum, non obstante aliqua alia
consuetudine, vel statuto, cum denario de-
fraudari non debeant in vinea Domini labo-
rantes, vt expressè habetur in *cap. ult. in fin. de*
magistr. tamen post Concil. Trid. Parochus non
poterit abesse à sua Ecclesia, vt doceat in ci-
uitate, quamuis non inueniretur alius idoneus
ad legendum etiam Grammaticam, & fuerit
quoque relictus idoneus Vicarius, & approbatus
cum congrua mercede, & solemnibus diebus
pariter ipse Parochus interesset, ex allatis ra-
tionibus, prout testantur à S. Congr. resolutum
Gonz. *gloss. 6. n. 254.* Aloyf. Ricc. *d. res. 393. n. 2.*
Barbosa de Parocho. Pars I.

Armend. *d. loco, n. 134. in fine.* Ego ipse *d. alleg.*
53. n. 76. me citato Sanctarel. *dicta q. 3. n. 32.*

Propter intemperiem aëris Parochus non
inde oriundus minime excusatur à residentia,
vt alibi possit habitare etiam relicto Vicario
approbato, vt per Vgolin. *de officio Episcopi, cap.*
15. §. 3. vers. sexto, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. ver-
bo residentia, §. 7. Armendar. *sub d. tit. sed an Pa-*
rochi debeant residere in suis Curatis? numer. 132.
aduertentes quòd si Rector infirmus esset, &
in loco Parochialis curari non posset defectu
Medicorum, medicinarumve, tunc posse ab
Ordinario dari ei dilationem trium, aut qua-
tuor mensium, vt in locis vicinioribus maneat
recuperandæ sanitatis causa, interea ab ipso
Ordinario in Parochiali idoneo Vicario cum
congrua portione ex redditibus Parochialis
constituto; & ideo Armendar. *d. loco numer. 18.*
asserit decisum cum Ordinarij consensu in-
temperiem aëris excusare à residentia.

Nec propter Principis, & populi furorem,
seu ob pestem, aliumve morbum contagio-
sum à residentia Parochus excusatur, vbi de-
trimentum ouium suarum immineret in spi-
ritualibus, & nulli adessent ministri, qui suffi-
cienter id præstarent ex infra dicendis *n. 47.*

Nec propter inimicitias capitales, vt col-
ligitur ex decisione quadam S. Congregatio-
nis negotijs Episcoporum, & Regularium præ-
posita, apud quam cum Laurentius Siscarellus
terre Ripæ Archipresbyter ob capitales inimicitias
ab eius Ecclesia absentari supplicasset, in eadem
idoneo Capellano relicto, de quibus quidem inimi-
citiis per Episcopum Boianen. plana fides Sacra
Congreg. sub die 15. Februarij 1619. ad sex menses
licentiam concessit ad effectum, vt interim aut re-
signet, aut permutet. Sed quando inimiciæ
absque Parochi culpa contractæ fuerint, &
post obtentam Parochialem exortæ, Episcopi
dispensare solebant, vt per annum in alio vi-
ciniori, & tutiori loco manere possit, & cre-
scentibus inimiciis dabatur alius annus, dum-
modo semper in Parochiali expensis parochi
maneret idoneus Vicarius, si credimus Zerol.
in *praxi Episc. p. 1. verb. priuatio, §. 4. dub. 1.* Aloyf.
Ricc. in *praxi rerum fori Ecclesiast. resol. 645.*
in *secunda edit. Bonacina varijs tractat. dis-*
putatione 5. de onere, & obligat. benef. puncto 5.
num. 2. Armendar. *dict. loco, num. 133. 134. 182.*
& seq. Hinc referunt Paul. Comitol. *resp. mo-*
ral. lib. 1. quest. 60. & Ludou. de Sancto Ioanne
de *administr. Sacrament. art. 1. de resident. num. 2.*
vers. nota tertio, sacram Congreg. censuisse Pa-
rochum propter inimicitias absentem à Parochia
non posse abesse nisi per annum, puto tamen id ho-
die non licere, & melius esse consulere sa-
cram Congregationem.

Nec denique propter senectutem, quam-
uis Ordinarius iam prouideret illius insuffi-
cientiæ apponendo idoneum Vicarium cum
assigna

assignatione congruæ portionis ex ipsius Parochialis redditibus, secundum Zerol. *in praxi Episcop. part. 1. verb. residentia*, §. 9. sicut nec est causa sufficiens non residendi infirmitas Parochi, etiam si ratione illius datus ei fuisset Coadiutor, ut per Armendar. *in addit. ad recopil. legum Navarra, lib. 2. tit. 23. l. 2. §. 2. sub tit. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis* n. 129.

24 Ut Parochus verè resideat, tria requiruntur; primò, ut in propria Ecclesia; secundò, ut personaliter; tertio, ut continuò: & circa quodlibet eorum aliquid adnotabimus; & in primis quoad primum, illud est sciendum Parochum debere residere in domo ipsius Parochialis, si verò illa non habeat domum, tunc in alia domo, quæ si intra limites Parochiæ, aut saltem ita vicina Parochiali Ecclesiæ, ut inde commodè possit per se ipsum ei inseruire, habitare tenetur. Ita Nicol. Garc. *de benef. part. 3. cap. 2. num. 179. in declar. 21.* Armendar. *d. tit. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis*, num. 149. & 150. Ludou. de Sancto Ioanne *d. tit. de residentia*, numer. 11. Aloyf. Ricc. *in decision. Curia Archiepisc. Neapol. part. 4. decis. 41.* Ego ipse *d. part. 3. allegat. 53. num. 71.* me citato in illo loco Sanctarel. *var. resolut. questio. 4. n. 46.*

35 † Si enim non habet ibi domum propriam, aliquam conducere debet, ut ex sententia *sacrae Congreg. deducit Nicol. Garc. d. c. 2. num. 179. in declar. 21.*

36 Fuit tamen aliquando dispensatum, ut Parochus non habens commodam habitationem in Parochiali, posset degere in loco vicino, dummodò propè Ecclesiam substitutus eius habitet, & nonnunquam hæc facultas eadem de causa concessa fuit sine illa conditione, quòd substitutus propè Ecclesiam habitet, teste Nicol. Garc. *d. num. 179. declar. 25.* Nunc verò nequaquam id esse concedendum existimo, prout ex aliquarum repulsis mihi constitit, & in vna Sarzanen. 13. Nouembris 1627. censuit *sacra Congregat. Concilij*, Parochum non excusari qui intra Parochiam residere debeat, quamvis non adsit comoda domus Parochialis, & sit magna aeris intemperies, & retineat Capellanum in Parochia, & ipse accedat singulis diebus festis.

37 Sed si habeat domum propriam Ecclesia, & Parochus, ea relicta habitet in paterna, vel cognatorum domo intra fines Parochiæ existente propter honesta seruitia, & sui maius commodum, sciente, & tacente Episcopo, credo residentia muneris satisfacere, quia licet ex vicinitate Ecclesiæ posset facilius Sacramenta ministrare, tamen necessitati populi sufficienter ex propria sua habitatione providere poterit, & sic non est quòd in hac parte scrupulis angatur, ut bene aduertit Possuin. *dist. tract. de officio Curati, cap. 1. n. 7.*

38 At si Parochia sit intra, & extra ciuitatem,

tenetur habitare propè Ecclesiam ciuitatis, licet in ea minor pars Parochianorum inhabitet, & maior longè sit in oppidis, succurrendo tamen illis, qui longè habitant, secundum loci antiquam consuetudinem, ut per *c. 4. sess. 21. de reform.* Ita referunt à *S. Congr. decisum Nicol. Garc. d. num. 179. declar. 20.* Armendar. *d. loco*, num. 148. Sanctarel. *d. quest. 4. n. 46.*

39 Et non potest Parochus haberi pro residente, si inhabitet in ciuitate, à qua distet sua Parochialis tribus, aut quatuor miliaribus, etiam si Dominicis, & Festis diebus ad eam accedat. Ita Nicol. Garc. *dist. num. 179. in 17. declar.* Armendar. *dist. num. 145.* Vnde Parochus villæ Mertetti extra terram Massæ Sarzanen. diocesis, qui se excusabat à residentia, & morabatur in dicta terra, eò quòd non adesset comoda domus Parochialis, item propter aeris intemperiem, & quia retinebat in Parochia Capellanum, & ipse accedebat singulis diebus festis, *sacra Congreg. Concilij*, die 13. Nouembris 1627. respondit quòd intra mensem conduceret domum in Parochia, & intra sex menses domus Parochialis reaptetur. Vnde Monachus exercens curam animarum in Parochiali vnita Monasterio Ordinis S. Benedicti tenetur habitare in domo Parochiali, & non in Monasterio distante à cura, ut declarauit *S. Congr. Concil. in Curien. 5. Aprilis 1631.* Nec etiam excusatur à residentia, si doceat Grammaticam in ciuitate per duo miliaria distante à sua Parochiali, quamvis singulis diebus festis vellet ad eam accedere, ut per Nicol. Garc. *dist. num. 179. in declar. 19.* Armendar. *d. loco*, num. 147. Sanctarel. *d. q. 3. n. 33.* me ipsum *d. allegat. 53. num. 75.* etiam si non inueniretur alius idoneus in ciuitate ad docendum, & fuisset relictus idoneus Vicarius, & approbatus cum congrua mercede, ut supra diximus n. 28.

40 Quod ad secundum attinet de personali residentia, illud est obseruandum, Parochum teneri residere personaliter, & non alio modo satisfacere muneris suo, etiam si populo per alium æquè benè, & fortè melius seruiatur, quia Concil. *d. sess. 23. de reformat. c. 1.* requirit industriam personæ, quæ per alium non potest suppleri. Ita Ludou. à S. Ioanne *d. loco num. 2. vers. nota 6. vbi num. 3.* ait posse antiquam consuetudinem excusare Parochum à residentia personali ad hoc ut possit fructus percipere per Capellam deseruiendo. Possuin *dist. tract. de officio Curati, cap. 1. num. 8. vbi num. 11.* subdit Parochum residentem quidem, sed non exercentem officium suum minimè satisfacere præcepto residentia, nec in foro exteriori, nec interiori, cum utrobique punibilis sit, proinde peccare mortaliter, vel venialiter pro qualitate culpæ. Nihil enim prodest Parochi præsentia ministerio destituta, cum

cum potius offendat, vt rectè notauit Sot. de iustitia, lib. 10. quæst. 3. artic. 1. ante argum. solut. & Iacob de Graffis tom. 1. conf. lib. 3. conf. vnic. de Cleric. non resid. n. 7. & idem sic inutiliter adesse, quod abesse, vt docet Barthol. Carranza in tract. de residentia Episcoporum, cap. 3. fol. 23. Vnde fructus nequaquam acquiri Parocho non ministranti, quatumuis materialiter residenti, resoluunt Cou. lib. 3. var. c. 13. num. 13. Syluest. in sum. verb. residentia, in princ. & num. 6. Cordub. in quæst. lib. 1. q. 19. ferè in fine. Iacob. de Graff. in decis. aureis, lib. 2. cap. 97. num. 57. Ludou. de San Iuan tract. de officio diuino, art. 13. fol. 611. Ioan. Sanci. in select. disp. 47. num. 4. Quicquid dicat Nicol. Garc. de benefic. p. 2. c. 2. num. 53.

41 Nec etiam Parochus officio suo satisfacit quoad Deum, si residet quidem, sed totam curam relinquit Capellano; quem tamen potest habere in coadiutorem ad maiorem quietem, licet illa omnia ardua relinquat, veluti ire de nocte, audire multas Confessiones, & similia; dummodo tamen eo non vtatur vt homine, qui portet pondus diei, & æstus; sed vt socio laboris. Ita Caiet. 2. 2. quæst. 185. art. 5. Sot. de iustit. lib. 10. quæst. 3. art. 5. Fr. Emman. in sum. tom. 2. cap. 33. num. 2. Posseuin. de officio Curati, cap. 1. num. 10. vbi addit se non excusare, saltem à graui veniali Parochum, si dum nominatim vocatur, & expectatur, nolit ire, cum debeat populi sui amoris comitate, & benivolentia respondere. Ludou. à Sancto Ioanne d. tit. de resident. num. 8. Ioan. Sanci. d. disput. 47. num. 4. vers. nec Parochus. ibi: Nec Parochis proderit vt ab onere peccati, & restitutionis liberentur, aliquibus saltem inseruire ministris, aliis quibusve Sacramentis ministrandis incumbere, nisi maior pars, aut saltem æquiualens per ipsosmet exerceatur, veluti illa, quæ à quolibet Vicecurato administratur. Vt ergo vnico verbo comprehendam, nota, illis Sacramentis ministrandis operam dare debent, quæ ex æquitate ministrari ab eis possint, vt notauit Vasquez tom. de Penit. quæst. 93. art. 3. dub. 6. in fine, vel ad minus se præsentem in Ecclesia debet constituere Parochus, vt Parochiani si velint ipsum eligant Sacramentorum administratorem, præsertim Confessionis. Non tamen tenebuntur Parochi noctu administrare communiter loquendo, sufficit enim vt id muneris exequatur Vicecuratus, &c. Deinde num. 7. concludit his verbis: Hinc inferas, prob. dolor quam malè aliqui Parochi se gerant, Sacramenta nunquam, aut ferè nunquam administrantes, & suarum omnium curam mercenariis committentes: qui cum vt plurimum Sacerdotes inopes, & egentes sint, timeri non imprudenter poterit potius rationem habituros querendi ab omnibus victum, quam curam mendicandi infirmitatibus anime, complacere eis studentes quando respuenda, & reprehensionis gladio sunt ferienda. Nec scio qua cecitate ducti Paro-

chi hæc non aduertant tam clara, & quasi cæcis nota, &c.

Circa verò tertium de continuatione in residentia, est adnotandum, quod qui paruo tempore abest, non efficit quominus dicatur continuo adesse, vt per Iacob. de Graff. in aureis decis. part. 1. lib. 2. cap. 97. num. 57. Ludou. à Sancto Ioanne de administr. Sacrament. art. 1. tit. de residentia, num. 9. Posseuin. d. cap. 1. num. 3. infine, qui volunt dictionem continuè, verificari cum ista modificatione, & addit Posseuin. ibid. n. 6. quod ¶ Parochus debet talem sui copiam facere, vt indigentes non careant necessaria ope, sed non arctatur vt debeat manere quasi in compedibus, nisi habeat infirmos graues, quia tunc non debet vagari etiam per Parochiam, sed propria in domo manere; potest enim fieri vt requiratur ab infirmis, & non re-
43

44 Vnde si Parochus rationabiliter iudicauerit, putà quia nullus infirmatur, potest abesse per aliquas horas, etiam si nullum substituat; quia consuetudo optima legum interpret ita declarat etiam apud timoratos. Abesse verò tota die quando nullus infirmatur, rarò in anno nec laudo, nec vitupero. Abesse autem per duos, aut tres dies nullo infirmante, & nulla alia causa iustificante, habet valdè de rationabili esse mortale propter multa quæ possunt eo tempore euenire, maximè in villis, vbi non est alius Sacerdos à Parocho. In ciuitatibus verò, vel in oppidis, vbi sunt alij Sacerdotes, erit maius, minusve peccatum ratione periculi, & damni possibiliter euenturi, cui tamen facilius quàm in villis potest obuiari. Ita Ludouic. à Sancto Ioanne vbi supra. Posseuin. dist. cap. 1. num. 4. vide Ludouic. Beiam respons. casuum conscientie, part. 4. casu 21. vbi de Parocho rurali; qui singulis quibuscumque hebdomadis ad Urbem accedebat causa inuisendi parentes.

45 Quare Episcopus poterit prohibere Parochis sub pœna pecuniaria, quæ tamen dimidiam non excedat, ne vltra biduum à sua Ecclesia possint abesse, non tamen id prohibere poterit sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, prout à sacra Congregatione decisum attestatur Nicol. Garc. part. 3. c. 2. n. 23. declar. 2. & Armendar. d. tit. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis, n. 156. sed sub pœna pecuniaria esse permissum censuit S. Congreg. Concil. in vna Terracinen. 11. Februarij 1628. & in Monopolitana 16. Decembris, 1628.

46 Ex quatuor tamen causis in scripto ab Episcopo approbandis potest Parochus pro tempore necessariò abesse, vt disponitur in Conc. Trident. sess. 23. de reformat. cap. 1. vbi obligatio de approbandis causis restringitur, quando illæ sunt notoriæ, vel repentinae, dummodo tamen discessurus ita omnibus suis proui-

dendum curet, ut quantum fieri poterit, ex ipsius absentia nullum damnum accipiant, quod quidem Concilij decretum licet in principio loquatur in Episcopo, tamen paulo infra eadem sacrosancta Synodus declarat, & decernit omnia ibi statuta quoad culpam, amissionem fructuum, & poenas, Curatis inferioribus & aliis quibuscumque, qui beneficium aliquod Ecclesiasticum curam animarum habent, locum habere.

Prima causa est, Christiana charitas, ad hanc reducit Azor. *instit. moral. p. 2. lib. 7. capit. 4. q. 4.* cum quis abest ad iuuandam aliquam priuatam Ecclesiam, ad dirimendas lites, controuersias, & odia, dummodo ex tali absentia in propria Ecclesia non sequatur notabile detrimentum, quia esset contra ordinem charitatis.

47 *Secunda est, vrgens necessitas*, ad hanc reducit idem Azor. *dist. 4. vers. ad secundum*, cum quis ad tempus abest ob morbum curandum, bellum, hostium incursum, pestem fauentem, aeris intemperiem, vel ob inimicitias, odium, aut offensionem Principis, vel populi declinandam, denique ob vitæ, vel salutis, aut libertatis periculum ad tempus deuitandum: dummodo tamen non immineat detrimentum ouium in spiritualibus; nam si illud immineret, ex nulla causa posset abesse, quia bonus Pastor animam ponit pro ouibus suis, Ioan. 10. Ita Vasquez *in opusc. de benefic. c. 4. §. 2. art. 1. dub. 2. num. 135.* Mofes, *in summ. Theologiae moralis tract. 6. cap. 11. num. 31.*

48 *Tertia est, debita obedientia*, quæ Superioribus debetur, puta Papæ, vel Episcopo, ad quã idem Azor. *d. q. 4. vers. ad tertium*, redigit cum quis abest ut pareat Papæ, vel eius Legato, seu Episcopo obsequium, & officium iustum, & debitum imperanti, quale esset ad visitandam Prouinciam, vel diocesim, seu ad pacem componendam.

49 *Quarta est, euident Ecclesia, vel Reip. utilitas*, ad quam idem Azor. *d. q. 4. vers. ad quartum*, reducit cum quis abest ad Synodum generalem, vel Prouincialem, aut diocesanam ritè, & legitime vocatus, vel cum quis abest pro lite Ecclesiæ, vel pro obtinenda à superiore reformatione in variis emergentibus.

50 Extra prædictas quatuor causas concedit Concil. Trident. *d. cap. 1.* Episcopis, proindeque Parochis iuxta supradicta, ut singulis annis causa animi relaxandi possint abesse per duos menses, siue continuos, siue interpolatos, dummodo id fiat æqua ex causa, quæ an talis sit ipsorum Conscientia relinquatur, & sine graui gregis detrimento, & dummodo presentes in suis Ecclesiis adsint quo tempore anniuersaria Aduentus Domini, Natalis, Quadragesima, Resurrectionis, Pentecostes, & celebritatis Corporis Christi memoria celebratur; & paulo inferius, Presbyteris item curam animarum habentibus expresse datur

facultas, ut possint ad duos tantum menses recedere, aliqui discedendi licentiam ultra bimestre tempus non obtineant, nisi ex iusta, & graui causa cognita, & approbata ab Episcopo, & dummodo facultas in scripto detur. Hæc ibi mandantur.

Tenetur igitur Parochus iuxta de causa 51 abesse volens siue cum licentia, siue absque ea, relinquere substitutum, qui pro se populo seruiat, ut expresse habetur eodem cap. 1. Concil. Trident. & tradit Posseuin. *dist. cap. 2. num. 13.* nisi absentia sit per aliquot dies, cum causa est vrgens, & non patitur dilationem pro obtinenda licentia, puta quia hostiliter petitur, & non habet quem substituatur, nec recurrere potest ad Episcopum pro licentia, & pro Vicario substituendo. Azori. *dist. cap. 4. q. ult.* Ludou. à Sancto Ioanne de administ. Sacram. art. 1. tit. de residentia. n. 15. Posseuin. *d. cap. 1. num. 14.* ubi num. 15. subdit ob repentinum incommodum, vel periculum posse illum legitime discedere, etiam si in loco non habeat quem substituatur, & non adsint infirmi, vel si adsint, adest alius, qui potest conferre Sacramenta necessaria, saltem poenitentia; vel si non adsit alius Sacerdos, infirmus tamen commodè possit expectare alium Sacerdotem aliunde accersendum, additque quod si ista omnia deessent, & periculum instaret discedente Parcho, aliquem moriturum sine Poenitentia, vel Parochum ipsum occisum iri si non fugeret, tenetur parochus subire quoduis periculum potius quam deferere talem infirmum; nam parochus, cum populus ex illius absentia notabiliter læditur, non solum suo periculo probabili, sed nec certo excusatur si deserat populum, iuxta doctrinam S. Thom. 2. 2. quæst. 185. art. 5.

Nulla modo potest parochus Vicarium, 52 seu substitutum etiam idoneum, & admissum in illo Episcopatu pro administratione Sacramentorum, relinquere ad longum tempus inconsulto Episcopo; nam dicitur in Concil. Trident. *d. cap. 1.* Vicarium idoneum relinquat, ab Ordinario approbandum. Si tamen absit per sex, vel septem dies, poterit relinquere substitutum sine Episcopi approbatione; ita declarante consuetudine vniuersali, nisi Episcopus per suas constitutiones inhibeat, ut bene resoluit Ludou. à Sancto Ioanne ubi supra n. 16. posseuin. *d. cap. 1. num. 19.* subdens + vicinum 53 Curatum bene posse substitui; quia licet non habeat ordinariam iurisdictionem nisi super gregem suum, tamen est ita admissus, ut ei aliqua iurdictio delegari possit, sicut de antiquo iure poterat, prout colligitur ex Concil. Trident. sess. 23. de reformat. c. 15. & num. 20. tenet quod si substitutus, vel Vicarius voluerit seruire gratis, non tenetur parochus cum iuxta de causa abest, illi in conscientia assignare partem fructuum pro debita mercede, ut disponit

nit Concil. d. cap. 1. quia quod merces assignetur, est, ne populus patiatur defectum seruitij, quod facilius obtinetur ubi adest merces, & in hoc casu cessat ratio mercedis, & per consequens ratio legis.

Hac de re eleganter Machado en su *perfecto Confessor y Cura de Almas* lib. 4. p. 2. trat. 4. docum. 4. postquam ex tex. in *cap. omnis, de panit. & remiss.* asseruit posse Parochum iurisdictionem suam aliis committere ut illi adiuuent ita concludit: *Siendo pues lo referido cierto y dispuesto por derecho no cõsta del con que facultad y iurisdicion que de el Coadiutor o Vicario que el Cura pone en su lugar en los casos que le es permitido: non tratamos aora quando expressamente le delego y cometio toda su iurisdicion o parte della, que entonces sin duda la gozara el Coadiutor en la forma que el propietario se la cometio. Dudan los Doctores con que iurisdicion quedara quando el Cura le dexo en su lugar sin declarar la forma de la delegacion con que le dexaua como acontese ordinariamente. Grandes Autores son de parecer que quando el Cura pone en su Iglesia algun Sacerdote por su Coadiutor o Vicario, aunque no lo declare, con tal que no conste lo contrario, es visto auerle dexado y cometido toda su iurisdicion. No obstante que otros lo niegan quando el Coadiutor no queda por largo tiempo, porque entonces no se presume que le dexa delegada toda su iurisdicion. La mayor dificultad desta materia consiste en aueriguar si este Coadiutor o Vicario que el Cura dexa en su lugar pueda tambien quando se ausentare cometer a otro Sacerdote la iurisdicion que el goza. Y para que apartemos lo cierto de lo dudoso se ha de aduirtir que aunque es principio llano en derecho per l. more maiorum. ff. de iurisdic. om. iudic. l. 1. l. fin. ff. de offic. eius. cui mandata est iurisdic. que el que goza iurisdicion delegada y recibida de otro no la puede subdelegar; con todo muchos Doctores, v. g. Nau. Sanch. Coninch, y otros que refieren y siguen Layman tom. 2. lib. 5. tract. 6. cap. 8. num. 13. enseñan por regla general que aunque no en todas, en algunas cosas puede el Coadiutor que el Cura puso, subdelegar su iurisdicion a otro Sacerdote: como seria para que le ayudasse a Confessar, o para qualesquiera otros actos, principalmente donde hubiesse costumbre en parte o en todo. Pero otros que refieren Sanch. de matrim. lib. 3. disp. 31. ex n. 5. afirman que en todas partes se obserua que quando el Coadiutor puesto por el Cura se absenta, el que dexa en su lugar queda con la misma iurisdicion que el otro tenia: que (como hemos dicho) es la misma que el Cura goza.*

54 Quæstio est dubia, an Parochus sine licentia Episcopi ex iusta causa possit abesse ad duos menses continuè, vel diuissim? Vna sententia affirmat, tum quia ante Concil. Trid. hoc ipsum licebat per *cap. presentiam, 7. quæst. 1.* tum quia idem Concil. hoc concedit Episcopis, qui magis tenentur residere; tum etiam,

quia absentia ad duos menses est modica, ac proinde pro nihilo reputanda, cum non videantur abesse qui statim reuersuri sunt, l. *postliminium, §. captiuus, l. nihil. ff. de captiuis, & postl. reu.* tum denique, quia hoc apparet ex Concil. d. cap. 1. *vers. discedendi autem licentia*, quæ verba licet trahi possint in oppositum, facilius tamen, & multò proprius intelliguntur quod ea licentia discedendi ex graui causa in scriptis, gratisque concedenda exigatur ad prolixius tempus, & ultra duos menses; esset enim perquam graue quod nunquam liceret Parocho impunè sine licentia recedere, maximè urgente aliqua necessitate, ut putà quod nuncium habeat de auersa valetudine, & morte imminente patris, aut matris suæ, aut amicorum in distant loco habitantium, quos cupit videre antequam moriantur, vel etiam si prosequatur furem, qui rapuit bona, & in longinquas partes defert; quoniam licebit Parocho in flagranti crimine furem insequi quocumque vadat, ut ab eo bona ablata recuperet, nec his, nec similibus casibus licentia discedendi necessaria videtur, quoniam copia Superioris non semper haberi potest propter instantem necessitatem; & tempus, & locus non patiuntur dilationem, & licentiæ petitionem; & tamen si præfata verba Concilij generaliter, prout sonant, intelligerentur, sequeretur quod etiam in prædictis casibus Parochus non posset sine licentia discedere, quod absurdum videretur. Et ideo hanc partem affirmatiuam sustinent Lopez in *instrucl. conscient. tom. 1. cap. 148.* Ioan. Baptista Conrad. in *resp. casuum conscient. quæst. 137.* Læ. Zech. de *casibus reservat. casu 3. & de Republ. tit. de beneficiatis, num. 6.* Salzed. ad Bernard. in *pract. c. 52. lit. C, vers. illud verò.* Cened. ad *Sextum collect. 30. num. 3.* Emman. Sa in *aphorism. verb. residentia, num. 7.* Quintanad. *Eccles. lib. 4. n. 76.* Paul. Comitol. *respons. moral. lib. 1. quæst. 59. num. 3.* Zerol. in *praxi Episcop. part. 1. verb. priuatio. §. 4. dub. 3. & verb. Parochus, §. 2.* Franc Leo in *thesauro fori Eccles. p. 3. cap. 1. num. 19. & 21.* Azor. *instit. moral. part. 2. lib. 7. cap. 4. q. 10.* Fr. Emman. in *sum. tom. 2. cap. 36. in fine, & in explicat. Bullæ compositionis, n. 18.* Ceual. *commun. contra communes, quæst. 585. num. 6.* ubi tamen dicit in praxi fieri contrarium, Sanchez de *Matrimon. lib. 3. disput. 31. num. 111.* Ioan. Valer. de *different. inter vtrumque forum, verb. Parochus, differ. 5. n. 1.* Bonacin. *var. tract. disput. 5. num. 9.* Ioan. Sanci. in *selectis, disput. 47. num. 5.*

Contrarium tamen, imò Parochum non posse abesse primo bimestri sine Episcopi facultate, probabilius tenet Ioan. Ocon. in *repe. cap. 1. de Cleric. non resid. in 6. n. 51.* Ant Góm. in *explicat. Bullæ Cruciatæ, cap. 7. in 4. claus. num. 22.* Vgolin. de *officio Episcopi, cap. 15. §. 5. n. 2.* Pofseuin. d. cap. 1. num. 11. Less. de *iustit. lib. 2. c. 34. dub. 29.*

54

dub. 29. num. 159. vbi tamen dicit se credere hoc non esse vltu receptum, Vasquez in opusc. de benefic. cap. 4. §. 2. art. 1. dub. 3. n. 149. & art. 2. dub. 3. num. 188. Filliuc. in quest. moral. part. 3. tract. 41. cap. 6. n. 26. Squillante de oblig. Cleric. part. 1. num. 116. Ludou. à Sancto Ioanne loco citato, num. 17. vbi vtramque opinionem dicit securam & probabilem Sanctarel. var. resol. quest. 4. num. 12 Nicol. Garc. de benefic. part. 3. cap. 2. num. 23. in 1. declar. & part. 9. cap. 2. n. 295. in 2. dub. & addit ipse Garc. d. part. 3. c. 2. n. 26. Parochum qui à sua Ecclesia per vnum, vel duos menses absuit absque facultate Episcopi in scriptis, vel absque alia legitima causa, non posse percipere fructus pro rata absentiae, sed teneri eos restituere, asseritque sic fuisse declaratum à sacra Congregatione Concilij. Ratio autem, qua fundatur istorum resolutio, est quia Concil. Trid. d. cap. 1. ait quodcumque eos abesse contigerit, debere causam esse prius cognitam, & probatam per Episcopum.

56 Vnde non posse Parochum per hebdomadam abesse, non petita, vel non obtenta licentia, etiam relicto Vicario idoneo ab ipso Ordinario approbato, resolutum asserunt Nicol. Garc. ead. part. 3. cap. 2. num. 23. in 3. declar. Armendar. dict. tit. sed an Parochi debeant residere in suis Curatis? num. 157. Et ¶ valere constitutionem Episcopi ne Parochi possint abesse ultra duos dies sine licentia, pariter referunt decisum idem Garc. n. 23. in 1. declar. & Armendar. num. 155. proximè citatis locis.

58 Ultra bimestre tempus, vt legitimè Parochus possit abesse, quatuor requiruntur, & primum, vt sit ex iusta, & debita causa: secundum, vt causa prius per Episcopum cognoscatur, & approbetur, tertium: vt cum impetratur facultas ultra bimestre tempus ab Ecclesia recedendi, Parochus relinquat Vicarium idoneum ab ipso Ordinario approbandum cum debita mercedis assignatione: quartum, vt eiusmodi facultas scripto, & gratis concedatur.

59 Circa primum est annotandum quòd Parochus habens iustam causam abeundi extra Parochiam per duos menses, aut tres, non satisfacit suæ conscientiae si petat licentiam, iurans se grauem habere causam, quam non expediat manifestare, vt petita licentia abesse possit; licet Episcopus non concedat, similiter quòd abesse non potest in casu, quo causam rationabilem expresserit, quam vir bonus, & æquus rationabilem iudicauerit; sed rigidus Prælati minus æquam iudicat, & licentiam denegat; vel quia, mouetur suspitione quòd ficta sit, cum tamen sit vera, sed habere potest recursum ad Superiorem, ita respondisse Eminentissimos Cardinales S. Congregationis Concilij referunt Nicol. Garc. d. c. 2. n. 37.

Squillante de obligat. Cleric. p. 1. n. 117. Armendar. d. loco num. 155. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum, verb. Parochus, differ. 5. num. 1. ¶ Parochus petens licentiam fingendo causam iustam quam re vera non habet, peccat mortaliter, & tenetur restituere fructus, vt resoluunt Azor. d. p. 2. lib. 7. c. 10. q. 3. Possuin. d. c. 1. n. 24. Ego ipse d. p. 3. alleg. 53. n. 99. me citato Sanctarel. d. q. 4. n. 15.

An iustam causam absentiae iudicialiter probare debeat Parochus: vide Aloyf. Ricc. decis. Curiae Archiep. Neapol. p. 1. decis. 152.

Quoad secundum verò est aduertendum de causis absentiae etià ab Ecclesiis Parochialibus, quarum collatio ad inferiores spectat, etiam si inferiores essent Abbates Regulares, Episcopum cognoscere, referunt decisum Nicol. Garc. d. p. 3. c. 2. n. 179. in 2. declar. Armendar. d. loco n. 153.

Ipsi verò locorum Ordinarij Episcopo inferiores, vt Abbates, & alij similes habentes iurisdictionem, possunt dare talem licentiam, sicut resoluunt Azor. d. p. 2. lib. 6. c. 10. q. 4. Possuin. d. cap. 1. num. 29. vbi num. 28. subdit eandem licentiam posse dare Capitulum Sede vacante, & de his omnibus Sanctarel. var. resol. quest. 5. num. 64.

Circa tertium, de Vicario idoneo relinquendo in absentia Parochi ab ipso Ordinario approbando cum debita mercedis assignatione, plura diximus supra in vers. nullo modo, à n. 52.

Quoad quartum est obseruandum, licentiam, quam Parochus abesse volens petere debet ab Episcopo, non sufficere tacitam; sed oportere esse expressam, vt resoluunt Nicol. Garc. d. c. 2. n. 35. Armendar. d. loco n. 164. Ego ipse d. p. 3. alleg. 53. n. 95. me citato Sanctarel. d. q. 4. n. 16. ¶ Et sola distantia loci etiam cum necessitate eò discedendi non excusat Parochum, vt possit abesse à sua Ecclesia sine licentia in scriptis obtenta, nisi talis repente se offerat, quæ non patitur dilationem huiusmodi licentiam petendi, quo casu quamprimum de discessu, & necessitate Ordinarius certior faciendus est, vt de causa cognoscere possit. Ita Nicol. Garc. d. c. 2. n. 34. in 1. declar. Armendar. d. loco num. 162.

Parochus, qui absque legitima causa à sua Ecclesia abest, præter culpam mortalem, incurrit priuationem fructuum pro rata absentiae, quia ita statuit Concil. Trid. sess. 3. de reform. cap. 1. vers. si quis autem; tum quia ita Ius naturale dicitur: par enim non est vt fructus ministrorum Ecclesiae recipiat qui ministerium non exercet; & sicut stipendium datum ob causam recipi, vel retineri non potest, causa non subsequuta, ita fructus beneficij qui Parocho causa residentiae, & muneris Parochialis conferuntur, non possunt à Parocho non

non residente, & munia Parochialia non ob-
eunte capi. Ideo ita resoluunt Valent. tom. 3.
diff. 10. quæst. 3. puncto 5. vers. quinto certum est.
Lefsi. lib. 2. de iustit. cap. 34. dub. 29. num. 157.
Nicol. Garc. de benefic. p. 3. cap. 2. num. 26. qui
ait ita declarasse Sacram Congreg. Concil.
† Restitutio huiusmodi fructuum ob non re-
sidentiam amissionum, ex eodem Concil. Trid.
d. cap. 1. facienda est fabricæ Ecclesiæ, vel pau-
peribus, nec obtineri potest compositio, ut
docent Nauar. in man. cap. 25. num. 121. & conf.
20. de celebrat. Missarum, num. 4. Henric. in sum.
lib. 7. cap. 36. n. 3. Fr. Emman. in explicatione
Bulle Compositionis num. 18. Nicol. Garc. d. p.
3. cap. 2. num. 30. Sanctarel. d. quæst. 4. num. 2.
Ludou. de sancto Ioanne loco cit. de residentia
n. 19. ad quam tenetur Parochus etiam ante
Iudicis sententiam, ut pater ex sæpe citato c.
1. Concilij Trid. in vers. si quis autem; dum ibi
dicitur ¶ eos, qui absque legitima causa ab-
sunt à suis Ecclesiis, non facere fructus suos,
nec illos tuta conscientia, alia etiam declara-
tione non sequuta, posse retinere; quod qui-
dem ipsamet ratio suadet, quia huiusmodi
Parochi absentes à suis Ecclesiis non acqui-
runt ius in istos fructus, cum Concilium ve-
lit, ut illi applicentur fabricæ, vel pauperibus
loci; ergo tenentur statim illos restituere.
Quare sic resoluunt Cardin. Tolet. in instr. conf.
lib. 5. cap. 4. num. 1. Valent. d. puncto
5. vers. præterea hinc etiam, Valsq. de benefic. c. 4.
§. 2. art. 1. dub. 4. num. 152. Vgolin. de officio
Episcopi, cap. 15. §. 4. n. 2. Posseuin. d. tract. de
officio Curati, cap. 11. n. 32. vers. tertio, Azor. d.
p. 2. lib. 7. cap. 6. q. 2. vbi q. 4. disputat an ante
Conc. Trid. tales Parochi fuissent obligati
restituere fructus perceptos in absentia ante
iudicis sententiam, Sanctarel. d. q. 4. n. 4. vbi
dicit illorum sententiam post Concil. Trid.
omnino esse veram, si Parochus absit ultra
tempus à Concilio præfixum, Flamin. Paris.
de resignat. benefic. lib. 1. q. 10. n. 32. ¶ Appel-
latione fructuum in hac materia veniunt natu-
rales solum, ac naturales simul & artificia-
les, non autem industriales; quales sunt, qui
percipiuntur ex mera industria hominis, vel
eius labore, veluti prædicando, Sacramenta
ministrando, & similia agendo, ut tenet
Posseuin. d. c. 1. n. 31. Ludou. de S. Ioanne d.
loco n. 22.

¶ Vt etiam Parochus aliis Iuris remediis, etiam
vsque ad priuationem compelli potest ad
residentiam, ut expresse statuit Concil. Trid.
d. sess. 23. cap. 1. his verbis: Quod si per edi-
ctum citati etiam non personaliter contumaces fue-
rint, liberum esse vult Ordinariis per censuras ec-
clesiasticas & sequestrationem & subtractionem
fructuum, aliaque Iuris remedia, etiam vsque ad pri-
uationem compellere, nec executionem hanc quo-
libet privilegio, licentia, familiaritate, exem-

ptione, etiam ratione cuiuscumque beneficii, pa-
etione, statuto, etiam iuramento, vel quacunque
auctoritate confirmato, consuetudine etiam imme-
morabili, quæ potius corruptela celsenda est, siue ap-
pellatione, aut inhibitione etiam in Romana Curia,
vel vigore Eugenianæ Constitutionis suspendi posse.
Ex quo satis apparet, licet attentio iure incur-
reretur poena priuationis ob non residentiam in
Parochialibus, cap. conquirente, de cleric. non
resid. cum similibus; hodie ¶ Parochum non
residentem, etiam monitum, non esse ipso
iure priuatum Parochiali, alias enim statim
procedendum esset ad declarandum illum
priuatum, & non esset in arbitrio Episcopi
quo remedio, ex relatis in d. c. 1. uti vellet,
Ita Nicol. Garc. de benefic. p. 3. c. 2. n. 139. vbi sub-
dit sic declarasse Sacram Concilij Congreg.
& videtur sentire Flamin. Paris. de resign. benef.
lib. 1. q. 10. n. 61. dum ait stylum seruare, ut
si habentes curam animarum discedant abs-
que licentia Episcopi, post monitiones possint
priuari.

¶ Et ex his etiam apparet quod ad priuatio-
nem Parochi ob non residentiam, non est ne-
cessarium quod prius procedatur per alias
poenas, nempe per censuras ecclesiasticas, ac
sequestrationem, & subtractionem fructuum,
aliaque Iuris remedia; nam licet id de Iure
communi requiri videretur, cap. ex tua, §. 1.
de cleric. non resid. tamen Concilium d. loco id
relinquit arbitrio Ordinarij, ibi, liberum esse
vult Ordinarijs. Ita Nicol. Garc. in addit. ad d.
c. 2. sub num. 139. Et hoc modo Domini de
Rota apud Man. ic. decis. 67. num. dixerunt ¶
intelligendum etiam esse idem Concil. sess.
24. de reform. cap. 12. vers. præterea, quemad-
modum per Eminentissimos S. Congreg. In-
terpretes fuit declaratum, ut non afficiat Epis-
copos, qui possunt procedere ad priuationem
ob non residentiam, tamen illa temporum in-
terualla non fuerint obseruata.

¶ Ut quis legitimè priuetur beneficio ob non
residentiam, iuris ordine seruato, debet prius
personaliter citari, ut eius contumacia con-
uincatur, cap. ex parte, il 1. de clericis non resid.
glos. verb. in Canonibus, in cap. quoniam frequen-
ter, §. si verò, ut lite non contestata, quam se-
quuntur Caputaq. decis. 375. num. 3. & decis.
378. p. 2. Seraph. decis. 1346. n. 5. & decis. 290.
num. 4. siue absens sit de licentia Episcopi,
siue absque ea, cap. clericos, & ibi glos. verb. re-
derint, cap. peruenit, il 2. de appellat. Seraphin.
decis. 1548. n. 5. & de utroque Rot. in Oriolen.
Decanatus 14. Martij 1622. coram R. P. D. Na-
uarro, & si personaliter citari non possit, quia
ignoratur vbi sit, vel longè absit, ita ut com-
modè non valeat citatio ad ipsum peruenire,
debet in eius Ecclesia trina citationis edi-
ctum publicari (non sufficit enim vna citatio
pro tribus) & post vltimum edictum per sex
mens

mensis expectari, ut colligitur ex d. cap. tuas; nam aliter factam priuationem esse nullam docent Læ. Zech. de Repub. Eccles. tit. de Benef. n. 6. vers. quod attinet verò ad praxim, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. priuatio, §. 3. & 4. Pialec. in simili praxi p. 2. c. 3. n. 10. vers. necessariò autem, Rot. in d. Oriolen. Decanatus, coram R. P. D. Nauarro, Mantic. decis. 12. Nicol. Garc. d. p. 3. c. 2. n. 154. vbi num. 155. subdit in personaliter citato non requiri trinam monitionem, sed sufficere vnā etiam extraiudicialem, nec debere expectari per sex menses, sed tempus esse arbitrium: & num. 157. refert decisionem in causa Terdonen. Præposituræ 17. Mart. 1600. coram Cardin. Seraphino, quæ extat inter eius impressas decis. 1346.

Quarum pœnarum executio suspendi non potest priuilegio, licentia, familiaritate, exemptione, statuto, consuetudine, etiam immemorabili sine appellatione, aut inhibitione, ut habetur in citato cap. 1. Concil. cuius decretum dum disponit executionem sententiæ per appellationem, seu inhibitionem non impediri, generaliter accipiendum esse contra absentes, siue obediētes, siue contumaces, resoluunt Ioan. Ocon. in c. 1. n. 60. de cler. non resid. lib. 6. Sahag. in cap. 2. de sequestrat. possess. n. 54. Anton. Gom. in explicat. Bullæ Cruciatæ, c. 7. ad 4. claus. num. 35. & 36. quos refert, & sequitur Nicol. Garc. d. cap. 2. n. 161. Et Concilium ibi solum tollere appellationem suspensiuam, ut patet, non verò deuolutiuam, in terminis tenent Nicol. Garc. d. cap. 2. num. 162. Stephan. Quarant. in sum. Bullar. verb. Archiepiscopi auctoritas, ver. quinto quæro, pag. 66. Salgado de protectione Regia, tom. 1. p. 2. cap. 15. ex num. 8. Circa residentiam in Patriarchalibus, Prælatibus, Metropolitanis, & Cathedralibus Ecclesiis faciendam, etiam per S. R. E. Cardinales, & de pœnis contra eos non residentes, & à suis Diœcesibus quocunque prætextu absentes emanauit Constitutio S. D. N. Urbani VIII. incip. Sancta Synodus, sub die 7. Decembris 1634.

CAPVT IX.

De Præcedentia Parochorum.

SVM-MARIV M.

- 1 Parochus in actu cura animarum gerit vices Episcopi.
- 2 Parochum Canonico esse præferendum tenuit Molin. de Canon.
- 3 Parochus in propria Ecclesia habet tantam potestatem, quantam Episcopus in propria Diœcesi.
- 4 Parochus in propria Ecclesia loco Imperatoris, & Regis habetur.

- 5 Parochus in propria Ecclesia omnes quantumvis in dignitate constitutos præcedere debet.
- 6 Canonici Cathedralium Ecclesiarum in possessionibus, ubi collegialiter incedunt, præcedunt Parochis.
- 7 Declaratio S. Cong. Rituum refertur.
- 8 Parochi quod præcedant Canonici Collegiatarum Ecclesiarum videtur aliquando decisum, sed contrarium verius, ut num. seq.
- 9 Canonici Collegiatarum Ecclesiarum supra Parochum semper, & ubique competit, etiam in associandis funeribus defunctorum propriæ ipsius Parochiæ; ius tamen faciendi officium circa corpus defuncti ad Parochum in sua Parochiali Ecclesia spectat.
- 10 Capitula Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum semper, & ubique præcedere debent Ecclesiis inferioribus, etiam quod sint vltimo loco erectæ ipsæ Cathedralis, & Collegiata, & inferiores essent in quasi possessione præcedendi ante erectionem.
- 11 Respondetur ad decisiones quæ Parochis respectu Canonice Collegiatarum Ecclesiarum præcedentiam dare videntur.
- 12 Præcedentia inter ipsosmet Parochos, seu Curatos Ecclesiarum Parochialium, siue sint seculares, siue Regulares, datur secundum prærogatiuam sacrarum Ecclesiarum, & non secundum prærogatiuam regulæ.
- 13 Præcedentia vnius Parochi, in cuius Ecclesia quis est mortuus respectu alterius Parochi Ecclesiæ, ad quam defunctus sepeliendus effertur, qualiter concedenda, ostenditur.
- 14 Præcedentia semper danda Clero seculari inter Regulares.

PAROCHVS cū in actu animarum gerat vices Episcopi, qui dicitur Rector Parochialis, cap. bona rei, 12. quæst. 2. Germon. de indultis Curdin. §. ac beneficia, num. 45. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. par. 4. resolut. 304. num. 2. in fine, idēo tanquam subrogatus in eius locum videtur aliis præferendus, iuxta reg. l. si eum, §. qui iniuriarum, ff. si quis caut. & l. vnic. §. 1. C. de rei uxorie act. cū plenē adductis per me de Axiom. Iuris vsusruq. Axiom. 213. n. 1. Curæ namque exercitum continet in se magnum periculum, cū sit ars artium, cap. pen. de atat. & qualit. Vitalin. in Clem. 1. n. 29. de præbend. vbi n. 32. dicit quod est tanto pretiosior, quanto periculosior, refert Theodor. de Rubeis apud Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 2. cap. 298. num. 95.

Vnde parochum Canonico esse præferendum concludit Molin. de canon. lib. 2. c. 14. his verbis. Semper igitur Canonici honorent Pastores, & sese coram Deo humiliter inferiores cognoscant, etsi parua quedam huius sæculi iudicia aliud acclamant, est enim cura dignior Canonice.

Item

Item habet Curatus administrationem maiorem, quae praecedentiam inducunt, capit. cum in illis, de prebend. Cura namque exercitium continet in se magnum periculum, cum sit ars artium, & est tanto pretiosior, quanto periculosior, nec omnis Sacerdos est idoneus ad curam animarum, capit. penult. de aetate, & qual. Cura etiam superat Canonicatum ratione scientiae, cum in Curato maior, quam in Canonico requiratur scientia, cum teneatur confiteri, & discernere peccata, Evangeliumque declarare, & deum superat ratione Ordinis, cum in Canonico sufficiat Ordo Subdiaconatus, Parochus autem debet esse Sacerdos cum debeat administrare Sacramenta, & Missas celebrare, ut muneri suo satisfaciat, Concil. Trid. sess. 21. de reform. capit. 4. sequitur Hieron. Garat. de iurib. Paroch. titul. 1. cap. ult.

Quamuis supradicta vera crederem, vbi Parochus est in propria Ecclesia, in qua tantam habere potestatem, quantam habet Episcopus in sua Diocesi putauit Abb. in capit. 1. num. 28. de dolo, & contumacia. † & loco Imperatoris, & Regis haberi, per cap. duo, 23. quæst. 4. dixit idem Abb. in cap. venerabilis, num. 19. de elect. ac vices Apostolorum obtinere existimauit Roman. quem refert Theod. de Rubéis d.c. 298. n. 88. vers. denique. † & idem ibi omnes quantumuis in dignitate constitutos præcedere debere tenent Chassan. in catal. gloria mundi. p. 4. consid. 22. & 81. Seraphin. decis. 964. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 6. ex numer. 6. cum seqq. Zypc. in analytica postremi iuris eccles. enarrat. lib. 1. tit. de maiorit. & obed. nu. 8. Rot. in Calagurritana praeminentiarum 16. Novembris 1592. coram bonæ mem. Penia, & in Pampilonen. decimarum 22. Martij 1604. coram Liita; Rector enim intra propriam Ecclesiam debet præcedere omnes alios maiores & Superiores in dicendis Missis solemnibus, & aliis quibuscumque præeminentiis concernentibus ipsius Rectoris officium, Chassan. in d. catal. p. 4. consid. 81. Theodos. de Rubéis d.c. 298. numer. 88. vers. hinc Rector, vbi plura ad hoc propositum adducit; quibus ostenditur maiores debere cedere minori, dum est in domo minoris; ob idque dicit num. 36. quod Episcopus patri in domo reuerentiam exhibere debet, licet postea in Ecclesia illum præcedat, quia quilibet in proprio Officio præfertur omnibus aliis, licet extra dictum officium eisdem aliis postponeretur, & ideo Curatus, siue Rector Ecclesie Parochialis tanquam caput Ecclesie thurificandus est ante Dominum loci. S. Congregat. Rit. in Turritana 7. Augusti 1610. cuius memini in collect. Bullarj verb. Curatus. Licet idem Curatus in sua Ecclesia sedere debeat in scamno, non autem in sede, ead. S. Cong. Rit. in Turritana 14. Februarij 1632. cuius memini in d. collect. Bullarj, verb. Parochia, & Parochialis, ult.

Barbosa de Parocho. Pars I.

Nihilominus tamen † extra propriam Ecclesiam, & in processionibus, vbi Canonici Cathedralium Ecclesiarum capitulariter incedunt, contrarium verius mihi videtur, ut colligitur ex quadam declaratione Sacrae Rituum Congregationis, quam mihi originale, & authenticam ostendit amicus meus Iulius Lauorinus, tenoris sequentis, videlicet.

In Sacra Rituum Cong. expositum fuit oriri differentias inter Canonicos, & Clerum Cathedralis Viterbien. ex vna, & eiusdem ciuitatis Parochos ex alia partibus, dum semel ad funus alicuius defuncti associandum accedunt. Pretendentibus Parochis sola, & contra indutis praecedentiam in casu proposito super vniuersum Ecclesie Cathedralis Clerum, & Capitulum, Archidiacono, & Archipresbytero duntaxat exceptis, & e contra non convenire existimantibus Dignitatibus, & Canonicis Ecclesie Cathedralis, ut simplex Parochus supra Clerum, & Canonicos Ecclesie Cathedralis, qui simul cum Archidiacono, & Archipresbytero vnu corpus constituunt, locum obtineat. Quibus auditis eadem Sacra Rituum Congr. a decretis factis similibus non esse recedendum censuit; nempe ut locus dignior in funeralibus semper relinquatur Capitulo, & Clero Ecclesie Cathedralis, Parochum verò defuncti, vel Parochum Ecclesie, ad quam corpus defuncti deferretur digniorem locum obtinere debere, & præcedere quoscumque alios Presbyteros, non autem Ecclesie Cathedralis. In Ecclesia verò, vbi corpus defuncti sepelitur ad Parochum ipsius Ecclesie pertinere officium facere, & expresse declaratum fuit in vna Pisaurien. sub die 20. Decembris 1603. & sic etiam in ciuitate Viterbij seruandum esse censuit, nisi alias immemorabilis consuetudo ad fauorem Parochorum legitime probetur, & ita declarauit die 25. Iunij 1611. Dom. Episcop. Ostien. Card. Pinellus, Ioan. P. Mucant. Secret. Nouissimè eadem S. Cong. Rituum in Turritana 14. Februarij 1632. pariter censuit in Ecclesia Parochiali digniorem locum debere Canonicis Cathedralis immediatè post Episcopum, & post Canonicos cedere debere Rectorem, cuius declarationis memini in collect. Bullarj verb. Parochia, & Parochialis Ecclesia, ult.

Vtrum autem idem dicendum sit de Canonicis Collegiatarum Ecclesiarum, diuersæ reperiuntur decisiones; nam pro Parocho, quod scilicet in funeralibus præcedat Canonicis Collegiatae, apparet fuisse resolutum à S. Rituum Congreg. in vna S. Angeli teræ Saxiferrati 24. Octobris 1609. & in alia Eugubina sub die 15. Iulij 1614. & demum in alia Prænestina Cauarum 13. Iulij 1619. quibus concordare videtur Rituale Romanum titul. de exequiis, pag. 150. vbi Parochus in omnibus funeribus præcedit incedendo ante fere trum, & hanc partem conatur defendere Stephan. Gratian. vel potius Theod. Rubéis

H beus

beus apud ipsum *discept. forens. tom. 2. capit. 298. num. 83. & tom. 3. cap. 492.*

- 9 Pro Canonici verò stant aliæ declarationes, videlicet in *Sutrina 30. August. 1602. & 2. Augusti 1603. & in Meliten. 18. Nouemb. 1606. & in alia Ostien. terre Cori 9. May 1617. & demum in alia Prænestina Cavarum die Sabbati 14. Augusti 1618.* vbi in causa præcedentiæ inter Archipresbyterum, & Canonicos Ecclesiæ Collegiæ sanctæ Mariæ, & Parochum S. Stephani declaratum fuit præcedentiam semper, & vbiq; competere Archipresbyteris, & Canonicis supra Parochum prædictum, etiam in associandis funeribus defunctorum propriæ ipsius Parochiæ: ius tamen faciendi officium circa corpus defuncti ad Parochum in sua Parochiali Ecclesia spectare; & expressè quòd Canonici huiusmodi præcedere debeant omnibus Rectoribus, Curatis, Plebanis, ac Presbyteris Ecclesiarum Parochialium in publicis processionibus, functionibus etiam synodalibus, censuit eadem *S. Rituum Congregat. in Verulan. 11. Decembris 1613. & in Senogallien. 23. Martij 1619. & 4. April. 1620.*

- 10 Et hæc decisiones quæ dant præcedentiam Canonici, videntur Iuri consonæ; nam Capitula Cathedralium, & Collegiatarum Ecclesiarum semper, & vbiq; præcedere debent Ecclesiis inferioribus, etiam quòd sint vltimo loco erectæ ipsæ Cathedrales, & Collegiæ, & inferiores essent in quasi possessione præcedendi ante erectionem, secundum *Seraph. decis. 1445. in vna Illerden. præeminentiarum 26. Junij 1602.* vbi habetur hoc procedere etiam si in erectione adsit claus. *sine præiudicio alicuius*, & etiam si ante erectionem in Collegiatam mixti incederent clerici cum dictis Rectoribus, vt declarauit ead. *Congreg. in vna Syracusana 20. Decembr. 1601.* Et ideo *Rot. decis. 313. n. 6. p. 2. recentissim.* aliàs *p. 3. recent.* per *Seraphin. d. decis. 1445. n. 2.* ait quòd Ecclesia filialis, quæ prius præcedebatur à Matrice, si erigatur in Collegiatam, debet præcedere ipsam Matricem, quia scilicet mutato statu, mutatur antiquum ius; & eadem *Rota vbi supra num. 7.* subdit hac ratione Archidiaconum, qui habet monasterium sibi subiectum, si illud monasterium erigatur in Cathedralē, de domino fieri subiectum, nisi aliud in erectione caueatur, per *Hofst. in c. cum inferior n. 13. de maior. & obed.*

- 11 Qua vltima opinione retenta non obstant decisiones pro prima adductæ; nam ad illam *Sancti Angeli terræ Saxiferrati*, in qua videtur declaratum illum Presbyterum, seu Curatum, aut Priorem, qui defert stolam, & ad eius Ecclesiam funus defertur, aliis omnibus præcedere debere, & sic etiam Canonici Ecclesiæ Collegiæ; posset responderi non loqui de

præcedentia quando funus defertur ad Ecclesiam eius, qui stolam defert, seu quando ab eo fit officium in sua Ecclesia, in qua præcedentiā habere debet. Ad illam verò Eugubina respondetur loqui inter Curatum Cathedralis, & Curatum sancti Petri Monachorum Oliuetanorum, non autem inter Capitula Collegiatarum. Ad Rituale Romanum respondetur habere locum inter Presbyteros eiusdem Ordinis, & alios prærogatiam non habentes, cuiusmodi non sunt Canonici Collegiatarum Ecclesiarum, in quibus terminis loquitur etiam *Steph. Gratian. locis citatis*; & sic dico Parochū debere præcedere ratione officij quando est inter pares, non autem quando est inter maiores; item quòd dum incedit per viam, non videtur exercere officium, sed sociare vnā cum aliis; nec dicendum quòd gerit vices Episcopi, sed potius asserendum quòd habet curam vti habet Episcopus, nec ratione stolæ videtur habere præcedentiam; quia stola non dat iurisdictionem, & prærogatiā, sed tantum est est signum sacerdotale.

Circa præcedentiam plurium Parochorum, seu Curatorum Ecclesiarum, siue sint Regulares, siue seculares, est obseruandum quòd ea datur secundum prærogatiā suarum Ecclesiarum, & non secundum prærogatiā regulæ, vt censuit *S. Rituum Congr. in vna Asten. 21.*

Quoad verò præcedentiam vnius Parochi, in cuius Ecclesia quis est mortuus, respectu alterius Parochi Ecclesiæ ad quam defunctus sepeliendus effertur, extat optima dispositio inter acta Ecclesiæ Mediolan. *p. 2. tit. de funere ducendo, vers. cum ex Parochia, pag. 286.* vbi sic legitur. *Cum ex Parochia, cui secularis Sacerdos præsit, mortuus effertur, vt in Parochiali Ecclesia sepeliatur, cui regularis sit præfectus, vel e contra, tunc utrique Parochi superpelliceo, & stola induti pares progrediantur, reliqui verò Regulares eū locū teneant, quem in generalibus processionibus tenere consueverunt, non obstante quavis consuetudine, vel pactione, quam inter se fecerant.* Idem vidi Romæ feruari, vbi quoque præcedentiā datur Parochi illius Ecclesiæ ad quam defunctus defertur.

Circa præcedentiam, quam debet habere Clerus secularis respectu Regularium, *Clemens VIII. in sua Constitut. incip. Decet Romanum Pontif. sub die 20. Februarij 1601. ex decreto S. R. E. Cardinalium super sacris Ritibus, & Ceremoniis deputatorum*, declarauit Rectores & clericos seculares præcedere debere Regulares tam Monachos, quam Fratres quorumcunque Ordinum, etiam Mendicantium, in funerum associatione processionibus, & aliis huiusmodi publicis actibus, nec debere ipsos Monachos, seu Fratres cum Parochis, vel clericis mixtim incedere, etiam si aliquando ex secularium indulgentia, aut humanitate, seu alia forsan de causa secus factum

factum fuerit; & quamcunque contrariam consuetudinem tanquam abusum corrigendam esse, atque ita ubique locorum in Regnis Hispaniarum perpetuo obseruari debere.

- 15 Idem Clemens VIII. per aliam suam *Constit.* incip. *Quæ ad remouendum*, sub die 5. Nouembris 1603. ex voto eorundem DD. Cardinalium Congregationis Sacrorum Rituum, similiter declarauit Clerum secularem in omnibus locis, etiam in propriis Ecclesiis, & Conuentibus Fratrum, Monachorum, & Religiosorum quorumcunque in uniuerso Regno Castellæ & Legionis preferendum esse, ac præcedere debere, quas Clementis VIII. Constitutiones obseruari mandauit Gregorius XV. in quadam sua incip. *Aliàs à felicis*, sub die Augusti 1622. commissa earum executione quibusuis locorum Ordinariis in Regnis Hispaniarum existentibus quoties pro parte alicuius ex Clero seculari fuerint requisiti.

CAPVT X.

De Officio per Parochum recitando.

SUMMARIUM.

- 1 Parochus tenetur ad diuinum Officiū recitandū.
- 2 Officiū diuinum recitare tenetur Parochus seu quilibet alius Beneficiarius, per exiguos redditus ex beneficio habens ad congruam sustentationem minime sufficientes, contra citatos, n. 3.
- 4 Parochus ad diuinum Officiū recitandū tenetur, etiam si nullo fructus ex suo beneficio percipiat.
- 5 Parochus tenetur ad recitandum diuinum Officiū à tēpore capte possessionis Parochia, & n. 6.
- 7 Officiū diuinum recitare nullus ex promissis tenetur ante captam possessionem, si neuter litigantium illum adhuc habeat, & uterque dubius sit de iure, & de causa litis.
Parochus, siue Subdiaconus non est obligandus Officiū recitare, nisi ab illa parte, à qua obligatio incepta, ibid.
- 8 Parochus post adeptam sui beneficii possessionem debet diuinum Officiū studiosè, & deuotè recitare, quamuis pedestes, equitantes, procumbens, ambulans, vel quiescens.
- 9 Officiū diuinum in recitatione tenetur quis se cum Rubricis Breuiarij conformare, non enim facere potest mutationem ritus.
- 10 Parochus, qui redimendi temporis causa Officiū unius diei commutat pro breuiori Officio alterius, peccat mortaliter, contra citatos n. 11.
- 12 Officia à Sede Apostol. non approbata fuerunt damnata à S. Congr. Rit. sub pena librorum vetitorum, & non satisfaciendi muneri recitandi diuini Officij.
- 13 Festa Kalendarij Romani non possunt Episcopi eleuare ad nobiliorem ritum.
- 14 Officiū Breuiarij debitum non est relinquendum Barbofa de Parocho. Pars I.

dum pro Officio deuotionis.

- 15 Officiū de festis particulariter concessis per Breue Apostol. Regno Hispania, non potest recitari in Regno Portugaliae.
- 16 Hispania Regnorum appellatione comprehenditur Regnum Lusitania.
- 17 Officiū, & Missa de Sancto celebrari potest in ipsius Sancti Ecclesia Titulari, seu ubi asseruatur insignis Reliquia.
- 18 Reliquia insignis alicuius Sancti est corpus, caput, brachium, crux, & ea pars, non parua tamen, in qua passus est Martyrium.
- 19 Officiū duplex potest fieri de Sancto, cuius Reliquia insignis habetur.
- 20 Officiū si concedatur de Sancto, cuius Reliquia non insignis habetur, debet esse semiduplex, vel prout recitatur in Breuiario Rom.
- 21 Officiū extra propriam Ecclesiam non potest fieri de Sancto canonizato sine nouo decreto.
- 22 S. Caroli officium ritu duplici celebrari potest in Prouincia Mediolanensi.
- 23 S. Conradi officium Placentia, & Nettina in Sicilia, ac Ordini S. Francisci conceditur.
- 24 Stigmatum S. Francisci officium concessit Paulus V. celebrari posse ubique ad libitum cleri, duplici quidem officio in Religione S. Francisci, extra eam semiduplici.
- 25 Angeli Custodis officium est duplex minus, & celebrandum prima die, non impedita officio nouem lectionum post festum S. Michaelis.
- 26 S. Elisabeth Regina Portugaliae Officiū recitandum die 4. Iulij in Regno Portugaliae, sub ritu duplici; extra vero Regnum, sub ritu semiduplici.
- 27 S. Ant. de Padua officium propriū sub ritu duplici, & cū octaua in Regno Portugaliae cōceditur.
- 28 Dedicationis Cathedralis anniuersarium celebrandum est in ciuitate quidem cum Octaua, in Diocesi uero sine Octaua.
- 29 Matutinum defunctorum cantandum non est in uespere festi omnium Sanctorum, sed recitandum ipsamet die Commemorationis omnium fidelium defunctorum post laudes diei.
- 30 Missa, & Officiū S. Rochi est concedendum de communi Confessione non Pont. pro eius die, in iis tantum locis ubi adsunt Ecclesia in eius honorem edificata.
- 31 Parochus diuinum Officiū non recitans quatenus teneatur restituere ostenditur.
- 32 Parochus omittens recitare diuinum Officiū tenetur ad fructuum restitutionem quantumcunque curam animarum gerat celebrando, & administrando Sacramenta Parochianis, contra citatos, n. 33.
- 34 Parochus mente uero distracta Officiū diuinū recitans, tenetur ad fructuum restitutionem.
- 35 Fructuum restitutio pro rata omissionis diuini Officij non est facienda nisi elapsis sex mensibus post obtentam beneficii possessionem.
- 36 Restitutio fructuum amissorum ob non recita-

- tum Officium diuinum, cui facienda? ostēditur.
- 37 Beneficiario diuinum Officium recitare omittenti liberum est restitutionem facere pauperibus, vel fabricæ beneficij, etiam si pauperes sint alterius loci, & fabrica sit alterius Ecclesiæ.
- 38 Pauperum appellatione in materia restitutionis fructuum amissorum ob non recitatum diuinum Officium, non solum veniunt personæ pauperes, sed etiam monasteria, xenodochia, & Ecclesiæ ornamentis, & aliis similibus indigentes.
- 39 Pauperum appellatione non solum veniunt, qui ex pane mendicato viuunt, sed etiam alij, quibus necessaria ad decentem statum desunt.
- 40 Parochi si verè pauper sit, aut eius mater, vel sorores, possunt sibi, aut illis facere restitutionem fructuum amissorum, ob non recitatum diuinum Officium.
- 41 Fabricæ beneficiorum nomine in materia restitutionis fructuum amissorum ob non recitationem Officij diuini, venit fabrica domus beneficij pro fructibus colligendis, & conseruandis.

VM primum officium, pro quo datur beneficium, sint Horæ Canonicae; idē ad eas persoluedas iure Ecclesiastico teneri Parochum primò probatur ex cap. quia per ambitiosam, de rescript. in 6. vbi Pontif. x reprehendit quosdam Beneficiarios, quod Officium diuinum, propter quod beneficium datur, omitterent. Secundò, ex cap. fin. 92. dist. vbi dicitur omnes Presbyteros, Diaconos, & Subdiaconos, ac omnes, qui sunt Ecclesiæ deputati, debere Officium diuinum recitare. Tertiò, ex Concilio Lateranensi à Iulio II. incepto, & à Leone X. continuato, sess. 9. de reform. §. statuimus, vbi priuantur fructibus beneficiorum illi, qui diuinum Officium non recitant. Demum id ipsum constat ex Bulla Pij V. quam refert Nauar. in man. cap. 35. num. 122.

Quod quidem rectè procedit, quamuis ipse Parochus, prout quilibet alius Beneficiarius perexiguos redditus ex beneficio haberet, ad congruam sustentationem minimè sufficientes; quia ratio ob quam Beneficiarius tenetur Officium diuinum recitare, non est præcisè, quod integrè sustentetur fructibus beneficij, sed quod beneficium aliquos reddat fructus, qui dantur propter officium: tum, quia beneficium exiguum quoad substantiam est verè & propriè beneficium, & vt tale in Iure reputatur, cap. is cui, de prebend. lib. 6. ergo qui illud habet, ad Officium diuinum tenetur: tum denique, quia id expressè probari videtur in c. clericus victum, dist. 91. vbi statuitur vt clericus, quem sui Sacrificij fructus alere non possunt, manibus operando victum quærat, dummodo officio suo satisfaciat; & si id sibi difficile fiat, imputet sibi, qui

beneficium tale acceptauit, aut beneficium dimittat; ergo ex hoc loco clarè colligitur teneri clericum Horas Canonicas persolvere, etiam si non possit ex beneficio victum, & vestitum habere. Et idē ita resoluunt Siluest. in sum. verb. hora, §. 3. Ros. Tab. & Armil. eod. verb. n. 1. Cou. lib. 3. var. c. 13. n. 8. vers. 12. Nau. in man. c. 25. n. 102. & de Orat. c. 7. n. 27. & c. 11. n. 11. Valent. tom. 3. d. 6. q. 2. puncto 20. vers. excludit, Medina q. 7. de Orat. Tolet. lib. 3. c. 14. n. 4. Fr. Lud. Beia respons. casuum consp. p. 1. casu 54. Suar. de Relig. tom. 2. tr. 4. lib. 4. c. 21. n. 3. & 9. Pefant. 2. 2. q. 62. art. 2. disp. 2. propè fin. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. Hora Canonica, §. 2. & verb. beneficium, §. 4. Nald. in sum. verb. diuinum Officium. n. 2. Carol. Macign. de Horis Canon. c. 11. n. 3. Bonac. eod. tract. disput. 1. q. 2. puncto 3. num. 17. Barthol. à S. Fausto in simili tract. lib. 2. quæst. 36. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 3. q. 3. Valer. Reginald. in praxi fori panit. lib. 30. c. 4. n. 34. Nicol. Garc. de benef. p. 3. c. 1. n. 39. Paul. Comitol. respons. moral. lib. 1. q. 68. Vgolin. de officio Episc. c. 10. §. 1. n. 2. Filliuc. in quæst. moral. p. 3. tr. 23. c. 5. n. 181. Gauant. in rubricas Missalis tom. 2. scilicet. 1. c. 4. n. 3. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta, præc. 1. lib. 2. c. 4. n. 15. & lib. 3. cap. 8. n. 8. Villalob. in sum. tom. 2. tract. 24. diffi. 10. Sanch. in consil. moralib. lib. 2. cap. 2. dub. 66. & 67. Trullench. in exposit. Decalogi lib. 1. c. 7. docum. 3. n. 15. Castro Palao tom. 2. tract. 7. disp. 1. puncto 1. §. 2. n. 9. Garcia in opere mor. tract. 2. diffi. 2. dub. 2. num. 11. Anton. Diana resol. moral. p. 2. tract. 12. de Horis Canon. resol. 9. & p. 5. tract. 5. resol. 25.

Contra Sot. de iust. lib. 10. q. 5. art. 3. Fr. Emm. in sum. p. 1. c. 140. n. 3. Veg. etiam in sum. p. 1. c. 128. cas. 14. Petr. Ledesm. etiam in sum. p. 2. tr. 9. cap. 4. concl. 6. diffi. 4. Les. de iust. libr. 2. cap. 34. dub. 31. n. 169. Malder. de virtutib. tr. 10. c. 2. dubit. 3. vers. nihilominus, Vasq. de benef. c. 4. §. 1. dub. 4. n. 17. Molfes. in sum. Theol. moral. tr. 5. c. 3. n. 2. & tr. 6. c. 2. num. 36. Machado en su pefetto Confessor lib. 4. p. 1. tract. 6. docum. 2. n. 6. Palao tom. 2. tract. 7. disp. 2. p. 1. §. 2. num. 8. existimantes non teneri Beneficiarium, saltem quodidie, recitare diuinum Officium, cuius beneficij fructus non attingunt mediocrem sustentationis partem.

Imò puto Parochum ad diuinum Officium recitandum teneri, etiam si nullos fructus ex suo beneficio percipiat; quia titulum, & possessionem beneficij habet, ac pròinde verè, & simpliciter est Beneficiarius; nam fructus, vel spes eorum non pertinent ab substantiam beneficij. Ita Palud. in 4. dist. 15. qu. 5. Silu. d. verb. hora, q. 2. Medina in Cod. de Oratione q. 8. Fr. Barthol. à sancto Fausto de Horis Canon. lib. 2. q. 42. vbi in vers. 2. id intelligit si habeat spem moraliter certam obtinendi illos; & in vers. 8. resoluit non excusari ab onere recitandi illum, qui in pensione omnium fructuum consentit ei, qui in suum fauorem beneficium resignauit.

Sed

Sed vtrum Parochus teneatur ad recitandum diuinum Officiu[m] a tempore acceptę tãtũ suę Parochię collationis, aut non aliter nisi captę possessionis? Quęstio est dubia, in qua Nauar. in man. c. 7. n. 29. tenet ex eo quod collationem acceptauit, illicò ad recitandum quempiam obligari; quia per solam collationē acceptatam acquiritur ius in beneficio, & fit beneficium eius, cui collatum est; tum quia ab eo tempore, etiam antequam apprehendat possessionem, debentur clerico beneficij fructus, & cum possessionem capit, Beneficiarius percipit fructus non solum pręsentes, sed etiam pręteritos a die collati sibi beneficij, sequitur Macign. de horis Canon. c. 10. n. 25. & plures, quos refert, & sequitur Nicol. Garc. de benef. p. 3. c. 1. n. 91.

6 At non teneri nisi post captam pacificam possessionem beneficij, melius sustinent omnes ferę Doctores, qui hac de re scripserunt: quia beneficium vt sit ius efficac, cum titulo requirit pacificam eius possessionem, tum quia ante captam possessionem non potest iura beneficij exercere, ita neque tenetur ipsius onera sustinere; tum etiam, quia ante initam possessionem ius est incertum, cum contingere soleat, vt qui impetrauit beneficium, videat se nil impetrasse, multis de causis, vt quia non vacabat, vel alius ante eum prius impetraret; tum denique quia in Bulla Pij V. dicitur, post beneficij consequutionem; ille autem proprię dicitur beneficium consequutus, qui pacificam illius possessionem adeptus est cum titulo; Ideo sic resoluunt Menoch. de arbr. libr. 2. casu 429. n. 24. Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 1. quęst. 9. numer. 15. Suar. d. lib. 4. cap. 19. numer. 7. Henric. in summ. lib. 13. cap. 13. §. 1. Fr. Emman. etiam in summ. p. 1. cap. 141. num. 4. Azor. d. lib. 10. cap. 4. quęst. 7. Valq. in opusc. de benef. cap. 4. §. 1. art. 1. dub. 6. Galet. in margarita casuum consc. verb. Officiu[m] diuinum. Valer. Reg. d. lib. 30. numer. 38. Less. d. lib. 2. c. 34. dub. 30. n. 167. Mald. in summ. verb. Officiu[m] diuinum, num. 5. Petr. Ledesim. in sum. p. 2. tract. 9. cap. 46. concl. 9. Vega etiam in sum. p. 1. cap. 128. casu 18. Squill. de oblig. cleric. p. 1. num. 16. vbi n. 17. id intelligit dummodo per ipsum non steterit quominus consequatur beneficij possessionem, Machado en su perfecto Confessor lib. 4. p. 1. tract. 6. docum. 2. n. 5. Bonacin. de Horis Canon. disput. 1. quęst. 2. puncto 4. numer. 2. Gauant. in comment. ad rubricam Missalis, tom. 2. sect. 2. cap. 4. num. 5. Ant. Diana resol. moral. p. 2. tit. de Horis Canon. resol. 21. nouissimę Hieron. Roderic. in compendio quęst. Regul. resol. 24. numer. 35. Barthol. à S. Fausto de Horis Canon. lib. 2. qu. 39. vbi quęst. 41. tenet adhuc ¶ nullum teneri ad horas Canonicas recitandas ante obtentam possessionem, si neuter litigantium illam adhuc habeat, & vterque dubius sit de iure, & de causis litis, & quęst. 42.

Barbosa de Parocho. Pars I.

& 43. idem resoluit, quamuis vnus litigantium probabiliter credat, & expectet se victorem futurum in lite, & fructus percepturum, & ampliorem habeat titulum. Non est tamen obligandus sub mort. peccato Parochus, siue Subdiaconus Officiu[m] totum recitare illius diei, quo possessionem Parochię accepit, vel ad Subdiaconatus ordinem fuit promotus, sed solum ab illa parte, à qua obligatio incepit: verbi gratia, si quis accepit possessionem Parochię, vel Subdiaconatum, aut emisit professionem hora vndecima ante meridiem, non tenetur recitare Matutinum illius diei, neque Primam, neque Tertiam, ad summum Sextam, & reliquas horas, quia ab illa hora vndecima incepit obligatio. Ita Castrus Palaus tom. 2. disp. 2. puncto 4. n. 3. Homobon. de Bonis in consultat. casuum Consc. vol. 2. p. 5. c. 240. quos refert Diana resol. mor. p. 4. resol. 218. tract. 4.

8 Debet igitur Parochus post adeptam sui beneficij possessionem diuinum Officiu[m] studiosę, & deuotę, & recitare, vt dicitur in cap. dolentes, de celebr. Missar. vbi in nostris Collectaneis plura circa eius materiam cumulauius; quamuis pedestes, equitantes, procumbens, ambulans, vel quiescens, secundum Syluest. d. verb. hora, quęst. 2. Nauar. de Horis Canon. c. 4. n. 17. Paul. Comitol. resp. moral. lib. 1. quęst. 64. n. 1. Ioan. Valer. de different. inter vtrumque forum verbo Hora Canonica, different. 1. in fine. ¶ Et in eo recitando tenetur se cum rubricis Breuiarij conformare, non enim facere potest mutationem ritus, vt scilicet duplici ritu celebretur festum, quod alias simplici sub ritu, vel semiduplici decretum est, cum Pius V. in Bulla Breuiarij non modò præcipiat substantiam, sed etiam modum, & formam Horarum Canonicarum.

10 Vnde existimo peccare mortaliter Parochum, qui redimendi temporis causa Officiu[m] vnus diei commutat pro breuiori Officio alterius. Ratio est, quia Ecclesia non solum præcipit diuini Officij recitationem in communi, & veluti in genere, sed præcipit recitationem huius Officij in particulari; ergo qui facit contrarium, violat præceptum Ecclesię in re graui, & consequenter peccat mortaliter. Ita Tabien. in sum. verb. hora, q. 10. Nauar. de Orat. c. 19. n. 201. Iacob. de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 51. n. 10. Philarch. de offic. Sacerdot. p. 1. lib. 1. cap. 6. concl. 6. Fr. Emman. quęst. Regul. tom. 1. q. 42. art. 8. & in summ. tom. 1. cap. 141. tom. 3. Card. Bellar. in suis controuers. Cathol. tom. 3. lib. 1. controu. 3. c. 18. Suar. d. lib. 4. cap. 11. num. 6. & c. 23. n. 12. & 14. Nicol. Garc. de benef. p. 1. cap. 1. num. 150. Valer. Reginald. in praxi fori pen. lib. 18. n. 1771. Filliuc. in quęst. mor. p. 3. tract. 23. cap. 8. q. 2. n. 182. & c. 7. q. 3.

¶ Contra Syluest. d. verb. hora, q. 12. n. 15. Vega d. p. cap. 117. casu 57. Valent. tom. 3. disp. 6. quęst.

H 3

2 punct.

2. punct. 10. vers. quid si recitandum, Zerol. in pra-
xi Episc. 1. verb. lib. canon. n. 6. Azor. d. lib. 10. c. 10.
quæst. 2. Valq. in opusc. de benef. c. 4. dub. 2. Lessi.
d. lib. 2. c. 37. num. 77. existimantes talem Paro-
chum solum venialiter peccare.

12 Fuerunt à S. Rituum Congr. damnata Of-
ficia à Sede Apostol. non approbata sub pœ-
na librorum vetitorum, & non satisfaciendi
muneri recitandi diuini Officij, sub die 8.
Aprilis, & 28. Octobris 1628. ubi in resp. ad 8.

13 fuit dictum † non potuisse, nec posse Epi-
scopos, nec Regulares eleuare festa Kalen-
darii Romani ad nobiliorem ritum, puta à
semiduplici ad duplicem, sine licentia Sedis
Apost. refert me citato in hoc loco Lezana in

34 sum. quæst. Regul. c. 12. n. 20 & numer. 33. Et †
quod non est relinquendum Officium Breuiarij
debitum pro Officio deuotionis, censuit
ead. S. Congr. sub die 29. Nouemb. 1603.

Item reiecit, damnauit, & reprobauit ea-
dem S. Congregatione non approbatas,
Sancti Gregorij pro viuus & defunctis, quin-
decim Auxiliatorum, & de Patre æterno, &
quascumque alias, exceptis iis, quæ sunt per-
missæ Regularibus tantum, veluti Rosarij,
Sanctæ Mariæ de Carmelo, & alias, sicut
etiam Officia ab eadem non approbata, refert
Lezana d. c. 12. n. 33.

Gregorius XIII. in quodam Breui incip.
Pastoralis officij, de anno 1573. aduertens quod
in Ecclesiis Hispaniæ concessum erat vt pos-
sent celebrare Officia propria Sanctorum il-
lius prouinciæ, illique sint plures numero,
ideo declarauit vnamquamque Hispaniæ Ec-
clesiam eorum tantum Sanctorum, qui in
Breuiario non sunt descripti, Officia propria
celebrare posse; qui illius Diocesis sunt natu-
rales, vel eius Ecclesiæ, seu Diocesis sunt
patroni: vel eorum corpora, seu notabiles
Reliquiæ in Ecclesia, seu Diocesi requies-
cunt: de alijs verò Sanctis etiam si sint natu-
rales, vel Patroni alterius Diocesis, etiam si
illorum corpora, vel notabiles Reliquiæ in
aliqua Ecclesia alterius Diocesis requies-
cant, non celebretur Officium proprium,
sed seruetur ordo Breuiarij Romani; refert
Lezana d. cap. 12. n. 34. ubi numer. 36. post Ga-
uant. in rub. tom. 2. section. 1. cap. 5. tit. 2. aduer-
tit quod clerici seculares, & Regulares in
Ciuitate, vel Diocesi commorantes non te-
nentur recitare officia propria Sanctorum il-
lius Diocesis, vel quæ de consuetudine in ea-
dem Ecclesia recitantur in choro.

15 Dubitatum fuit ab eadem S. Rituum Congr.
in una Visen. an in Regno Portugalliæ recitari
possit Officium de festis particulariter con-
cessis per Breue Apost. Regno Hispaniæ; vt
est festum expectationis, & alia similia, at-
tento quod † Regna sunt diuersa, quamuis

sub vnus Regis potestate existant? Ead. S.
Congregat. negatiue respondit sub die 11. Iunii
1605. Cuius resolutio ex eo procedit, quia
concessio præsupponitur facta tantum pro
Regno Hispaniæ, si enim fuisset facta pro
Regnis Hispaniarum in numero plurali, tunc
crederem venire Regnum Lusitaniæ, vt tra-
dit Nau. consil. 1. n. 2. de decimis, in nouis, & post
maturam considerationem semel, & iterum
causa proposita, fuit in simili resolutum per
Rot. in Bracharen. fructuum 3. Decembr. 1627.
coram R. P. D. meo Pirouano. nam cum ibi acer-
rimè disputaretur in Lusitania vt vnum ex
Hispaniarum Regnis gauderet generali alia
consuetudine Regnorum Hispaniæ, quod hæ-
redes Beneficiatorum succedant in fructibus
à solo separatis, & nondum exactis, cano-
nizata, & firmata per eandem Rotam quoad
Regna Castellæ, Nauarræ, Valentis, Arago-
niæ, & Comitatis Cathalonis, vt in decisio-
nibus ibidem citatis, tandem affirmatiue fuit re-
sponsum ex rationibus ibidem adductis, &
in meo tract. de appellatiua verborum vtriusque
Iuris signif. Apell. 115. n. 1.

Officium, & Missa de Sancto celebrari po-
test in ipsius Sancti Ecclesia Titulari, seu vbi
asseruatur insignis † Reliquia, quæ erit Cor-
pus, caput, brachium, & crus, & ea pars, non
parua tamen, in qua passus est Martyrium,
eadem S. Congr. dicta die 8. Aprilis 1628. & an-
tea sub die 23. Nouembris 1603. censuerat de
Sancto, cuius Reliquia insignis habetur, & appro-
bata, fieri † posse Officium duplex, refert Lezana
d. cap. 12. n. 33.

De Sancto verò, cuius Reliquia non in-
signis habetur, si concedatur officium, de-
bet esse semiduplex, vel prout recitatur in
Breuiario Romano, ad differentiam insignis
Reliquiæ, eadem S. Rituum Congr. in una Calagu-
ritana, & in alia Viterbien. sub die 1. Septembris
1612. refert Lezana d. c. 12. n. 37.

De Sancto Canonizato non potest fieri
Officium extra propriam Ecclesiam sine no-
uo decreto, ead. S. Cong. sub die 9. Decemb. 1628.

Sancti Caroli Officium in prouincia Me-
diolanensi celebrari posse ritu duplici, conce-
sit ead. Cong. sub die 2. Nouemb. 1610.

Sancti Conradi Officium Placentiæ, &
Netting in Sicilia concessit ead. S. Cong. sub die
19. Maij 1614. & Ordini Sancti Francisci sub
die decimo tertio Septemb. 1625.

Stigmatum S. Francisci Officium conce-
sit Paulus V. celebrari posse vbique ad libi-
tum cleri, duplici quidem officio in Religione
sancti Francisci, extra eam verò semiduplici,
ead. S. Cong. sub die 28. Augusti 1615. & sub die
2. Octob. 1627. refert nouissime Fr. Hier. Roder.
in compendio quæst. Regul. resolut. 65. n. 8. & in
die festo adhibendus est color albus, eadem S.
Cong. Rit. 9. Nouemb. 1623.

Angeli

25 Angeli Custodis Officium est duplex minus, eadem *S. Cong. sub die 2. Octob. 1627.* Et celebrandum est prima die non impedita Officio nouem lectionum post festum S. Michaelis, cedit etiam Dominica, eadem *S. Rituum Congr. 12. Martij 1618.*

26 S. Elizabeth Regina Portugalliae Officium recitandum die 4. Iulij in Regno Portugalliae sub ritu duplici, extra verò Regnum sub ritu semiduplici, eadem *S. Cong. de mandato S. D.N. Vbr. VIII. approbavit, & vt liberè, & licetè ab omnibus recitari possit, & valeat, licentiam, & facultatem dedit, & concessit sub die 7. Augusti 1628.*

27 Nomine Regis Catholici supplicatum fuit Sanctissimo concedi posse recitari Officium proprium S. Antonij de Padua nuncupati sub ritu duplici, & cum octaua in Regno Portugalliae, cum sit dictus Sanctus oriundus ex prædicto Regno. Et supplicatione per Sanctitatem suam ad Sacram Rituum Congregationem remissa, eadem *S. Cong. ad relationem Eminentissimi, & Reuerendissimi D. Cardin. de Torres censuit concedendum pro ciuitate, & Diocesi Vlixbonen. tantum, iuxta rubricas, & idem quod observatur in ciuitate Patavina, die 5. Iunij 1631. Die verò 23. eiusdem facta relatione per me Secretarium Sanctitati suae de hoc decreto Sanctissimus extendit gratiam ad totum Regnum Portugalliae. C. Episcopus Portuen. Card. Pius. Tegrinus Episcopus Assisen. Secret. Officium S. Franciscæ Romanæ quod possit sub ritu semiduplici in Vrbe ad libitum recitari concessit S. Cong. Rit. 13. Martij 1632.*

28 Præter propriæ Ecclesiæ Dedicationem celebrandum est etiam anniuersarium Dedicationis Cathedralis in ciuitate quidem cum octaua, in Diocesi verò sine octaua, eadem *S. Rituum Cong. 2. Maij 1619.*

29 In festo omnium Sanctorum prohibuit eadem *S. Cong. die 1. Septembris 1607* cantari Matutinum Defunctorum in Vespere, & iussit recitari ipsamet die Commemorationis omnium fidelium Defunctorum post Laudes diei, me citato in hoc loco Lezana in *sum. quest. Regul. c. 12. num. 23.* Et quod ad sit obligatio recitandi Officium Defunctorum in die secunda Nouembris, affirmant Card. Tolet. in *sum. lib. 2. cap. 13. num. 3.* Armil. in *sum. verb. Hora Canonice num. 9.* Iacob. de Graff. in *aureis decis. p. 1. lib. 2. c. 53. n. 24.* Vega in *sum. tom. 1. c. 128. casu 24.* Macign. de *Horis Canon. c. 29. n. 16.* Vant. in *discipl. cleric. lib. 3. c. 4.* Ioan. Bapt. de Fabr. in *man. Ordin. c. 20. q. 7.* Molfes. in *summa Theolog. moral. tom. 1. tract. 5. c. 1. n. 57.* Mald. in *sum. verb. Officium diuinum, Tanner. in 2. 2. disp. 5. q. 1. dub. 5. n. 148.* Suar. de *Relig. tom. 2. lib. 4. c. 25. n. 8.* & 9. Castr. Palaus *tom. 2. disp. 2. de Orat. puncto 2. n. 13.* Layman. in *sum. Theolog. moral. lib. 4. tract. 1. c. 5. n. 4.* Gauant. in *rub. tom. 2. sect. 9. c. 2.*

n. 18. Anton. de Litteratis in *sum. p. 6. c. 7. n. 11.* Homobon. de bonis in *consultat. casuum conscientiae, vol. 2. p. 5. resp. 245.* Faustus de *Horis Canon. lib. 2. q. 302.* Lezana in *sum. quest. Regul. c. 12. n. 23.* latè Diana *resolut. moral. in fine partis 4.* vbi contrarium defendere & probare nititur.

Aliis verò diebus in Breuiario præscriptis recitantes iuxta Breuiarium Romanum non obligantur ad Officiū defunctorum, vt tenent Philiarich. de *officio Sacerdot. tom. 1. p. 1. lib. 1. c. 40.* Aragon. *tom. 2. in 2. 2. q. 83. art. 12.* Læli. Zech. in *sum. tom. 2. c. 83. n. 16.* in fine, Ioan. de la Cruz in *direct. 1. p. 3. art. 3. dub. 4. concl. 2.* Carill. in *itinerario ordinand. sect. 6. c. 1. n. 40.* Less. de *Iustit. lib. 2. c. 37. dub. 12. n. 76.* Villalob. in *sum. tom. 1. tract. 24. diffic. 6. n. 3.* Rodríguez in *compendio quest. Regul. resolut. 24. n. 14.*

Nec ad Litanias decantandas aut recitandas in die sancti Marci, & in diebus Rogationum, quia rubrica appositæ in Breuiario in istis diebus non obligat, secundum opinionem probabilem, sub culpa lethali ad eas dicendas extra chorum. Iacob. de Graff. in *decis. aureis p. 1. lib. 2. c. 53. n. 24.* Dian. *moral. resolut. tract. de Horis Canon. resolut. 56.* Homobon. de Bonis in *consult. casuum conscientiae. vol. 2. p. 5. resp. 245.* Quicquid aliud post Suar. & Bonacinam existimauerit Lezana d. c. 12. n. 23. in fine.

Cum actum fuisset pluries in eadem *S. Rituum Cong. de concedenda Missa, & Officio in festo sancti Rochi, qui penes omnes Christi fideles in maxima veneratione semper est habitus, tandem sub die 30. Iunij 1629. eadem S. Congregat. negotio mature discussu censuit esse concedendam Missam, & Officium in die S. Rochi, de communi Confessoris, non Pontificis, in ijs tantum locis, vbi adsunt Ecclesiæ in eius honorem edificatæ, & seruatis rubricis Breuiarij, quam resolutionem S. D. N. approbavit, & laudauit, die 4. Iulij 1669.*

Ultra peccatum mortale, quod Parochus incurrit diuinum Officium non recitando statim post adeptam pacificam beneficij possessionem, ad fructuum restitutionem tenetur ex eo modo, quo exprimit Pius V. in *Constit. sua. incip. Ex proximo Lateran. Concilij, de anno 1571. relata à Nauarro in man. c. 25. num. 122.* & de Orat. cap. 7. num. 32. his verbis: *Si quis vno, aut pluribus diebus totum officium omisit, restituat fructus omnes, quos illo die, vel illis diebus percepit. Si Matutinum tantum omisit, restituat mediā partem fructuum respondentium illi temporis, si reliquas sex horas tantum, restituat etiam dimidiam partem, si aliquam tātum ex illis sex, restituat tantum sextam partem fructuum talis diei; & sic tenetur solum sextam partem illius medietatis restituere.* Hactenus Piana Constitutio, quā esse vfu receptā testatur Barthol. à B. Fausto de *Horis Canon. lib. 277. in fine, subdens viros pietate, & doctrina claros censere restitutionem*

H 4 fructuum

fructuum faciendam esse iuxta eam Constitutionem, & *quest. 285. in fine*, addit quod dum dicitur ibi sextam partem esse restituendam pro singulis Horis, intelligendum id est de sexta parte fructuum dimidij diei naturalis, vel de fructibus diei artificialis, ita ut qui vno die recepit, verbi gratia, duodecim argenteos, si omittat horam, teneatur tantum reddere vnum argenteum, quia illa est sexta pars fructuum diei artificialis, nam alij sex respondent Officio Matutino.

Sed quid si Parochus omittat partem notabilem alicuius Horæ, an teneatur ad aliquam restitutionem; Affirmatiuam sententiam tenet Castrus Palao *tom. 2. disp. 2. puncto 7. n. 5.* quia omittens partem notabilem alicuius Horæ, absolute dicitur illam omittere. Negatiuam verò defendit Oliuer. Bonarti. *de Horis Canon lib. 2. c. 11. n. 10.* quem refert, & sequitur Diana *resolut. moral. p. 4. tract. 4. resol. 220.* asserentes in his terminis nihil fructuum necessario tribuendum pauperibus ratione partis Horarum omissæ, quantumvis magna, & sufficientis ad materiam peccati mort. nisi pro omis- sis Laudibus, quia multi putant illas esse Horas distinctas: cum enim lex sit pœnalis, saltem ex parte, & fundamentum eius sit culpa, ob quam irrogatur pœna, solumque de Horis integris in illa mentio fiat, non debet ad earum partes extendi, se suis terminis arctari.

32 Hoc verum esse intelligo quantumcunque Parochus curam animarum gerat celebrando, & administrando Sacramenta suis Parochianis; quia hoc non obstante reus est peccati mortalis, quod committitur omissione recitationis Horarum, quod vnum tali priuatione punitur tanquam ea sufficienter dignum, sicut & sufficienter dignus est æterno supplicio quantumcunque in nullo alio deliquerit, iuxta illud Iacob. 1. *Quicumque totam legem seruauerit, offendat autem in vno, factus est omnium reus*; tum quia Piana Constitutio absolute, & indistincte loquitur de restitutione fructuum singulis diebus respondentium facienda pro rata omissionis diuini Officij, ut Beneficiarij à tali commissione retrahantur, & ad illius recitationem incitentur, & quasi cogantur; tum denique, quia si ratione regiminis Ecclesiæ, & curæ animarum posset Parochus aliquam partem sibi remouere, esset quoque eam amissurus si in dicto regimine, & cura deficeret; sed hoc nullus dicit, ergo nec & illud. Et ideo ita sentiunt Petr. Nauar. *de restit. lib. 2. cap. 2. num. 143.* Valent. 2. 2. *disput. 6. quest. 2. puncto ult.* Valsq. 1. 2. *disp. 168. num. 34.* Suar. *d. lib. 4. cap. 30. num. 6.* Azor. *d. lib. 10. cap. 14. quest. 5.* Valer. Reginald. *d. lib. 30. num. 46.* Vincent. Filliuc. *in quest. moral. p. 2. tract. 23. cap. 10. quest. 1.* probabiliorem dicit Bartholom. à S. Fausto *de Horis Canon. lib. 2.*

quest. 288. vbi optimum remedium adhibet vt facta fructuum computatione Bullam compositionis accipiat, vel à Romano Pontif. siue ab eius Commissario Cruciatæ dispensationem petat; quia hac ratione, neque omnia, quæ Bulla Pij V. præcipit, restituet, & in conscientia tutus erit.

Contra Lop. *in instruct. Conscient. p. 2. cap. 95.* 33 Tolet. *in instruct. Sacerd. lib. 2. cap. 12. n. 5.* Henric. *in sum. lib. 13. cap. 13. §. 2. Arag. 2. 2. quest. 83. art. 13.* Emman. Sà *in aphor. verb. beneficii, n. 58.* Fr. Emman. *in sum. p. 1. cap. 146. num. 4.* Petr. de Ledefma *in sum. tract. 9. de reliq. c. 9. fol. 485.* Layman *tr. 15. c. 5. n. 2.* Trullench. *d. dub. 25. n. 1.* Diana *p. 2. tract. 12. ref. 8.* Castr. Palao *d. puncto 7. num. 9.* Ludou. Beia *respons. casuum conscientie p. 1. casu 55.* Carol. Macign. *in horis Canon. cap. 28. n. 7.* Molfes. *in sum. Theologia moral. tractat. 6. cap. 5. numer. 8.* Less. *d. lib. 2. cap. 34. dub. 32.* Valsq. sibi contrarium in opuscul. *de benef. cap. 4. §. 1. art. 1. dub. 7. num. 38.* Nald. *in sum. verb. diuinum Officium, n. 12.* Sanch. *in consil. moral. lib. 2. capit. 2. dub. 83.* existimantes non improbabiler Parochum hoc casu minimè teneri restituere nisi partem correspondentem obligationi recitandi Horas, vt si, verbi gratia, pro fructu in die recipit tres aureos, omittens totum Officium, teneatur restituere vnum aureum, retinendo alios pro onere administrandi Sacramenta.

Quod quidem extendendum esse existimo ad illum, qui mente vltro distracta diuinum Officium recitat, quia hic non solum malè orat, sed re vera simpliciter non orat, licet enim legat, vel verba proferat, illa non est oratio, quæ ab Ecclesia præcipitur; cum ergo de substantia orationis sit attentio, sequitur recitantem sine attentione non satisfacere præcepto quoad substantiam, ac proinde non posse fructus retinere, vt tenent Nau. *de Orat. cap. 13. num. 18.* Iacob. de Graff. *in aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 51. num. 7.* Petr. Nauar. *d. lib. 2. cap. 2. numer. 140.* Fr. Emman. *d. p. 1. c. 143.* Azor. *d. lib. 10. cap. 12. quest. 6.* Suar. *d. lib. 4. cap. 30. num. 14.* Barthol. à S. Fausto *d. lib. 2. q. 82.* Contra Medin. Cordub. Tolet. & alios, quorum plures refert, & sequitur Sanch. *in consil. moral. lib. 2. cap. 2. dub. 85.* existimantes Beneficiarium recitantem Horas sine attentione, etiam data opera, non teneri restituere fructus.

Intellige huiusmodi fructuum restitutionem pro rata omissionis Officij non esse faciendam, nisi elapsis sex mensibus post obtentam beneficii possessionem; ex Constit. Concilij Lateranen. sub Leone X. *sess. 9. §. statuimus*, ibi, *post sex menses*, & ex dicta Bulla Pij V. Ita Nauar. *de Orat. cap. 21. num. 58.* Tolet. *d. lib. 2. cap. 12. n. 5.* Less. *d. lib. 2. capit. 34. dub. 32. num. 179.* Valsq. in opuscul. *de benef. capit. 4. §. 1. art. 1.*

art. 1. dub. 8. Suar. d. lib. 4. cap. 29. num. 12. Macign. de horis Canon. cap. 28. num. 16. Filiuc. d. cap. 10. quest. 3. num. 310. Squillante de obligat. cleric. p. 1. n. 2. cum seqq. Raguc. de voce Canon. in Choro, quest. 7. Anton. Diana resol. moral. p. 2. tit. de horis Canon. resol. 25. Castr. Palao in opere moralit. tom. 2. tract. de horis Canon. disp. 2. puncto 7. n. 15. Trullench. in expof. Decalogi lib. 1. c. 7. dub. 24. n. 17. Garcia in sum. morali tract. 2. diff. 8. duda ult. pag. 281. Barthol. à S. Fausto d. lib. 2. q. 278. vbi quest. sequent. per dictam Bullam Pij V. tenet illum, qui intra primos illos sex menses ab impetrato beneficio absque iusta causa diuinum Officium prætermittit, peccare mortaliter, de quo etiam nouissimè Hieronym. Roderic. in compend. quest. Regular. resol. 24. num. 57.

36 Cui autem sit facienda hæc restitutio, expressit dicta Constitutio Pij V. in aliis verbis, in fabricas huiusmodi beneficiorum, vel pauperum eleemosynas erogare teneantur; quæ verba di-
37 stinctiua sunt, & ideo liberum esse Beneficiario restitutionem facere pauperibus, vel fabricæ beneficij, resoluit Nauar. in man. c. 25. n. 122. & de Orat. c. 7. n. 32. quamuis pauperes sint alterius loci, quia cum Bulla generaliter loquatur de pauperibus, non debet intelligi restrictè de pauperibus illarum Ecclesiarum vbi sita sunt beneficia. Ita Suar. d. lib. 4. cap. 30. n. 20. Molfes. d. c. 5. n. 22. Filiuc. d. tract. 23. cap. 10. q. 6. Bonacin. de Horis Canon. disp. 1. q. 5. puncto 4. num. 3. Barthol. à S. Fausto in simili tr. lib. 2. q. 294. vbi aduertit posse Parochum computare in partem restitutionis eleemosynas omnes, quas ex fructibus beneficij fecit toto eo tempore, in quo diuinum Officium prætermittit, & quest. 198. similiter ait quod non requiritur vt fiat huiusmodi restitutio fabricæ illius Ecclesiæ vbi situm est beneficium.

38 Pauperum appellatione in hac materia non solum comprehenduntur personæ pauperes, sed etiam monasteria, xenodochia, & Ecclesiæ ornamentis, luminaribus, & aliis similibus, aut aliis pietatis operibus indigentes. Ita Nau. de redditib. eccl. mon. 26. num. 2. Barth. à S. Fausto d. lib. 2. quest. 292. † Item non solum veniunt illi, qui ex pane mendicatio viuunt, verum etiam alij, quibus necessaria ad decentem statum desunt, quales sunt multi Nobiles, qui à statu deciderunt, & ægrè admodum sustentantur, licet ob verecundiam petere, vel recipere eleemosynam non soleant. Ita Barthol. à S. Fausto d. lib. 2. quest. 293. vbi q. 295. tenet † Parochum, seu Beneficiarium, si verè pauper sit, aut eius mater, vel sorores, posse sibi aut eis hanc restitutionem facere, & q. 296. resoluit eum non posse sibi retinere fructus, si remissionem eorum à pauperibus obtineat, quibus fructus nondum

tradiderat, quia iste non dicitur restitutionem fecisse iuxta summi Pont. intentionem, & citat Nau. de Orat. Miscel. 19. num. 4. Suar. d. lib. 4. cap. 30. num. 17. & alios. Denique & veniunt ipsi defuncti, qui & pauperes sunt, valdeque indigentes, vt pro illis celebrentur Missæ, & alia suffragia offerantur, si ad hæc facienda restitutio fiat, Nau. in man. cap. 25. n. 122. & de Orat. cap. 7. num. 32. Suar. d. lib. 4. cap. 30. num. 18. Bonacin. d. disp. 1. quest. 5. puncto 4. 30. num. ... Barthol. à S. Fausto d. lib. 2. disp. 297.

41 Nomine autem fabricæ beneficiorum in hac materia venit fabrica domus beneficij, in quo Beneficiarius habitat, vel alterius domus ipsius beneficij pro fructibus colligendis, & conseruandis, & quicquid in vtilitatem agrorum ipsiusmet beneficij insumitur, vt eius fructus in perpetuum augeantur, ita Vasq. in opusc. de benef. cap. 4. §. 1. art. 1. dub. 9. Suar. d. lib. 4. cap. 30. num. 19. Molfes. d. cap. 5. puncto 4. num. ... Barthol. à S. Fausto d. lib. 2. disp. 298.

CAPVT. IX.

De Missis per Parochos ex obligatione celebrandis.

S V M M A R I V M.

- 1 Licentia celebrandi Missam in Oratorio. vel Ecclesia de nouo fabricata, dari non debet nisi cum claus. saluo iure, & sine preiudicio Ecclesiæ Parochialis.
- 2 Claus. saluo iure, & sine præiudicio Ecclesiæ Parochialis, intelligitur de præiudicio circa ea, quæ spectant ad Sacramentorum administrationem, & alia, quæ sunt ipsi Parochia de iure debita, in aliis verò non.
- 3 Missam in propria Ecclesia, & non alia celebrare tenetur Parochus in diebus festis.
- 4 Populus si adeo numerosus sit in aliqua Parochia, vt vnus Rector non possit sufficere pro ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, Parochi ab Episcopis cogi poterunt tot Sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda.
- 5 Parochi in Ecclesiis suis diebus Dominicis, & festis solemnibus, ac aliis etiam diebus ita frequenter celebrare tenentur, quod muneri suo satisfaciant.
- 6 Parochus tenetur saltem diebus Dominicis, & festis, quibus Populus obligatur audire Missam, celebrare per se, vel per alios ex iusta causa.
- 7 Parochi deficiente sibi copia Confessoris, poterunt præmissa contritione celebrare illis diebus, in quibus tenentur ex officio ad sacrum faciendum.

- faciendum, ne Parochiani careant Missa, dummodo tamen quamprimum confiteantur.
- 8 Missas tres in die Natiuitatis Domini celebrare non tenetur Parochus, sed satisfacit si unam dicat, sicut & satisfacit qui unam audit.
- 9 Parocho concedere potest Episcopus ob defectum Sacerdotum, & existente magna necessitate ut in diebus festis celebraret.
- 10 Parochus non videtur obligandus ad applicationem Sacrificij pro populo singulis diebus festis, sed iuxta boni viri arbitrium.
- 11 Parochus non potest pro Missa, quam singulis diebus festis populo celebrare debet, stipendium ab alio accipere.
- 12 Sacerdotes quibus tenentur Missas celebrare ratione beneficij, seu capelle, legati, aut salarij, si eleemosynas pro alijs etiam Missis celebrandis susceperint, non possunt eadem Missa utriusque obligationi satisfacere.
- 13 Parochi quibus diebus tenentur Missam celebrare, non possunt manualement eleemosynam recipere.
- 14 Populum obligatur monere Parochus ut Missas frequentet, cogere tamen non potest ut Missam audiat in Parochia.
- 15 Missam audientes in Ecclesijs Fratrum Ordinum Mendicantium Dominicis, & festis diebus, non contempto proprio Sacerdote Parochiali, satisfaciunt precepto Ecclesie de audienda Missa; nec in aliquod peccatum incidunt.
- 16 Missa sacrificio in Ecclesijs Regularium interesse festiuis diebus liberum iam est populo, neque iisdem Regularibus, vel populo prestare Ordinarij possunt desuper impedimentum.
- 17 Parochis non licet compellere Parochianos, ut in suis Ecclesijs, non vero Regularium Missam audiant.
- 18 Precepto Ecclesie de audienda Missa satisfaciunt Parochiani audiendo quancunque Missam vel cantatam, vel recitatam extra Parochiam, etiam in sacello.
- 19 Cap. 2. de Parochiis, declaratur.
- 20 Episcopi non possunt constitutionem facere, qua precipiant suis subditis, ut non audiant Missam nisi in proprijs Parochiis.
- 21 Missas celebrare, & campanas pulsare in Ecclesijs Regularium non prohibetur ante celebrationem Missae, & pulsationem campanarum in Ecclesia Parochiali.
- 22 Regularibus non est prohibitum inter Missarum solennia vertere se ad populum, & generalem Confessionem pro eo facere, atque etiam in medio Altaris sistendo eleemosynas, & oblationes ab offerentibus recipere, non autem eis licet ab Altari discedere, & per Ecclesiam circumire.
- 23 Missae celebratio prohiberi non potest in Oratorio ruri adificato per laicum antequam celebretur Missa in Parochiali Ecclesia.
- 24 Missa votiva dici possunt quocunque die, non Dominica, nec Officij duplici, nisi ex rationabili causa, quae erit voluntas defunctorum, necessitas, aut pietas viuorum votinas Missas postulantium.
- 25 Missa pro defunctis celebrari potest ritu de Requiem in Dominicis, & festis, in sepulchro, & in Ecclesia praesente corpore, ubi nimirum viget consuetudo sepeliendi defunctos simul cum Missa.
- 26 Missae de Requiem tolerari possunt in festo duplici, quod non est de precepto, pro voluntate testatoris implenda.
- 27 Festum duplex si cadat in diem assignatum pro Altari privilegiato, & illud sit festum de precepto, non potest in eo Altari dici Missa de Requiem.
- 28 Missa Defunctorum certo die dicenda eo impedito transferuntur insequentem.
- 29 Missa quindecim Auxiliatorum, & de Patre aeterno prohibita fuerunt.
- 30 Missa triginta Sancti Gregorij non sunt prohibita, & quomodo dicenda ostenditur.
- 31 Missa Rosarij prohibita fuit, concessa tantum Ordini Praedicatorum.
- 32 Missa, & Officium Rosarij celebrari possunt, ut in festo S. Mariae ad Nives, cum lectionibus secundum Nocturni de Natiuitate, ubi adest Capella, seu Altare Rosarij.
- 33 Missam Rosarij celebrare obligatus satisfacit dicendo Missam votivam de B. Virgine, ut in Missali.
- 34 Missae certis Regularibus concessae non possunt ab alijs dici, etiam in ipsorum Regularium Ecclesijs.
- 35 Annuli usus in Missa prohibetur omnibus etiam Doctoribus, & Canonici Cathedralium, ac Protonotariis non participantibus.
- 36 Pilei usus in Missa etiam extra Canonem concedendus est a Papa, & non ab alio.
- 37 Parochus peccat si absque Papae licentia sacrificaret tecto capite.
- 38 Parochi singuli tenentur habere clericum, qui eis in Missa, & diuinis Officijs inseruiat.
- 39 Ecclesia non debet dedicari nisi tantum assignetur, quod duobus sufficiat.
- 40 Parochus sine ministro celebrare poterit cum grauis necessitas premit.
- 41 Parochus si nullum ministrum habeat, qui respondere sciat, dummodo adsit masculus, qui vrceolos ministraret, poterit ipse celebrans absque necessitate sibi respondere, vel melius poterit praere dicendo quae veniunt respondenda, & facere ut minister sequatur recitando eius verba.
- 42 Parochus in nullo casu potest faminam in ministrum admittere.

- 43 Sacerdos non potest faminam in necessitate pro responsione Missæ ministram adhibere.
- 44 Parochus cum uno lumine olei, vel adipis, poterit in necessitate celebrare.
- 45 Annunciationis festum si venerit in die Sabbathi maioris hebdomadæ, an possit Parochus in illa die celebrari facere plures Missas? ostenditur.
- 46 Annunciationis festum si acciderit in die Parasceues, non tenetur quis sub reatu peccati mortalis Missam illius diei audire.
- 47 Missa diei Parasceues non est Missa, neque propriè Sacrificium.
- 48 Missa celebrari non potest in die Parasceues.
- 49 Missam dicere in Feria quinta maioris hebdomadæ Sacerdotibus licet, quamvis prudens consilium sit secretò, & absque concursu populi id facere.
- 50 Missam Sabbatho sancto dicere est non peccatum mortale.
- 51 Parochi non possunt ab Episcopo cogi, sed hortari, ut subministrent necessaria Presbyteris volentibus celebrare in eorum Ecclesiis.
- 52 Regularibus non licet in suis Ecclesiis ad celebrandum admittere Presbyteros seculares contra prohibitionem Episcopi.
- 53 Parochiani ad Divina audienda in Parochia sunt conveniendi.
- 54 Fructus provenientes ex Parochianorum præsentia in Missa Parochiali plures.
- 55 Incommoda provenientia ex absentia Missæ Parochialis.

IN celebrandis Missis Parochi ea omnia observare, & evitare debent, quæ à Sacro Conc. Trid. in decreto ea de re edito sess. 22. Ordinariis locorum præscripta sunt; nec ab aliis debet Episcopus permittere, ut celebretur in Oratoriis intra Parochiam existentibus, nisi cum claus. Salvo iure, & sine præiudicio Ecclesiæ Parochialis, ut per Piafec. in praxi Episcop. part. 3. cap. 3. num. 21. & ex sequenti declaratione S. Congr. Concilij manifestum est. † Licentia celebrandi Missam in Oratorio, vel Ecclesia de novo fabricata dari non debet nisi cum clausula. Salvo iure, & sine præiudicio Ecclesiæ Parochialis. Quod quidem præiudicium quomodo intelligendum sit, eadem S. Congreg. declaravit, his verbis: Hoc autem præiudicium intelligitur in his, quæ spectant ad Sacramentorum administrationem, & alia, quæ sunt ipsi Parochiæ iure debita, in aliis verò non. Vide quæ diximus suprà cap. primo, sub num. 26.

3 Tenetur igitur Parochus in Dominicis, & aliis festiviis diebus suis subditis Missam celebrare, ut comprobatur Guitier. canonic. lib. 1. c. 30. n. 1. cum seqq. & sic in propria Ecclesia, & non in alia. Vnde S. Cong. Concil. in Lucana 15.

Septemb. 1629. censuit onus iniunctum Parocho Tempagnani se transferendi diebus festiviis ad Parochialem alterius villæ Antroccoli, ibique Sacrum faciendi, esse abrogandum. Et iterum in ea proposito dubio, an Parochi terræ Vrceani Fanen. diocesis soliti à tempore fortè immemoriali accedere ad celebrandum Missam in ea Ecclesia eiusdem loci, ubi festa aliqua per annum solemnizantur, relicta sine Missa propria Ecclesiæ, quod sit iuxta intentionem elemosynas eo die pro Missa largientium, & absque vlllo populi incommodo, & sine vllius reclamatione, & ex tolerantia Ordinarij, tamen eadem S. Congr. die 17. Nouembris 1629. censuit consuetudinem supradictam, secundum ea, quæ proponuntur, non esse admittendam; sed diebus festiviis celebrandum in propria Parochia. Et in dicta causa Lucana cum Rector Parochialis Ecclesiæ Tempagnani reperiretur obligatus accedere in octo festiis diebus, cum toto suo populo, ad Ecclesiam Antroccoli ad celebrandum Missam, remanente Ecclesia Tempagnani iis diebus sine Missa, S. Congr. Conc. sub d. die 15. Septembris 1629. censuit onus huiusmodi eundi ad aliam Ecclesiam esse tollendum.

Et quoniam in aliquibus Parochiis populus adeò numerosus est, ut una Missa satisfieri non possit, sciant Parochi se posse ab Episcopis cogi ad observandum id quod in Conc. Trid. cauetur, sess. 21. de reform. cap. 4. in hæc verba. Episcopi etiam tanquam Apostolicæ Sedis delegati omnibus Ecclesiis Parochialibus, vel Baptismalibus, in quibus populus ita numerosus sit, ut unus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo, cogant Rectores, vel alios, ad quos pertinet, sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adiungere, quot sufficiant ad Sacramenta exhibenda, & cultum diuinum celebrandum. Cuius quidem decreti vigore non poterit Episcopus erigere coadiutoriam, sed utique cogere Rectorem ad adiungendum sibi tot Sacerdotes, qui sufficiant Ecclesiis in Sacramentis ministrandis, ut refert decisum Armend. in addit. ad recopil. legum Navar. lib. 1. tit. 18. l. 7. de Episc. num. 43. & censu. Rot. decis. 484. n. 5. p. 1. recentior.

Parochi quidem ob plebium suarum commoditatem, ac subditorum ædificationem, debent in Ecclesiis suis diebus Dominicis, & festis solemnibus, ac aliis etiam diebus ita frequenter celebrare, quòd muneri suo satisfaciant, ut dicit Trid. Conc. sess. 23. de reform. capit. 14. & per illud sic tradunt Navar. in man. cap. 25. n. 135. Fr. Emman. in sum. tom. 1. capit. 252. num. 1. Spin. in speculo testam. gloss. 3. princ. num. 63. Iacob de Graff. in aureis decis. p. 1. lib. 2. cap. 39. num. 7. Azor. in instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 24. quæst. 2. & 3. Bonacin. de Sacram. disp.

disp. 4. quæst. ult. puncto 7. num. 3. Molfes. in sum. Theolog. Moral. tract. 3. cap. 14. n. 16. Homobon. de Bonis de examine eccles. p. 1. tract. 4. quæst. 133. Possuin. de officio Curati cap. 2. à princ. Ego ipse de officio, & potest. Episcop. p. 2. alleg. 24. num. 22. me citato in hoc loco Machado en su perfeto Confessor lib. 4. p. 2. tract. 3. docum. 1. per tot.

6 Et tenentur saltem in diebus Dominicis, & festis, quibus populus obligatur audire Missam, celebrare per se, vel per alios ex iusta causa, Syluius in 3. p. 2. q. 83. art. 1. quæst. 17. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. c. 3. n. 20. Villalob. in sum. p. 2. tract. 8. dub. 14. n. 5. Ioan. de la Cruz in director. conscientia p. 2. de sacrif. Missæ q. 1. lib. 8. conclus. 3. Diana resolut. mor. p. 2. tract. de celebr. Missar. resol. 26. Machado loco proxime citato. dummodo id passim non faciat, & ad longum tempus, Possuin. cap. 2. n. 5. Ciardin. controu. forensium cap. 38. n. 32. an ad nonnullos alios intra hebdomadam, standum est consuetudini regionum toleratæ, & obseruandæ absque scrupulo, vt tradit Fernandez in examine Theolog. moral. p. 4. cap. 15. §. 5. num. 2. & bene Ludou. à sancto Ioanne de administr. Sacram. art. 1. tit. de residentia n. 13. in fine, vbi addit Parochum teneri celebrare diebus non festiuis ad benedictiones nuptiales impartendas, & pro sepeliendo mortuo, vbi cum Missa sepelitur; vnde extra tempus, quo populus tenetur ex præcepto Missam audire, ablata consuetudine, vel statuto, non esse obligandos Parochos ad sacrificandum, teneat Steph. Fagundez de quinque Ecclesie præceptis p. 1. lib. 3. cap. 15. num. 8. nouissimè Philibert. Marchin. de sacram. Ordinis tract. 3. p. 2. cap. 30. n. 1. ex eo, quia hæc duo videntur correlatiua, in quibus diebus populus non tenetur Missam audire, nec tenetur Parochus sacrum facere, contra Sor. Azor. & Suar. quos refert Marchin. ubi supra, existimantes frequentius teneri Parochos celebrare, quam populus Missam audire.

7 Et licet existentes in peccato mortali debeant antequam celebrent, Confessionem sacramentalem præmittere, vt disponitur in Conc. Trident. sess. 13. cap. 7. Parochi tamen, deficiente sibi Confessoris copia, poterunt præmissa contritione celebrare illis diebus, in quibus tenentur ex officio ad Sacrum faciendum ne Parochiani careant Missa. Ita Valent. tom. 4. disput. 6. quæst. 8. puncto 3. Suar. tom. 3. disput. 66. sect. 4. Squillante de oblig. cler. p. 1. numer. 128. Raguc. in lucern. Paroch. tit. de Eucharistia, q. 24. Homobon. de Bonis de exam. eccles. tract. 8. cap. 4. n. 12. vers. ad quintam questionem, nouissimè Philib. Marchin. d. tract. 3. q. 3. cap. 1. num. 4. cum seq. Paul. Layman. in Theol. moral. lib. 4. tract. 4. cap. 6. num. 6. Bauny tract. 5. q. 23. Lu-

douicus de Caragoça sect. 2. num. 20. Hieron. Garc. in sum. morali tract. 3. diffi. 5. dub. 1. num. 35. Fagund. præcepto 3. Eccles. lib. 3. cap. 9. num. 2. & 3. & ex Nugno, Henriq. Suar. & aliis, resoluit Bonacin. de Sacrament. disput. 4. q. 6. puncto 1. numer. 23. & innuit Concil. Trid. citato loco, tenentur tamen quamprimum confiteri, ex eodem Concil. Trid. secundum Possuin. de Officio Curati, capit. 5. num. 40. Gallet. in margarita casuum conscient. verb. Eucharistia, Nald. in sum. verb. Sacerdos, numer. 5. Bonacin. de Sacrament. disp. 4. q. 6. puncto 1. num. 37. Squillante d. p. 1. numer. 132. Et licet Petrus de Ledesma, & Villalob. probabile existimauerint Concilium dicto loco non inducere Sacerdoti præceptum sub mort. ad quamprimum confitendum, sed solum consilium; nihilominus contrarium sequitur tota scribentium schola, vt probaui in collect. ad cap. de homine n. 5. de celebrat. Missar. & ibi citatis addo Fr. Petr. de San. Iosepho de sacram. disp. 6. sect. 2. §. 3. Layman. tract. 4. c. 6. num. 7. Lugo disp. 14. sect. 7. Diana moral. resol. p. 1. tract. 14. resol. 60. Bauny tract. 4. de Panit. q. 13. dub. 5. me citato Hieron. Garcia d. diffi. 5. dub. 1. numer. 80. Et verbum illud, quamprimum, quo vtitur Conc. dicto loco, intelligunt vsquequo Sacerdos iterum celebret, ita vt sufficiat confiteri quando contigerit celebrare, Diana d. resol. 6. & p. 5. tract. 14. resol. 54. Fagund. d. lib. 3. capit. 8. n. 9. Granados p. 3. de sacram. controu. 7. tract. 9. disp. 5. sect. 3. num. 21. Sed an idem resoluendum quando instat præceptum communicandi Parochianos in Paschate, aut aliquo Iubilæo, & non habet Parochus formulas SS. Eucharistia consecratas? Maior controuersia est, in quo Suarez, Sylui. Bauny, & Ludou. à S. Ioanne, tenent in hoc casu vbi probabile periculum est exinde sequi Parochi infamiam, vel notam aliquam, ex quo desinit celebrare, vel Parochianos communicare quod poterit vtrumque efficere, quamuis sit in peccato mort. quod puto probabile, sed probabilius mihi videtur etiam vbi Parochi nulla sequitur infamia nota, ad hoc teneri, quia in hoc casu, subditi ius habet ad petendam Communionem, & tenetur Parochus eis illam præbere; aliter dicendum si ex deuotione, aut voto eam petierint, quia tunc animarum Rector infamie, vel notæ suæ consulere poterit; ita Henriq. in sum. lib. 8. de Eucharistia c. 46. num. 8. Coninch. q. 80. art. 4. dub. 2. num. 17. Lugo disp. 14. sect. 5. n. 110. Diana resol. moral. p. 5. tract. 13. resol. 63. post Ludou. de Zaragoça Garcia d. diffi. 5. dub. 1. n. 38. vbi à num. 40. disputant, an & quando Parochus, vel sacerdos alius possit in peccato mort. celebrare vt adimpleat præceptum audiendi Missam in diebus festis.

Non obligatur in die Natalis Domini ad tres

tres Missas celebrandas, sed satisfacit si vnam dicat, vt per Nauarr. *conf. 1. numer. 2. de celebr. Missar.* Vgolin. *de officio Episcopi, cap. 16. in princ. numer. 5. & post Bellet. tenet Diana resol. moral. p. 4. tract. 4. resolut. 236.* Sicut & satisfacit qui vnam audit, Syluester *in sum. verb. Missa, 2. numer. 1. vers. 7.* Henriq. *in sum. lib. 9. de Missa, cap. 25. §. 3.* Bonacin. *de Sacram. diff. 4. q. vltim. puncto 11. numer. 10.* Paul. Layman. *in Theolog. moral. lib. 5. tract. 5. cap. 4. numer. 6.* Fagundez *in quinque præcepta Ecclesiæ, præc. 1. lib. 2. cap. 2. numer. 10. & cap. 3. numer. 1.* Squillante *de obligat. cleric. p. 2. numer. 62.* Nouissimè Philibert. Marchin. *de Sacram. Ordinis tract. 3. p. 2. cap. 27. numer. 3.* Trullen-
 lench. *in exposit. Decalogi lib. 3. c. 1. dub. 5. n. 4. vbi n. 5.* contra supra citatos resoluit Parochum teneri in die Natiuitatis Domini tres Missas celebrare ne Fideles debitis suffragiis defraudet, & deuotione, quia multi vellent tres Missas eo die audire, Garc. *in sum. morali tract. 3. diff. 2. dub. 5. n. 2.*

9 Parocho concedere potest Episcopus ob defectum Sacerdotum quòd in diebus festis bis virgente necessitate celebret, vt dicitur censuisse *S. Congr. Conc. 17. August. 1626.* Sed hac de re melius est eandem Sacram Congregationem consulere: nam die 13. Maij 1628. cum peteretur pòmine Administratoris Passanien. an propter penuriam Sacerdotum in Austria superiore, à qua postremò expulsi sunt hæretici liceret Sacerdotibus in Dominicis, & festis diebus duas Missas in die celebrare? Sacra Congregat. censuit concedendum stante necessitate. refert me citato in hoc loco Garcia *in sum. morali tract. 3. diff. 2. dub. 5. n. 6. vbi numer. 7.* post Suar. Fagun. & Card. Lugo resoluit posse Parochum, qui duos habet tenues Parochias, quæ duos Sacerdotes sustentare nequeunt, in ambabus Missam diebus festis celebrare, & *numer. 9.* post Alphons. de Leone *de officio Capellani, q. 8. sect. 17. casu 1.* intelligit habità sacræ Congreg. Rituum licentià.

10 Nec videtur obligandus ad applicationem Sacrificij pro populo singulis diebus festis, ex illa ratione, quia obligatio ad celebrandum, & obligatio ad applicandum sunt diuersæ; non debentur enim prouentus Pasto-
 rales præcisè, vt celebret ad intentionem populi, sed ratione potius officij Pastoralis. Ita Nauarr. *in man. cap. 25. n. 92.* Nald. *in sum. verb. Parochus, numer. 18.* Vasq. *p. 3. disp. 234. art. 6. capit. 6.* Sylu. *in p. q. 83. articul. 1.* Suarez *tom. 3. disp. 86. sect. 1.* Diana *moral. resolut. part. 1. tract. 14. resolut. 26.* Machado *d. lib. 4. p. 2. tract. 3. docum. 1. numer. 3.* me citato in hoc loco Trullen-
 lench. *in Decalog. lib. 4. cap. 1. dub. 8. n. 11.* me etiam citato in hoc loco Garcia *in sum. morali tractat. 3. diff. 3. dub. 6. numer. 5.* Ludou. à Cruce *in exposit. Bullæ compos. disput. 3. dub. 19. à numer. 17.* Ludouicus à S. Ioanne *question. 10. artic. 2. difficult. 1.*
 Barbosa de Parocho. Pars I.

Becan. *de Sacram. in specie cap. 25. p. 2. q. 11.* Alphons. de Leone *de officio Capellani q. 2. sect. 3. & q. 8. sect. 10.* Possuin. *d. cap. 2. numer. 4.* Gauant. *in commen. ad rubricas Missalis p. 3. tit. 12. numer. 27.* Philibert. Marchin. *d. cap. 30. numer. 2.* Fraxinel. *de obligat. Sacerdot. sect. 3. prænot. 2. §. 2.* Aloyf. Ricc. *in decision. Curie Archiepisc. Neapol. p. 4. decision. 201.* Verius tamen puto parochum teneri Missæ sacrum suis ouibus applicare iuxta boni viri arbitrium, motus auctoritate Concilij Trid. *sess. 23. de reform. capit. 1.* & probauit *de officio, & potest. Episcopi. p. 2. allegat. 23. numer. 23. in fine.* Ista autem applicatio (seclusa consuetudine, aut synodali aliqua Constitutione, siue pacto) sufficit pro populo fieri à parocho diebus solemnibus, vt post Nauarr. Suar. Fraxinel. Vasquez, Alphons. de Leone, & alios citatis locis, tenent Caceres *relect. 2. de casuum decis. §. non peccat mortaliter,* Filliuc. *in quest. moral. tract. 5. c. 6. numer. 174.* Villob. *tractat. 8. difficul. 14.* Marchin. *d. cap. 27. n. 2.* Layman *tractat. 5. cap. 3. numer. 3. & 4.* Garcia *d. diff. 3. dub. 6. numer. 7.* vbi n. 8. quærit an parochus iuxta consuetudinem teneatur Missæ sacrificium pro populo applicare extra hos dies solemnes?

Sed esto quòd parochus non teneatur ad applicationem Sacrificij pro populo singulis diebus festis, vtrum possit stipendium pro illa Missa accipere, alteri applicando? Quæstio est dubia, in qua vna sententia tenet, quod quando datur stipendium non pro applicatione Sacrificij, sed pro cultu Ecclesiæ, vel commoditate populi, tunc potest Sacerdos eleemosynam accipere pro applicatione Sacrificij absque vllò peccato, & obligatione restitutionis. Ita Alphons. de Leone *de Iubileo. p. 3. q. 20. numer. 27.* Fraxinel. *d. tractat. de obligation. Sacerd. sect. 4. concl. 4. §. 8.* Homobon. de Bonis *de examine Ecclesiæ p. 1. tract. 4. cap. 13. question. 121.* animaduertentes in dubio non præsumi datum, vel relictum pro cultu Ecclesiæ, sed pro applicatione Sacrificij, nisi aliud constet ex claris verbis testatoris, vel circumstantiis personarum: hinc quoque colligentes, Confratres in Oratorio, seu eorum Ecclesia facientes celebrare festis diebus vel ob commoditatem ipsorum, vt Missam audiant, & ibi communient, aut ob commoditatem gentis vicinæ, absque alia expressione, non intelligi Sacrificij applicationem velle. Verum his non obstantibus existimo parochum non posse pro illa Missa stipendium ab alio accipere; quia obligatus alicui celebrare, absque applicatione Sacrificij ad diuinum cultum tantum ita debet ibi celebrare, vt nullo modo accipiat stipendium ab alio, vt illi applicet Sacrificium sibi liberum, quod expresse vetuit *S. Concilij Trid. Congregatio in decreto de celebration. Missarum,*

rum, de mandato S.D.N. Urbani VIII. emanato. Ita Gauant. in comment. ad rubricas Missalis, tom. 1. part. 3. tit. 12. n. 5. Verba verò S. Congreg. hæc sunt. † Ad quartum respondetur Sacerdotes beneficii, seu capelle, legati, aut salarij, si elemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint, non posse eadem Missa utrique obligationi satisfacere. Et magis in terminis proposito dubio, † An Parochi terre Vrceani Fanen Diœcesis, quibus diebus ex proprio officio, & obligatione tenentur Missam celebrare, possint pro eadem Missa propria, vel in aliena Ecclesia celebranda manuales elemosynas recipere? Sacra Congreg. die 1. Septembris 1629. respondit quibus diebus Parochi tenentur Missam celebrare, non posse manuales elemosynas recipere, cuius me citato meminit Hieron. Garcia. in sum. morali tract. 3. diff. 3. dub. 6. numer. 9. Quamvis post Ludouic. à Cruce, Dianam, Turrian. & alios contrariam sententiam à nostra tueatur nouissimè Philibert. Marchin. de sacrament. Ordinis tractat. 3. part. 2. capit. 27. à num. 7.

Hinc etiam Capellanus, qui tenetur quotidie celebrare, non potest nouam elemosynam accipere, & duabus obligationibus vnica satisfacere, nisi in fundatione expresse cautum sit quòd non teneatur Sacrificium applicare. Ita sacra Congregat. Concil. sub die 13. Iulij 1630.

Supereft nunc vt videamus an Parochus, qui Missam suscepit celebrandam cum certa elemosyna, possit eandem Missam alteri, parte eiusdem elemosynæ sibi reuocata, celebrandam committere? In Sacerdote simplici hoc ipsum tanquam damnabile lucrum prohibuit sacra Congregatio in decretis, de celebratione Missarum, sub die 21. Iunij, 1625. & ipsum absolute debere integram elemosynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec vllam illius partem sibi retinere posse, quamuis elemosyna maior solita ei fuisset oblata, declarauit eadem S. Congregatio ad dub. 9. de anno 1616. In Parocho, seu Rectore beneficii id locum non habere censuit eadem Sacra Congregatio ad dub. 8. resoluens satis esse vt ipse Rector beneficii, qui potest Missam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti elemosynam congruam secundum morem ciuitatis, vel prouinciæ, nisi in fundatione ipsius beneficii aliud cautum fuerit. Et nouissimè ipsa sacra Congregatio Concilij in Neapolitana 17. Augusti, & in Fanen. 7. Septembris, 1630. censuit Capellanos amouibiles, qui sunt nominati, vel electi ab heredibus testatorum ad celebrandas Missas cum assignatione certi redditus, iuxta dispositionem testatorum, posse assignare certam mercedem, iuxta morem regionis Sacerdoti pro Missis celebrandis, & pro se aliam partem retinere.

14 Populum item obligatur monere paro-

chus, vt Missas frequenter, cogere tamen non potest, vt Missam hanc audiat in Parochia; quia nimirum Concil. Trident. sess. 22. in decreto de obseruandis, & euitandis in celebrat. Miss. vitur verbo, moneant, & ita fuisse decilum à sacra Congregatione referunt plures citati per me de officio, & potestat. Episcopi, part. 2. alleg. 24. n. 17. quibus addo Hieronym. Roder. in compend. quæst. Regular. resol. 25. n. 5. Berti. Lucenf. in prax. crimin. Regul. tit. 4. cap. 34. numer. 5. vers. Populum item. Hieronym. Garc. in summa morali tract. 4. diff. 6. n. 2. pag. 692. Fagund. d. lib. 2. c. 3. n. 8. Bauny tract. 6. quæst. 5. Quinimò extat declaratio Leonis X. vt sequitur: † Intelleximus quosdam in dubium reuocare, & perinde conscientis timoratis scrupulum iniicere, si Christi fideles, qui Dominicis, & festis diebus extra Ecclesias suas Parochiales, Missas audiunt in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Ecclesia præcepto de Missa audienda satisfaciunt? Nos ambiguitatem huiusmodi penitus tollere volentes, & cum sinceriori conscientia fideles, quique Deo Creatori suo seruiant, auctoritate Apostolica tenore præsentium notum facimus omnes Christi fideles vtriusque sexus, qui non contempto proprio Sacerdote Parochiali in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Dominicis, & festis diebus Missas audiunt, satisfacere præcepto Ecclesiæ de Missa audienda, nec in aliquam labem mortalis peccati, panamve propterea incurrere: in contrarium facientibus, non obstantibus quibuscunque, &c. Datum Romæ sub annulo Piscatoris, die 13. Nouembr. 1517. refert Berti Lucenf. ubi supra. Et hoc idem declaratum fuisse à Clemente VIII. Breui quodam directo ad Nuncium Sedis Apostol. inferioris Germaniæ de anno 1592. die 2. Septembr. refertur in collect. priuileg. Fr. Emman. pag. 520. sub num. 4. † & sic liberum iam erit populo festiuis diebus Sacrificio Missæ in Ecclesiis Regularium interesse, neque iisdem Regularibus, vel populo præstent Ordinarij desperimpedimentum, vt censuit S. Congregat. Eminentiss. Card. negotijs Episcoporum, & Regularium præposita, sub die primo Iunij 1606. † Nec parochis licet hoc impedire, compellendo parochianos in suis Ecclesiis Missas audire, portel. in addit. ad dubia Regularia, verb. Missa. n. 1. & 2. Hieron. Roder. in compendio quæst. Regul. resol. 109. n. 6.

18 Imò iam hodie ex consuetudine vniuerso penè Orbe præcepta, scita, & tolerata ab ipsis parochis, satisfaciunt fideles huic præcepto audiendo quamcunque Missam, vel cantatam, vel recitatam extra parochiam, etiam in Sacello, aut Oratorio priuato, vbi-
cunque voluerint, etiam in maioribus solemnitatibus totius anni, dummodò in contemptum proprii parochi id non efficiant. Ita Nauar. in man. cap. 21. numer. 5. Gutier. lib. 1. Canon.

1. Canon. cap. 30. num. 8. cum seqq. Suar. tom. 3. in 3. part. disp. 18. sect. 2. vers. secundo dicendum; Azor. institut. moral. part. 1. lib. 7. cap. 6. quæst. 4. & 8. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta præc. 1. lib. 2. cap. 3. num. 8. ubi num. 9. post Gutier. d. capit. 30. num. 27. & Azor. d. q. 4. in fine, nomine contemptus intelligitur expressus contemptus cum indignatione, & conuitiis in proprium Parochum iactatis.

19 Non obstat caput 2. de Paroch. quia ibi solum ad summum dicitur peccare illos lethaleriter, qui proprio contempto Parochi Parochiam deserunt, ut alibi Missam audiant, quod nos non negamus; imò inde à contrario sensu deducimus satisfacere omnes huic præcepto si eam alibi audiant, & idèd in præcitato tex. merito iubentur eiici à Parochiis alieni Parochiani si ibi ante Missam inueniantur; quia in foro externo præsumuntur per contemptum Parochi Parochiam propriam deserere; in utroque tamen euentu, siue Missam audiant in aliena Parochia per contemptum, siue absque contemptu, semper implebitur præceptum, ut optime docent Cardin. Tolet. in instruct. Sacerd. lib. 6. cap. 7. num. 1. Fagund. d. cap. 3. n. 9. Trullench. lib. 3. c. 1. dub. 6. n. 4. Garcia d. diff. 6. n. 4. Theophil. Paroch. p. 2. art. 13. & adèd est vera hæc opinio, ut dicant Nau. d. num. 5. Suar. d. sect. 2. §. sed in primis, Gutier. d. cap. 30. num. 14. in fine, & Azor. d. capit. 6. quæst. 6. † non posse Episcopos constitutionem facere, qual præcipiant suis subditis, ut non audiant Missam nisi in propriis Parochiis, & excommunicationem esse nullam, ac irritam, si fortè sub ea id ipsum præcipiant.

Circa contemptum vide gloss. verb. contempto, in d. cap. 2. ubi ita loquitur: Bene dicit contempto, quia ex iusta causa absens bene poterit audire Diuina in Ecclesia ad quam venerit, &c. ubi Abb. ait contemptum præsumi dum Parochianus caret causa legitima, cum sit honestum, & quàm necessarium ut in præcipuis Festiuitatibus, ut in Paschate, Natiuitate & similibus audiant Diuina in sua propria Parochia; Mich. Lochmaier in sua Parochiali Curatorum capit. 5. ubi quærens utrùm quilibet Parochianus teneatur sub mortali ad audientiam Missæ in sua Parochia Dominicis, & festis? sic respondet: Potest aliquando esse mortale, aliquando veniale, aliquando nullum, nullum si causa suppetat legitima veniale si ex pigritia, vel quia alia Ecclesia est vicinior: tunc autem est mortale, quando omittit ex contemptu vero, vel interpretatiuo. Voco, inquit, contemptum interpretatiuum quando sine causa legitima alibi audit, & præsumitur contemptus si non habet licentiam à proprio Parocho, vel non habet causam legitimam, tunc enim peccat mortaliter, quia contemnit, & contra præcepta Superioris, & iuris venit.

Barbosa de Parocho. Pars I.

Hinc Sacra Congregatio Concilij in causa nullius prouincie Rauennaten. respondit sub die 15. Septembris 1629. nequaquam prohibitum esse Regularibus Missas celebrare, & campanas pulsare in suis Ecclesiis ante celebrationem Missæ, & pulsationem campanæ in Ecclesia Parochiali; ideoque Ordinarium minimè hoc illis prohibere posse, sed tantum monere populum, ut accedat ad Ecclesiam parochialem ad Sacri Concilij Tridentin. præscriptum. Itemque † ipsis Regularibus non esse prohibitum inter Missarum solemnias vertere se ad populum, & generalem Confessionem pro eo facere, atque etiam in medio Altaris sistendo elemosynas, & oblationes ab offerentibus recipere, non autem eis licere ab Altari discedere, & per Ecclesiam circumire; me citato in hoc loco, Lezana in summa quæst. Regul. tom. 1. cap. 9. num. 45. & capit. 12. num. 41. vers. ad 2. ubi refert S. Congreg. Concilij in vna Rononien. 2. Iulij 1620. censuisse posse Regulares inter Missarum solemnias recipere ea, quæ sibi offeruntur, dummodo à perambulationibus per Ecclesiam, ac similibus elemosynarum extorsionibus se abstineant.

Nec potest prohiberi celebratio Missæ in Oratorio ruri ædificato per laicum, antequam celebretur Missa in parochiali, & Matrice Ecclesia, ut declarauit eadem Sacra Congregat. in vna Caietana 18. Septemb. 1627. Idem etiam censuit eadem Sacra Congregatio in vna Capuana 31. Maij 1629. dum respondit ad relationem Eminentissimi Cardinal. pij Curatum Casalis casæ pullæ Capuanæ Diocesis, non posse prohibere Alicornio Natali eiusdem terræ, quod non faciat celebrare Missam in Ecclesia per ipsum Alicornium ædificata diebus festiuis ante Missam parochialem.

Quoad Missas votiuas, & de Requiem parochum de aliquibus admonere volui; & in primis, quòd Missæ votiuæ dici possunt quacunque die non Dominica, nec Officij duplicis, nisi ex rationabili causa, quæ non erit, ut Missa breuior celebretur; neque quodlibet arbitrium laicorum, sed voluntas defunctorum, necessitas aut pietas viuorum votiuas Missas postulantium, & cuiusmodi. † Vnde posse celebrari Missam pro Defunctis ritu de Requiem in Dominicis, & festis, insepulto, & in Ecclesia præsentem corpore, decreuit Sacra Rituum Congreg. die 23. Maij 1603. ubi nimirum viget consuetudo sepeliendi Defunctos simul cum Missa. Si quis autem moriatur in die paschæ, corpus eius reueruatur in sequentem diem ob reuerentiam paschæ, ex Rituali Romano pauli V. titul. de exequiis. † Tolerari tamen possunt Missæ de Requiem in fe-

sto duplici, quod non est de præcepto, pro voluntate testatorum implenda, vt censuit eadem *Sacra Congregatio sub die 1. Septembris 1607. & 20. Iunij 1626.* ex qua notabis non dicere ad arbitrium viuorum, sed pro implenda lege Defunctorum. † Quare si festum duplex cadat in diem assignatum pro Altari priuilegiato, & illud sit festum de præcepto, non potest in eo Altari dici Missa de Requiem, eadem *Sacra Congr. sub die 24. April. 1627.*

28 Et quòd Missæ defunctorum certo die dicendæ, eo impedito, transferantur in sequentem, decreuit eadem *Sacra Congreg. sub die 27. Septembris 1608. & in una Egitanen. 23. Maij 1603. in 3. dub.* In diebus verò, quibus prohibetur fieri de festo duplici, non possunt dici Missæ votiuæ, neque de Requiem, eadem *Sacra Congreg. sub die 28. Augusti 1626.* nimirum infra octauam Epiphaniæ, Paschatis, Pentecostes, in hebdomada maiori, feria quarta Cinerum, & in vigiliis Natiuitatis Domini, & Pentecostes. Potest pro Missa de Requiem dici Missa de Sancto, vel de Feria currente, quando maiori deuotione afficimur in his Missis, & multò magis si rubricæ obstant, quibus est obediendum, vt latè probat Gauant. *tom. 1. part. 3. titul. 12. numer. 20. cum seqq.*

29 Missas, quæ circumferuntur, à Sacra Rituum Congregatione non approbatas, Sancti Gregorij pro viuus & Defunctis, quindecim Auxiliatorum, & de Patre æterno, & quascunque alias, exceptis his, quæ sunt permixtæ certis Regularibus tantum, eadem *S. Congregatio* prohibuit, reiecit omnino, & damnauit respectiue, & pro prohibitis, reiectis, & damnatis haberi voluit, *sub die 8. Aprilis 1628.* Vnde cessant, quæ hac de re scripserunt Portel. *in dub. Regul. verb. Missa, n. 9. Villalob. in sum. p. 1. tract. 8. diffc. 31. num. 6.* Hieronym. Roderic. *in compendio quest. Regular. resolut. 25. numer. 1. Lezana d. sum. c. 21. n. 21.*

30 Missæ verò triginta sancti Gregorij non sunt prohibita, vt decreuit eadem *S. Congreg. sub die 28. Octobris 1628.* Dici debent hoc modo ex eodem Sancto Gregorio *in dial. 4. capit. 55.* nimirum per triginta dies continuos ab vno, siue à pluribus successiue Sacerdotibus recitata Missa, quæ occurrit, vel de Requiem, iuxta rubricas Missalis, cum applicatione Sacrificij Animæ illi, pro qua dicuntur. Si intra hos triginta dies occurrat Parasceue cum Sabbatho sancto, imò etiam Feria quinta in Cœna Domini, non tamen dicuntur triginta dies discontinuari; quia Ecclesia prohibet celebrationem Missæ duobus primis prædictis diebus, & Feria quinta in Cœna iubet Communionem Sacerdotum in vnica Missa solemnī. Qui verò celebrant in feria

quinta, & Sabbatho prædictis, possunt continuare triginta dies, omisso die Parasceues, in quo non propriè fit Sacrificium si dicantur triginta Missæ vno die, vel pluribus discontinuatis diebus proderunt quidem; sed non ex institutione sancti Gregorij, de qua *in dialogo, loco citato.* Et eodem modo, si intra triginta Missas eas enumeres, quas ter in die Natiuitatis Domini celebrabis, sufficit enim vt eo die vnā Missam titulo Missarum sancti Gregorij pro Defuncto facias, alias duas pro quibus volueris. De his Missis sancti Gregorij vide Fr. Emman. *quest. Regul. tom. 1. quest. 43. art. 10.* Sanch. *in præcepta Decalogi tom. 1. lib. 2. c. 40. n. 40.* & 41. vbi damnat continuationem Missarum per 30. dies si superstitiosè fiat, Hieron. Roder. *in compend. quest. Regular. resolut. 45. num. 8.*

Missæ Rosarij prohibita fuit, concessa tantum Ordini Prædicatorum ab eadem Sacra Congr. *sub die 25. Iunij 1622.* † Vbi verò adest capella, seu Altare Rosarij ex decreto Gregorij XIII. in prima Dominica Octobris in Kalendis, vel post Kalendas eiusdem Octobris celebrando, Officium, & Missa celebrari possunt, vt in festo sanctæ Mariæ ad Nives, cum lectionibus secundi Nocturni de Natiuitate. † Et si quis habet onus celebrandi Missam de Rosario, eadem *S. Rituum Congreg. respondit sub die 6. Maij 1623.* posse dicere Missam votiuam de B. Virgine, vt in Missali, & satisfaciet. Sic etiam quando relinquuntur legata pia cum onere celebrandi peculiam Missam de Rosario, loco Missæ Rosarij celebranda est Missa votiuā B. Virginis de tempore. Ita *S. Congregat. Rit. in Polignanen. 32. Iulij 1632.*

Missæ certis Regularibus concessæ non possunt ab aliis dici etiam in ipsorum Regularium Ecclesiis, eadem Sacra Congr. *sub die 19. Nouemb. 1622.*

Vsus annuli in Missa prohibetur omnibus etiam Doctoribus, & protonotariis non participantibus, ead. *S. Congreg. sub die 11. Februarij 1623.* & Canonicis Cathedralium Ecclesiarum, ead. *S. Congr. sub die 20. Nouemb. 1628.*

Pileoli vsus in Missa etiam extra Canonem concedendus est à Papa, & non ab alio, vt censuit *Sacra Congreg. negotiis Episcoporum, & Regularium præposita, sub die 2. Ianuar. 1590. & 17. Ianuar. 1595.* concessit extra Canonem vsus pileoli Episcopo Faentino, & respondit Archiepiscopo Vrbinati eo non posse vti sine licentia Sedis Apost. Idem postea decreuit Sacra Rituum Congregatio *sub die 31. Ianuar. & 24. April. 1626.* & idem censuit etiam Sacra Congregat. *sub die 16. Februarij 1619.* † Vnde peccaret Parochus si absque huiusmodi licentia sacrificaret recto capite, ex Azor. *instit. moral. p. 1. lib. 10. cap. 28. quest. 16.* Squillante de oblig. cler. p. 2. numer. 67. Tenentur

Tenentur Rectores singuli habere clericum, qui eis Missæ, & diuinis Officiis in Ecclesia inseruiat, & in docendis pueris Parochiæ suæ eos valeat adiuuare, vt statuit Maticensē Concilium, de quo in cap. vt quisque, de vita, & honest. cleric. & tradunt Rebuff. in tract. congrue portionis, num. 65. Cened. ad Decretal. collectan. 63. num. 1. Caualer. decis. 498. n. 1. Raguc. de Missa in Ecclesia, quest. 36. n. 1.

39 Vnde Ecclesiam non debere dedicari, nisi tantum assignetur, quod duobus sufficiat, voluerunt Cassad. decis. 19. de prabend. Rot. decis. 56. num. 19. part. 2. diuersi, imo in Tridentino Concil. sess. 21. de reform. cap. 4. est constitutum vt in omnibus Ecclesiis Parochialibus, vel Baptismalibus, quibus populus ita numerosus sit, vt si vnus Rector non possit sufficere Ecclesiasticis Sacramentis ministrandis, & cultui diuino peragendo cogantur Rectores ab Episcopis, vt sibi tot Sacerdotes ad hoc munus adiungant, quot sufficiant ad debitum Parochiale perfoluendum.

40 Cum autem grauis necessitas premit, poterit Parochus sine ministro celebrare, vt per Syluium in 3. p. quest. 83. artic. 5. Squillante de oblig. Sacerd. p. 2. dub. 23. n. 96. in fine. Azor. in sum. moral. part. 1. lib. 10. cap. 19. q. 3. Villalob. in sum. p. 1. tract. 5. diff. 34. num. 2. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta præc. 1. lib. 3. cap. 2. n. 4. Antonin. Diana d. tr. de celebrat. Missar. resol. 43. Homobon. de Bonis de exam. Eccles. p. 1. tract. 4. cap. 15. quest. 146. nouissimè Marchin. de Sacramento Ord. tr. 3. p. 3. c. 15. n. 1. Possuin. de officio Curati, c. 2. n. 9. vbi subdit quod si nullū ministrum habeat, qui respondere sciat, dummodo habeat masculum, qui vrceolos ministret, poterit ipse celebrans etiam absque necessitate sibi respondere, & addit Suarez tom. 3. quest. 83. disp. 88. sect. 2. in fine, in defectum ministri nescientis respondere, posse Sacerdotem præire dicendo, quæ veniunt respondenda, & ministrum sequi recitando verba Sacerdotis.

41 Debet tamen Parochus cauere omni casu ne in ministram admittat fœminam, vt bene aduertunt Illustriss. D. meus Roderic. à Cunha in comment. ad cap. 31. n. 3. dist. 23. Fagundez d. c. 21. n. 2. Bonacin. de Sacrament. disp. 4. q. vlt. puncto 9. num. 32. subdens magis indecens, & periculosum esse fœminam hoc casu assumere quàm sine ministro celebrare. † Non potest enim Sacerdos illam etiam in necessitate pro responsione Missæ ministram adhibere. Ita Suar. tom. 3. disp. 87. sect. 1. Squillante d. dub. 23. num. 70. Villalob. d. diff. 34. numer. 1. Paul. Layman. in Theologia moralis, lib. 4. tract. 5. cap. 6. numer. 13. Molfes. in sum. Theologia moral. tom. 1. tract. 3. cap. 10. numer. 40. Ioann. de la Cruz in direct. conscient. part. 2. de Sacrific. Missæ, q. 3. dub. 5. concl. 2. Anton. Diana d. tr. de celebr. Missar. Barbosa de Parochò. Pars I.

resol. 44. Marchin. d. tract. 3. p. 3. c. 15. n. 3.

44 Cum vno lumine olei, vel adipis in necessitate, poterit Parochus abique mortali peccato celebrare, vt per Iacob. de Graff. in aureis decis. 1. lib. 2. cap. 43. num. 1. Azor. in sum. moral. p. 1. lib. 10. c. 18. q. 12. Zanard. in direct. Theolog. p. 1. de sacrific. Missæ, cap. 14. in fine, Pitigian. in 4. tom. 1. disp. 13. q. 2. art. 3. Nugn. in 2. p. q. 83. art. 3. dub. 5. pag. mibi 109. vbi subdit esse tantum peccatum veniale celebrare cum vnica candela cerea in casu necessitatis; Homobon. de Bonis de examine Eccles. p. 1. tr. 4. c. 15. q. 143. qui etiam tenet Sacerdotem neque peccare mortaliter, si celebret Missam in Altari, in quo imago Crucis non existit, de quo etiam Villalob. in sum. p. 1. tract. 8. diff. 26. n. 6. Quamuis illum peccare mortaliter, qui cum vno lumine olei, vel adipis in necessitate, celebret, existimauerint Suarez in 3. p. tom. 3. disput. 81. section. 6. Vasq. in 3. p. tom. 3. disp. 233. c. 3. n. 26. Molfes. in sum. Theologia moralis, tom. 1. tr. 3. cap. 12. num. 57. Fernandez in examine Theolog. moralis, p. 3. cap. 5. §. 13. in 12. Villalob. d. p. 1. tr. 8. diff. 26. n. 4. Valer. Reginald. in praxi fori penit. lib. 29. c. 9. numer. 196. Aloyf. Ricc. in decis. Curie Archiep. Neapol. p. 3. decis. 213. nu. 1. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta præc. 1. lib. 3. cap. 23. num. 17. quia intelliguntur vbi non adesset grauis necessitas, & secluso scandalo, ac contemptu, vt plures ex his Doctoribus declarant, & præcipuè Suar. Valer. Reginald. & Fagundez, ac Paul. Layman d. lib. 5. tract. 5. cap. 6. num. 17.

45 Dubitare poterit Parochus, an si festum Annūciationis venerit in die Sabbathi maioris hebdomadæ possint in illa die celebrari facere plures Missas in sua Ecclesia? Negatiuam partem tenere videtur Villalob. in sum. part. 1. tractat. 8. dub. 20. num. 4. his verbis: El anno de 1606. que caio la Annucciation en Sabbado consultò el Obispo de Salamanca letrados para esto caso, y resoluieron que non se dixesse, y lo mismo fue en Valladolid donde staua à la sazón la Corte, y non sabemos que en parte ninguna se aia becho la cōtrario. Verum contrariam sententiam affirmatiuam meritò tuentur Petr. de Ledesma in sum. tom. 1. vbi de sacram. Eucharistie, capit. 18. concl. 5. Fernand. in examine Theolog. moral. p. 3. c. 5. §. 5. n. 2. Syluius in 3. p. q. 83. art. 2. Molfes. in sum. Theol. moral. tom. 1. tr. 3. c. 17. num. 41. Ioann. de la Cruz in direct. conscient. p. 2. vbi de sacrificio Missæ, q. 2. dub. 2. concl. 1. vbi ita ait. Anno 1617. occurrente festo Annūciationis in Sabbatho sancto, plures Missæ celebratæ sunt in singulis Ecclesiis Toletanæ diocesis, refert Antonin. Diana resol. moral. part. 2. tr. de celebrat. Missar. resol. 21. vbi subdit cum Ledesma citato loco, dicendam esse vel Missam Beatæ Virginis, vel Missam ordinariam illius diei.

Si quando acciderit idem festum Annūciationis

ciationis in die Parasceues, non tenetur quis sub reatu peccati mortalis Missam illius diei audire, ut benè resoluunt Molfes. *d. c. 17. n. 40.* Nald. *in sum. verb. Missa, n. 20.* Sanch. *in select. disp. 32. num. 13.* Fagund. *in quinque Ecclesia præcepta, præc. 1. lib. 3. c. 4. n. 17.* Gauan. *in comment. ad rubricas Missalis part. 3. tit. 29. numer. 24.* vbi attestatur ita declarasse Sacram Congregat. sub die 19. Februarij 1622. Ego ipse *in collect. Bullarij verb. Annunciatio* 2. Ratio est, quia † Missa illius diei non est Missa, neque propriè Sacrificium, cum non adsit noua Hostiæ consecratio, secundum Scort. *de sacrific. Missæ, lib. 1. cap. 5. ad 3. arg.* Bonacin. *de Sacram. disp. 4. quæst. ult. puncto 2. numer. 3.* Sebast. Parec. *in tract. de sacrific. Missæ, cap. 14.*

Contra Nugn. *tom. 1. in 3. p. q. 83. artic. 1. diff. 2. pag. 484.* & Vasq. *tom. 3. in 3. p. disp. 232. c. 2. n. 18.* existimantes totum populum interesse debere officio illius diei, si in eo festum aliquod consuetum ab Ecclesia seruari incidat.

48 Non possunt enim Sacerdotes eo die vllam Missam celebrare, Vasq. *d. disp. 232. cap. 2. num. 17.* & 18. Gutier. *Canonical. lib. 1. cap. 30. num. 35.* Valer. Reginald. *d. lib. 29. cap. 9. numer. 170.* Fagundez *d. præc. 1. lib. 3. cap. 16. à num. 16.* Azor. *d. p. 1. lib. 10. cap. 24. quæst. 3.* vbi subdit Sacerdotem celebrantem tali sexta feria peccare mortaliter. Sed nouissimè Homobon. *in resp. questionum moral. part. 2. respons. 67.* post Azor. Suarez, Reginald. & Molfes. resoluunt posse Episcopum dare licentiam Sacerdotibus, ut illa die celebrare possint, quo Populus Missam audire, & Ecclesiæ præcepto satisfacere valeat, subditque *ibidem* Fideles in illo die, in quem post Pascha translatus est festum Annunciationis, Missam audire non teneri, quia festum quoad Officium, non quoad præceptum Sacro interessendi transfertur. Quoad hanc festiuitatem S. Congr. Rit. *in Vlix-bon. n. 2. Septemb. 1612.* censuit in huiusmodi festo, si occurrat in Dominica Quadragesimæ, non fieri officium de Annunciatione, nisi in Ecclesiis sub Annunciationis inuocatione dedicatis. Et *in Spoletana 15. Martij 1614.* declarauit non licere celebrare hoc festum in maiori hebdomada.

49 An in feria quinta maioris hebdomadæ, & in Sabbato sancto liceat priuatim celebrare, huius loci est inuestigare. De feria quinta (licet aliqui existiment eo die non licere singulis Sacerdotibus Missam dicere,) Doctores communiter tenent securè posse Sacerdotes in eo sacrificare, quamuis prudens consilium sit secretò, & absque concursu populi id facere, quia circa hoc non est prohibitio, nec etiam consuetudo, quæ vim legis habeat, cum Sacerdotes docti, & timorati sine vllò scrupulo eo die sacrificent: & qui omittunt, id non faciunt, quia existiment op-

positum esse malum, sed vel ex deuotione, vel ob nimiam illius diei occupationem, & alia impedimenta: & ideo sic docent Nauarr. *in man. cap. 25. num. 88. vers. at in die Iouis,* Gutier. *d. lib. 1. cap. 30. num. 36. in princ.* Suarez *de Sacram. disp. 80. sect. 2. §. superest.* Valer. Reginald. *d. lib. 29. cap. 9. num. 170.* Ægid. de Coninc. *de Sacrament. q. 83. art. 2. dub. 210.* Azor. *d. capit. 24. quæst. 3.* Lezana *in sum. quæst. Regul. tom. 1. capit. 2. numer. 18.* Fagundez *d. cap. 16. n. 13.* Bonacin. *de Sacram. disp. quæst. 7. punct. 2. n. 17.* Gauant. *in comment. ad rub. Missalis p. 4. lib. 8. num. 7.* Paul. Layman. *in Theologia moral. lib. 5. tract. 2. cap. 4. numer. 8.* Marchin. *d. capit. 8. num. 1.* Vasq. *d. tom. 3. disp. 232. cap. 2. numer. 14. cum sequentibus.* cum quo obserua eo die solum licere celebrare antequam Missa solemniter sit finita, & Corpus Christi in locum designatum recondatur.

De Sabbato sancto maior est difficultas, 50 nam quidam probabiliter existimant minimè licere eo die priuatim celebrare, ex quorum numero sunt Nauar. *d. cap. 24. num. 88.* Francolin. *de Horis Canon. capit. 30. numer. 8.* & 9. Vasq. *d. tom. 3. dist. 223. cap. 2. num. 23.* Azor. *d. p. 1. lib. 10. cap. 24. quæst. 4.* Valer. Reginald. *d. lib. 29. cap. 9. n. 170.* per cap. Sabbato, de consec. dist. 3. dum probare videtur Sacerdotes non debere celebrare biduo, quod proximè Pascha antecedit, videlicet die Parasceues, & Sabbato sancto. Sed alij plures probabilius docent non esse peccatum mortale; quia iam prohibitio de qua *in d. cap. Sabbato*, abrogata est, & ideo per se licere secluso scandalo, maximè vbi fuerit loci consuetudo, eo die priuatim celebrare, tenent Sor. *in 4. dist. 13. quæst. 2. artic. 2. §. secundò igitur,* Gutier. *d. cap. 30. num. 36.* Fr. Emman. *in sum. verb. Missa, cap. 243. concl. 3.* Emman. Sà *in aphorism. eodem verbo, numer. 13.* Petr. de Ledesma *in sum. vbi de Sacram. Eucharistiæ, cap. 19. dub. 3.* Ægid. de Coninc. *d. dub. 2. numer. 210.* Bonacin. *de Sacrament. disp. 4. quæst. 7. punct. 2. num. 18.* Hieron. Roderic. *in compend. quæst. Regul. resol. 25. n. 22.* & post Gutier. Steph. Fagundez, & alios tenet Marchin. *d. cap. 8. numer. 1.* Diana Alph. de Leon. Scort. Machado, & alij quos citat Garcia *in sum. morali tract. 3. diff. 2. dub. 4. n. 14.*

51 Vtrum feria quinta in Cœna Domini, & Sabbato sancto, posset fieri Sacrum in Ecclesia, seu Oratorijs Confraternitatum, vel confici sepulchrum cum asseruatione sanctissimi Sacramenti? Resp. non posse, cum non sint Ecclesiæ Parochiales, vel Regulares quibus id conceditur ex priuilegio: atque sic fuisse decretum à Sacra Congregat. Rituum sub die 18. Maij 1602. ex Piafec. *in praxi Episcop. part. 2. capit. 3. numer. 34.* refert Marchin. *d. parte 3. cap. 8. num. 6.* his verbis *In Ecclesiis non Parochialibus, & quæ sub magistrorum Laicorum*

Laicorum gubernio, & directione esse solent, an Presbyterales functiones, quæ populi & animarum curam quoquomodo concernere videntur, quales sunt, Candelarum, Cinerum, Palmarum, fontis Baptifimalis benedictiones, sanctissimi Sacramenti delationes, celebrationes Missarum Feria quinta in Cena Domini, & Sabbati sancti asperfusiones domorum, & quæ in Dominicis diebus in Ecclesia fiunt, quæque circa cultum sanctissimi Sacramenti Corporis Christi in quadraginta horarum oratione, & similes, non ad Capellanos, seu Sacrifiam Ecclesiarum huiusmodi ab eisdem laicis deputatos, sed ad Parochum, seu Rectorem animarum curam habentem in Ecclesiis huiusmodi institutum precedente examine & alijs requisitis ab Ordinario loci prouisum, spectare debere censuit sacrorum Rituum Congreg. die 18. Maij 1602. Ex quo idem Marchin. colligit de licentia Episcopi hæc posse peragi, & vidisse Florentiæ testatur. At non posse eisdem Ecclesiis concedere facultatem asseruandi cōtinuū & permanenter sanctissimum Sacramentum pro adoratione Fidelium, sed requiri licentiam Summi Pont. ex decisione S. Cong. Concilij de anno 1609. referunt Marc. Anton. Genuens. in praxi Archiepisc. Neapol. cap. 92. in secunda impres. Roman. anni 1619. Piasec. d. p. 1. cap. 3. num. 34. vers. huc pertinet.

- 51 Illud superest animaduertendum, quod non possunt Parochi ab Episcopo cogi, sed hortari, vt subministrent necessaria Presbyteris volentibus celebrare in eorum Ecclesiis, sicut censuit S. Rituum Congr. in vna Egitanien. 10. Iunij 1602. in 3. dub. de quorū consensu tantum liberū erit Regularibus in eorum Ecclesiis secularibus absq; Ordinarij loci licentia celebrare, vt declarauit S. Congr. negotijs Episc. & Regularium preposita, sub die 10. Ianuarij 1617.
- 52 Non licere tamen Regularibus in suis Ecclesiis, ad celebrandum admittere Presbyteros seculares contra prohibitionem Episcopi, censuit S. Congreg. Concilij in vna Bononiens. sub die 2. Iunij 1620. quam refert Lezana in sum. quest. Regul. tom. 1. cap. 12. n. 41. vers. ad duodecimum. Garcia in sum. morali tract. 3. diff. 2. dub. ult. num. 5.

Litteræ monitoriales S. Caroli Borromæi de conueniendo ad propriam Parochiam.

- 53 **F**VI T olim tanti, apud antiquos Patres, ille frequens in Ecclesiam propriam Parochialem Conuentus, vt ad hanc disciplinam populi Christiani institutioni valde accommodatam retinendam, certis decretis cautio aliqua adhibita sit. Primo enim hoc iustum est, vt Dominicis, festisque diebus Parochi, antequam Missam celebrent, ple-

bem interrogent, an alterius Parochiæ Fidelis adsit, qui proprio contempto Presbytero, ibi Missam audire velit, quem si inuenierint, statim inde eiciant, & in Parochialem suam Ecclesiam ad Missam audiendam redire compellant. Deinde illud plenè vetitum fuit alienæ Parochiæ fidelem à Parocho ad Missam non recipi, nisi in itinere fuerit, & placitum ibi habuerit. Cuius disciplinæ restituendæ, in vsumque reuocandæ desiderio flagrans olim summus Pontifex Urbanus V I. eo de genere Apostolica sanctione diligentissimè cauit, & nuper sacra Tridentina Synodus Oecumenica ab Episcopis fideles non solum hæc moneri voluit, vt frequenter ad proprias Parochiales Ecclesias saltem Dominicis diebus, Festisque maioribus accedant; sed illud etiam diligenter ostendit vnumquemque teneri, vbi commodè fieri potest, Parochiæ suæ interesse ad audiendum verbum Dei. Ac proinde id præterea statuit à Parochis, animarumque Curatoribus inter Missarum solemnità aliquid ex iis, quæ in Missa leguntur, exponi, & sanctissimi illius Sacrificij mysterium aliquod explanari: plebes sibi commissas salutaribus verbis pasci; easdemque doceri, quæ scire omnibus necessarium est ad salutem, in lege Domini erudiri, sacra eloquia illis explanari, tum in vnaquaque Ecclesia Parochiali pueros Fidei rudimentis institui.

Prosequuntur dictæ litteræ ostendendo qui fructus proueniant ex Parochianorum presentia ad Missam Parochialem.

54 **H**IS igitur eiusdem Tridentinæ Synodi decretis, & veteri salutari exemplo adducti, cum populum Urbis, Diocesis Prouinciæque Mediolanensis nostræ rebus ad salutem necessariis instructum, per bona opera ad præmium sempiternum producere, summopere in Domino cupiamus. Hac nostra monitione eos vniuersos, & singulos cohortamur, & per viscera misericordiæ Iesu Christi obsecramus, atque obtestamur, vt quamuis in vicinis oppidis, & suburbiis, oratoria, capellas, aliàsve Ecclesias habeant, vbi sanctissimo Missæ sacrificio interesse possint: frequenter tamen Dominicis saltem, aliisque solemnibus festis diebus ad suam quique Parochialem Ecclesiam conueniant; vbi à Parocho, cui eorum cura commissa est, verbo Dei pascantur, Fidei Christianæ rudimentis aliisque animarum salutis necessariis præceptis erudiantur, ad sanctissima Sacramenta religiosius percipienda instruantur, ad eorumque frequentem vsum,

ut illa sacra Synodus optat, paternis eius cohortationibus in dies magis inflammantur. Tum ab eodem item audiant, qui dies festi, (si qui in hebdomadam inciderint) colendi, quæ vigiliæ, ieiuniave seruanda sint.

Discant ab ipso item quæ Christianæ pietatis officia in illis religiosè colendis præstari oporteat; ac quæ præterea supplicationes, processiones, aut stationes, orationes, Indulgentiæ, Iubilæa indicantur, quæ matrimoniorum denuntiationes fiant, quæ ista pro ratione temporum, admonitu, iussuque Episcopali ad diligentiores eorum institutionem promulgentur. His atque adeò aliis fructibus, quæ ex Paternis Parochi vel in cohortando, vel in monendo officiis existunt, eos carere continget, qui ad Missam iis diebus in suam Parochialem Ecclesiam non conueniunt.

Quæ autem incommoda proueniant ex absentia Missæ Parochialis, indicant dictæ litteræ.

55 IMMO verò quod hoc audiendæ illis diebus Missæ Parochialis munus à Fidelibus minimè diligenter præstatur, & à quibusdam planè negligitur, multa incommoda inde existunt. Hinc in plerisque sæpè Fidei articularum, & Dei, sanctæque Matris Ecclesiæ præceptorum, quæ ad salutem consequendam Christianum hominem nosse oportet, imperia festorum dierum cultus neglectus, debita Christianæ pietatis opera non exulta, non cognita Christiana familiarum institutio, languescens Sacerdotum Parochorum omne officium, eorum aliquis contemptus, sanctissimorum institutorum, & sacrorum Canonum violatus usus; hinc denique in Ecclesiis Parochialibus, quæ à maioribus tanto pietatis studio exedificate sunt, instaurandis, ornandis, fartis, rectisque habendis, cura multis in partibus neglecta, in illisque nulla, aut penè exigua Ecclesiastica ad diuina Officia obeunda, necessaria suppellex. Histot, tantisque malis atque incommodis vnusquisque occurrere studeat, id diligenter exequendo, quod sanctorum Patrum suadet auctoritas, quod Tridentina Synodus moneri iubet, quod ex illius iussu, nos de vnus cuiusque vestrum salute solliciti paternis vicibus cohortamur, & monemus in Domino.

CAPVT XIII.

De functionibus Parochialibus.

SUMMARIUM.

- 1 Functiones Parochiales sunt illæ, quæ à proprio Parocho, & non ab alio fiunt.
- 2 Benedictio fontis Baptismalis ad solum proprium Parochum spectat.
- 3 Sanctissimi Sacramenti delationes, & celebrationes Missarum, feria quinta in CENA Domini, & Sabbathi sancti non spectant ad Capellanos, siue Sacristas Ecclesiarum, sed ad proprios earum Parochos.
- 4 Candelarum benedictio in die Purificationis B. Virginis, & earum dispensatio ad proprios Parochos spectat.
- 5 Candelas benedictas in die Purificationis non transmittat Parochus ad aedes secularium, sed in Ecclesia distribuatur.
- 6 Candela benedicta in Ecclesia Cathedrali debet Episcopo ministrari à prima Dignitate.
- 7 Candelam ab Episcopo accipere debet ante omnes, etiam ante Vicarium ille, qui candelam Episcopo ministravit.
- 8 Candelæ annuatim dantur laicis in die Purificationis in aliquibus Ecclesiis, ibid.
- 9 Cinerum benedictio primo die Quadragesimæ à proprio Parocho est facienda.
- 10 Palmarum benedictio in die Dominica proxima Paschati spectat ad Parochos.
- 11 Celebrantes, qui distribuunt candelas, cineres, & palmas, deiecto capite distribuere debent.
- 12 Aspersiones domorum in Paschate Resurrectionis ad Parochos priuatiuè quoad alios Ecclesia liberos spectant.
- 13 Regulares non possunt in Sabbato sancto benedicere domos, cum non possint hoc munus extra Conuentus suos exercere.
- 14 Processiones facere per Parochiam ad Curatos spectat, & sine eorum consensu illas dirigere nullus etiam Regularis valet.
- 15 Fratres Dominicani possunt processionem Sanctissimi Sacramenti Dominica infra octauam Corporis Christi facere per vicos, & plateas ab eis semel eligendas absque Parochorum consensu.

FUNCTIONES Parochiales sunt illæ, quæ à proprio Parocho fiunt, & quibus capellarum, seu quorumuis beneficiorum simplicium Rectores, Sacristæ, & Capellani se intromittere nequeunt; sed tale officium ad ipsum tantum Parochum spectat, ita nouissimè Aloyf. Ricc in prax. rer. fori eccles. p. 4. resol. 304. prope

pro vt in casibus qui sequuntur.

- 2 Benedictio fontis Baptismalis inter functiones Parochiales connumeratur, ac proinde ad solum proprium Parochiæ Rectorem spectat, vt per Quarant. in *sum. Bullarij, verbo Missa, in fine pag. 403.* Hieron. Carat. in *opusc. de Iuribus Parochial. tit. 1. cap. 6.* Aloyf. Ricc. d. p. 4. *resol. 308.*
- 3 Sanctissimi Sacramenti delationes, & celebrationes Missarum Feriæ quintæ in Cœna Domini, & Sabbati sancti inter functiones Parochiales connumerantur, & propterea tale munus non spectat ad Capellanos, siue Sacristas Ecclesiarum, sed ad proprium Parochum, seu Rectorem animarum curam habentem in Ecclesia institutum, Ita declarauit S. Rituum Cong. sub die 18. Maij 1602. prout referunt Quarant. d. verb. *Missa* Aloyf. Ricc. d. p. 4. *resol. 309.*
- 4 Candelarum benedictio in die Purificationis B. Virginis, & earum dispensatio inter Parochiales functiones connumeratur, ac proinde ad proprios Parochos spectat. Ita ex Quarant. & Carat. resoluit Aloyf. Ricc. d. p. 4. *resol. 305.* & censuit S. Congreg. Rit. in *Alatrina 5. Martij 1633.* cuius memini in *collect. Bullarij verb. palma 3.*
- 5 Caueant vtiq; Parochi huiusmodi candelas transmittere ad aëdes secularium; sed iuxta laudabilem, & obseruatam ab Ecclesia vniuersali consuetudinem in Ecclesia populus eas recipere teneatur, vt censuit S. Cong. negotiis Episcoporum, & Regularium præposita in *Foglinen. de anno 1585.* In ¶ Ecclesiis autem Cathedralibus candela benedicta debet Episcopo ministrari à prima Dignitate, vt declarauit *Sacra Rituum Cong. in vna Brixien. 28. Maij 1616.* ¶ Et candelam ab Episcopo accipere debet ante omnes, etiam ante Vicarium, ille, qui candelam Episcopo ministravit, ex eadem S. Congreg. in *Lucerina 14. Iunij 1608.* Et nouissimè eadem S. Congreg. Rit. in *causa S. Marci, 5. Martij 1633.* censuit quòd Episcopo distribuenti candelas, cineres, & palmas præferendus est ille, à quo Episcopus prædicta recepit, post quem Dignitates, & Canonici sacris vestibus induti, & ante omnes Vicarius generalis. Et eodem die & anno, in *Vulteran. terræ Gualdi,* declarauit quòd in distributione candelarum, cinerum, palmarum, & similium supra omnes alios, etiam supra Vicarium generalem, præferenda est illa Dignitas, vel Canonici, à quo celebrans recepit candelam, cinerem, palmam, & alia, post quem immediatè Vicarius generalis in præmissis omnibus anteposendus est.
- 7 In aliquibus Ecclesiis viget consuetudo dandi laicis annuatim candelas in die Purificationis, quia multum confert ad deuotionem,

Federic. de Senis *conf. 155.* Greg. Lop. l. 15. in *glos. verb. de tuo officio, in fine tit. 17. p. 1.* & est tolerabilius si non præiudicetur nimis Ecclesiæ, & abundet redditibus, vt post alios tradit Guttier. lib. 2. *canon. cap. 21 n. 159.* quem refert Perez de Lara de *capellan. cap. 21. à num. 26.* vbi attestatur hanc consuetudinem feruari in alma Ecclesia Toletana eo die Purificationis, & in festo Corporis Christi, & num. 28. differit pro vtraque parte, Doctores referens, an hæc candelarum præstatio præscribatur contra Ecclesiam quadraginta annorum spatio?

Cinerum benedictio, quæ solet fieri primo die Quadragesimæ, connumeratur etiam inter functiones Parochiales, & ideò à Parocho est facienda, vt post Quarant. Carat. & Nouar. tenet Aloyf. Ricc. d. p. 4. *resol. 306.* & censuit Sac. Congreg. Rit. in *d. Alatrina 5. Martij 1633.*

Palmarum benedictio, quæ in toto Christiano Orbe in die Dominico proximo Paschati fieri solet, cum inter functiones Parochiales, connumeretur, spectare debet ad Parochos locorum Ordinarios. Ita post citatos, tradit Aloyf. Ricc. d. p. 4. *resol. 307.* ¶ & celebrantes, qui retribuunt candelas, cineres, & palmas, quòd detecto capite distribuant, censuit S. Rit. Cong. sub die 18. Iulij 1626. Et nouissimè eadem S. Rituum Congregat. de omnibus supradictis functionibus Parochialibus agens, in *dicta Alatrina 5. Martij 1633.* censuit benedictionem candelarum, cinerum, palmarum, & similium à Curatis in eorum Ecclesiis Parochialibus peragi debere.

Aspersiones domorum in die Sabbati sancti post factam fontis benedictionem, vt in Italia fieri solet, vel in primo, aut secundo die post Dominicam Resurrectionis secundum morem, qui viget in Lusitania, cum inter functiones Parochiales similiter connumerentur, spectant solum ad Parochos priuatiuè quoad alios Ecclesiæ clericos, ita post citatos resoluit Aloyf. Ricc. d. p. 4. *resolut. 310.* Vnde S. Congr. Concil. sub die 23. Nouembr. 1616. censuit ¶ Regulares non posse in Sabbato sancto benedicere domos, cum non possint hoc munus extra Conuentum suum exercere. Et eadem S. Congr. in *Bononien. sub die 4. Iulij 1620.* censuit non posse Regulares in hebdomada sancta benedicere domos in Diocesi existentes, cum hoc sit munus Parochi, refert Lezana in *sum. quest. Regular. tom. 1. cap. 12. num. 41. vers. ad quartum decimum,* & in *vers. ad nonum,* subdit fuisse ab eadem S. Cong. decisum Regulares non prohiberi in eorum Ecclesiis mulieres post partum ad Purificationem admittere.

Processiones facere per Parochiam ad Curatos spectat, & sine eorum consensu illas

illas dirigere nullus etiam Regularis valet, ut censuit *Sacra Rituum Congreg. in vna Hispanen. sub die 26. Februar. 1628.* cuius decisionis copiam hic transcribere curavi; & est prout sequitur: *Abbas maior, & Vniuersitas Parochorum Ciuitatis Hispanen. citatis procuratoribus Ordinum, supplicauerunt diffiniri an Regulares possint facere processiones extra claustra Monasteriorum. Hinc, an stante consuetudine aliqua faciendi processiones extra per vias publicas sine consensu Parochi, talis consuetudo Regularibus suffragatur, & sit attendenda? Et S. Rituum Congr. ad tollendas difficultates, quæ quotidie oriuntur circa processiones faciendas tam per Regulares, quam per Confraternitates in Ecclesiis Regularium, inhaerendo decretis alijs in similibus factis, & signatè in Casaraugustana 17. Martij 1627. censuit in processionibus fidei tam per Regulares, quam per Confraternitates laicorum ita in posterum seruari debere, ut in Ecclesijs habentibus claustrum processiones fieri non possint, nisi intra claustra tantum, & non extra. In Ecclesijs verò carentibus claustro fieri possint intra ambitum, hoc est, prope muros Ecclesie, siue exeundo à ianua Ecclesie, & intrando per aliam, siue per eandem, & semper prope muros Ecclesie: extra verò ambitum Ecclesie non licere neque Regularibus, neque Confraternitatibus facere processiones, nisi de licentia, consensu, aut cum Cruce Parochi, exceptis tamen illis Ecclesijs, quæ habent in hoc speciale priuilegium faciendi processiones per alia loca, quibus per hoc decretum S. Congr. non intendit præiudicare. Et nouissimè eadem S. Congr. Rit. in Liman. 15. Decemb. 1632. censuit non licere Regularibus, & Confraternitatibus laicorum habentibus claustra, processiones facere extra claustra monasterij; carentibus verò claustris, non nisi intra ambitum, hoc est prope muros Ecclesiarum, siue exeundo à ianua Ecclesie, & intrando per aliam, siue per eandem, & semper prope muros Ecclesie; extra verò ambitum Ecclesiarum non nisi de licentia, consensu, aut cum Cruce Parochialis. Et idem fuisse rescriptum Cardinali Ludouiso Archiepiscopo Bononien. à S. Congr. Conc. sub die 2. Iulij, 1620. refert Lezana in sum. quæst. Regul. cap. 12. num. 41. vers. ad octauum, ubi in vers. tertio, subdit ibidem fuisse decisum non posse Regulares portare pluuiale, aut stolam per Parochiam extra Ecclesiam, aut claustrum.*

¹⁴ Excipiuntur tamen Fratres Dominicani, iuxta declarationem eiusdem S. Rit. Congr. in causa Pesaurien. sub die 14. Nouemb. 1613. quæ sic cantat: *Sacra Congreg. Rit. audita relatione Illustrissimi, & Reuerendissimi D. Card. de Monte, coram quo de mandato eiusdem S. Congr. Rituum deducita fuerant vocæ, & scripto iura, & rationes Fratrum Prædicatorum ciuitatis Pesauriensis prætendentium posse virtute litterarum Clem. VII. ampliare viam ab illis alias electam pro processione*

sanctissimi Sacramenti facienda Dominica infra Octauam Corporis Christi. Eadem S. Congr. audita relatione, ut supra, iuxta formam litterarum sel. record. Pap. Clem. VII. in quibus expresse dicitur, quod fratres Dominicani possint dictam processionem sanctissimi Sacramenti facere per vicos, plateas, & loca ab eis electa, & semel tantum eligenda, declarauit dictos fratres Dominicanos in dicta eorum processione, quam in ciuitate Pisauri facere solent Dominica infra Octauam festiuitatis sanctissimi Corporis Christi debere incedere per eandem viam, per quam processionaliter prima vice inceserunt, quando dictam processionem facere inceperunt. Eadem quoque Sac. Congreg. in Mataranen. 15. Maij, 1632. censuit Parochum non posse, nec debere impediri à Fratribus Dominicani, in sua solita processione, ne Dominica infra Octauam Corporis Christi illam faciat, quia dictum Breue Clem. VII. non afficit Parochos.

¹⁵ Item eadem S. Congreg. in causa Materan. sub die 20. Iulij 1629. respondit non licere Fratribus Dominicani ciuitatis Matæ in processione sanctissimi Sacramenti, quam faciunt in Dominica infra Octauam Corporis Christi, mutare, aut variare vias, & loca semel ab eis electa; sed incedere debere per easdem vias, per quas processionaliter prima vice inceserunt quando dictam processionem facere ceperunt.

¹⁶ Hactenus de functionibus Parochialibus, quæ sunt diuersæ à iure Parochiali, quod septem modis consideratur, in quibus ipsum consistit, videlicet in audienda Missa in diebus festiuis in Parochia, ut in cap. ut Dominicus, de Paroch. in decimis; in oblationibus; in Pœnitentijs recipiendis; in exhibitione Sacramentorum; in sepulturis, & in benedictionibus nubentium; de quibus vide Roman. cons. 356. Circa primum, col. 1. Gutier. alleg. 8. n. 7. & Canon. lib. 1. cap. 30. n. 2. Machado en su perfecto Confessor y Cura de Almas lib. 4. p. 2. tract. 2. docum. 5. Boll. in economia Canonica p. 2. cap. 1. §. 1. pag. 163. cum seq. vers. Parochia ius consistit. & de illis ex professo tractabimus p. 2. & 3. huius tractatus.

CAPVT XIII.

De Parochorum cura circa propriam Ecclesiam, & habitationis reparationem, & debitam reuerentiam ipsi Ecclesie habendam, eiusque bona, & res conseruandas.

S V M M A R I V M.

¹ Parochi Ecclesias, cum indigent, reparare, & restaurare debent pro ita scilicet reddituum,

- ut num. 2. & deducto prius necessario ad suam sustentationem, ut num. 4.
- 3 Commendatores perpetui tenentur ad reparationem Ecclesiarum.
- 5 Beneficiorum fructus non ad crescendos, aut augendos, eu fouendos mundanos titulos, sed pauperes alendos, & diuinum cultum instituendum sunt concessi.
- 6 Parochiani ad Ecclesia reparationem tenentur contribuere in defectum Parochi.
- 7 Onus contribuendi ad Ecclesia reparationem per Parochianos in defectum Parochi spectat ad dominum, non ad conductores domus.
- 8 Patroni, quatenus Ecclesia, que indiget reparatione, de iure patronatus sit, tenentur contribuere in defectum Parochorum.
- 9 Parochiani licet nobiles sint, & exempti, tenentur contribuere in defectum Parochorum, & ad hoc cogendi sunt, quacunque appellatione non obstante.
- 10 Parochiani non possunt vsui Ecclesia cedere, & recedere à Parochia, nec ipse Parochus renuntiare beneficio, ut euient onera reparandi Ecclesia.
- 11 Parochiani quando sunt pauperes, nec possunt rescire Ecclesia Parochialem, illa debet transferri ad Matricem, seu ad viciniorem Ecclesia.
- 12 Domus Parochialis, id est, habitationis Parochorum, debet reparari & instaurari eodem modo, quo Ecclesia Parochiales. Rector, & Parochiani à quibus compellantur ad reparationem Ecclesia. ibid.
- 13 Parochus studere debet, ut sua Ecclesia debitus deferatur honor: nec quicquam in ea indecens, aut inhonestum fiat.
- 14 Negotia secularia, placita, vel contractus, aut seculare iudicium in Ecclesia fieri non debent.
- 15 Citatio in Ecclesia fieri non debet.
- 16 Actus ecclesiastici ad iurisdictionem voluntariam pertinentes possunt in Ecclesia celebrari, non sic ad iurisdictionem contentiosam spectantes.
- 17 Actus in Ecclesia facti an sint validi, ostenditur.
- 18 Conclamations, seditones, & publica, ut vocant, parlamenta, seu Vniuersitatum consilia, aut Congregationes in Ecclesia fieri non debent.
- 19 Congregatio etiam per laicos fieri potest in Ecclesia pro actu pietatis, aut pro spiritualibus exercitiis, vel piis operibus.
- 20 Negotia ecclesiastica, & spiritualia in Ecclesia tractari possunt.
- 21 Iudicia omnia Ecclesia possunt fieri in Ecclesia.
- 22 Ludi theatrales, & monstra laruarum, & chori secularium, vel cantica puellarum in Ecclesia fieri non possunt.
- 23 Theatralico more non est in Ecclesia canendū.
- 24 Cantores ecclesiastici honeste, religiose, & non lasciuie in Ecclesia cantare debent.
- 25 Cantus religiosus quis dicatur, ostenditur.
- 26 Saltationes in Ecclesia fieri permittere non debent Parochi.
- 27 Clamores, & strepitus in Ecclesia fieri non debent.
- 28 Conuiuia in Ecclesia cum irreuerentia loci sacri fieri non debent, nisi aliquid frugale, & paruum in angulo Ecclesia sine tumultu, & luxu, ac perturbatione adstantium sumatur.
- 29 Pernotations, & vigilie, que olim in Ecclesiis pro solemnitatibus ad Martyrum corpora fieri solebant, hodie non permittuntur.
- 30 Supelletilia, seu utensilia domus in Ecclesia reponi non debent, nisi prepter hostiles incursus, aut incendia repentina, & similem necessitatem.
- 31 Excommunicati, & nominatim interdicti, & illi, quibus specialiter est ingressus Ecclesia interdictus, ab Ecclesia eiici debent.
- 32 Infidelibus permittitur ingredi Ecclesia ad Verbum Dei audiendum, & ibidem stare possunt vsque ad Missam Catechumenorum.
- 33 Penitentes solemniter, & criminosi ab Ecclesia ingressu arcentur ad tempus.
- 34 Ecclesia olim intrare non poterat vir, qui cum propria uxore copularetur, nisi lotus aqua.
- 35 Ecclesia in ingressu singuli aqua asperguntur ad veniales saltem maculas abstergendas.
- 36 Sacrilegij species, & modi quot?
- 37 Illicita in Ecclesia facientes quas penas incurrant, ostenditur.
- 38 Res, seu bona etiam mobilia ad Parochiales Ecclesias pertinentia quomodo conseruanda, ostenditur.
- 39 Parochi cauere debent à locationibus bonorum sue Parochia cum anticipatis solutionibus.
- 40 Bona immobilia Ecclesia ultra triennium locari, aut alia ratione alienari prohibentur sub excommunicationis, aliisque grauissimis penis.
- 41 Alienationes facta de bonis immobilibus Ecclesia cum clausula, reseruato Sedis Apostolicæ beneplacito, irrita, & inualida censenda sunt, si ante impetratam confirmationem possessio rei ecclesiasticæ alteri tradita fuerit.
- 42 In Alienatione rerum tenuiorum, licet immobilium Ecclesia, non requiritur Apostol. auctoritas, dummodo causa cognita, & euidente Ecclesia utilitate compertam ea, Ordinarius auctoritate sua probauerit.

CIANT Parochi Ecclesias, cum indigent, reparare, & restaurare debere, quemadmodum iubet Alexander III. in c. de his, de eccles. edific. hoc enim modo ad Lexouien. Episcopum rescripsit.

De

De his, qui Parochiales Ecclesias habent, duximus respondendum, quod ad reparationem, & institutionem Ecclesiarum cogi debent, cum opus fuerit de bonis, quae sunt ipsius Ecclesiae, si eis supersint, conferre, ut eorum exemplo ceteri inuidentur. Quod rescriptum innouauit Concil. Trid. sess. 21. de reform. cap. 7. addita noua prouisione in casibus, in quibus Parochi, vel etiam Parochiani tanta laborent inopia, ut nequeant Parochiales Ecclesias reparare. Concilij autem contextus huiusmodi est. Parochiales vero Ecclesias ex fructibus, & prouentibus quibuscunque ad easdem Ecclesias quomodocunque pertinentibus, qui si non fuerint sufficientes, omnes patronos, & alios, qui fructus aliquos ex dictis Ecclesiis prouenientes percipiunt, aut in illorum defectum Parochianos omnibus remediis opportunis ad praedicta cogant, quacumque appellatione, exemptione, & contradictione remota.

- 2 Ex quibus Iuribus colliges ad reparationem Ecclesiae, (ubi certa pars, aut redditus sufficienter deputati non fuerint, glos. *verbi ad testat. in c. 1. de Eccles. adif. ubi Abb. num. 3.*) teneri Rectorem, seu illum, qui decimis, & Ecclesiasticis gaudet redditibus, pro illorum rata contribuere, ut resoluunt Surd. *conf. 62. à num. 1. Flamin. Paris. de resign. benef. lib. 3. quæst. 15. num. 1. Rip. resp. 22. num. 3. Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resol. 476. num. 4. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 9. cap. 3. quæst. 10. Cened. ad Decretal. collect. 153. n. 1. Valenzuela conf. 179. num. 12. Bodadil. in politica lib. 2. c. 18. num. 135. & lib. 3. cap. 5. n. 34. Valasc. conf. 179. n. 11. ubi quod si in Ecclesia est certa portio, seu sunt certi redditus deputati ad fabricam ipsius, & sufficientes; & Clerici, qui talem portionem, vel redditus percipiunt, tenentur ex illis Ecclesiam reficere, vel adificare: & num. 12. quod si portio deputata ad fabricam non sufficit, tunc Prælati, & Clerici beneficiarij tenentur supplere id, quod deficit, secundum redditus, quos unusquisque eorum habet ex tali Ecclesia: nouissime idem Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. p. 4. resol. 336. & resol. 346. tenet; †*
- 3 Commandatarios perpetuos teneri ad reparationem Ecclesiae † deducto scilicet prius
- 4 necessario ad sustentationem, Sarmien. de redditib. p. 1. mon. 82. num. 3. Cened. d. num. 1. in medio, Gutier. alleg. 10. num. 7. ad fin. Paul. Comitol. respons. mora. lib. 1. q. 82. concl. 3. Bellet. disquisit. clerical. p. 1. tit. de clerico debitore, §. 15. num. 1. Salgado de protect. Regia, tom. 1. p. 3. cap. 5. num. 16. non autem ad tuendam conditionem, seu statum, quia † beneficiorum fructus non ad crescendos, aut augendos, seu fouendos mundanos titulos, sed ad pauperes alendos, & diuinum cultum instituendum sunt concessi, ut bene aduertunt Paul. Comitol. d. concl. 3. Aloyf. Ricc. in decif.

Curia Archiep. Neapol. p. 4. decif. 293.

At si Parochus non habeat ab Ecclesia tot redditus, quibus præstare possit talem reparationem, tunc in illius defectum tenentur Parochiani contribuere, Abb. *conf. 70. n. 2. p. 1. Lambertin. de iure patron. art. 2. 7. quæst. princ. lib. 3. num. 4. vers. tertius est casus, & num. 7. vers. & si isti beneficiati, Rip. resp. 22. col. 2. vers. & ibi redditus, Auiles ad cap. 13. Prætor. verb. den. Orden. num. 11. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 9. c. 3. q. 10. Aloyf. Ricc. d. resol. 476. num. 7. & in decif. Curia Archiep. Neapol. p. 4. decif. 15. num. 7. & in d. praxi. p. 4. resol. 336. num. 8. & resol. 349. ubi ampliatur etiam nulla existente consuetudine contribuendi, & resol. 350. quod † hoc onus spectat ad dominum, & non ad conductorem domus, Cabed. Lusitan. decif. 91. num. 8. part. 1. Valasc. conf. 179. num. 16. Bellet. d. tit. de clerico debitore, §. 14. num. 5. & expressè Concil. Trid. d. cap. 7. ibi, aut in illorum defectum, Parochianos. & c. & a foriori † patroni, quatenus Ecclesia de iure patronatus sit, quia percipiunt emolumentum à dicto iure patronatus, quod in præsentatione consistit, & habent honorantias primi loci in processionibus, & in sessionibus, ac percipiunt alimenta ab ipsa Ecclesia in necessitate, Bellet. d. §. 14. num. 10. Quod procedit † licet Parochiani huiusmodi nobiles sint, & exempti, cum hoc sit opus publicum, & communem omnium utilitatem concernens, ut docent Auetan. de exequend. mand. lib. 2. cap. 14. num. 19. Cened. d. collect. 153. num. 3. Cabed. d. decif. 91. num. 1. cum seqq. Aloyf. Ricc. d. decif. 15. num. 4. p. 4. Ego ipse de officio, & potest. Epi. copi. p. 3. alleg. 64. num. 7. quia nihilominus cogendi sunt, quacumque appellatione non obstante, Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 9. annot. num. 218. Salgado d. p. 3. cap. 5. num. 15. in tantum † ut illi non possint vsui Ecclesiae cedere à Parochia, nec ipse Parochus renuntiare beneficio, ut euitent onera, & eorum præstationem, secundum Greg. Lop. lib. 11. tit. 10. part. 1. Lambertin. d. quæst. 7. art. 2. num. 7. vers. & si isti beneficiati, & art. 5. num. 2. Bellet. d. §. 14. n. 7. vers. & in tantum.*

At quando Parochiani sunt pauperes, nec possunt reficere Ecclesiam Parochialem, debet seruari dispositio Concil. Trid. d. c. 7. in fine, sic statuentis: Quod si nimia egestate laboret, ad Matrices, seu viciniores Ecclesias transferatur, cum facultate tam dictas Parochiales, quam alias Ecclesias dirutas in profanos vsus, non sordidos, erecta tamen ibi Cruce, conuertendi, referunt Valasc. consult. 179. num. 22. Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori Eccles. p. 4. resol. 348. à principio.

Quod diximus de reparatione, & restoratione Ecclesiarum Parochialium, idem omnino dicendum est de omnibus Parochialibus, id est, habitationibus Parochorum,

rum, vt declarauit S. Congreg. Conc. ad cap. 7. *sess. 21. de reform.* in hæc verba: Idem censuit Congreg. de domibus pronecessaria Parochi habitatione intelligendum, quod de Ecclesiis Parochialibus decissum est, omni contractione remota.

Supereft videndum à quibus Rector, & Parochiani compellantur ad reparationem Ecclesiæ: Et in primis citra dubium est, quando Rector compellitur, agendum fore in iudicio Ecclesiastico; nam illa obligatio apud Rectorem residet, quia quarta pars fructuum Ecclesiis de iure communi concessa est ad earum reparationem, Doctores in d. cap. 1. de Ecclesi. adif. vnde illud onus tanquam realem possessionem sequitur: ita Gabr. Pereira de manu Regia part. 1. cap. 18. num. 7. Quando verò Parochiani sunt compellendi ratione fabricæ & alimentorum Rectoris, de iure ad Prælatos spectat examinare, & decernere, quænam opera in Ecclesia fieri debeant, vel reparari, contributionemque per capita distribuere, & tandem compellere, quando opus est; hæc enim omnia priuatiuè ad Prælatos spectant, cum diuinum cultum respiciant, & administrationem Ecclesiarum, quæ solis Prælati incumbit, cap. omnes Basilica, 16. quæst. 7. Rebuff. de decim. quæst. 6. n. 22. & de congrua portione, num. 94. Concil. Trident. d. cap. 7. ibi, in eorum defectum Parochianos omnibus remediis opportunis ad prædicta cogant. Gabr. Pereira d. cap. 18. num. 8. vbi num. 9. hinc colligit quod non solum ad Prælatos spectat hæc cognitio, & discussio, qualia opera debeant fieri, sed etiam contributiones decernere, & ad illas subeundas cogere; subditque quod si Prælati in talibus collectis excederint, poterunt grauati ad legitimum Superiorem supplicare.

Plures assertiones circa hanc materiam congerit Valasc. post primam huius tract. impressionem à me visus, consil. 179. à num. 7. vbi admonet ante omnia in hac obligatione fabricæ attendendam esse consuetudinem: nam si consuetudo legitime præscripta fuerit quod vel Episcopus, vel Rector, vel beneficiarij, vel etiam laici Parochiani præstent sumptus fabricæ, vel quod Rector Ecclesiæ, & beneficiarij reficiant capellam maiorem, Parochiani verò corpus Ecclesiæ, vt fit in multis locis Regni Portugalix, talis consuetudo non obstantibus Canonibus seruanda erit: ita Petr. Greg. Syntag. iur. lib. 2. cap. 1. num. 12. Surd. conf. 62. num. 16. Valasc. d. consult. 179. num. 7. vbi extendit valere talem consuetudinem etiam contra laicos Parochianos, vt ipsi teneantur ad fabricam.

Debet quàmmaximè Parochus studere, vt suæ Ecclesiæ debitus deferatur honos, nec quicquam in ea indecens, aut inhonestum fiat, vt monet Concil. Trid. *sess. 22. in decreto* Barbosa de Parocho. Pars I.

de obseruand. & enit. in celebr. Miss. his verbis: Ab Ecclesiis musicas eas, vbi sine organo, sine cantu, lasciuum, aut impurum aliquid miscetur, item seculares omnes actiones, vana atque adeo profana colloquia, deambulationes, strepitus, clamores arceantur, vt domus Dei verè domus orationis esse videatur, & dici possit, refert Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 37. num. 7. Ioann. Sanc. in select. disput. 47. num. 22. vbi, Abige nimium garrientes, & inhonestius in Ecclesia loquentes, etsi potentes, animosus esto, rubeat licet vultus, suffer pro Deo, &c. Et idèd ÷ primò debet efficere, ne secularia negotia, ac placita, vel contractus, & alia huiusmodi ibi fiant, cap. 1. & cap. cum Ecclesia, de immunit. Ecclesi. Nauar. de horis Canon. cap. 5. num. 31. cum seqq. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 8. cap. 9. quæst. 7. Doctor Ludou. Correa nobilis Lusitanus in eleganti repet. cap. inter alia, de immunit. Ecclesi. p. 2. num. 26. Et ita nec sæculare iudicium etiam ciuile, Rebuff. ad l. appellatione 72. vers. item sicut, pag. 350. Azor. d. p. 2. lib. 9. c. 9. quæst. ... ÷ nec etiam citatio, quia est actus iudicialis, capit. quoniam 11. de probat. Tiraquel. de retract. lig. ad finem tit. num. 82. Azeued. ad Curiam Pisanam lib. 1. cap. 5. num. 4. lit. E. Ludou. Correa d. p. 2. n. 72. late Valasc. consil. 81. num. 1. cum seqq.

Actus verò ecclesiastici ad iurisdictionem voluntariam pertinentes possunt in Ecclesiis celebrari; vt sunt promoueri aliquem ad Doctoratum, & similia, ita Syluest. in sum. verb. immunitas 1. num. 3. in fin. Armil. eodem verbo num. 3. Ludou. Correa in repet. d. cap. inter alia, par. 2. numer. 26. vbi addit idem non esse dicendum si ad iurisdictionem contentiosam spectent, quia licet fiant per personas ecclesiasticas, strepitum tamen iuris habent, quod in Ecclesiis prohibetur, & concordat text. in cap. qua fronte, in princ. de appellat. ibi, iam enim non in Ecclesia sicut est Canonicum, &c. cum cap. decet, vers. cessent, ibi, fori cuiusunque tumultus, de immunit. Ecclesi. lib. 6. vt scilicet illud intelligatur de actibus voluntariis, hoc verò de contentiosis.

Vtrum autem actus in Ecclesia facti (supposito quod ibi fuerunt celebrati) validi sint? Sub distinctione est quæstio resolueda, hoc modo, vel actus in Ecclesia gesti sunt seculares iudiciales, & extraiudiciales, vel Ecclesiastici tantum. Seculares iudiciales in Ecclesiis facti non valent, ex tex. in cap. decet. §. Ordinarij, de immunitat. Ecclesi. libr. 6. ibi, omni careant robore firmitatis, vbi solum processus iudiciales annullantur. Si verò sint extraiudiciales, quamuis seculares, valent; quia constitutio loquitur de iudicialibus solummodò, & cum pœnalis sit, non debet extendi ad extraiudiciales, iuxta reg. in penis, lib. 6. Vnde contractus omnes in Ecclesiis celebratos validos esse, vt pote quia actus

extraiudiciales sunt, tradit gloss. verb. processus, in d. §. Ordinarij, Armil. in sum. verb. Immunitas, num. 4. Actus verò Ecclesiastici iudiciales habent suam firmitatem, licet sint contentiosi, & prohibiti; ex eo enim quod sint Ecclesiastici, videntur condicere ipsi Ecclesiæ. Ita eleganter Lud. Correa in d. capit. inter alia, p. 2. num. 27.

- 18 Secundo, ne conclamationes, & seditiones aut impetus, & publica, vt vocant, parlamenta, seu Vniuersitatum consilia, aut Congregationes, & his similia ibi fiant, d. capit. decet, de immu. Eccles. lib. 6. † nisi pro actu pietatis, aut pro spiritualibus exercitiis, vel piis operibus congregatio etiam per laicos fieret, secundum Ioann. Andr. quem refert, & sequitur Panorm. in cap. cum Ecclesia, de immunitat. Eccles. Franc. in d. cap. decet, puta pro faciendo aliquo festo, vel instituendo aliquam Confraternitatem, vel eligendo iudicem in ea, aut curatorem dando, Bald. in l. memo, la 1. C. de sacrosanct. Eccles. ex num. 2. Lud. Correa in repet. d. cap. inter alia, p. 2. num. 27. Vel † nisi in Ecclesia tractarentur Ecclesiastica alia, & spiritualia negotia, vt est Synodum facere, tractare de libertate Ecclesiæ, de statu cleri, & reformatione morum in populo, vt tenet Domin. in d. cap. decet num. 16. vbi tamen numer. 17. declarat dummodo fiat non tumultuose, & ibi Archid. num. 6. Præpos. in cap. qua fronte, n. 4. de appellat. vbi inquit, quod † omnia iudicia Ecclesiæ possunt fieri in Ecclesia, refert Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad cap. oratorium 6. n. 3. dist. 42.

- 22 Tertiò, debet quoque prohiberi ne ludi theatrales, & monstra laruarum, aut lubricæ festiuitates, & chori sæcularium, vel cantica puellarum, & profana huiusmodi in Ecclesia fiant; c. cantantes, 92. dist. c. cum decorem, de vita, & honest. cler. Nau. in tract. de Orat. c. 5. num. 25. Paul. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 26. sub num. 1. vbi Episcopos monet ne in Ecclesiis, & diuinis Officiis theatrales ludos exercere permittant, Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. representationes, Fructuos. Bisbe en el tratado de las comedias, cap. 3. fol. 13. De his ludis theatricalibus, & scenicis agit Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad c. praterea 3. n. 1. dist. 1.

- 23 Vnde gloss. verb. Theatrales in cap. 1. 92. dist. ait non esse in Ecclesia canendum theatra-lico more, id est, corporis gestus exercendo, quos magis ostentationis causa, quàm deuotionis faciunt, veluti histriones, & comici, vide S. Thom. 2. 2. quæstion. 91. artic. 2. Durant. de ritibus Ecclesie lib. 3. cap. 21. num. 8. Nam, vt benè ait S. Chrysost. homil. 18. in c. 6. Matthæi, cum autem oratis, non gestibus corporis, neque clamoribus vocis, sed intentione optime voluntatis orationum vota reddamus. Et Concil. Trident. sess.

22. de obseruandis, & euitandis in celeb. Miss. monet † cantores Ecclesiasticos, vt honestè, & religiosè, & non lasciuè in Ecclesia decantent; † religiosum autem cantum indicat S. Bernard. in epist. ad Aremanen. qui ita est grauitate plenus, vt neque lasciuam resonet, neque rusticitatem; qui ita est suauis, vt non sit leuis; ita demulcens aures, vt promoueat corda, sensum literæ non euacuans, sed fecundans: alioquin, ait, non est leuis iactura gratiæ spiritualis leuitate cantus adduci à sensu, & plus sinuandis attendere vocibus, quàm rebus insinuandis. Et ideo eligendos esse ad Ecclesiæ cantores homines probatæ vitæ, & deperditos à choro deiiciendos, propter morum cum diuinis laudibus dissonantiam, aduertit Durant. d. cap. 21. num. 9.

Sic etiam saltationes in Ecclesia fieri, non debent permittere Parochi, saltatoribus enim huiusmodi recordandum est, quod in Saxonia accidit saltantibus in Ecclesia sancti Magni, qui in pœnam, vt creditur, per totum annum sine cibo, & somno saltarunt, vt referunt Pined. in monach. Eccles. p. 3. lib. 19. c. 17. §. 1. fol. 180. Fr. Alphons. Venero en el enchiridion de los tiempos, fol. 139. libellus qui inscribitur instruccion de la Muger Christiana, lib. 1. c. 16. & alter cuius titulus est, Compendio de las historias prodigiosas, p. 2. cap. 13.

Quartò, debet quoque prohibere ne in Ecclesia strepitus, & clamores fiant, cum S. Augustin. serm. 215. de tempore dicat, qui in Ecclesia verbosari voluerit, & pro se, & pro aliis redditurus est rationem, dum verbum Dei nec ipse audit, nec alios audire permittit, & B. Cæsar Arelatens. serm. 12. Rogo vos fratres, & admoneo vt venientes ad Ecclesiam hoc solum, quod in Ecclesia competit, agite, id est, aut orate, aut psallite, aut orando psallite. Et S. Chrysostom. homil. 38. ad populum Antiochen. Nihil Ecclesiæ tam congruum, quàm silentium, & tranquillitas, theatris conuenit tumultus, & balneis, & pompis, & focis, vbi verò de talibus dogmatis doctrina, tranquillitas, & quies, & Philosophia, & multa pax esse debet. Die mihi nunquid vllus est in mysteriis tumultus? numquid vlla turbatio? Cum baptizamur, cum alia cuncta facimus, nonne quiete, & silentio cuncta sunt ornata, hoc in Cælo disseminatum est ornamentum.

Quintò, non debet permittere, vt in Ecclesia cum irreuerentia loci sacri conuiuia fiant, nisi aliquid frugale, & parculum in angulo Ecclesiæ sine tumultu, sine luxu, & perturbatione adstantium sumatur ex causa rationabili, verbi gratia, quia non est alius locus sufficienter accommodatus, ita c. nulli, 42. dist. Nauar. de Orat. cap. 5. numer. 3. Berti Lucens. in praxi crimin. Regul. tit. 4. cap. 34. vers. ad decorem item Ecclesiæ. Suar. tom. de Relig. lib. 3. de reuerentia

reuerentia debita loco sacro, cap. 6. n. 7. Fr. Raph. de la Torre in 2.2. D. Thom. tom. 2. q. 99. art. 3. disp. 7. pag. 621. cum seq. Illustriss. D. meus Roder. à Cunha in comment. ad cap. nulli, num. 1. dist. 42. ubi piè excusandas ait mulieres, quæ ob deuotionem in Ecclesiis per aliquot dies commorantur, comedunt, & dormiunt.

29 Sextò, est à Parochis quammaximè obseruandum pernoctationes, & vigilias (quæ olim in Ecclesiis pro solemnitatibus ad Martyrum corpora fieri solebant, de quibus Pined. in monarch. Eccl. lib. 12. cap. 12. §. 3. Fr. Hieronym. Roman. de Republ. Christ. lib. 5. capit. 13. Illescas in chronica Pontif. lib. 4. cap. 11. fol. 143. Cened. ad Sextum collect. 11. n. 4. Cardin. Baron. in addit. ad Martyrologium Romanum, sub die 15. Ianuarij) iam hodie sublata esse, multis ex causis, quas referunt Raban. de institut. Clericor. lib. 2. cap. 9. Sot. de Institut. lib. 10. quæst. 5. art. 1. vers. sed tertio. Boër. decis. 212. n. 13. Couar. var. lib. 4. cap. 19. num. 10. Marcel. Francolin. de horis Canon. par. 1. cap. 1. ex numer. 8. Fusc. de visitat. lib. 1. cap. 28. numer. 8. quòd scilicet experimento pateat frequentissimè vigilantes Templis abuti, & quod certè scelus deplorandum sit videre interdum religionis pretextu Tempia frequentari, & Martyrum sancta loca visitari, ea animi libidine, ut viri, & mulieres sese aspiciant, & opportunitatem alloquendi nanciscantur, aduersus quas personas scribunt Tiraquel. l. 15. connub. ex numer. 108. Cened. d. collect. 11. n. 3. & ab Ecclesia abigendas dicit Ioann. Sanci. in selectis disp. 47. numer. 22. Vnde gloss. verb. sed suas, in capit. odi, 24. quæst. 1. inuehit aduersus scholasticos, qui vadunt ad Tempia videndarum fœminarum causa, cuius glossæ dictum extollunt Nauarr. in man. cap. 16. numer. 13. vers. nonò qui vadit, Tiraquel. d. l. 15. num. 110. in fine, Ferdinand. Paëz in repet. cap. Missas, de consuet. dist. 1. numer. 102. pro ut eos refert Cened. loco citato. Dum essem Matrini vidi de ordine expresso Regis nostri piè obseruari, ut positis speculatoribus in qualibet Ecclesia, mulctarentur in ea alloquentes, ad illorum relationem in summa scutorum trium, vel quatuor, vel alia grauiori pœna pro culpæ grauitate.

30 Septimò, Non debet permitttere suppellectilia, seu utensilia domus in Ecclesia reponi, nisi propter hostiles incursus, aut incendia repentina, vel similem necessitatem id fieri oporteat, cap. relinqui, de custodia Eucharist. Berti Lucens. ubi sup. Fagundez in quinque Ecclesia præcepta, præc. 2. lib. 4. cap. 4. n. 10. in med. Sed nec in ea accubitus sterni debent, cap. non oportet, cum seqq. 42. dist. Imagines verò vanæ, & nugaces, aut inhonestæ in eisdem fieri, aut haberi omnino prohibentur, Concil. Nicenum II. Act. 4. in epist. B. Nili, & in Sexta Synodo Constantin. can. 100. Vidi Romæ ex certa Barbosa de Parocho. Pars I.

Ecclesia à summo Pont. Urbano VIII. imagines piorum hominum qui pro Religione Catholica martyrium subiisse dicebantur, & à parietibus dictæ Ecclesiæ pendebant, eiici foras iuberi.

Octauò, debet excommunicatos, & nominatim interdictos ab Ecclesia eiicere, item & illos, quibus specialiter est ingressus Ecclesiæ interdictus. Aduertit tamen Guttierr. canonic. lib. 1. cap. 1. numer. 41. quòd licet Parochus habeat penes se denuntiatoriam scripturam, qua specialiter, & nominatim quis sit excommunicatus, sibi que præcipiatur ut statim visis litteris teneatur eundem vitare atque denunciare: nihilominus tamen non tenentur eum vitare, donec eum denuntiauerit, aut denuntiatum esse constiterit. Et eod. lib. 1. cap. 5. numer. 20. disputat insignem quæst. an Sacerdos proprius, curam animarum habens, possit absolueri subditum à maiori excommunicatione Iuris Pontificij, vel Episcopalis, absolutione alteri minimè reseruata: & affirmatiuam sententiam probabiliorum asserit.

Infideles permittuntur ingredi Ecclesiam 32 ad verbum Dei audiendum, & ibidem stare possunt vsque ad Missam Catechumenorum, cap. Episcopum nullum, de consecration. distinction. 1. quod & de hereticis dicitur, quamuis excommunicati existant, si tamen reuerti desiderant, cap. excommunicamus, de heret. † Ab 33 Ecclesiæ quoque ingressu arcentur ad tempus solemniter poenitentes, & notoriè criminosi, c. in capite, 50. dist. præsertim sacrilegi quãdiu sunt contumaces. c. qui iubente, 11. quæst. 3. imò & olim † vir, qui cum propria vxore dormiuiisset, nisi lotus aqua, Ecclesiam intrare non poterat, sicut consueuisset Romanam Ecclesiam testatur B. Greg. relatus in c. vir cum propria 33. q. 4. & ideo † in Ecclesiæ ingressu singuli aqua asperguntur ad veniales saltem maculas aspergendas. Ioann. Pined. super Job p. 1. cap. 9. pag. 160. & citati per me in collectan. ad cap. aqua, n. 3. de consecrat. Eccles. vel Altaris.

Nonò, debet quoque aspicere, ne violentia aliqua fiat siue ipsi Ecclesiæ per destructionem, vel incendium, aut quamlibet violationem, c. 2. & c. in litteris, de raptorib. siue personis, aut rebus, quæ in ea continentur, id enim sub pœna criminis sacrilegij prohibetur in c. sicut antiquis, & in c. quisquis inuentus, 17. q. 4. De sacrilegio autem, & in quas species, & modos distinguatur, vide S. Thom. 2.2. q. 39. artic. 3. Deci. in tract. crim. lib. 3. c. 14. & 15. Iacob de Graff. in aureis decis. p. 1. l. 2. c. 48. Azor. inst. mor. p. 1. lib. 9. c. 27. q. 2. Suar. de Relig. tom. 1. tr. de sacril. l. 3. c. 1. & 5. Card. Tusc. tom. 7. lit. S. concl. 6. Lefs. de inst. lib. 2. c. 45. de sacril. qui tres modos præcipuos sacrilegij distinguunt, scilicet in personas, vel loca, vel res, quod contingit quoties directè agi-

tur contra sanctitatem eis debitam, hoc est, contra illam rationem, secundum quam persona, locus, vel res sacra sunt, & sanctitatem habent.

37 *Decimo*, debet advertere, an imagines Ecclesie & Altarium pietatem præ se ferant: neve ibi sit gestus, aut corporis dispositione aliquid indecorum, vel scurrile, seu profanum: ne etiam exponantur imagines aliorum Sanctorum, quam illorum, qui ab Ecclesia sunt approbati: Concil. Trid. sess. 25. de Reliq. & venerat. Sanctor. Berti. Lucenf. in praxi crimin. Regul. tit. 4. cap. 34. prope fin. vers. Imagines Ecclesie, ubi etiam post Simanch. quem refert, subdit imagines etiam in ædibus priuatis sitas, quibus populus supersticiosè abuteretur, interdicens esse.

Denique est à Parocho sciendum, quod præter pœnas per sacros Canones, & leges Ciuiles comminatas contra illicita in Ecclesia facientes, sunt aliæ pœnæ statutæ per Constitut. Pij V. incip. *Cum primum*, sub dat. Romæ, Kalend. Aprilis 1566. cuius particulam hic apponere duximus, prout sequitur: *Vt igitur Deo Opt. M. gloriose Virgini, & Sanctis omnibus debitus honos deferatur, Gregorij X. Prædecessoris nostri constitutionem innouantes, ac statuta Concil. Trid. obseruare volentes, statuimus, & ordinamus, vt ad Ecclesiam sit humilis, & deuotus ingressus, quieta conuersatio, deuotis Orationibus insistant, & omnes genibus flexis sanctissimum Sacramentum aduerent, ad nomen Iesu Christi D.N. cū exhibitione reuerentiæ caput inclinent, nullus in dictis Ecclesiis seditiones faciat, tumultum excitet, clamores moueat, impetumve committat, cessent vana, sæda, & profana colloquia, risus immoderati, & strepitus omnes iudiciorum, & alia quæcumque diuinum Officium perturbare possunt. Nullus intra Ecclesias deambulare audeat, siue præsumat dum celebrantur sacra Missarum mysteria, & alia diuina Officia. Qui verò prædicta petulanti animo contempserint, præter diuine ultionis acrimoniæ, nostri quoque arbitrij pœnas incurrant, quæ omnia locorum quoque Ordinarij in suis Ecclesiis faciant obseruari. Quicumque verò in Ecclesiis dum ibi sacrificium Missæ, & diuina celebrantur Officia, ac verbum Dei prædicatur, deambulare, vociferari, aut verso tergo ad sanctissimum Sacramentum irreuerenter sedere, aut aliquid, quod scandalum generet, aut diuina perturbet Officia, facere præsumserit, pœnā viginti quinque ducatorum incurrat, præter alias arbitrio nostro imponendas, & moderandas pœnas, & qui non habuerit in ære, luet in corpore, aut exilio multabitur. Qui verò in Ecclesiis cum mulieribus impudicis, siue etiam honestis colloquium scurrile habuerit, aut alios inhonestos actus fecerit, viginti quinque ducatorum pœnam incurrat, & carceris per mensem. Qui in Ecclesiis vt supra obscenis, aut inhonestis verbis, aut signis usus fuerit, aut alia sæda colloquia cum personis quibuscunque habuerit, decem aureorum pœna mulctetur, aut alias corporaliter puniatur. Mandamus præterea omnibus, & singulis Cathedralium,*

Collegiarum, & Parochialium Ecclesiarum Capitulis, Recloribus, Vicariis, Sacristis, Ostiariis, & aliis ipsarum custodibus, quatenus præfatos omnes in Ecclesiis delinquentes admoneant, & vt in eis ventita fieri non permittant, vel saltem ipsis Ordinariis, vel Officialibus nostris puniendos deferant, quod si facere neglexerint, pœnam duorum aureorum vice qualibet incurrant. Pauperes quoque mendicantes, seu eleemosynas petentes per Ecclesias tempore Missarum, Predicationum, aliorumque diuinorum Officiorum non sinant, sed eos ad valvas Ecclesiarum stare faciant, sub pœna duorum aureorum Capitulis infligenda pro qualibet vice, nisi eos eiici curauerint. & Parochi dimidijs aureis Religiosis etiam claustralibus, siue Regularibus precipimus in virtute sanctæ obedientiæ, vt in Ecclesiis suis deputent aliquem qui tales eiiciat, & si negligentes fuerint, grauissimè ab Ordinario corripiantur, quod si illi parere recusauerint, grauissimas pœnas incurrant, & pro qualitate personarum, etiam corporaliter puniuntur, arbitrio nostro, siue Superiorum: & vt in Ecclesiis nihil indecens relinquatur, iidem provideant, vt capse omnes, & deposita seu alia cadaverum conditoria super terram existentia omnino moueantur, pro vt aliàs statutum fuit, & defunctorum corpora in tumbis infra terram collocentur.

De rebus verò, seu bonis, ad Parochiales Ecclesias pertinentibus, & in ipsis conseruandis, extat sancti Caroli ordinatio ad Parochos, contenta in 4. part. Actor. Mediolanen. qua iussit Curatis, vt rerum, & bonorum suæ Ecclesie, eorumque reddituum inuentarium conficerent, eiusque copiam Ordinario traderent; nam huiusmodi ordinatione facilius bona ecclesiastica, & redditus ab vsurpatoribus defenduntur, & successoribus, quos plerumque Ecclesiarum, de quibus prouisi sunt, bona & iura ignorare contingit, consulitur; cui etiam malo non mediocriter prouisum erit si Parochi in aliquo solemniori festo decretum Concilij Trident. sess. 22. de reformat. capit. 11. contra occupatores bonorum ecclesiasticorum populo singulis annis publicauerint, cum ea etiam parte Bullæ in Cœna Domini, quæ de vsurpatoribus huiusmodi loquitur. Quod igitur ad mobilia attinet, illa in inuentarium redigantur, quæ vel sacra, vel ad vsum Ecclesie destinata, vel ad vsum domus Ecclesie à prædecessoribus acquisita, atque à præfenti Rectore adepti beneficiij tempore in Ecclesia inuenta fuissent, aut aliàs illius generis rerum fuerint, quas Pius V. felix recordationis in sua Constitut. voluit ad Ecclesiam pertinere, ad eam vt Parochus nullatenus ea in posterum possit distrahere, aliòve transferre, non obtenta ab Ordinario licentia, quam ille non aliter concedere debebit, quam si aliàs res meliores, aut salem aequales in locum amouenda

amouendarum Parochus re ipsa substituat, nisi fortasse iusta aliqua necessitas, nulla Parochi culpa contracta, secus suadeat, quod Episcopi prudentie statuendum relinquatur. Huius autem inuentarii traditi in Archivio Episcopali exemplum, ab eodem Parocho in libro proprio Ecclesie manu sua subscripto conservari debet, unde illorum successores bonorum omnium ad Ecclesiam pertinentium admoneantur.

39 Præterea Parochi cauere debent à locationibus bonorum suarum Parochiarum cum anticipatis solutionibus, sicut præcipit Tridentina Synodus sessio. 24. de reformat. capit. 11. cuius verba sunt hæc: *Magnam Ecclesia perniciem asserere solet, cum earum bona representata pecunia in successorum præiudicium aliis locantur. Omnes igitur hæ locationes si anticipatis solutionibus fiant, nullatenus in præiudicium successorum valide intelligantur, quocunque indulto, aut privilegio non obstante, nec huiusmodi locationes in Romana Curia, vel extra eam confirmantur; de quo vide Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 4. n. 65. in fine, vers. locationes, Rebuff. de oblig. Instit. p. 2. lib. 14. q. 5. à n. 4. Marc. Anton. Genuens. in practica. eccles. q. 166. Zerol. in praxi Episc. p. 1. verb. alienatio rerum Ecclesie, §. 7. latè Aloyf. Ricc. in praxi, p. 4. resol. 366. cum seqq.*

40 Similiter sub excommunicationis, aliisque grauissimis pœnis constitutum est in *Extravag. ambitiosa, de rebus Eccles. non alien. ne absque Apostolica auctoritate ullo pacto bona immobilia ultra triennium locentur, aut alia ratione alienentur; de cuius text. materia plura dixi in Collectan. ad illum, & præcipuè numer. 4. comprehendere fructus, & redditus rerum ecclesiasticarum, & sic earum locationem ultra triennium non esse validam, & numer. 5. nomine alienationis illic intelligo omnem actum, quo dominium rei directum, vel utile, aut vsusfructus, aut ius in alterum transfertur, vel abdicatur, ac proinde non solum venit venditio, aut alius contractus gratuitus, vel onerosus, quo rei dominium in alterum transfertur, verum etiam hypotheca, infœdatus, & contractus emphyteuticus, non autem repudiatio, seu remissio legati, vel hæreditatis, ac rei Ecclesie non incorporata.*

41 Illud adeo inuiolabiliter observandum erit, ut etiam alienationes factæ cum clausula, *reservato Sedis Apostolicæ beneplacito, irritæ, & invalidæ censendæ sint, si ante impetratam confirmationem possessio rei ecclesiasticæ alteri tradita fuerit, quin etiam & Rectores ipsi, & possessores tanquam intrusi ad pœnas constitutas tenebuntur; excusabuntur tamen Rectores si pœnitentia, aut alio titulo ducti alienationem reuocauerint ante realem, & pacificam possessionem, ut per Couarr. lib. 2. var. cap. 16. num. 7. Nauarr. consil. 8. de Barbosa de Parocho. Pars I.*

rebus eccles. non alienar. Quarant. in sum. Bullar. rij, verb. Alienatio rerum eccles. num. 10. Filliuc. in quest. moral. tract. 14. num. 119. & tractat. 44. cap. 6. quest. 5.

In rerum tenuiorum, licet immobilium, alienatione non requiritur Apostol. auctoritas, nec aliæ desiderantur solemnitates in rerum immobilium Ecclesiasticarum alienationibus interuenire solitas, iuxta dispositionem cap. terrulas, 12. q. 2. dummodo causa cognita, & euidente Ecclesie utilitate comperita eam Ordinarius auctoritate sua probauerit: vide Aloyf. Ricc. in praxi rerum fori eccles. decis. 39. in 1. edit. alias resol. 36. in 2. edit. & in praxi aurea resol. 383. Franc. Leo. in thesauro fori eccles. p. 1. cap. 15. n. 6. Piafec. in praxi Episcop. p. 2. cap. 5. nu. 32. vers. ultra predictos, Vgolin. de officio Episcopi, cap. 14. §. 7. num. 4. Bonacin. var. tract. tit. de alienat. rerum Ecclesiast. diff. 2. quest. unica, puncto 4. num. 3. Steph. Quarant. d. verb. alienatio rerum eccles. numer. 41. ubi notabiliter subdit per Sacram Congregat. decisum fuisse neque Constitutionem Pauli II. neque Concil. Trident. decretum derogasse dispositioni d. c. terrulas.

CAPITULUM XIV.

De Predicatione verbi Dei Parochis iniuncta.

SUMMARY.

- 1 Predicatio verbi Dei quibus temporibus Parochis iniuncta sit, ostenditur.
- 2 Episcopus cum prædicat, silere debent omnes alij Concionatores, illisque potest inhibere, ut eo tempore à predicatione se abstineant.
- 3 Parochi possunt per se ipsos tantum inter Missarum solemnia sermonem habere, etiam quando Episcopus ipse prædicat.
- 4 Parochus quamvis nec valdè doctus, nec eloquens sit, non ideo debet prætermittere plebem sibi creditam erudire.
- 5 Parochi si per se velint munus predicationis obire, non debent impediri.
- 6 Parochi possunt per alios officio suo satisfacere, quo tenentur prædicare.
- 7 Parocho per se ipsum concionanti minimè licet prætextu cuiuscunque paupertatis prætere sibi præstari elemosynam solitam dari Prædicatoribus alijs ab universitate electis.
- 8 Parochi prohibentur in suis Ecclesijs admittere Concionatores ab Ordinario non approbatos, etiamsi esset Episcopus, nisi sibi noti essent ad hoc, ut semel bisve prædicent.
- 9 Parochus officio suo satisfacit quoad Denm prædicationes totius anni alijs committens.

- 10 Vicecuratus quando seruierit Ecclesie, & administrauerit Sacramenta Parochianis pro Rectore infirmo, consequitur emolumenta ipsius Rectoris, & licita est ei retentio oblationum.
- 11 Parochia sua unusquisque tenetur interesse pro audienda Predicatione si id commodè fieri potest.
- 12 Parochus admonere debet populum, ut diebus Dominicis, & festis maioribus frequentet suas Parochias, excommunicandus tamen non est si monitioni non paruerit.
- 13 Ordinarius non potest multis, & pœnis cogere populum ire ad audiendam concionem in propria Parochia.
- 14 Concilij sess. 24. de reform. cap. 4. decretum intelligitur.

ACROSANCTA Tridentina Synodus animaduertens, quàm necessaria sit ad animarum salutem Predicatio verbi Dei, Parocho, additis pœnis, iniunxit, ut in Ecclesia sua singulis Dominicis & festis diebus, & temporibus ieiuniorum, Quadragesimæ, & Aduentus Domini, si non quotidie, saltem tribus in hebdomada diebus, prædicationes faciant, in quibus plebes sibi commissas pro sua, & earum capacitate docere debet, quæ scire omnibus necessaria sunt ad salutem; in specie verò inter Missarum celebrationem frequenter, maximè diebus festiuis, exponere ea, quæ in Missa leguntur, atque inter cætera sanctissimi Sacrificij Missæ mysterium aliquod declarare, & insuper vim, atque vsum Sacramentorum iuxta formam Catechismi Romani, etiã lingua vernacula explanare, quæ omnia ex variis locis eiusdem Concilij colliguntur; nam sess. 5. de reform. c. 2. ita dicit: Archipresbyteri quoque, Plebani, & quicumque Parochiales, vel alias curam animarum habentes, Ecclesias quocunque modo obtinent per se, vel alios idoneos, si legitime impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus plebes, sibi commissas pro sua, & earum capacitate pascant salutaribus verbis, docendo quæ scire omnibus necessaria est ad salutem, annuntiando cum breuitate, & facilitate sermonis vitia, quæ eos declinare, & virtutes, quas sectari oporteat, ut pernam æternam euadere, & cælestem gloriam consequi valeant. Id verò si quis eorum præstare negligat, etiam si ab Episcopi iurisdictione quauis ratione exemptum se esse prætenderet, etiam si Ecclesia quouis modo excepta diceretur, aut alicui monasterio etiam extra Diocesim existenti forsan annexa, vel unita, modo re ipsa in Diocesi sint prouida Pastoralis Episcoporum sollicitudo non desit ne illud impleatur. Paruuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis. Itaque ubi ab Episcopo monitum mensuræ spatio muneri suo defuerint, per censuras Ecclesiasticas, seu alias ad ipsius Epi-

scopi arbitrium cogantur; ita ut etiam si ei expedire visum fuerit, ex beneficiorum fructibus alteri, qui id præstet, honesta aliqua merces persoluantur, donec principalis ipse resipiscens officium suum impleat. Et idem repetit. sess. 22. de sacrific. Missæ capit. 8. his verbis: Quamobrem retento ubique cuiusque Ecclesie antiquo, & à sacra Romana Ecclesia omnium Ecclesiarum matre, & magistra probato ritu, ne oues Christi esuriant, ne uel paruuli panem petant, & non sit, qui frangat eis, mandat sancta Synodus Pastoralibus, & singulis curam animarum gerentibus, ut frequenter inter Missarum celebrationem vel per se, vel per alios ex ipsis, quæ in Missa leguntur, aliquid exponant, atque inter cætera Sanctissimi huius Sacrificij mysterium aliquod declarent, diebus præsertim Dominicis, & festis. Atque id ipsum in parte replicauit sess. 23. de reformat. cap. 1. in hæc verba: Cum præcepto diuino mandatum sit omnibus, quibus animarum cura commissa est, oues suas agnoscere, pro his Sacrificium offerre, Verbiq; diuini prædicatione, Sacramentorum administratione, & bonorum omnium operum exemplo pascere, pauperum, aliarumque miserabilium personarum curam paternam gerere, & in cætera munia Pastoralia incumbere, &c. & licet ibi loquatur de Episcopis, inferius tamen intelligit omnia etiam de Curatis. Et sess. 24. de reformat. cap. 4. ibi. Moneatque Episcopus populum diligenter teneri unumquemque Parochie suæ interesse, ubi commodè id fieri debet, ad audiendum Verbum Dei; refert nouiss. Steph. V. Veyms in constit. 24. de iure antiquo desumptas, & per Concil. Trid. speciatim innouatas, constit. 5. numer. 7. Et sess. 24. de reform. capit. 7. loquens de Parochis ita statuit: Necnon ut inter Missarum solemnias, aut Diuinorum celebrationem sacra eloquia, & salutis monita eadem vernacula lingua singulis diebus festis, vel solemnibus explanent, eademque in omnium cordibus, postpositis inutilibus questionibus, inferere, atque eos in lege Domini erudire studeant. Vide Nauarr. in man. cap. 25. num. 135. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 16. §. 3. numer. 1. & 2. Piafec. in praxi Episcopi part. 2. capit. 3. num. 16. latè Theoph. Paroch. part. 1. artic. 3. cum seqq. Machado in superfecto Confessorij Cura de Almas lib. 4. p. 2. tract. 1. docum. 2. n. 1. ubi n. 2. sic ait: I aunque es assi que comunmente los Doctores fundados en los lugares citados del Concilio enseñan que dellos se induze precepto que obligua. Afirma Sot. lib. 10. de iustit. quest. 1. art. 3. quem refert Possuin. de offic. Curati, cap. 3. n. 1. que en el Concilio Tridentino se disputo si el oficio de predicar se auia de encargar a los Curas, y que al fin se quedo sin determinar, &c. & paulò inferius. Supponiendo pues con la comun que en esta parte tienen los Curas precepto, lo es tambien que no se deue entender con tanto rigor que obligue a los Curas a predicar todos los dias que el santo Concilio dispone si no solamente aquellos que ellos in-

garen

garen que contiene para aprouechiamento de sus feligroses.

2 Licet autem in una Bittuntin. S. D. N. Urbanus VIII. facta sibi relatione per S. Congr. Concil. mandauerit sub die 2. Maij 1629. vt cum Episcopus pradicat, filere debeant alij Concionatores, illisque possit inhibere, vt eotempore a prädicatione se abstineant. † Possunt tamen Parochi per se ipsos inter Missarum solemniam sermonem habere, etiam quando Episcopus ipse pradicat, vt censuit eadem Sacra Congregatio in causa Terulen. 11. Iunij 1631. vbi subdit id non intelligi respectu Presbyterorum in Ecclesia Parochiali, me citato in hoc loco Lezana in sum. quæst. Regul. tom. 1. c. 20. num. 6.

4 Et quamuis Parochus nec valde doctus, nec eloquens sit, non ideo prætermittat plebem sibi creditam erudire, iuxta S. Francisci Xauerij vtilissima monita Concionatoribus præstita, dum, teste Tursellino lib. 6. cap. ita ait: Non se ipsum, sed Christum Crucifixum Concionator pradicet, Concionatoris præcipuum munus est auditori dilectorum suorum quam maximum incutere dolorem, & certissimis, sempiternisque infernorum suppliciis ante oculos propositis eum a flagitijs detertere; Satana quoque artes, atque insidias aperire, ea demum pro concione ferere, quæ vulgi quoque imperiti intelligentia potius quam admiratio excipiat. Abstineat tamen a prädicatione errorum, & præsertim eorum, quæ hæreticam sapiunt prauitatem, & a scandalis disseminandis, sicut S. Conc. Tridentin. Concionatoribus potissimum Regularibus præcepit d. sess. 5. de reform. cap. 2.

5 Et licet idem Concil. Trident. Parochis munus prædicationis Verbi Dei iniunxerit, & quasi proprium illorum munus fecerit, ita vt nec ab Episcopis in hoc impediri possint, sicut declarauit S. Congregatio eiusd. Concil. d. cap. 2. in hæc verba: Si Curatores animarum per se velint munus prædicationis obire, non debent impediri. † Nihilominus possunt per alios officio suo satisfacere, vt colligitur ex eod. Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 4. in hæc verba: In alijs autem Ecclesijs, scilicet prædicationis munus exercent per Parochos, siue iis impeditis per alios ab Episcopo impensis eorum, qui eos præstare vel tenentur, vel solent, deputandos, in ciuitate, aut in quacumque parte Diocesis, censuerunt expedire. Tolet. lib. 5. cap. 5. num. 9. Trullench. in expof. Decalogi lib. 4. cap. 1. dub. 8. num. 12.

7 At Parochus per se ipsum concionanti, minime licet pretextu cuiuscunque paupertatis prætere sibi præstari elemosynam solitam dari Prædicatoribus alijs ab Vniuersitate electis, vt censuit in una Vestan. 20. Martij 1621.

8 Cuius quidem Parochi licentia etiam si suf-

ficiens sola videretur Iure communi attentato, vt alius ab eo inuitatus posset in sua Ecclesia prædicare, ex tex. in Clem. dudum, vers. in Ecclesijs autē, de sepultur. tamen ex Conc. Trid. verbis sess. 24. de reform. cap. 4. & sess. 5. itidem de reform. cap. 5. prohibentur Parochi in suis Ecclesijs admittere Concionatores ab Ordinario non approbatos, etiam si prædicare vellet aliquis Episcopus, & ita iam hodie nullus etiam a Parochus inuitatus prædicare poterit sine licentia Episcopi, vt ex declaratione Clementis VIII. resoluit Zypæ. in analytica postremi iuris eccles. enarrat. lib. 3. tit. de Parochis, num. 3. & Berti. Lucen. in praxi crimin. Regular. cap. 34. de visitat. Eccles. Paroch. num. 1. vers. Regulares, nisi alijs Prædicator sibi notus esset ad hoc vt semel, bisve prædicet, Nauar. d. cap. 25. num. 141. Vgolin. de officio Episcopi, cap. 42. §. 1. num. 3. Tenentur igitur Pastores, & animarum Curatores oues suas pascere prædicatione verbi Dei; itaut qui raro, aut nunquam Concionem habent ad populum, peccent mort. etiam præcisa graui populi necessitate, alijs enim contra præceptum diuinum toties peccabunt, quoties populus grauiter indigebit prædicatione, nam ex Dei mandato tenentur oues suas verbi diuini prædicatione pascere, ex Trid. sess. 23. de reform. cap. 1. Quare Bonacin. quem refert Trullench. d. lib. 3. cap. 1. dub. 4. n. 14. ait Parochum peccare si duobus, vel tribus mensibus totius anni discontinuis non concionetur, quia est materia grauis, & quod Conc. Trid. sess. 5. cap. 2. decernit Parochos, aliosque curā animarū habentes, si ab Episcopo moniti trium mensium spatio muneri suo non satisfecerint, cogendos esse per censuras, & alias pœnas; supponit ergo Concilium saltem trium mensium spatium esse notabile, & & graue culpā, cum Ecclesiastica censuræ nisi grauiter peccantibus imponi non soleant.

9 Et puto Parochum officio suo non satisfacere quoad Deum, prædicationes totius anni alijs committentem, quamuis non desint prædicatores docentes ea, quæ populus scire tenetur; sicut nec satisfaceret, si totam curam Vicario committeret, nisi ex consuetudine immemorabili excusaretur; vnde si velit tenere Vicarium, potest eum habere in coadiutorem; non tamen vt per se ipsum totum onus exerceat, sicut bene docent Caiet. 2. 2. q. 185. art. 5. Sor. de iust. lib. 10. q. 3. art. 1. Cordub. lib. 2. quæst. Theolog. tit. de ignorantia, q. 3. in princ. Henriq. in sum. tit. de Indulgent. cap. 28. §. 1. Fr. Emman. etiam in sum. tom. 2. cap. 33. num. 2.

10 Quando autem Vicecuratus seruerit Ecclesiæ, & administrauerit Sacramenta Parochianis pro Rectore infirmo, seu alijs impedito, consequitur emolumenta ipsius

K 4 Rectoris,

Reactoris, & licita est ei retentio oblationum, & eleemosynarum sibi factarum, secundum Cagnol. tom. 2. decis. consult. 80. per tot.

¹¹ Vnusquisque pro audienda predicatione tenetur Parochiae suae interesse, si id commodè fieri potest, ut per Conc. Trid. sess. 24. de reform. cap. 4. resoluunt Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verb. predication. §. 4. Suar. de Relig. tom. 1. lib. 2. cap. 16. num. 5. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 7. cap. 3. q. 7. & lib. 12. cap. 2. quest. 1. vers. deinde. Trullench. in exposit. Decalogi lib. 3. c. 1. dub. 4. à n. 7. ubi n. 11. post Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo predication. vers. ad 4. tradit, obligationi audiendi verbum diuinum in propria Parochia esse derogatum per generalem consuetudinem. Ego ipse de officio, & potest. Episcopi, p. 3. alleg. 76. n. 34.

¹² Et ideo Parochus admonere debet Populum, ut diebus Dominicis, & festis maioribus frequentet suas Parochias; excommunicandus tamen non est, si monitioni non paruerit, ut à Sacra Congregatione decisa fuisse testatur Armendar. in addit. ad recopil. legum Nauarra. lib. 4. tit. 30. l. 3. de Predicatoribus sacra Scriptura, num. 35. & alij, quorum meminit Theoph. Paroch. p. 2. art. 17.

¹³ Nec etiam Ordinarius potest multis, & paenis cogere populum ire ad audiendam sacram concionem, & Missam in Ecclesia Parochiali, ut pariter decisa referunt Zerol. in praxi Episcop. p. 2. verb. Parochia, pag. miki 82. Suar. tom. 1. de Relig. lib. 2. c. 16. n. 10. in fine, Trullench. d. lib. 3. c. 1. dub. 4. n. 12. in fine. Hieron Roder. in compendio quest. Regular. resol. 122. num. 11. in fine.

¹⁴ Quod quidem Concilij Trid. decretum de audiendo in Parochia verbo Dei, intelligit Fr. Emman. quest. Regul. tom. 1. q. 43. art. 7. quando in Monasteriis non praedicatur. Azor. verò instit. moral. p. 1. lib. 7. cap. 3. q. 7. interpretatur etiam de sacris Concionibus, vel de Euangelio, quod in diuino Missae officio recitatur, vel cantatur. At Suar. ad 3. p. D. Thoma disp. 88. sect. 2. ita ait: Illa obligatio si in rigore sumatur pro obligatione praeccepti: non est absoluta, sed supposita commoditate, (ut Concilium loquitur) & doctrinae necessitate: sine qua praecceptum affirmatiuum non solet obligare, quando lex ipsa tempus non determinat, &c. Verum Theoph. Paroch. p. 1. art. 4. cum seqq. multis probat audire Verbum Dei in Parochia praecceptum esse, & id desumit ex verbo, teneri, de quo in Conc. sess. 24. de reform. cap. 4. quod importat obligationem praeccepti, secundum Azori d. p. 1. lib. 5. cap. 6. q. 5. Fr. Emman. d. tom. 1. q. 6. art. 13. Nauar. in man. cap. 23. num. 50. & 52. Sed licet suam sententiam multis comprobare nitatur, ostendatque sacram Concionem tam à Synodo commendatam, non esse instituta solum ad erudiendum, & docen-

dum, sed insuper & quidem praecipue ad conuertendum, terrendum, consolandum, confortandum, animandum, inflammandum ad peccatores ab inferni faucibus reuocandos, electos ad maiora merita, & aeterna praemia concitandos; hodie tamen vsus obseruat, ut quisque extra Parochiam suam concionem audire valeat, ut ex Zerol. tradit Trullench. loco citato.

CAPVT XV.

De doctrina Christiana per Parochos docenda.

S V M M A R I V M.

- 1 Parochus Dominicis, & aliis festiuis diebus tenetur pueros Parochiae suae Fidei rudimenta, & doctrinam Christianam docere.
- 2 Parochus, qui nimium negligens fuerit in doctrina Christiana docenda, peccabit mortaliter.
- 3 Episcopus constituto sibi de Parochi-negligentia, vel sufficientia in docenda doctrina Christiana, poterit ex fructibus Parochialibus Ecclesiae assignare partem congruam alteri, qui hoc ministerium loco ipsius adimpleat.
- 4 Fidei rudimenta seu articulos tenentur omnes sub peccato mortali scire.
- 5 Absoluendus an sit ille, qui vel ob negligentiam, vel ob verecundiam Pater noster, Ave maria, Credo, & decem Praecepta addiscere non curat? ostenditur.
- 6 Parochus an possit multis, & paenis, etiam in casu notabilis negligentiae, aut contumaciae cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam? ostenditur.
- 7 Parochus saepe admonere debet parentes, propinquos, tutores, & alios, quorum cura sunt pueri commendati, ut eos mittant ad Parochias omnibus diebus festis, aut saltem Dominicis ad Doctrinam Christianam addiscendam.
- 8 Constitutio pij V. incip. Ex debito, refertur.
- 9 Constitutio pauli V. incip. Ex credito, refertur.

DOMINICIS saltem, & aliis festiuis diebus parochus pueros parochiae suae Fidei rudimenta, ac doctrinam Christianam, & obedientiam erga Deum & parentes, bonosque mores docere tenetur, ut expressè statuit Conc. Trid. sess. 24. de

de reform. cap. 4. vers. idem etiam, & sess. 5. de reformat. cap. 2. admonet vt Archipresbyteri, Plebani & quicunque Parochiales, vel alijs curam animarum habentes, Ecclesias, quoquo modo obtinent, per se vel alios idoneos, si legitimè impediti fuerint, diebus saltem Dominicis, & festis solemnibus plebes sibi commissas pro sua, & eorum capacitate pascant salutaribus verbis: de quo plurimum in hac materia scitu dignissima vide apud Archiep. Bonon. p. 2. sub tit. d. doctr. Christiana, pag. 9. cum seqq. Zerol. in praxi Episcopi p. 1. verb. doctrina Christiana, Petr. Ledesma in sum. p. 1. ad fin. in tract. de la doctrina, Christiana. Possuin. de officio curati, cap. 4. de doctrina Christiana, Ludouic. Beia responsor. casuum conscient. p. 3. casu 27. vers. tandem, Vgolin. de officio Episcopi, cap. 16. §. 4. num. 1. me ipsum in eodem tract. p. 3. alleg. 76. num. 37. cum seqq. Machado en su perfecto Confessor y Cura de Alma lib. 4. p. 2. trat. 3. docum. 2. n. 4. Trullench. in exposit. Decalogi lib. 1. c. 1. dub. 4. à n. 7. vbi n. 9. asserit S. Carolum in Conc. 1. prouinc. tit. de Fidei initiis, sess. 24. c. 4. instituisse quod Parochus campanæ sono curet à prandio diebus festis pueros conuocare ad audiendam doctrinam Christianam, & n. 7. cum Petro Ledesma in sum. tom. 2. tract. 1. c. 3. post 7. conclus. vers. la duda es, aduertit quamuis Parochi teneantur suas oues docere doctrinam Christianam, non tamen teneri in particulari quamlibet Fidelem docere, sed sufficere in communi in propriis Ecclesiis hæc docere per se ipsum, aut aliam personam.

Et ad huius præclari instituti maiorem obseruationem emanauit Constitutio Pij V. incip. Ex debito pastoralis officij, sub die 6. Octobris 1572. quam refert Piafec. in praxi Episcopi, p. 2. c. 3. num. 19. & nos in fine huius cap. Vnde † ad officium Parochi pertinet Parochianos suos in prædicta doctrina Christiana erudire, Fusc. de Visitat. lib. 1. c. 4. num. 17. & lib. 2. cap. 3. num. 12. Aloyf. Ricc. in decis. Curie Archiep. Neapol. p. 1. decis. 22. num. 2. in fine. & sic mortaliter peccabit Parochus, qui nimium negligens fuerit in huiusmodi doctrina Christiana edocenda, vt ex Emman. Sà. verb. Parochus, num. 2. resoluit Fernandez in examine Theologiae moral. p. 4. cap. 15. §. 5. num. 7. † Et poterit Episcopus constituto sibi de eius negligentia, vel insufficiencia ex fructibus ipsius Ecclesiæ assignare partem congruam fructuum alteri, qui hoc ministerium loco ipsius adimpleat, vt ex Concil. Trid. sess. 5. de reformat. d. cap. 2. colligit Piafec. d. part. 2. cap. 3. n. 16. non tamen poterit comminari poenam peccati mortalis Parochis doctrinam Christianam non docentibus, sed illos per viam præcepti poenalis debet obstringere, vt Bergomen. Episcopo rescripsit S. Congr. Episco-

porum, sub die 22. Nouembris 1592. Hinc Aloyf. Ricc. d. decis. 22. ait fuisse suspensum ab officio suæ curæ quemdam Parochum per sex menses, eo quod rudimenta Fidei suos Parochia nos non docebat.

Sub mortali peccato debent omnes scire Fidei rudimenta, seu articulos, vel eos saltem, quos solemniter ritu Ecclesia celebrat, veluti Orationem Dominicam, præcepta Ecclesiæ, & Sacramenta, sicut aduertit Petr. Nauar. de reitut. lib. 2. cap. 4. num. 109. vbi subdit decem Dei præcepta omnibus fidelibus cognita esse debere, addit Bannes 2. 2. quæst. 2. art. 8. omnes Fidei articulos ab omnibus explicitè credendos esse, & tria Sacramenta, Baptismum scilicet, Eucharistiam, & Pœnitentiam, sciendumque Deum esse orandum, & Decalogi præcepta cognoscenda; Parochus, qui in docendis Fidei Symbolo, Dei præceptis, & Dominica Oratione negligens fuerit, lethalem culpam contrahet, secundum Emman. Sà d. verb. Parochus, num. 5.

Absoluendus igitur non erit ille, qui vel ob negligentiam, vel ob verecundiam, Pater noster, Ave Maria, Credo, & decem Præcepta addiscere non curat, vt resoluit Ludouic. Beia loco proximè citato, subdens quod postquam sic ignorans pro viribus elaborat, vt hæc memoriæ tradat, & nec verbum vnum retinere potest, dummodo tamen credat singulos articulos quando sibi proponuntur à ministris Ecclesiæ; & sciat de illis, ac de præceptis Decalogi respondere quando interrogatur; & deprecetur Deum, intendens saltem virtualiter ad ea quæ in Oratione Pater noster continentur, absolui tunc poterit: si enim articulorum Fidei, diuinorum Præceptorum, & Orationis Dominicæ substantiam rudis intelligat, satis est, etiam si verba non percipiat, vt ex Lop. Emman. Sà & Valent. tradit Andr. Viçtoel. in notis ad Possuin. de offic. Curati, cap. 4. vers. si articulorum, & notant Azor. instit. moral. p. 1. lib. 8. cap. 7. q. 5. Filliuc. tom. 2. tract. 22. cap. 2. n. 37. Sanch. in præcepta Decalogi, tom. 1. lib. 2. cap. 3. num. 19. Bonacin. de legib. disp. 3. q. 6. puncto 2. num. 14. Suar. de Fide disp. 13. sect. 5. num. 8. latè Trullench. d. lib. 1. cap. 1. dub. 4. à princ.

Verum autem possit Parochus multis, & poenis etiam in casu notabilis negligentiae, aut contumaciæ cogere pueros ad discendam doctrinam Christianam, etiam si hoc fieri noluerint, in oppidis, villis, & aliis locis extra ciuitatem: solet ab aliquibus in dubium reuocari; in quo Zerol. d. verb. doctrina Christiana, §. 3. tenet non posse Ordinarium, subdens Concil. Trid. d. cap. 4. in illis verbis, ibi, etiam per censuras Ecclesiasticas compellent, loqui de compulsionem illorum, quorum interest

interest eam docere, & non de compulsionem puerorum, seu parentum ipsorum. Verius tamen est dicere his nostris temporibus (pro ut in Hispania usu receptum est) posse Præfulem censuris compellere subditos, ut doctrinam Christianam discant, & Parochum ut eam doceat. Ita Perez ad l. 1. vers. aliud etiam, tit. 1. libr. 1. Ordin. fol. 19. Fr. Emman. in summ. tomo 1. capit. 88. numer. 3. Campan. in diuers. Iuris Canon. rub. 11. capit. 14. numer. 8. Palao de Fide tractat. 4. disputat. 1. punct. 11. numer. 3. Sanchez in præcept. Decalog. lib. 2. capit. 3. numer. 15. Aloyf. Ricc. in decis. Curie Archiepiscop. Neapol. part. 4. decis. 300. Ego ipse d. part. 3. allegat. 76. num. 38. & me citato in illo loco Homobon. de Bonis in examine Ecclesiast. tractat. 11. capit. 12. quæsit. 26. resolut. 2. questionis, & Trullench. d. dub. 4. num. 8.

7 Sed, quicquid sit, Parochus sæpè admone-
re debet parentes, propinquos, tutores, & alios,
quorum curæ sunt pueri commendati, ut eos
mittant ad Parochias omnibus diebus festis, vel
saltem Dominicis ad doctrinam Christianam
addiscendam, & ut facilius ad id peragen-
dum parentes, & alij superius enumerati in-
clinentur, post explicatam huiusce rei necessi-
tatem, & utilitatem, ipse Parochus Indul-
gentias, quas Pius V. & Paulus V. illis, qui huic
pietatis operi cooperabuntur, concessit, pu-
blicabit, declarans Constitutiones, & Breuia
quæ sequuntur.

PIVS PAPA V.

8 **E**X debito Pastoralis officij, & infrà, Cu-
pientes igitur tam pio, tamque laudabili
operi viribus totis fauere, & animas lucrifa-
cere Creatori, ex certa nostra scientia, vniuer-
sos, & singulos Patriarchas, Archiepiscopos,
Episcopos, ceterosque Ecclesiarum Prelatos, &
locorum quorumcunque Ordinarios vbi-
libet constitutos, presentes, & futuros rogamus, &
hortamur attente eis, ac eorum in spiritualibus
Vicariis, seu Officialibus generalibus, per Apo-
stolica scripta mandantes, quatenus hoc opus
sanctissimum toto pectore amplectentes, aliquas
Ecclesias in suis Ciuitatibus, & Diocesis re-
spectiue, seu loca honesta, in quibus præ-
fati infantes, & pueri ad audiendam Do-
ctrinam Christianam conuenire possint, de-
putent, & viros ad id idoneos vita, & mo-
ribus approbatos, qui diebus saltem Dominicis
eosdem infantes, & pueros, ac alias personas
diuine legis expertes, in articulis Fidei, &
præceptis sanctæ Matris Ecclesiæ instruant, con-

firment, & eligant, atque tot Societates, seu
Confraternitates, quot ad hoc tam sanctissimum
opus exercendum eis opportuna videbuntur,
inibi auctoritate nostra erigant, & instituant.
Nos enim, ut promptius, & alacrius ad hanc
curam subeundam omnes Christi fideles alli-
ciantur, & eo libentius curam ipsam susci-
pian, quo ex dono cælestis gratiæ conspexerint
se vberius refectos, de Omnipotentis Dei mi-
sericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apo-
stolorum eius auctoritate confisi, omnibus &
singulis vtriusque sexus Christi fidelibus verè
pœnitentibus, & confessis, seu statutis à Iure
temporibus firmum confitendi propositum ha-
bentibus, qui in aliqua dictarum Societatum,
seu Confraternitatum vbi-
libet constitutarum
intrauerint, & adscripti fuerint, illis videlicet,
tam qui alios docuerint, quàm qui ab aliis in ar-
ticulis Fidei, & præceptis Ecclesiæ huiusmodi
instructi fuerint, quotiescunque in præfato san-
ctissimo exercitio se occupauerint, quadraginta
dies de iniunctis eis pœnitentiis, auctoritate Apo-
stolica, tenore præsentium misericorditer in
Domino relaxamus. Præsentibus perpetuis
futuris temporibus valituris, &c. Datum Ro-
mæ die 6. Octobris 1572. Refert Berti La-
cens. in praxi crimin. Regular. tit. 4. cap. 34.
num. 4.

PAVLVS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

9 **E**X credito nobis Pastoralis officij munere
Epis locis, quæ maiora in dies in spiritualibus,
& temporibus ad Dei gloriam, & ani-
marum salutem incrementa suscipiunt, vberio-
ra subsidia, & ampliora concedimus priuilegia,
ne quicquam illarum rerum prætermittamus,
quæ ad Christianam propagandam Religio-
nem conducere videntur. Ob has causas consi-
derantes Nos, de iure optimo à sacro Triden-
tino Concilio, & Summis Pontificibus præ-
decessoribus nostris statutum, & iam multos
abhinc annos maximo Ecclesiæ Dei commodo
obseruatum fuisse, ut pueri singulis Dominicis,
& aliis festiuis diebus Fidei rudimenta, obe-
dientiam erga Deum, & parentes, aliisque
Christianas virtutes ab eis, ad quos spectat, edo-
cerentur, ut hac ratione, qui ad mundi vo-
luptates

luptates sequendas natura prout sunt, Christiana pietate erudiri, de virtute in virtutem proficientes, tales euaderent, qui ad populi Christiani mores reformandos, & Catholica Fidei incrementum idonei efficerentur Ministri. Atque hoc consilio, cum nonnulli probitatis Viri zelo charitatis accensi, pro diuini cultus augmento in hac alma Vrbe nostra, caterarum Matre, & Magistra, Tridentino Concilio publicato, in quibusdam Ecclesiis pueros, & adultos quosunque summa pietate, ac diligentia doctrinam Christianam docere capissent, hoc pium opus, praestante Domino, exiguo temporis spatio, adeo incrementa suscepisse, ut Congregatio sub doctrina Christiana nomine iam pridem instituta fuerit; ex quibus, licet aliqui tantum in communi viuunt cum suo Praeposito in Ecclesia Sanctae Agathae Regionis Transyberinae, in vnum tamen omnes sub vno Protectore conueniunt, atque vno Praeside, huic saluberrimo operi singulis festiuis diebus sedula incubuerunt, & incumbunt diligentia. Nos pro nostro Pastoralis officij munere hoc pium Christianae Reipublicae necessarium opus, ex quo hactenus vberissimi fructus prouenerunt, ac multo vberiores posthac prouenturos speramus, ex animo amplectentes, illudque in dies augeri magis, ac magis cupientes, Congregationem praedictam in Vrbe institutam, nec non singulas illius personas, & Ecclesias, nempe S. Martini Regionis Arenule, S. Agathae Regionis Transyberinae, eidem Congregationi Apostolica auctoritate concessas, sub nostra, & Sedis Apostolica protectione suscipientes, Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine in celeberrima Basilica Principis Apostolorum de Vrbe, Congregationem doctrinae Christianae huiusmodi in Archiconfraternitatem, Apostolica Auctoritate, tenore praesentium perpetuo erigimus, & institutum, illiusque sic erectae & institutae perpetuum Administratorem, & Protectorem dilectum filium nostrum Hieronymum tituli S. Blasij Presbyterum Cardin. Pamphilum nuncupatum, ac pro tempore existentem in Vrbe, & eius districtu Rom. Pont. Vicarium, harum serie constituimus, & deputamus; ac ipsius Archiconfraternitatis Confratribus pro tempore existentibus, aggregandi dictae Archi-

confraternitatis alias quasuis eiusdem doctrinae Christianae in qualibet Mundi parte canonicè erectas, & institutas, ac instituendas Confraternitates, illisque privilegia, iudicia, fauores, exemptiones, gratias, & indulgentias infra scriptas sibi per Nos concessas, ac pro tempore à Sede Apostolica concedendas communicandi, necnon Administratoris, & Protectoris praedicti consensu, quaecumque Statuta felix regimen, & gubernium dictae Archiconfraternitatis concernentia; licita tamen, & honesta, ac sacris Canonibus, & Decretis Concilij praedicti, Constitutionibusque Apostolicis minime contraria condendi, illa quaecumque condita pro rerum, & temporum qualitate, in toto, vel parte, ac toties quoties opus fuerit, immutandi, & in eorum locum alia de nouo edendi licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus & impartimur. Vt autem deuotio Christi fidelium ad dictum opus exercendum in dies magis augeatur, Omnipotentis Dei Misericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi, omnibus, & singulis vtriusque sexus Christi fidelibus verè poenitentibus, & confessis, ac sacra Communione refectis, qui pro Ministris, Operariis, & Confratribus dictam Archiconfraternitatem ingrediuntur, die primo ingressus, seu eo die, quo dictae Archiconfraternitati adscripti fuerint, plenariam; necnon eisdem sic descriptis, qui poenitentes, & confessi, sanctissimum Eucharistiae Sacramentum in festo quod ab ipsa Archiconfraternitate, & aliis Confraternitatibus aggregatis, seu aggregandis pro earum precipuo, & principali respectu eligitur, sumpserint, etiam plenariam; quique verè poenitentes, & confessi dictum sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, aut id facere non valentes, animo contrito nomen I E S V, saltem corde, in mortis articulo inuocauerint, similiter plenariam omnium peccatorum suorum remissionem & indulgentiam dictae auctoritate, earundem tenore praesentium concedimus. Praeterea eisdem Confratribus, qui verè poenitentes, & confessi semel quolibet mense sanctissimum Eucharistiae Sacramentum sumpserint, septem annos, & totidem quadragenas; quique in causa fuerint, ut pueri, famuli, aut quaeuis aliae personae ad discendam doctrinam

nam Christianam eant, ducentos dies; qui vero diebus Stationum Urbis hanc doctrinam Ecclesiis docuerint, ac etiam illi, qui ad eandem discendam accesserint, easdem Indulgentias consequantur, quas consequerentur & consequi possent, si Ecclesiam Stationum personaliter visitarent. Easdem etiam Indulgentias visitatores dictae Archiconfraternitatis, qui ex commisso sibi officio visitabunt illas Scholas, quas in illo die visitare poterunt, consequantur. Insuper eisdem Confratribus, qui diebus feriatis hanc doctrinam Christianam, aut publice aut priuatim explanauerint, centum dies. Necnon omnibus, & singulis Praeceptoribus, qui diebus festiuis discipulos suos ad doctrinam Christianam duxerint, eosque illam docuerint, septem annos; quique diebus feriatis in propriis Scholis eandem doctrinam explicauerint, centum dies. Sacerdos etiam dictae Archiconfraternitatis, qui in Ecclesia, seu Oratorio illius Confraternitatis verbum Dei praedicauerit, aut collationes fecerit, licet illo die non interuenerit in aliqua Schola docendi causa, septem annos. Omnibus autem & singulis patribus, & matribus familias, qui in suis domibus, liberis, famulis, & familiaribus cuiusque sexus doctrinam Christianam explanauerint, qualibet vice id fecerint, centum dies. Item Confratribus, qui per Civitatem viros, mulieres, aut pueros ad eandem doctrinam Christianam ducendi causa circumierint, septem annos. Eisdem autem Confratribus, qui extra Civitatem ad illam docendam per Castella, & Villas exierint, decem annos. Item eisdem Confratribus, qui disputationibus, quae in Scholis dictae Archiconfraternitatis fieri solent, interfuerint, ducentos dies. Omnibus item & singulis Christi fidelibus, qui per mediam horam, doctrinam, aut docendi, aut discendi gratia studuerint, centum dies. Eisdem etiam Confratribus, qui infirmos dictae Archiconfraternitatis visitauerint, quoties id fecerint, ducentos dies. Quoties vero sanctissimum Eucharistiae Sacramentum, dum ad infirmos deferitur, comitati fuerint, septem annos. Eisdemque qui corpora Confratrum, & Confororum defunctorum ac defunctorum ad sepulturam associauerint, aut exequiis, annuversariis, officiisve, quae pro eis celebrantur pro

eorum animabus preces fundentes, interfuerint, tres annos. Ac quoties diuinis officiis & Congregationibus publicis, vel secretis dictae Archiconfraternitatis interuenerint, ducentum dies. Eandemque Indulgentiam consequantur quandocunque Processionibus à locorum Ordinariis, sub vexillo dictae Confraternitatis, praescribendis interfuerint. Item omnibus, & singulis utriusque sexus, & cuiuslibet aetatis Christi fidelibus ad doctrinam Christianam discendam in dictis Scholis conuenire solitis, qui peccata sua quolibet Beatae Mariae Virginis, & alio festo à Superioribus dictae Congregationis determinando confessi fuerint, tres annos; iis vero, qui ad communicandum habiles sunt, si dictum Eucharistiae Sacramentum deuote sumpserint, quinque annos. Praeterea quolibet die dicta aggregatio in quavis Ciuitate, vel Terra publicatur, omnibus & singulis utriusque sexus Confratribus dictae Confraternitatis verè poenitentibus confessis, ac communicatis, septem annos, & totidem quadragenas de eis iniunctis, seu aliàs quomodolibet debitis poenitentibus misericorditer in Domino concedimus, & relaxamus. Nostra praeterea intentionis esse declaramus, quod Indulgentiae, gratiae, & indulta praedicta intelligantur, ac sint concessa cuius Confraternitatis canonicè erectae, seu erigendae in qualibet Orbis parte, statim ac praedictae Archiconfraternitati iuxta Constitutionem felicitis recordationis Elementis Papae Octauii praedecessoris nostri fuerit aggregata; nec absque aggregatione, huiusmodi gratiarum, & Indulgentiarum praedictarum particeps vlllo modo esse possit. Declarantes nihilominus, quod cum una Confraternitas dictae doctrinae Christianae cuius Ciuitatis aggregata fuerit, intelligantur, & sint omnino aggregatae reliquae omnes utriusque sexus ab Ordinario loci erectae, & erigendae, earundemque Indulgentiarum, & gratiarum praedictarum participes sint. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscunque. Volumus autem, quod praesentium transumptis manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo dictae Archiconfraternitatis munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quae praesentibus adhiberetur, si forent exhibita

exhibita, vel ostensa. Dat. Tusculo, sub An-
nulo Piscatoris, die 6. Octobris, M. DC. VII.
Pontificatus nostri Anno tertio.

CAPUT XVI.

De nuntiatione Vigiliarum Festo-
rum, Indulgentiarum, Matrimo-
niorum, & Ordinandorum per Pa-
rochos inter Missarum solemnias
facienda.

SUMMARIVM.

- 1 Parochus non denunciando ea, quatenetur de-
nuntiare, peccat mortaliter.
- 2 Vigiliis, in quibus ea hebdomada ex precepto
Ecclesie, vel ex loci consuetudine, seu ex Or-
dinarij lege ieiunandum est, debet Populo
denunciare Parochus.
- 3 Parochus ex iusta causa dare potest licentiam
suis Parochianis non ieiunandi, etiam præ-
sente Episcopo, seu Vicario.
- 4 Festos dies, in quibus ab operibus servilibus
est vacandum, populo denunciare tenetur Pa-
rochus.
- 5 Festorum observantia quoad vacationem à ser-
vilibus, incipit à media nocte præcedentis diei
usque ad aliam sequentis.
- 6 Parochus ex causa legitima potest concedere li-
centiam diebus festis, in quibus ad Episcopum,
vel Vicarium non potest haberi recursus.
- 7 Parochus potest aliquid exigere à laborantibus
in die festo cum causa dubia est, mutando hoc
opus servile in aliquam largitionem, quæ
tamen cedat in opus pium.
- 8 Episcopus præcipiens sub excommunicationis
sententia ipso facto incurrenda, ne quis stan-
te indubitata causa operaretur diebus festis,
excommunicatio non ligat.
- 9 Licentiam concedere laborandi in diebus festis
non ad Parochum, sed ad Superiorem iurisdi-
ctionem exercentem spectat, quando necessitas
non est indubitata, vel posset recursus haberi
ad Ordinarium.
- 10 Licentiam pro laborando in diebus festis conce-
dere ad Vicarium, quamvis foraneum, &
non ad Archiepiscopum spectat.
- 11 Constitutio Pij V. Circa dierum festorum ob-
servantiam, refertur.
- 12 Preceptum de Dominicis, & festiis diebus
sanctificandis, & observandis, sub prætextu
mercatorum, & nundinarum nullatenus est
violandum.
- 13 Agasibus, atque aliis iumentorum vectoribus
licet diebus festis sarcinas, & onera nundina-
rum causa exonerare, & deponere, inceptum-
Barbosa de Parocho. Pars I.

- que iter, Missa tamen prius audita, trans-
eundo proseguere.
- 14 Vendere, emere, seu asportare merces non licet
diebus festis, nisi tantum ad victum necessa-
ria, aut alia minuscula.
 - 15 Nundinae quæ non sunt solennes, sed sunt per-
actis Sacris in festo alicuius Sancti ante eius
Ecclesiam ex consuetudine antiqua, toleran-
da sunt.
 - 16 Tabernarij, & Tenderij in civitate Vlixbonen-
diebus festiis, etiam ante Concionem, &
Missa Conventualis celebrationem omnia ad
humanum victum necessaria vendere possunt,
fores velamine aliquo contegendo.
 - 17 S. Iosephi, & S. Annæ dies festi sub obseruan-
tia, & præcepto comprehenduntur.
 - 18 Parochus nonnulla denuntiat absque Episco-
pi licentia.
 - 19 Indulgentiæ, & alia spiritualia gratiæ sine Or-
dinariorum licentia non publicanda.
Miracula ficta, vel nova non publicet Parochus
nisi ab Episcopo prius fuerint examinata, &
approbata, ibid.
 - 20 Parochus iubente Episcopo debet publicare, &
explicare inter Missarum solemnias decretum
Concil. Trident. sess. 24. de reform. Ma-
trim. cap. 1.
 - 21 Parochi inter Missarum solemnias ordinandos
ad maiores Ordines denunciare tenentur.
 - 22 Ordinari qui prohibeantur populo explicare
debet Parochus, ut ille sciat de quibus admo-
nere teneatur.
 - 23 Parochus testimoniales litteras à se subscrip-
tas, & signatas consignabit illis, quos de-
nuntiavit ad Ordines sacros promouendos.
 - 24 Parochus litteras functionum exercitarum pro
Ordinandis concedit.
 - 25 Quæstuarios elemosynarum non commendat
Parochus absque Episcopi licentia.
 - 26 Episcopus potest etiam Regulares cogere, ut in
offertorio Missarum Conventualium, quæ
Dominicis diebus in Monasteriis celebrantur,
declarent Fidelibus quæ festiuitates, & ie-
iunia in illa hebdomada occurrunt.
 - 27 Regulares in suis Ecclesiis non Parochialibus
non prohibentur annuntiare Populo festa,
& ieiunia.

INTER Missarum solemnias, I
præsertim earum, quæ die Do-
minico celebrantur, ex Altari de-
nuntiationes quasdam facere de-
bet Parochus, quarum aliquas ex officio abs-
que alia licentia, seu iussione facit: alias verò
minimè absque Episcopi licentia. Quæ sine il-
licentia denuntiat, sunt in duplici differen-
tia; quædam enim tenentur denunciare, ut
dies ieiuniorum, dies festos, & matrimonia
celebranda, de quorum singulis infra hoc
cap. tractabimus, & deficiendo in illis cre-
do peccare mortaliter, quia deficit in re
L gravi

gravi, quæ sub mortali populus tenetur scire: alia denuntiat sine iussione; sed non tenetur, ut res amissas, seu inuentas, desideria pia particularium, puta quod quidam velint fabricare in Ecclesia, si populus adiuuet, & similia, in quibus bonum est ipsum Parochum esse facilem, dummodo nimia denuntiatio similibus non reddat officium contemptibile, idè prudens arbitrabitur. Et sic postquam Parochus diebus Dominicis, & inter Missarum solemnias explicauerit populo diuina eloquia, docendo necessaria ad salutem, quæve sequenda, quæ fugienda sint ad obtinendam vitam æternam, ut præcipit facere Concil. Trid. sess. 5. de reformat. cap. 2. & similiter postquam virtutem Sacramentorum explicauerit, ac dum illa monstrat, leuia & prophana, & discursus minus necessarios omittat, idem Concil. sess. 24. de reformat. cap. 7. ita ut si circa hoc negligens & insufficientis reperiatur, possit Episcopus ex fructibus ipsius Ecclesiæ assignare partem congruam fructuum alteri, qui hoc ministerium loco ipsius adimpleat, idem Concil. loco citato sess. 5. ea, quæ sequuntur denuntiare tenetur.

Primò denuntiare populo Parochus debet vigilias in quibus ea hebdomada ex præcepto Ecclesiæ, vel ex loci consuetudine, seu ex Ordinarij lege ieiunandum est, ut statuit Concil. Trid. sess. 23. de reformat. in decreto de delectu ciborum, ieiuniis, &c. Vgolin. de officio Episcopi capit. 6. §. 3. numer. 3. † Ex iusta causa Parochus dare potest licentiam suis Parochianis non ieiunandi non solum in oppidis, & villis, vbi non adest Episcopus, nec Vicarius, sed etiam in ciuitate præsentis Episcopo, vel Vicario, quia ita seruat consuetudo legitime præscripta. Ita Syluester in sum. verb. ieiunium, quest. 7. dicto 4. Nauar. in man. cap. 21. a num. 20. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 7. capit. 29. quest. 3. Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta, præc. 4. lib. 1. cap. 9. num. 2. Posseuin. de officio Curati cap. 12. num. 22. vbi num. 21. ait iustis de causis posse Curatum dare licentiam manducandi cibum prohibitum infirmo in absentia Episcopi, vel Vicarij: aduertit tamen ne Curatus de hoc sit sollicitus, quia hanc licentiam dat Medicus, Thom. Sanch. de Matrim. lib. 8. disp. 9. numer. 27. Granado de legib. fol. 193. num. 5. & 9. Suar. eod. tract. lib. 6. cap. 14. in fine, Ioan. Sanc. in selectis disp. 54. numer. 36. vbi num. 37. hanc potestatem ostendit ad dispensationem in esu carniū. Quamuis præsentis Episcopo non posse Parochum in hoc dispensare existimauerint Iacob. de Graff. in aureis decif. p. 1. lib. 2. cap. 37. numer. 17. Vega in sum. p. 1. cap. 14. casu 36. Emman. Sa verb. ieiunium num. 9. Moure in exam. Theolog. moral. p. 2. cap. 8. §. 2. num. ult.

Addit Ioann. Sanc. vbi supra num. 38. quod interuenire debet iusta causa, non solum ut licite dispensatio fiat à Parocho, verum ut valide, & num. 39. id limitat, nisi prudenter & bona fide arbitratus sit Parochus causam esse iustam, tunc enim dispensationem valere ait, licet verè non fuerit causa sufficiens, & num. 40. post Filliuc. tom. 2. tractat. 27. capit. 7. num. 129. resoluit existente causa ad dispensandum non esse integrum parochum ieiunium in aliquod opus pium commutare, etiam ex parte, renuente illo qui petit dispensationem.

Secundò, tenetur parochus denuntiare populo festos dies, in quibus operibus ferilibus est vacandum, ut expresse est constitutum in Concil. Trident. sess. 25. de reformat. in decreto de delectu ciborum, ieiuniis, & diebus festis, & innuitur sess. 22. in decreto de obseruandis, & euitandis in celebr. Missæ, in fine, & aduertunt petr. Greg. lib. 1. p. 1. Iuris Canon. tit. 19. cap. 5. Campan. in diuers. Iuris Canon. rub. 12. cap. 13. num. 92. Vgolin. de officio Episcopi c. 16. §. 3. n. 4. Berti Lucens. in praxi crimin. Regul. tit. 4. c. 34. num. 5. vers. non minus item: † quorum obseruantia incipit à media nocte præcedentis diei, vsque ad aliam sequentis, ut cum multis resoluit nouissimè Aloys. Ricc. in praxi p. 4. resol. 384. num. 1.

Ex causa verò legitima, veluti damni euitandi, vel vitæ sustentandæ, potest parochus concedere licentiam laborandi diebus festis, in quibus ad Episcopum, vel Vicarium non potest haberi recursus. Ita Angel. in sum. verb. feria, n. 35. Syluest. verb. Dominica, quest. 4. Azor. instit. moral. p. 2. lib. 1. cap. 28. quest. 6. Machado in superfectio Confessor lib. 4. p. 2. tract. 2. docum. 8. Trullench. in exposit. Decalogi lib. 3. c. 1. dub. 6. num. 13. Posseuin. de officio Curati cap. 12. ex numer. 12. vbi num. 17. cum eodem Azor. d. lib. 1. cap. ult. quest. 12. resoluit † posse Curatum aliquid exigere, non quidem pro licentia laborandi in festo, sed mutando opus feruile laborare volentis in aliquam largitionem: quam tamen resolutionem intelligit Fagundez in quinque Ecclesiæ præcepta, præcept. 1. libr. 1. capit. 14. numer. 27. quando causa laborandi in die festo est dubia; nam si indubitata fuerit, nulla dispensatio requiritur, quia ita sola indubitata necessitas sine licentia Superioris excusat illum à culpa lethali, qui in die festo operatur, laboratque: ut quamuis † Episcopus perciperet sub excommunicationis sententia ipso facto incurrenda, ne quis tunc stante indubitata causa operaretur, excommunicatione non ligaret, & intolerabilem errorem contineret. Ita Azor. d. quest. 6. ad fin. Sanchez in præcepta Decalogi tom. 1. capit. 45. numer. 10. Fagundez d. cap. 14. num. 26. vbi a numer. 6. casus

fus exprimit, in quibus necessitas tam propria, quam proximi, & communis Reipub. aut Prouinciæ excusat, de quo etiam Aloys. Ricc. in d. praxi p. 4. resol. 383. num. 2. & 3.

9 Vbi autem non adfuerit indubitata hæc necessitas, vel illa admissa, patuerit recursus ad Ordinarium, tunc non spectabit ad Parochum, qui festa in Ecclesia seruanda annuntiat, licentiam in eis laborandi concedere, sed ad Superiorem iurisdictionem exercentem, vt censuit Sacra Congregatio negotiis Episcoporum, & Regularium preposita, rescribens Corfentino Archiepiscopo sub die 2. Augusti 1594. & alia S. Concilij Trident. cuius tenorem referunt Quarant. in sum. Bullarij, verb. dies festi, & Piasec. in praxi Episcop. p. 2. capit. 3. numer. 23. in hæc verba: Congregatio Concilij censuit licere diebus festis dare operam rebus ad vitam necessariis, ac tempore perituris, præsertim tempore vindemiarum, & messium, ac recollectionis fructuum, vt si necessitas urgeat, ac suadeat pietas. Caterum quoniam verendum est ne priuatis affectibus, domesticarumque rerum studio aliqui eo perducantur, vt hac sacrorum Canonum indulgentia in aliis etiam casibus abutantur, iidem Patres Illustrissimi adiungunt ad Ordinarij cuiusque iudicium, ac censuram pertinere, vt dignoscat an verè ex causis supradictis subsistat, propter quam liceat diebus festis rebus seruiilibus vacare, vt nec dierum festorum obseruantia vlla in re violetur, nec opera illis diebus summa cum ratione permessa impediatur. Vnde præfata S. Congreg. negotiis Episcoporum, & Regularium preposita, in vna Ciuitatis Castellanae 21. Augusti 1615. censuit licentias pro laborando in diebus festis per Episcopum, aut eius ministros ad hoc deputatos in scriptis concedi debere; & ideo eadem Sac. Congreg. sub die 18. Nouembris 1597. declarauerat + eas concedere ad Vicarij, quauis forancum, & non ad Archipresbyterum spectare. Si verò secularis Magistratus artifices in die festo cum debita licentia laborantes puniat, licebit Ordinario eundem Magistratum excommunicatum declarare, vt resoluunt Duard. in Bullam Cæne lib. 2. cap. 17. q. 3. & 4. Bellet. disquisit. cleric. p. 1. tit. de fauore cleric. reali §. 5. n. 89. Homobon. de examine eccles. p. 3. tract. 15. cap. 7. q. 17. resol. 3. & in respons. qq. mor. p. 2. c. 32.

11 Circa dierum festorum obseruationem debet Parochus scire quæ Pius V. in sua Constit. incipit: Cum primum, sub datum Romæ Kalendar. Aprilis 1566. præcepit in hæc verba Cum verò dierum festorum obseruatio ad Dei cultum maximè pertineat, & in lege diuina præcipiatur; cupientes abusus prauos, qui ex eorum inobseruantia inualuerunt, omnino corrigere, & antiquorum Canonum statuta renouantes, mandamus vt omnes dies Dominici, & præcipuè in honorem Dei, B. M. Virginis, SS. Apostolorum fe-

Barbosa de Paroch. Pars I.

riati cum omni veneratione obseruentur, & omnes in diebus præfatis Ecclesias frequentent, diuinis Officiis deuotè intendant, ab omni illicito, & seruiili opere abstineant, mercatus non fiant, profana negotiationes, & iudiciorum strepitus conquiescant. Qui verò in diebus præfatis opus aliquod illicitum fecisse deprehensus fuerit, præter diuinam vltionem, & amissionem animalium, quibus ad vecturam vtetur, etiam graues penas incurret arbitrio nostro, seu Vicarij nostri in Vrbe, in aliis autem locis arbitrio Ordinarij, vel aliorum Magistratum, ita vt præuentioni locus sit. Quibus omnibus districte precipimus, vt hæc diligenter obseruari procurent, illas autem festiuitates, quæ iuxta consuetudinem locorum solemniter celebrari consueuerunt, iuxta laudabilem consuetudinem debita cum reuerentia obseruari faciant sub penis arbitrio ipsorum imponendis, & moderandis.

Et rursus Parochus ad eius notitiam deducat, quæ Sac. Congregat. Eminentissim. Cardinal. Concil. Trid. interpretum in sequenti declaratione iussit, quam transcripsit Berti Lucenf. d. cap. 34. num. 5. vers. sub eadem, in hæc verba. Præceptum de Dominicis, & festiuis diebus sanctificandis, & obseruandis sub prætextu mercatum, nundinarum, & feriarum nullatenus esse violandum. + Caterum his diebus licere agasionibus, ac aliis iumentorum vectoribus, seu mercium conductoribus, baiulis, & aliis huiusmodi seruis, & ministris, sarcinas, & onera nundinarum causa exonerare, & deponere, inceptumque iter, Missa tamen prius audita, transeundo proseguere, & continuare, non autem debere sarcinas componere, & inuenta onerare ad iter de nouo incipiendum, neque mercatoribus, aut aliis ciuibus, & viatoribus + iis diebus, etiam clausis apothecis, merces vendere, emere, aut asportare licere, nisi tantum ad victum necessaria, aut alia minuscula, & modici momenti operam constata, & elaborata pro transeuntium hospitum, aduenarum, & externorum urgenti, & præsentanea necessitate, & opportunitate. In quo partes erunt Episcopi præpositis edictis prouidere, vt imprimis hi festi dies debita obseruatione colantur, simulque populorum eo confluentium necessitatibus quantum sine diuina offensione fieri potest, consulatur. Quoad iudicia autem, quæ Dominicis, & festis diebus silere debent, id obseruari poterit, quod Iure communi permittitur in quibusdam urgentibus casibus, qui moram, & dilationem non patiuntur. In quibus, & aliis iurisdictionem Consulum nundinis præpositorum concernentibus, Constitutiones, & Summorum Pontificum, si quæ habent, priuilegia, & allegatum Breue fel. record. Pij V. seruanda esse statuit. Postea eadem S. Congreg. censuit nihil innouandum in consuetudine hucusque tolerata in nundinis, quæ non sunt solemnes, sed sunt peractis Sacris in festo alicuius Sancti ante eius Ecclesiam, extra tamen atrium.

Demum pro nostro Regno Portugaliæ aduertendum duxi, quod sub die 30. Martij

1621. in causa Tabernariorum, & Tenderiorum Ciuitatis Vlixbonen. Congregatio sacrorum Rituum inhærendo moderationi Constitutionis Synodalis Archiepiscopi Vlixbonen. à Collectore portugaliæ de mandato eiusdem Sacræ Congregationis emanatæ, Illustrissim. Cardinal. Millino referente, censuit Tabernarios, & Tenderios præfatos propter maximam populi frequentiam, atque alienigenarum ex omnibus Orbis partibus ad eam ciuitatem, terra, marique quotidie confluentium multitudinem, Dominicis, & aliis diebus festis etiam ante concionem, & Missæ Conuentualis celebrationem, omnia ad humanum victum necessaria vendere posse, dummodo Missæ, & Concionis prædictæ tempore officinas, & tabernas huiusmodi, earumque fores velamine aliquo contegant. Et deinde sub die 4. Septembris eiusdem anni eadem S. Congregat. censuit omnes, & quascunque lites desuper hucusque motas extinguendas esse, ac perpetuum silentium imponendum.

- 17 Sacra Congregatio Rituum, S. D. Gregorio XV. approbante, censuit diem festum sancti Iosephi Sponsi Beatissimæ genitricis Dei Mariæ deinceps perpetuis futuris temporibus sub obseruantia, & præcepto comprehendere, cunctosque Christi fideles ubique terrarum ab omni opere seruii eo die abstinere, & cessare debere. Vnde nouissimè S. Congregatio petenti concedi ut festo S. Iosephi in diocesi Angren. celebraretur de præcepto, respondit festum S. Iosephi in toto Orbe celebrari de præcepto, & eo die ab omni opere seruii abstinendum esse, ut in Angren. 15. Decembris 1632. die 8. Maij 1621. Idem quoque de festo sanctæ Annæ eadem S. Congregatio decreuit, Gregorio XV. approbante, sub die 23. Aprilis 1632. Et item festum S. Benedicti celebrari debere de præcepto in omnibus locis, in quibus ad presens existunt Ecclesiæ Ordinis sancti Benedicti Congregationis Hispaniarum, censuit eadem sacra Congreg. Rit. in Eccl. Hispaniarum 15. Decemb. 1632.

Tertiò, quod ad matrimoniales denunciations attinet, congruentius tractari potest infra c. 21. dum de Matrimonio agetur, à n. 16.

- 18 Quæ verò Parochus non denuntiat absque Episcopi licentia, sunt citationes, & præcepta, ac similia iudicialia; item designationes beneficiorum, de quarum publicatione, seu denuntiatione agit Flamin. Paris. de resignat. benef. lib. 11. question. 6. vbi ad hoc refert Constitutionem Pij V. & Gregor. XIII.

- 19 Item Indulgentiæ Papales, ut in Concil. Trid. cauetur, sess. 21. de reformat. cap. 9. in hæc verba: Indulgentias verò, aut alias spirituales gratias, quibus non ideo Christi fideles decet priuari,

deinceps per Ordinarios locorum adhibitis duobus de Capitulo debitis temporibus Populo publicandas esse decernit. Et expressius habetur in declaratione S. Congr. Concil. ad idem cap. 9. quæ sic habet: Nullus ergo sine Ordinariorum licentia, & auctoritate poterit eas publicare, non obstante quacunque exceptione, aut exemptione, etiamsi Regularis sit, aut in Ecclesiis ipsorum Regularium, etiam prætextu priuilegiorum, videlicet Confraternitatis Rosary, sed per Ordinarium, adhibitis duobus de Capitulo, debitis temporibus Populo publicari debent. Berti Lucens. praxi crimin. Regul. tit. 4. cap. 34. numer. 3. vers. Indulgentias item.

Miracula quoque ficta, vel noua non debet publicare parochus nisi prius fuerint ab Episcopo examinata & approbata, Concil. Trid. sess. 25. in decret. de inuocat. Sancti. Berti Lucens. d. cap. 34. n. 3. vers. miracula ficta.

Insuper Parochus iubente Episcopo debet publicare, & explicare inter Missarum solemnia decretum Concil. Trident. sess. 24. de reform. Matrim. c. 1. ut præcipit ipsummet Concil. eod. loco, vers. Ne verò, cuius verba sunt. Ne verò hæc tam salubria præcepta quemquam lateant, Ordinariis omnibus præcipit, ut cum primum potuerint, curent hoc decretum Populo publicari, & explicari in singulis suarum Diacesum Parochialibus Ecclesiis, idque in primo anno quamsepius fiat, deinde verò quoties expedire viderint. Ergo necesse est decretum illud in Parochiis publicari, in tantum quod nec publicatio in Diocesana Synodo facta equipolleat, sicut refert decisum Armend. in addit. ad recopil. legum Nauarræ, lib. 4. tit. 15. l. 1. de Matrim. n. 62.

Interdum etiam contingit, Episcopos mandare Parochis, ut inter Missarum solemnia Ordinandos ad maiores Ordines denuntient, in hoc enim casu Parochi obseruare debent, quæ habentur in Concil. Trident. sess. 23. de reformation. cap. 5. in hæc verba: Hi verò, qui ad singulos maiores erunt assumendi, per mensem ante ordinationem Episcopum adeant, qui Parochus, aut alteri, cui magis expedire videbitur, committat, ut nominibus, ac desiderio eorum, qui volunt promoueri, publicè in Ecclesia propositis, de ipsorum Ordinandorum natalibus, ætate, moribus & vita à fide dignis diligenter inquirat, & litteras testimoniales ipsam inquisitionem factam continentes ad ipsum Episcopum quamprimum transmittat. Ideo Parochus intra Missarum solemnia, eo tempore, quo frequentior populus aderit, Ordinandos denuntiet ad Altare, hoc modo: Ego N. Parochus Ecclesiæ Sancti N. de mandato Reuerendissimi D. N. Episcopi denuntio N. qui ad Ordinem N. admitti petit: item denuntio N. & N. qui ad N. Ordinem admitti solemniter petunt, & sic de singulis, si plures fuerint, pronuntiando eorum nomina, & cognomina, & locum habitationis, & Parochiæ ipsius, &

& Ordines ad quos promouendi sunt : Hor-
tor igitur omnes , & singulos , qui hic adsunt , aut
ad quos huius rei notitia peruenierit , ut si aliquod
cognoscunt canonicum impedimentum quominus ij-
dem superius denunciati promoueri possint ad supra-
dictos Ordines , Christiana charitate ducti me de
omnibus certiores faciant . Audiat verò attentè
unusquisque impedimenta , quæ à me nunc leguntur ,
& promulgabuntur , quòd si quis ea melius percipere
voluerit , me ipsum adueniat , qui ubi opus fuerit
iussu Reuerendissimi Episcopi quæcumque occurrunt
teneor explicare .

22 Prohibetur igitur à Sacris Canonibus , & Con-
ciliis ne ad Ordines admitti possint vsu rationis
carentes , illegitimi , non Confirmati , irregulares , ex-
communicati , suspensi , interdicti , heretici , aut de
fide suspecti , hereticorum filij , quorum parentes in
hæresi mortui sunt , & etiam ipsorum nepotes vs-
que ad secundam generationem , per lineam tamen
masculinam descendentes , aut vsque ad primam , per
lineam femineam , apostata , neophyti , simoniaci pu-
blici , vsurarij publici , condemnati periurij causa ,
obligati Curie , infantes , homicidæ , vel mutilantes ,
aut qui homicidio seu mutilationi causam dederunt ,
milites , qui bello interfuerunt , ubi mors hominum
successit . Qui in foro seculari criminalibus officiis
sunt perfuncti , aut actibus criminalibus subscripse-
runt , aut interfuerunt , ex quibus sententia san-
guinis euenerit , solemniter penitentes , bigami , con-
iugati , exceptis ijs , quorum coniuges in sacra clau-
stra Monialium se receperint , ibique professionem
emiserint , à spiritibus immundis vexati , morbo ca-
duco obnoxij , hermaphroditi , notabiliter deformes ,
& defectu aliquo corporis manifesto notati membris
capti , ratiocinijs obligati , serui , sue mancipia , pere-
grini ignoti , officio aliquo infami , & sordido perfun-
cti , promoti per saltum relicto minore Ordine maiore
suscepto , promoti furtim , hoc est , qui ab vno Ordine
ad alium , vel extra tempora , vel ante legitimam
ætatem illegitimè transierunt , vel sine dimissoriali-
bus literis sunt ordinati . Vtcrius sciat unusquisque
vestrum quòd ad primam Tonsuram ordinandi non
admittentur minores septem annis . Ad reliquos mi-
nores Ordines promouendi sunt maiores , ita ut ido-
nei esse possint munerum functioni ad quæ obligan-
tur . Ad Subdiaconatum ante xxij . ad Diaconatum
ante xxij . ad Presbyteratum ante xxv . nemo ut
ordinetur accedat . Neque nisi talibus vestibus induti
singuli accedant , & coronam in capitis vertice , pro-
ut cuique Ordini ab Ecclesia sancta præscribitur ,
habeant . Qui demum non confessi fuerunt peccata
sua , ut maiori puritate Ecclesiastica militia insi-
gnia suscipere possint , & sacram Eucharistiam su-
mere , non admittentur .

23 Post denunciationem eo modo , ut supra
dictum est , factam , sciscitari amplius Paro-
chus , atque inuestigare curabit omnia per se
ipsum , quibus rectè cognitis , & Conscientiæ ,
sux securitatem ante oculos habens , tunc
testimoniales litteras à se subscriptas , & si

Barbosa de Parocho . Pars I.

gnatas consignabit illis , quos denunciavit
in hanc , quæ sequitur , formam . Ego N . Paro-
chus Ecclesie sancti N . (atque hic exprimat
si in ciuitate sit , an in diocesi) admonitus de Or-
dinationibus sacris habendis à Reuerendiss . D . Epi-
scopo , & rectè perspectis omnibus , quæ ab ipso Re-
uerend . D . tum in dictis , tum in indictis , tum in in-
structionibus præcepta sunt , seu admonita , denun-
tiani in Ecclesia intra Missarum solemnità N . ex Pa-
rochia mea , qui ad Ordinem N . promoueri cupit , &
postulat , & de natalibus , vita , & moribus ipsius
certior fieri curavi , eumque idoneum esse existimo ,
quatenus ex cognitis intelligere potui , qui ad prædi-
ctum Ordinem admittatur , fidemque facio illum
sepius infra annum sacram Confessionem , & Com-
munionem frequentare solitum fuisse , & me ac re-
liquos doctrinæ Christianæ ministros sua opera , &
assiduitate inuasse (vel ad Christianæ doctrinæ scho-
lam venire solitum esse , si minor sit) In quorum fidè ,
&c . mea manu subscripsi , & sigillo Ecclesie meæ
Parochialis muniri . Datum in adibus Parochialis
Ecclesie Sancti N . Quòd si alicuius difficulta-
tis impedimentum obesse videat , illud ante
Ordinationis diem Reuerendiss . D . Episcopo
significet , neque testimoniales litteras confi-
ciat quàm ab eodem Reuerendiss . D . quid
sibi agendum sit , acceperit .

24 Solet quoque Parochus litteras testimo-
niales functionum exercitarum pro Ordi-
nandis concedere , ut sequitur . Ego N . Paro-
chus , sue Rector Parochialis Ecclesie Sancti N . præ-
sentibus litteris testor R . D . N . promotum à Reue-
rendiss . D . Episcopo ad N . Ordinem , & meæ Ecclesie
consignatum , ut in ea eiusdem suscepti Ordinis fun-
ctiones exerceret ad præscriptum eiusdem Reueren-
dissimi D . prædictas functiones singulis diebus Do-
minicis , festisque in eadem meæ Ecclesie exercuisse .
In quorum fidem , &c . præsentibus mea manu subscri-
psi , & sigillo Ecclesie prædictæ muniri , die
Mens Anno

25 Quæstuarios eleemosynarum non com-
mendat Parochus absque Episcopi licentia
quando petunt pro Hospitali , Collegio , vel
Conuentu , secus verò si quærant pro suo par-
ticulari victu , ut aduertit Possuin . de officio
Curati , capit . 2 . numer . 29 . His namque Epi-
scopus etiam post datam licentiam prohibet
ne quærere , aut colligere eleemosynas inci-
pian , nisi prius eius litteras patentes Parocho
consignent , illique se se cognoscendos præ-
beant , ut animaduertere possit an ea , ad quæ
illum obligauit , rectè seruent , populūque
de omnibus , ad quæ prædicti Quæstuarij te-
nentur , admonebit .

26 Postremò non est obliuioni mandan-
dum , posse Episcopum etiam Regulares co-
gere , ut in Offertorio Missarum Conuen-
tualium , quæ Dominicis diebus in Mona-
sterijs celebrantur , declarent Fidelibus ,
quæ festiuitates , & ieiunia in illa hebdo-

mada occurrant ne ignorantia horum festorum, & ieiuniorum præcepta Ecclesiastica à Fidelibus transgrediantur, vt obseruat Laurent. de Portel. *in dubiis Regularib. verb. Episcopus, num. 7.* Fr. Emman. *quest. Regular. tom. 1. quest. 43. artic. 7.* vbi testatur se ita vidiſſe obseruari à quibusdam Fratribus Ordinis Mendicantium in Diœcesi Elborensi Regni Portugaliz, refero Ego ipse *de officio, & potest. Episcopi, part. 2. alleg. 24. numer. 21.* & nouissimè Fr. Hieron. Roder. *in compendio question. Regular. resol. 25. sub num. 5.*

27 Ex se autem non posse Regulares in suis Ecclesiis non Parochialibus annunciare populo festa, & ieiunia, inueni censuisse *Sacram Congregationem negotiis Episcoporum, & Regu-*

larium prepositam, rescribentem Episcopo Bur- gi Sancti Domini, sub die 15. Decembris 1603. Sed postmodum declarauit *S. Congregation. Concilij sub die 2. Iulij 1620.* Regulares non prohiberi dies festos, & ieiunia in suis Ecclesiis annunciare, prout attestatur Laurentius de Peirinis *in Constitut. sui Ordinis Minimorum, tom. 2. Constitut. 7. Pij V. numer. 13. versic. ad primum, pag. 193.* & post hæc scripta & impressa visus Lezana *in summ. quest. Regular. tom. 1. capit. 12. numer. 41. vers. ad primum, vbi refert de hoc extare declarationem sacra Congregationis Cardinalium Concilij ad Eminentissimum Cardinalem Ludouicum Archiepiscopum Bononiensem transmissam.*

